

การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อการออกแบบ
และพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย

STUDY OF ETHNIC TAILUE CULTURAL ART FOR ACCESSORY
PRODUCT DESIGN



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตรอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2559

KMITL-2016-ED-M-222-036

การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อการออกแบบ
และพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย

STUDY OF ETHNIC TAILUE CULTURAL ART FOR ACCESSORY
PRODUCT DESIGN



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตรอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2559

KMITL-2016-ED-M-222-036

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

STUDY OF ETHNIC TAILUE CULTURAL ART FOR ACCESSORY
PRODUCT DESIGN



RATSADA WONG A NAN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN
TECHNOLOGY OF INDUSTRIAL PRODUCT DESIGN
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG 2015
KMITL-2016-ED-M-222-036

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



COPYRIGHT 2015

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อการออกแบบ
และพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย
Study of Tailue Cultural Art for Accessory product Design

นักศึกษา

นางสาวรัชฎา วงศ์อนันต์

รหัสประจำตัว

56603103

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผศ.ดร.จตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ผศ.ดร.ทรงวุฒิ	เอกวุฒิวังศา	
รศ.อุดมศักดิ์	สาริบุตร	
ผศ.ดร.จตุรงค์	เลาะห์เพ็ญแสง	
ผศ.ดร.อภิศักดิ์	สินธุ์ศักดิ์	
ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์	เชียวมั่ง	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ

12 พฤษภาคม 2559 เวลา 09.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ

ณ ห้อง ค. 417 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงศ์ มะโน)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่ 29 เดือน ๕.ย. พ.ศ. 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อการ ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย
นักศึกษา	นางสาวรัชฎา วงศ์อนันต์
รหัสประจำตัว	56603103
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
สาขาวิชา	เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
พ.ศ.	2559
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง

บทคัดย่อ

การศึกษาศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 2) เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อจำนวน 4 จังหวัด คือ พะเยา เชียงราย เชียงใหม่ และ น่าน ใช้เกณฑ์การคัดเลือกโดยการสุ่มแบบเจาะจงโดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลมาใช้วิเคราะห์หาแนวทางประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ส่วนขั้นตอนการพัฒนาและออกแบบ ใช้กระบวนการวิเคราะห์ทฤษฎี การกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบของผลิตภัณฑ์ โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ประเมินผลการออกแบบนำข้อเสนอแนะมาพัฒนาเพื่อสร้างต้นแบบ ของผลิตภัณฑ์และประเมินความพึงพอใจ ของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติได้แก่ค่าเฉลี่ยร้อยละและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทลื้อจากการสัมภาษณ์ลงพื้นที่ภาคสนามได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจเชิงลำดับ (Analytic Hierarchy Process) พบว่าสิ่งที่สามารถบ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ คือด้านผ้าทอที่มีความเหมาะสมนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายพบว่าผู้เชี่ยวชาญที่ให้ค่าคะแนนกระเป๋าสตริรูปแบบที่ 1 มากที่สุดมีค่าเท่ากับ ($\bar{x} = 4.69$, $SD = 0.454$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่นำมาประยุกต์ใช้กับลวดลายของผ้าทอไทลื้อลายน้ำไหลสีสันสดใสที่สื่อถึงความป็นเอกลักษณ์ของศิลปหัตถกรรมผ้าทอไทลื้อ ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และผลการประเมินความพึงพอใจที่ผู้บริโภค มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจำนวน 100 คน พบว่าค่าคะแนนด้านประโยชน์ใช้สอย มีความเหมาะสมมาก

(\bar{x} = 4.14, S.D.=0.62) ด้านความงามและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมีความเหมาะสมมาก (\bar{x} = 4.07, S.D.=0.62) ด้านราคาที่เหมาะสม มีระดับความเหมาะสมมาก (\bar{x} =3.85, S.D.=0.65) ด้านคุณค่าและความงามศิลปวัฒนธรรม ความเหมาะสมมากอยู่ที่ (\bar{x} =3.95, S.D.=0.60) ด้านส่งเสริมการขายมีความเหมาะสม (\bar{x} = 3.55, S.D.=0.76)

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ออกแบบ ผลิตภัณฑ์ เครื่องประกอบการแต่งกาย



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Title	Study of Ethnic Tailue Cultural art for Accessory Product Design
Student	Ms. Ratsada Wong a nan
Student ID.	56603103
Degree	Master of Industrial Technology
Program	Technology of Industrial Product Design
Year	2016
Thesis Advisor	Associate Professor Udomsak Saributr
Thesis Co-Advisor	Assistant Professor Dr. Chaturong Louhapensang

ABSTRACT

The purposes of this research are 1) Study of Ethnic Tailue Cultural Art. 2) Design the product according to the Cultural Art of Tailue. 3) Assess satisfaction of the products. This study applied mixed methodology research method by collecting data from Tailue people in 4 provinces selected by Purposive Sampling Method including Payao, Chiangrai, Chiangmai and Nan. The data is used to analyze the application of products. The process development and design use the process analysis and product design theory. Experts reviewing, evaluating design proposals used to develop a prototype and assessed. Consumer satisfaction was examined and analyzed by using percentage and standard deviation.

The results showed from interviews has been analyzed by Analytic Hierarchy Process that the prominent cultural art of Tailue, fornt the identity of Tailue's fabric is appropriately applied to design as clothing accessory. Experts that provides the score Women handbag Model 1, which featured a three - bag set decorated with unique and colorful water-flow graphic hand woven textile gained the highest mean score ($\bar{x} = 4.69$, $SD. = .045$). The consumer satisfaction toward the handbag utilization indicted excellent level ($\bar{x} = 4.14$, $SD. = 0.62$). The uniqueness and local aesthetic value was at an excellent level ($\bar{x} = 4.07$, $SD. = 0.62$). The price suitability was at an excellent level ($\bar{x} = 3.85$, $SD. = 0.65$). The traditional and cultural value was at an excellent level ($\bar{x} = 3.95$, $SD. = 0.60$) and The marketing promotion was at a high level ($\bar{x} = 3.55$, $SD. = 0.76$).

Keywords : Cultural; Ethnic Tailue; Design; Products; Accessory

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิติกรรมประกาศ

วิทยานพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ และช่วยเหลือจากบุคคลหลาย ฝ่ายผู้วิจัย ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือและอยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. อุดมศักดิ์ สาริบุตร ที่คอยช่วยเหลือ แนะนำแนวทางและสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้ที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้วิจัยและขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง ที่คอยช่วยเหลือและให้คำชี้แนะแนวทางและแก้ไขจุดบกพร่องให้แก่ผู้วิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยได้นำแนวทางนั้นมาแก้ไขและปรับปรุงทำให้ได้งานวิจัยที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินความคิดเห็นแนะนำความรู้ในด้านต่างๆเพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ในการนำไปใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการในการสอบและ อาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิประสาทความรู้ตลอดจนข้อคิดต่างๆที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าให้แก่ผู้วิจัยจนวิทยานิพนธ์สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณกลุ่มแม่บ้านไทลื้อทั้ง 4จังหวัดที่ลงพื้นที่ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านข้อมูล คำชี้แนะ และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยตลอดจนกลุ่มแม่บ้านบ้านศรีดอนชัยที่ช่วยเหลือในด้านการจัดทำผ้าทอเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์

ขอบคุณ ผู้ผลิตรองเท้าและกระเป๋าที่ช่วยเหลือในการทำต้นแบบของผลิตภัณฑ์

ขอขอบพระคุณบิดามารดาและครอบครัวที่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังทุกอย่างในชีวิตของผู้วิจัยจนทำให้ประสบความสำเร็จในการทำวิจัยชิ้นนี้และขอบคุณเพื่อนๆ บุคคลที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวถึงแต่มีส่วนร่วมให้กำลังใจและช่วยเหลือในด้านต่างๆ ขอขอบคุณอุปสรรคและคำแนะนำที่เป็นแรงผลักดันจนทำให้ผู้วิจัยมีความอดทนและกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้และหวังว่าผลที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์นี้ จะก่อประโยชน์และคุณค่าแก่บุคคลอื่นที่สนใจไม่มากนักน้อย

รัชฎา วงศ์อนันต์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	XII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	8
1.6 คำนิยามศัพท์.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ	11
2.2 ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ.....	16
2.3 ทฤษฎี Quality Function Deployment.....	59
2.4 ทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจเชิงลำดับชั้น (Analytic Hierarchy Process : AHP).....	67
2.5 การออกแบบลวดลายและจิตวิทยาการใช้สี.....	75
2.6 แนวโน้มการออกแบบ (Trend 2015-2016).....	87
2.7 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องประกอบการแต่งกาย	90
2.8 คุณลักษณะของศิลปะพื้นบ้าน.....	103
2.9 แนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์	105
2.10 การตลาดตามเป้าหมาย (STP Marketing).....	108
2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	111
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	115
3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	115

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	117
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	119
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	119
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	121
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	123
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหา ของการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่ม ชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์	123
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมและสอดคล้อง แก่การนำมาประยุกต์ใช้กับข้อมูล	128
4.3 ผลการศึกษาด้านผ้าทอและการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อและข้อมูลด้าน การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์	139
4.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย.....	178
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	180
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	180
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	182
5.3 ข้อเสนอแนะ	183
บรรณานุกรม.....	185
ภาคผนวก.....	187
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	188
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	194
ภาคผนวก ค รูปถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย	204
ภาคผนวก ง ผลงานการออกแบบ.....	234
ภาคผนวก จ บทควมวิจัย.....	247
ประวัติผู้เขียน.....	259

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางจำนวนประชากรที่ได้รับรองจากประเทศอื่นๆ.....	13
2.2 การกำหนดค่าตัวเลขให้กับความสัมพันธ์.....	64
2.3 แสดงชุดของตัวเลขที่ใช้ในการเปรียบเทียบรายคู่.....	69
2.4 แสดงตารางเมตริกซ์ที่ใช้ในการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เป็นคู่.....	70
2.5 แสดงค่า RI จากการสุ่มตัวอย่าง.....	72
2.6 แสดงตารางเมตริกซ์ที่แสดงถึงเป้าหมายการตัดสินใจภายใต้เกณฑ์ในการเปรียบเทียบ.....	73
4.1 แสดงชุดของตัวเลขที่ใช้ในการเปรียบเทียบรายคู่.....	125
4.2 แสดงชุดของตัวเลขที่ใช้ในการเปรียบเทียบรายคู่ที่ผู้วิจัยเลือกนำมาใช้.....	126
4.3 แสดงตารางเมตริกซ์ที่นำมาเลือกใช้ในการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เป็นคู่ๆ.....	126
4.4 ตารางเมตริกซ์ที่ใช้เปรียบเทียบทางเลือกด้านเนื้อหาของข้อมูล ทั้ง 5 ด้าน.....	127
4.5 ตารางการคำนวณหาลำดับความสำคัญทั้งหมด.....	128
4.6 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น.....	129
4.7 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น.....	130
4.8 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น.....	130
4.9 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น.....	131
4.10 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น.....	132
4.11 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น.....	132
4.12 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น.....	133
4.13 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านผ้าทอไทลื้อที่ได้ทำการลงพื้นที่ศึกษามา.....	139
4.14 ตารางผ้าทอที่ใช้ในงานต่างๆ.....	143
4.15 แสดงการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อใช้ทฤษฎีการกระจาย หน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอย.....	148
4.16 แสดงการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เซทกระเป่าโดยใช้ทฤษฎีการกระจาย หน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอยกระเป่าสุภาพสตรี.....	154
4.17 แสดงการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เซทกระเป่าโดยใช้ทฤษฎีการกระจาย หน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอยกระเป่าสุภาพบุรุษ.....	157
4.18 แสดงการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เซทกระเป่าโดยใช้ทฤษฎีการกระจาย หน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอยรองเท้าสุภาพสตรี.....	16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.19 แสดงการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์รองเท้าที่ใช้ทฤษฎีการกระจาย หน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอยรองเท้าสุภาพบุรุษ	162
4.20 แสดงการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ตราสัญลักษณ์ที่ใช้ทฤษฎีการกระจาย หน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอย	164
4.21 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินด้านการออกแบบและ พัฒนาผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าสตรี	166
4.22 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินด้านการออกแบบและพัฒนา ผลิตภัณฑ์กระเป๋าสุภาพบุรุษ	168
4.23 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินด้านการออกแบบและพัฒนา ผลิตภัณฑ์รองเท้าสุภาพสตรี	170
4.24 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินด้านการออกแบบและพัฒนา ผลิตภัณฑ์รองเท้าสุภาพบุรุษ	172
4.25 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความพึงพอใจ ที่ผู้บริโภคมีต่อผลิตภัณฑ์	178

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2.1 แผนที่สังเขป แสดงเส้นทางของการอพยพของไทลื้อ.....	13
2.2 เสาใจบ้าน ไทลื้อ12 ปันนา	22
2.3 อนุสาวรีย์เจ้าหลวงเมืองลำ บ้านหนองบัว จังหวัดน่าน.....	23
2.4 หอเสื่อบ้าน ของบ้านลวงเหนือ อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่.....	23
2.5 รูปทรงหลังคาแบบเรือนไทลื้อ 6 แบบ	25
2.6 แบบบ้านเรือนไทลื้อ	26
2.7 วิหารวัดหนองบัว อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน.....	30
2.8 รูปวิหารไทลื้อวัดหนองแดง.....	30
2.9 วิหารวัดหนองบัว อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน.....	31
2.10 รูปวิหารวัดร่องแง.....	31
2.11 วัดเบ็งสกัด อำเภอปัว จังหวัดน่าน	32
2.12 วิหารไทลื้อวัดท่าฟ้าใต้.....	32
2.13 วัดแสนเมืองมา.....	33
2.14 เครื่องแต่งกายไทลื้อแบบบ้านหาดบ้าย อ. เชียงของ จ. เชียงราย.....	35
2.15 เครื่องแต่งกายไทลื้อสำหรับผู้หญิง.....	36
2.16 ดอกจ้ายเทคนิคขีด	42
2.17 ดอกจ้ายเทคนิคมัดก่าน.....	42
2.18 ดอกป่าง เทคนิคขีด.....	42
2.19 ดอกตั้งกลางลายนาคบนผ้าซิ่นไทลื้อ เทคนิคการ ขีด	43
2.20 ดอกทับบนผ้าหลบไทลื้อ บ้านร่องแง อ. ปัว จ. น่าน เทคนิคการ ขีด	43
2.21 ลายช้าง	44
2.22 ลายม้า.....	44
2.23 ลายนก	45
2.24 ลายหงส์.....	45
2.26 ลายนาค	46
2.27 ลายมอมหรือลายสิงห์.....	46
2.28 ลานนกหัสดีลิงค์	46
2.29 สะลี (ที่นอน)	48
2.30 การเก็บดอกฝ้าย.....	56

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
2.31 การอีดฝ้ายหรือการทีบฝ้าย.....	56
2.32 การปดฝ้ายหรือการยึงฝ้ายในภาชนะที่เรียกว่า “ก้อนฝ้าย”	57
2.33 การลื้อฝ้าย	57
2.34 การปั่นฝ้าย.....	58
2.35 การเปียฝ้ายหรือการเปฝ้าย.....	58
2.36 รูป QFD แบบ 4 ระดับ	60
2.37 รายละเอียดของบ้านคุณภาพ.....	61
2.38 การแปลงความต้องการของลูกค้าให้เป็นคุณลักษณะทางคุณภาพ.....	64
2.39 หลังคาของตาราง QFD	65
2.40 ส่วนเทคนิค.....	66
2.41 แสดงโครงสร้างลำดับชั้น AHP.....	68
2.42 แสดงรูปแบบเมตริกซ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์	62
2.43 แสดงแผนภูมิขั้นตอนกระบวนการ AHP.....	74
2.44 โครงสร้างการออกแบบลวดลาย	80
2.45 โครงสร้างของทฤษฎีสี่	82
2.46 โครงสร้างของทฤษฎีสี่วรรณะร้อน	83
2.47 โครงสร้างของทฤษฎีสี่วรรณะเย็น	83
2.48 โครงสร้างของทฤษฎีสี่ผสม	83
2.49 วงจรสี่ตรงข้ามหรือสี่ตัดกัน.....	84
2.50 ตารางสี่.....	85
3.1 ภาพแสดงแผนผังวิธีดำเนินงานวิจัย.....	122
4.1 โครงสร้างลำดับชั้น	124
4.2 กราฟการแสดงความต้องการของผู้บริโภคด้านประเภทของผลิตภัณฑ์.....	129
4.3 ตาราง QFD แสดงความต้องการของผลิตภัณฑ์ในด้านต่างๆ.....	135
4.4 ภาพแสดงผ้าทอไทลื้อ จำนวน 8 รูปแบบ	147
4.5 แสดงลวดลายพื้นฐานที่ได้จากการแกะลายจากผ้าทอ.....	149
4.6 แสดงลวดลายผ้าทอและสีสันทันที่จะทำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์	149
4.7 แพทเทิร์นแสดงลวดลายผ้าทอและสีสันทันที่จะทำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์.....	150
4.8 ภาพ Sketch design 1.....	151

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.9 ภาพ Sketch design 2.....	151
4.10 ภาพ Sketch design 3.....	152
4.11 ภาพ Sketch design 4.....	152
4.12 แนวความคิดที่ได้แรงบันดาลใจในการออกแบบได้จากการลำแพทางของนกยูง	153
4.13 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าสตรี.....	154
4.12 แนวความคิดที่ได้แรงบันดาลใจในการออกแบบ	139
4.13 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าสตรี 6 แบบ	140
4.14 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าสตรี แบบที่ 1 (รูปแบบที่ 2).....	155
4.15 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าสตรี แบบที่ 2 (รูปแบบที่ 4).....	155
4.16 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าสตรี แบบที่ 3 (รูปแบบที่ 6).....	156
4.17 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าสภาพบุรุษ 1- 6.....	157
4.18 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์กระเป๋าสภาพบุรุษ แบบที่ 1-3	158
4.19 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์รองเท้า.....	159
4.20 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์รองเท้า 1- 6.....	159
4.21 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์รองเท้า 1- 6.....	160
4.22 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์รองเท้า สภาพบุรุษ.....	161
4.23 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์รองเท้า 1- 6.....	162
4.24 แสดงแบบร่างตราสัญลักษณ์ติดผลิตภัณฑ์ 1- 12	163
4.25 แสดงแบบร่างตัวหนังสือบนตราสัญลักษณ์ติดผลิตภัณฑ์ 1- 10.....	164
4.26 รูปภาพแสดงกระเป๋าสตรี รูปแบบที่ 1.....	174
4.27 แสดงแบบร่างเซทกระเป๋าสตรี.....	174
4.28 แสดงแบบร่างเซทกระเป๋าสตรี.....	175
4.29 แสดงแบบคุณสมบัติของกระเป๋าสตรี	175
4.30 แสดงแบบร่างเซทกระเป๋าสภาพบุรุษ	176
4.31 แสดงแบบร่างเซทกระเป๋าสภาพบุรุษ	176
4.32 แสดงคุณสมบัติกระเป๋าสภาพบุรุษ.....	177
4.33 ผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของ	177
ค 1 การสัมภาษณ์ ยายแสงดาอำเภอยะยงคำ จังหวัดพะเยา.....	205

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
2 การสัมภาษณ์ ยายแหลงอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา.....	206
ค 3 การสัมภาษณ์ แม่แก้วกัลยา อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา.....	207
ค 4 การสัมภาษณ์ ยายสุขใจ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา.....	208
ค 5 การสัมภาษณ์ นางไสรยา อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา.....	209
ค 6 การสัมภาษณ์ แม่แสงเงิน อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา.....	210
ค 7 การสัมภาษณ์ ลุงเกษม อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย.....	211
ค 8 การสัมภาษณ์ ป้าเกษร อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย.....	212
ค 9 การสัมภาษณ์ น้ำอุหลิ่ง จังหวัดน่าน.....	213
ค 10 การสัมภาษณ์ ป้าพรรษา จังหวัดเชียงใหม่.....	214
ค 11 การสัมภาษณ์ ป้าพรรณี จังหวัดเชียงใหม่.....	215
ค 12 การสัมภาษณ์ ป้ากาวิ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย.....	216
ค 13 -18 ภาพการลงพื้นที่ จังหวัดพะเยา อำเภอเชียงคำ.....	217
ค 19 -23 ภาพการลงพื้นที่ จังหวัดพะเยา อำเภอเชียงคำ.....	218
ค 24 -29 ภาพการลงพื้นที่ จังหวัดพะเยา อำเภอเชียงม่วน.....	219
ค 30 - 34 ภาพการลงพื้นที่ บ้านหนองบัว จังหวัดน่าน.....	220
ค 35- 40 ภาพการลงพื้นที่ บ้านหนองบัว จังหวัดน่าน.....	221
ค 41- 46 ภาพการลงพื้นที่ บ้านลวงเหนือ จังหวัดเชียงใหม่.....	222
ค 47- 52 ภาพการลงพื้นที่ บ้านลวงใต้ จังหวัดเชียงใหม่.....	223
ค 53- 57 ภาพการลงพื้นที่ บ้านออนหลวย จังหวัดเชียงใหม่.....	224
ค 58- 63 ภาพการลงพื้นที่ บ้านศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย.....	225
ค 64 - 68 ภาพการลงพื้นที่ บ้านศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย.....	226
ค 69 - 74 ภาพการลงพื้นที่ บ้านศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย.....	227
ค 75 การประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม.....	229
ค 76 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ.....	229
ค 77 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ.....	230
ค 78 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ.....	230
ค 79 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ.....	231
ค 80 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอไทลื้อ.....	231
ค 81 ผู้เชี่ยวชาญด้านการเคลือบผ้าทอแบบสะทอนน้ำ.....	232

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
ค 82 ผู้เชี่ยวชาญด้านการทอผ้า.....	232
ค 83 ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำรองเท้า	233
ค 83 ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำรองเท้า	233
ง 1 แบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายกระเป๋าสตรี	235
ง 2 แบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายกระเป๋าสตรี	235
ง 3 แบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายกระเป๋าสตรี	236
ง 4 แบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายกระเป๋าสตรี	236
ง 5 แบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายรองเท้าชาย.....	237
ง 6 แบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายรองเท้าชาย.....	237
ง 7 แบบร่างรูปแบบโทนสีในการออกแบบ.....	238
ง 8 แบบร่างรูปแบบโทนสีในการออกแบบ.....	238
ง 9 แบบร่างวาดลายผ้าทอเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์.....	239
ง 10 แบบร่างวาดลายผ้าทอเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์.....	239
ง 11 แบบร่างรูปแบบตราของผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย.....	240
ง 12 รูปแบบการจัดวางตลาดกับวัสดุผสม	240
ง 13 ผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทย.....	241
ง 14 ผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทย.....	241
ง 15 ผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทย.....	242
ง 16 ผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทย.....	242
ง 17 ผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทย.....	243
ง 18 ผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทย.....	243
ง 19 แบบร่างงานเขียนแบบกระเป๋าสภาพสตรี	244
ง 20 แบบร่างงานเขียนแบบกระเป๋าสภาพสตรี	244
ง 21 แบบร่างงานเขียนแบบกระเป๋าสภาพสตรี	245
ง 22 แบบร่างงานเขียนแบบกระเป๋าสภาพบุรุษ.....	245
ง 23 แบบร่างงานเขียนแบบกระเป๋าสภาพบุรุษ.....	246

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

ไทลื้อ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งในสิบสองปันนา ดินแดนทางตอนใต้มณฑลยูนนานของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นกลุ่มชนชาติไทขนาดใหญ่ที่อาศัยกระจายอยู่ในแถบเอเชีย โดยเฉพาะเอเชียตะวันออกเฉียง ในแถบที่ตั้งตะนาวศรีขึ้นไปตามพรมแดนเข้าเขตรัฐฉานและรัฐแสนหวิมก้อยู่ติดกับบริเวณแม่น้ำโขง และได้อพยพเข้ามาในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยซึ่งมีชุมชนไทลื้อกระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ คือเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน เชียงราย และพะเยา (บุญช่วย ศรีสวัสดิ์.2547:3) นอกจากนี้ยังมีชาวไทลื้อบางกลุ่มที่อพยพเข้ามาเพิ่มเติม เพื่อลี้ภัยทางการเมือง ภายหลังจากจีนเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบคอมมิวนิสต์ บางส่วนได้อพยพโยกย้ายออกจากหมู่บ้านเพื่อแสวงหาที่ทำมาหากินที่เหมาะสมและชาวไทลื้อได้อพยพไปมาหาสู่กันทั้งในยามสงบและยามศึกสงครามไม่มีพรมแดนเขตปักที่แน่นอนเพราะผลัดเปลี่ยนกันครอบครองความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ตลอดมาแต่ในทีทางการบันทึกในประวัติศาสตร์คือในสมัยของพระยาภาววิไลได้ตั้งเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 1399 ในขณะนั้นเชียงใหม่เป็นเมืองร้างเนื่องจากทำศึกสงครามกับพม่ามานานผู้คนจึงได้กระจายอยู่ตามป่าเขาเพื่อหลบหลีกภัยสงครามจึงต้องกลับไปป่าร้างให้กลับมาอยู่อาศัยเหมือนดังเดิมแต่กระนั้นผู้คนก็ยังมีไม่มากพอทางสุดท้ายของพระยาภาววิไลศึกออก “เก็บผักใส่ซ้าเก็บข้าใส่เมือง” ยกทัพไปโจมตีกวาดต้อนผู้คนแถวรัฐไทยใหญ่และไทลื้อ(สิบสองปันนา) จึงให้อพยพมาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง น่าน พะเยา ฯลฯ ดังนั้นชาวไทยวนและไทลื้อจึงดูเป็นกลุ่มชนชาติพันธุ์สาขาใหญ่ที่ได้เป็นพี่น้องรวมกันอยู่มาช้านานจึงมี (สถาบันวิจัยสังคม.2530 : 1-2)

ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่น คือการใช้ภาษาไทลื้อ และยังมีวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เช่นการแต่งกายของหญิงชายไทลื้อที่นุ่งหม้อผ้าที่ทักทอขึ้นมาเองมีความงดงามคงเอกลักษณ์และความเป็นมาประจำกลุ่มของตนที่อาศัยอยู่แต่ละพื้นที่ อีกทั้งยังมีศิลปะและวัฒนธรรมประเพณีที่โดดเด่นเช่น การไหว้ผีบ้านผีเมืองตามความเชื่อของชาวไทลื้อ มีสถาปัตยกรรมและบ้านเรือนที่มีความโดดเด่นแตกต่างจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ที่เห็นได้ชัดเจนมีวัฒนธรรมการทอผ้าของผู้หญิงไทลื้อซึ่งการทอผ้าเป็นหัตถกรรมพื้นบ้าน ส่วนหนึ่งที่ได้ส่งสมัญญาที่มีการพัฒนาเรียงลำดับ ไปพร้อมกับการสร้างบ้านเมือง เช่นเดียวกับประวัติศาสตร์แต่ละยุคสมัยที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมลงบนผืนผ้าแสดงให้เห็นถึงความเป็นปึกแผ่นและความเจริญรุ่งเรืองของชาวบ้านชาวเมืองที่บรรพบุรุษได้สั่งสมบ่มเพาะผ่านมาหลายช่วงอายุคนจนเกิดเป็นการรังสรรค์ลวดลายถักทออันวิจิตรงดงาม (ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล. 2551 : 13-14)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นปัจจัยหนึ่งในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีความสำคัญต่อการขยายตลาดของสินค้าเป็นการสนองความต้องการประโยชน์ใช้สอยใหม่ ความต้องการใหม่หรือกลุ่มตลาดของกลุ่มเป้าหมายใหม่ ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร. 2548:83) การออกแบบลวดลายที่มีความสำคัญและความเป็นมาที่ที่ดึงดูดเข้ามาเป็นส่วนประกอบของโครงสร้างในการสร้างผลิตภัณฑ์และของเครื่องใช้เช่นการออกแบบลวดลายเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ลวดลายการทอการจักสาน ลวดลายบนภาชนะ เป็นต้นจะเห็นได้ว่าผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน และลวดลายก็เป็นส่วนหนึ่ง ที่ผู้บริโภคใช้ในการพิจารณาตัดสินใจ ในการเลือกซื้อ(พินาลิน สาริยา.2549:2) ซึ่งคนไทยรุ่นปัจจุบันต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้ดังที่ เศรษฐมนตร์ การญจนกุล กล่าวว่ลวดลายผ้าจัดเป็นวัฒนธรรมของชาติก็ว่าได้ เพราะผ้าบางผืนที่มีลวดลายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์แล้วยังสามารถโยงไปถึงเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ของชาติได้ลวดลายผ้าที่มีเอกลักษณ์ยังสามารถบ่งบอกถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษได้อีกด้วยเพราะลวดลายบนพื้นผ้าไทยเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่มีประเทศไหนเหมือน เนื่องจากไทยที่มีลวดลายประจำชาติของเราเองพื้นฐานการมีชีวิตที่อยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีก็เป็นส่วนหนึ่ง ที่ทำให้ชาวไทยมีจิตใจที่เยือกเย็น สามารถสร้างสรรค์งานศิลป์ได้อย่างละเอียดลออ (เศรษฐมนตร์ การญจนกุล.2548 : 5)

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและ ลงพื้นที่สังเกตตามหมู่บ้านไทลื้อ ของแต่ละจังหวัดทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ผู้วิจัยนั้นได้มองเห็นว่าศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ นั้นได้เลือนหายไป แต่ก็ยังคงมีหลงเหลืออยู่เพียงแค่บางด้านนั่นก็คือด้านการทอผ้าและการแต่งกายที่ยังคงอยู่สามารถจับต้องได้ และด้านภาษาที่ยังคงเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อส่วนด้านประเพณี วัฒนธรรมก็ยังคงมีให้เห็นอยู่บางหมู่บ้านที่ยังปฏิบัติกันตามความเชื่อ แต่ส่วนมากก็ถูกวัฒนธรรมของชาวไทยวน คนเมือง กลืนหายไปและจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทลื้อส่วนมากกลุ่มตัวอย่างก็เป็นคนรุ่นหลังที่ได้สืบทอดศิลปวัฒนธรรมมาจากบรรพบุรุษ ก็ยังถือคติความเชื่อดังเดิมอยู่บ้าง สามารถพูดถึงประวัติได้ตามความทรงจำแต่สิ่งที่สืบทอดมาอย่างเห็นได้ชัดนั่นก็คือ ภาษา การทอผ้า การแต่งกายที่ได้เรื่องผ้าก็เข้ามามีส่วนร่วมกับงานพิธีกรรมซึ่งคำนึงถึงเรื่องการใช้สอยในชีวิตประจำวัน มากกว่าการค้าขาย แต่ในปัจจุบันคนในยุคสมัยนี้ได้มีวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิมทำให้ไม่หลงเหลือศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมที่กลุ่มชาติพันธุ์ของตนมีอยู่ ทำให้ศิลปวัฒนธรรมเริ่มเลือนหายไปตามกาลเวลา และได้สอดคล้องกับแนวความคิดของ (วัฒนธนู ทะวิภาค.2545) ที่ได้กล่าวว่าการศึกษาศิลปะพื้นบ้าน จะพบว่ามีคุณลักษณะเฉพาะที่อาจสังเกตได้ ดังนี้ มีความเรียบง่าย ประโยชน์ใช้สอย วัสดุท้องถิ่น แบบอย่างสกุลช่างท้องถิ่น ไม่รู้มากในกฎเกณฑ์ มีความสวยงามและมีราคาถูก

เนื่องด้วยเหตุผลดัง กล่าวข้าพเจ้าจึงมีแนวความคิดที่จะศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ในเรื่องประวัติและความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรม ที่มีมาแต่อดีตและยังคงหลงเหลือถึงปัจจุบันว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงแคไหนเพราะชาวไทลื้อได้อพยพมาจากสิบสองปันนาและได้กระจัดกระจายกันไป ในแต่ละจังหวัดของภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปของศิลปวัฒนธรรมตามยุคสมัยซึ่งจากการลงพื้นที่ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามหัวข้อคือศิลปวัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิต ศาสนาความเชื่อพิธีกรรม สถาปัตยกรรม อาหารการกินและการแต่งการรวมถึงการทอผ้าเพื่อทำการศึกษาและเปรียบเทียบศิลปวัฒนธรรมของแต่ละหมู่บ้าน และที่น่าสนใจคือด้านการแต่งกายและผ้าทอของชาวไทลื้อเพราะผ้าทอแต่ละที่จะมีความต่างกันในเรื่องลวดลายคู่สีและเทคนิคการทอผ้าแต่ก็ยังคงความเป็นมาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่สืบทอดกันต่อๆมาและมีความโดดเด่นที่ต่างกันจึงเลือกทำการศึกษาและเปรียบเทียบจุดเด่นของการแต่งกายและผ้าทอไทลื้อมาออกแบบพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกกลุ่มคนเพื่อเป็นการอนุรักษ์และนำเสนอความเป็นมาและความงามที่โดดเด่นให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย
- 1.2.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
- 1.2.3 ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคจากผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ

1.3 กรอบแนวความคิดในการออกแบบ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1.3.1 ด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ กรอบแนวความคิดตามวัตถุประสงค์ข้อที่1

ศิลปวัฒนธรรมที่จะนำมาใช้ในการศึกษาและเปรียบเทียบเป็นการประยุกต์ใช้ให้เข้ากับตัวผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดให้เหมาะสมกับยุคสมัยตามแนวความคิดของ (เอกวิทย์ วัฒนกลาง :2546) การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้สูญหายโดยการปลูกฝังถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งในทุกๆ ด้านเช่นด้านศิลปวัฒนธรรมโดยมีภูมิปัญญาจริยธรรมเป็นตัวอย่างให้เห็นและจับต้องได้และที่สำคัญจะต้องมีเป้าหมายมากกว่าแค่การอนุรักษ์หรือแค่การสร้างกรูเพื่อเก็บเอาไว้เท่านั้นควรที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นวิชาชีพนำมาสร้างเศรษฐกิจได้ หรือนำมาประยุกต์ให้ผสมสมัยเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของตนและทำให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชน

ในการศึกษาศิลปะพื้นบ้าน ได้ใช้กรอบแนวความคิดของ (วัฒนะ จุฑะวิภาค:2545) กล่าวว่า การศึกษาศิลปะพื้นบ้านจะพบว่ามีคุณลักษณะเฉพาะที่อาจสังเกตได้ทั้งหมด 7 ข้อดังนี้

1. ความเรียบง่าย
2. ประโยชน์ใช้สอย
3. วัสดุท้องถิ่น
4. แบบอย่างสกุลช่างท้องถิ่น
5. ไม่รู้มากในกฎเกณฑ์
6. มีความสวยงาม
7. มีราคาถูก

กรอบแนวความคิด ในการคัดเลือกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อจะใช้กรอบแนวความคิดAHPที่จะนำมาช่วยในการตัดสินใจจะใช้ทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจเชิงลำดับ (Analytic Hierarchy Process :AHP) กระบวนการที่ใช้ในการตัดสินใจที่ใช้วิธีนี้เพื่อหาเหตุผล เป็นการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยแบ่งองค์ประกอบของปัญหาออกเป็นส่วนๆ ในรูปของแผนภูมิตามลำดับขั้นแล้วกำหนดค่าของการวินิจฉัยเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ และนำค่าเหล่านั้นมาคำนวณเพื่อดูว่าปัจจัย และทางเลือกอะไรมีลำดับความสำคัญสูงที่สุดเป็นกระบวนการที่ใช้งานง่ายเพราะมีโครงสร้างเลียนแบบกระบวนการคิดของมนุษย์ ผู้ใช้ไม่ต้องร้อเรียนจากประสบการณ์ (วิฑูรย์ ตันศิริคงคล .2542) แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

1. การสลายปัญหาที่ซับซ้อน (Decomposition)
2. การหาลำดับความสำคัญ (Prioritization)
3. การสังเคราะห์ (Synthesis)
4. การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของทางเลือกที่มีต่อปัจจัยในการวินิจฉัย (Sensitivity Analysis)

1.3.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

กรอบแนวความคิดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

กรอบแนวความคิดกระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ (นิรัช สุดสังข์.2543) ได้อธิบายขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การสร้างความคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ใหม่
2. การกลั่นกรองความคิด
3. การพัฒนาแนวความคิด
4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์
5. การทดสอบตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรอบแนวความคิดด้านการออกแบบอุตสาหกรรมของ (อุดมศักดิ์ สาริบุตร.2549:10) ในการประเมินเพื่อทำการเลือกรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำจุดเด่นของศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อมีทั้งหมด 7 ข้อแต่ในการวิจัยครั้งนี้เลือกมาเพียง 3 ข้อโดยวิธีการดังนี้

1. ด้านหน้าที่ใช้สอย ของผลิตภัณฑ์ ต้องมีความเหมาะสมกับการใช้งาน
2. ด้านความสวยงามน่าใช้ มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น มีลักษณะสีสนเฉพาะตัว
3. ด้านความปลอดภัยจะต้องมีความปลอดภัยระหว่างการใช้งานไม่เป็นอันตราย

กรอบแนวคิดทางการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของ (สถาพรดี บุญมี ณ ชุมแพ. 2550) ซึ่งเป็นรากฐานของการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อได้แก่

1. ต้นกำเนิดหรือรากฐาน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเรื่องศิลปวัฒนธรรมประเพณีสถาปัตยกรรมวิถีชีวิตพิธีกรรมอาหารการกินเครื่องแต่งกาย และผ้าทอไทลื้อว่ามีความเป็นมามีเอกลักษณ์อะไรที่โดดเด่น

2. วิวัฒนาการผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของศิลปวัฒนธรรมที่ผ่านมามาตามยุคสมัยว่ามีลำดับขั้นตอนของวิวัฒนาการอย่างไร

3. การพัฒนาเมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาารูปแบบ ของศิลปวัฒนธรรมมาแล้วจึงนำมาเปรียบเทียบดูว่าในอดีตจนถึงปัจจุบันมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงอย่างไรเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงจุดเด่นเพื่อทำการออกแบบต่อไป

4. การต่อเนื่อง ผู้วิจัยได้ศึกษาความต่อเนื่องของศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อว่ามีรูปแบบที่สืบเนื่องต่อกันมาตั้งแต่อดีตว่าแต่ละพื้นที่ที่มีความต่างหรือความเหมือนกันตรงจุดไหน

5. อิทธิพล รูปแบบของผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อนั้นควรจะเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทไหนที่เหมาะสมที่สุดและจะส่งผลอย่างไรต่อความเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สามารถนำไปใช้งานได้ทุกกลุ่มอายุ

6. การประยุกต์ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและหลักการต่างๆจากแนวความคิดเพื่อทำการออกแบบ และพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับ การศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทลื้อให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ตรงกับวัตถุประสงค์มากที่สุด

กรอบแนวความคิดเทคนิค QFD (Quality Function Deployment) (ดร.มณฑลลี ศาสนนันท์ .2550 : 73) คือการถ่ายทอดความต้องการของลูกค้าให้เป็นเป้าหมายต่างๆในขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้เป็นไปในแนวทางปฏิบัติเป็นตัวช่วยในการประกันคุณภาพในการออกแบบโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อความพึงพอใจของลูกค้าและถ่ายทอดความต้องการของลูกค้าให้เป็นเป้าหมายในการออกแบบ โดยการใช้แผนผัง House of Quality

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.3 ศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ กรอบแนวความคิดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

กรอบแนวความคิดการศึกษาด้านส่วนประสมทางการตลาด 4 ด้าน (4Ps) (Kotler. 1997 อ้างใน นภัสพร นิยะวานนท์. 2552 : 42) เพื่อศึกษาด้านความพึงพอใจของผู้บริโภค ซึ่งส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ได้แก่

1. คุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ (Product)
2. ราคา (Price)
3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)
4. การส่งเสริมการขาย (Promotion)

นอกจากกรอบแนวคิดด้านส่วนประสมทางการตลาดแล้ว ยังใช้กรอบแนวคิดจากมุมมองของผู้บริโภค ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ 4 ด้าน (4Cs) ดังนี้

1. คุณค่าผู้บริโภค (Customer Value)
2. ต้นทุนต่อผู้บริโภค (Cost to the Customer)
3. ความสะดวกสบาย (Convenience)
4. การสื่อสาร (Communication)

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1.ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ผู้วิจัยศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยภาคเหนือตอนบน ซึ่งได้แก่ จังหวัด พะเยา เชียงราย น่าน เชียงใหม่ ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งหัวข้อได้ดังนี้

- ด้านประวัติความเป็นมา
- สถาปัตยกรรม
- ศาสนาประเพณีพิธีกรรม
- การแต่งกายและเครื่องแต่งกาย
- ผ้าทอไทลื้อ

2.ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งได้เป็นดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ได้แก่ กลุ่มชาวบ้านไทลื้อและกลุ่มแม่บ้านผ้าทอไทลื้อจำนวน 15 คนในเขตพื้นที่ ที่กำหนด โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550)

1. จังหวัดพะเยา

- อำเภอเชียงคำจำนวน 4 หมู่บ้าน บ้านธาตุ บ้านทุ่งมอก บ้านหย่วน และบ้านเชียงบาน
- อำเภอเชียงม่วนจำนวน 2 หมู่บ้าน บ้านท่าฟ้าใต้ และบ้านทุ่งมอก

2. จังหวัดน่านได้แก่

- บ้านท่าวังผา บ้านหนองบัว

3. จังหวัดเชียงใหม่ได้แก่

- อำเภอดอยสะเก็ดจำนวน 2 หมู่บ้าน บ้านลวงเหนือและบ้านลวงใต้
- อำเภอสันกำแพง บ้านออนหลาย

4. จังหวัดเชียงรายได้แก่

- อำเภอเชียงของ บ้านศรีดอยไชย
- อำเภอแม่สาย บ้านสันบุญเรือง

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ การศึกษาเอกสาร หลักฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตร่วมภาพลักษณ์ บันทึกเทป และถ่ายภาพเพื่อให้ได้องค์ความรู้และข้อเท็จจริงความประวัตินี้และความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อนำมาศึกษาและเปรียบเทียบถึงความเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทำการออกแบบและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

มีประชากรคือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปวัฒนธรรมด้านกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เลือกตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2550)

2.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อจำนวน 3 ท่าน

2.2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีผลต่อออกแบบรูปแบบ และประเภทของผลิตภัณฑ์ที่จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อให้มีความเหมาะสม โดยประเมินค่าระดับ (Rating Scale) 5 ระดับ

2.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

โดยประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ที่ได้จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2557) ได้แก่

2.3.1 ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ จำนวน 30 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ โดยใช้การประเมินตามมาตรฐานประเมินค่าระดับ (Rating Scale) 5 ระดับ

3.สถานที่ในการวิจัย

เนื่องจากการดำเนินงาน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ได้ใช้ข้อมูลและเครื่องมือเทคโนโลยีในการพัฒนาและออกแบบดังนั้นสถานที่ในการดำเนินงานวิจัยจึงอยู่ในพื้นที่ดังนี้

1.จังหวัดพะเยาได้แก่

- อำเภอเชียงคำจำนวน 4 หมู่บ้าน บ้านธาตุบ้านทุ่งมอกบ้านหยวนและบ้านเชียงบาน
- อำเภอเชียงม่วนจำนวน 2 หมู่บ้าน บ้านท่าฟ้าใต้และบ้านทุ่งมอก

2. จังหวัดน่านได้แก่

- บ้านท่าวังผา

3. จังหวัดเชียงใหม่

- อำเภอดอยสะเก็ดจำนวน 2 หมู่บ้าน บ้านลวงเหนือและบ้านลวงใต้

4. จังหวัดเชียงรายได้แก่

- อำเภอเชียงของบ้านศรีดอยไชย
- อำเภอแม่สายบ้านสันบุญเรือง

กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

ตัวแปรตาม คือ ระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ใช้ที่มีต่อผลิตภัณฑ์

1.5 วิธีในการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน(Mixed Methods) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณโดยการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ของกลุ่มแม่บ้านผ้าทอ ของราษฎ์ชาวบ้านแต่ละจังหวัดประชาชนนักท่องเที่ยวผู้ที่สนใจและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยที่สามารถนำไปผลิตและใช้งานได้จริงและเป็นการส่งเสริมการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์โดยมีขั้นตอนกระบวนการระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

- กำหนดปัญหาที่จะดำเนินการวิจัย
- กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (ทฤษฎีเอกสารงานวิจัย)
- กำหนดกรอบแนวคิดและตั้งสมมติฐานนิยามศัพท์
- กำหนดแบบการวิจัย
- กำหนดประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
- สร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
- การรวบรวมข้อมูล (แหล่งปฐมภูมิ, แหล่งทุติยภูมิ)
- การวิเคราะห์ข้อมูล
- การนำเสนอผล (การเสนอรายงานการวิจัย)

1.5.1 การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อใช้ศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อโดยเป็นการจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมไทลื้อในด้านต่างๆและกลุ่มช่างทอผ้า เก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

1.5.1.1 ศึกษาข้อมูลจากตำราเรียน เอกสารอ้างอิงใน หอสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และในอินเทอร์เน็ต

1.5.1.2 บันทึกข้อมูลจากการสังเกตการณ์สนทนาและการสัมภาษณ์ ใช้เครื่องบันทึกภาพนิ่งและบันทึกเสียงแบบระบบดิจิทัล แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์

1.5.1.3 แบบสอบถามด้านศิลปวัฒนธรรมไทลื้อที่จะนำมาออกแบบผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบจำนวน 3 ท่าน

1.5.1.4 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยที่ได้มาจากการศึกษาและพัฒนาตลอดสายผ้าทอพื้นบ้านของภาคเหนือ

1.5.2 การวิจัยด้านปริมาณเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดปริมาณความต้องการและความเหมาะสมโดยใช้ค่าสถิติการในวิจัยดังนี้

- ค่าร้อยละ (Percentage)
- ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
- ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standart Deviation)
- ค่าสถิติทดสอบการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกรณีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่สัมพันธ์กัน (Related Samples)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 คำนิยามศัพท์

1.6.1 ศิลปวัฒนธรรม หมายถึง ประเพณี พิธีกรรม สถาปัตยกรรม อาหารการกินเครื่องแต่งกายและการทอผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

1.6.2 การพัฒนา หมายถึง การได้ศึกษารูปแบบเดิมของศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อและสิ่งที่เลือนหายไปเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาจุดเด่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ให้เหมาะสมกับยุคสมัย

1.6.3 การศึกษา หมายถึง การศึกษาถึงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม สถาปัตยกรรม อาหารการกิน เครื่องแต่งกาย และการทอผ้า ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

1.6.4 ชาติพันธุ์ หมายถึง กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีภาษาพูดเดียวกันสืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกันหรือนับถือเจ้าเมืององค์เดียวกัน

1.6.5 ไทลื้อ หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาษาพูดศิลปวัฒนธรรมประเพณีเหมือนกันอพยพมาจากสิบสองปันนา สาธารณประชาชนจีน เข้ามาอยู่ในทางภาคเหนือตอนบนประเทศไทย

1.6.6 ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากการสร้างสรรค์ให้เข้ากับยุคสมัยเพื่อความต้องการของผู้บริโภค แต่ยังคงพื้นฐานแนวความคิดและความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมเดิมเป็นการประยุกต์ใช้บูรณาการ อย่างสอดคล้อง เหมาะสม

1.6.7 อัตลักษณ์ หมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งที่ศึกษาว่าสิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้ เช่น สี สัน ลวดลาย

1.6.8 ความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อชิ้นงานหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้มาจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

1.6.9 ความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ หมายถึง ความชื่นชอบในตัวผลิตภัณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นมาใหม่ ในด้านความงามประโยชน์ใช้สอยให้แก่ผู้บริโภคผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อชิ้นงานหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้มาจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

1.6.10 ผลิตภัณฑ์ประกอบเครื่องแต่งกาย หมายถึง ผลิตภัณฑ์ประเภท กระเป๋า กระเป๋าถือ รองเท้า หมวก ถุงเท้า เข็มขัด และเครื่องประดับ ที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของไทลื้อ

1.6.11 ตัวแปรต้น หมายถึง รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อมาประยุกต์ใช้

1.6.12 ตัวแปรตาม หมายถึง ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบเครื่องแต่งกายประกอบไปด้วย ชุดกระเป๋า รองเท้าและ ผ้าพันคอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในครั้งนี้อย่างผู้วิจัย ได้ศึกษาประวัติความเป็นมาด้านนาทฤษฎีและข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาทำการศึกษาตลอดจนได้ศึกษา แนวความคิดด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อมาวิเคราะห์เพื่อนำมาใช้เป็น ข้อมูลในการสนับสนุนการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ดังนี้

- 2.1 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
- 2.2 ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
 - ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
 - สถาปัตยกรรมไทลื้อ
 - การแต่งกายและผ้าทอของไทลื้อ
- 2.3 ทฤษฎี Quality Function Deployment
- 2.4 ทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจเชิงลำดับชั้น (Analytic Hierarchy Process : AHP)
- 2.5 การออกแบบลวดลายและจิตวิทยาการใช้สี
- 2.6 แนวโน้มการออกแบบ (Trend 2016-2017)
- 2.7 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องประกอบการแต่งกาย
- 2.8 คุณลักษณะของศิลปะพื้นบ้าน
- 2.9 แนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์
- 2.10 ปัจจัยทางการตลาด
- 2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

ชาวไทลื้อ เป็นชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลไท มีถิ่นฐานอยู่ในเขตสิบสองปันนามณฑลยูนนานประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นคือการใช้ภาษาไทลื้อและยังมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์อื่นๆ อีกด้วยเช่นการแต่งกายศิลปะและประเพณีต่างๆ เดิมชาวไทลื้อมีถิ่นฐานอยู่บริเวณเมืองลี่หลวงประเทศจีนเรียกว่า “ลื้อเจง” ต่อมาได้เคลื่อนย้ายลงมาอยู่บริเวณเมืองหนองแสหรือที่เรียกว่าคุณหมิงในปัจจุบันแล้วย้ายลงมาสู่แม่น้ำโขงเมืองสิบสองปันนาสมัยประมาณศตวรรษที่ 12 ได้เกิดมีวีรบุรุษชาวไทลื้อเจ้าเจียงหาญได้รวบรวมหัวเมืองต่างๆ ในสิบสองปันนาปัจจุบันเป็นอาณาจักรแจลื้อโดยได้ตั้งศูนย์อำนาจการปกครองเอาไว้ที่หอคำเชียงรุ่งนาน 790 ปี ต่อมาถึงสมัยเจ้าเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อินเมืองครองราชย์ ต่อมาในปี ค.ศ.1579 – 1583 ได้ทำการแบ่งเขตการปกครองเป็นสิบสองหัวเมือง ให้มีที่ทำเนาได้แบ่งเขตการปกครองเอาไว้ในอดีตดังนี้ (ที่มาของคำว่าสิบสองปันนาหรือสิบสองเจ้าไต)

ชาวไทลื้ออาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งโขง คือ ด้านตะวันออกและด้านตะวันตกของแม่น้ำมีเมืองต่างๆดังภาษาไทลื้อ ได้กล่าวไว้ว่า “ห้าเมืองตะวันตก หกเมืองตะวันออก รวมเจ็ดสิบสอง เป็น 12 ปันนาและทั้ง 12 ปันนานั้น ยังมีเมืองเล็กๆอีก 32 หัวเมือง เช่นฝั่งตะวันตก : เชียงรุ่ง เมืองฮำ เมืองแช่ เมืองลู เมืองออน เมืองลวง เมืองหุน เมืองพาน เมืองเชียงเจิง เมืองฮาย เมืองเชียงล่อ และเมืองมา ทางฝั่งตะวันออก : เมืองล้า เมืองบาง เมืองอิง เมืองปาง เมืองลา เมืองวัง เมืองพง เมืองหย่วน เมืองมาง และ เมืองเชียงทอง (หลวงพระบาง) การขยายตัวของชาวไทลื้อสมัยรัชกาลที่ 24 เจ้าเมืองอินได้เข้าตีเมืองแถน เชียงตุง เชียงแสน และ ล้านช้าง กอบกู้บ้านเมืองให้เป็นปึกแผ่น พร้อมทั้งตั้งหัวเมืองไทลื้อเป็นสิบสอง เขตเรียกว่าและในยุคนี้ได้มีการอพยพชาวไทลื้อบางส่วนเพื่อไปตั้งบ้านเรือนการปกครองหัวเมืองประเทศราชเหล่านั้นจึงทำให้เกิดการกระจายตัวของชาวไทลื้อในกลุ่มน้ำโขงตอนกลาง(รัฐฉานปัจจุบัน) อันประกอบด้วยเมืองยู่ เมืองยอง เมืองลวง เมืองเชียงแขวน เมืองเชียงลาบ เมืองเลน เมืองพะยาก เมืองโฮ เมืองโก และเมืองเชียงทอง (ล้านช้าง) เมืองแถน (เดียนเบียนฟู) ชนชาติไทลื้อ เป็นชนเผ่าที่มีเชื้อสายความเป็นไททั้งภาษาพูด และภาษาเขียน มีความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเองมาเป็นเวลานานความสนิทสนมความผูกพันเป็นพี่น้องกันกับชาวไทยวนมีมาตั้งแต่เริ่มตั้งเป็นบ้านเมืองแต่ในทางการได้มีการบันทึกในประวัติศาสตร์ คือในสมัยพระเจ้ากาวิละได้ก่อตั้งเมืองเชียงใหม่ใน พ.ศ.1399 ในขณะนั้นเชียงใหม่เป็นเมืองร้าง เนื่องจากทำศึกสงครามกับพม่ามาเป็นเวลานานผู้คนจึงได้กระจัดกระจายอยู่ตามป่าเขาเพื่อหลบหลีกภัยสงครามจึงต้องกลับไปป่าว้างให้กลับมาอยู่อาศัยเหมือนดังเดิมแต่กระนั้นผู้คนก็ยังมีไม่มากพอทางสุดท้ายของพระเจ้ากาวิละได้ออกศึกและมีนโยบายว่า “เก็บผักใส่ซ้าเก็บข้าเข้าเมือง” ได้ยกทัพไปโจมตีกวาดต้อนผู้คนแถวรัฐไทใหญ่และไทลื้อ(สิบสองปันนา)จึงอพยพมาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง น่าน พะเยา (รัตนนครเศรษฐกุล.การสำรวจทางชาติพันธุ์ชนเผ่าไทในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำปิงจังหวัดเชียงใหม่.มหาวิทยาลัยพายัพ 2527.หน้า 9)

สรุป ดังนั้นชาวไทลื้อเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อพยพมาจากสิบสองปันนาโดยทั่วไปจะมีรูปร่าง สดุดีมีผิวพรรณค่อนข้างขาว มีภาษาพูดเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ จะมีสำเนียงที่แตกต่างไปจากชาวเหนือโดยทั่วไป มีขนบธรรมเนียมประเพณีส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับสังคมไทยในภาคเหนือนิยมรับประทานพืชที่ปลูกขึ้นเอง หรือหาของป่าชาวไทลื้อนั้นนิยมการทำบุญในเทศกาลสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันเถลิงศกหรือวันสงกรานต์ซึ่งเรียกว่าวันพญาวันมีการตักน้ำสรง และทานข้าวใหม่ผี และวิญญานจะมีอิทธิพลครอบงำแนวความคิดพฤติกรรมตลอดจนกิจกรรมของชุมชนชาวไทลื้อ

2.1.2 การอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวไทลื้อ

นอกจากไทลื้อ จะแตกออกไปเป็นอีกกลุ่มไทแล้วกลุ่มไทยังมีถิ่นฐานตามแหล่งต่างๆในเอเชียอาคเนย์อีกด้วย เนื่องจากการถูกกวาดต้อนตอนมีสงครามการติดตามญาติพี่น้องที่อพยพมาก่อนแล้ว

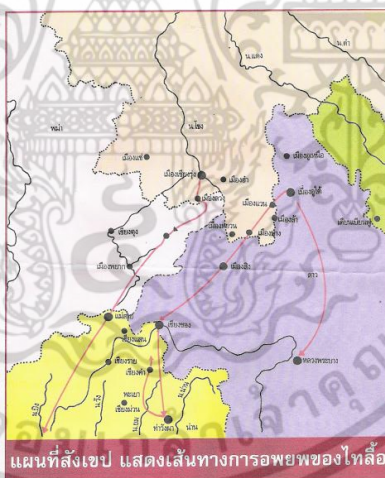
และหาแหล่งทำมาหากินที่มีความอุดมสมบูรณ์มีภูมิประเทศที่เหมาะสมจึงทำให้คนไทลื้อที่ย้ายถิ่นฐานยังคงความเป็นชาวไทลื้อ โดยใช้เส้นทางดังต่อไปนี้

สายที่ 1 เข้าประเทศพม่า แกลเมืองยอง เมืองยู้ เมืองหลวง เมืองเชียงลาบ เมืองไร เมืองพะยาก เมืองโก เมืองโต้น เมืองเลน เชียงตุง

สายที่ 2 เข้าสู่ประเทศเวียดนาม มีชุมชนไทลื้ออาศัยอยู่ที่เมืองบินลูห์ เมืองเถน และบริเวณฝั่งตะวันตกของแม่น้ำดำจามแนวพรมแดนที่ติดต่อกับจีน

สายที่ 3 ประเทศลาวไทลื้อตั้งถิ่นฐานอยู่ทางภาคเหนือแถบเมืองสิงห์เมืองหลวงพุกาและเมืองลองในแขวงหลวงน้ำทา เมืองอุเหนือ อุใต้ งามเหนือ งานใต้ บุนเหนือบุนใต้ในแขวงพงสาลีเมืองไซ เมืองแบง เมืองฮุก เมืองหงสาในแขวงอุดมไซ เมืองเงิน เมืองเชียง ฮ่อน เชียงลม และเมืองหงสาในแขวงไชยะบุรีนอกจากนี้ยังตั้งชุมชนอยู่รอบๆเมืองหลวงพระบางและกระจายกันอยู่แถบลุ่มแม่น้ำอูและแม่น้ำโขงในแขวงหลวงพระบางและแขวงบ่อแก้วอีกหลายหมู่บ้าน

สายที่ 4 เข้าสู่ประเทศไทย ทางภาคเหนือ ในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน และตั้งแต่อดีตได้กวาดต้อนไทลื้อจากสิบสองปันนามาจำนวนมาก บางส่วนได้อพยพเข้ามาเพิ่มเติมภายหลังเพื่อการค้าขาย ติดตามญาติพี่น้องมาแต่งงานและแสวงหาแหล่งที่ทำมาหากินตามความเหมาะสมหรือหนีภัยสงคราม



รูปที่ 2.1 แผนที่สังเขปเส้นทางการอพยพของไทลื้อ

ที่มา : <http://saliddok.blogspot.com/2012/05/blog-post.html> (2558)

ชาวไทลื้อได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานตามหัวเมืองต่างๆ ในภาคเหนือของประเทศไทยเนื่องด้วยเหตุผลทางการเมืองระหว่างรัฐตามนโยบาย “เก็บผักใส่ซ้าเก็บข้าใส่เมือง” ของเจ้าผู้ครองล้านนาในอดีตซึ่งมีความชัดเจนในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นไทยต้องทำศึกสงครามกับพม่าเพื่อขับไล่พม่าให้ออกเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไปจากล้านนาด้วยการสนับสนุนของเจ้านายฝ่ายเหนือ จนถึงปี พ.ศ. 2347 ก็สามารถยึดเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งสุดท้ายของพม่าได้สำเร็จแต่พม่ายังคงมีอิทธิพลอยู่ในสิบสองปันนาและหัวเมืองลื้อเขินกองทัพของเจ้านายฝ่ายเหนือโดยการนำทัพของเจ้ากาวิละจึงได้ยกไปตีสิบสองปันนาแล้วถือโอกาสอพยพผู้คนลงมาสู่บ้านเมืองเพื่อตัดกำลังของข้าศึกและป้องกันไม่ให้เกิดกองกำลังของพม่าที่ถูกขับไล่ออกจากล้านนาไปใช้ในหัวเมืองต่างๆในสิบสองปันนาเป็นที่ซ่องสุมกำลังแล้วกลับมาโจมตีหัวเมืองฝ่ายเหนืออีก

จำนวนประชากรชาวไทลื้อมีทั้งหมด 1.5-2 ล้าน คนที่อาศัยอยู่ในโลกมีดินแดนที่ให้การรับรองชาติพันธุ์ไทลื้อดังนี้

ตารางที่ 2.1 ตารางจำนวนประชากรที่ได้รับรองจากประเทศอื่นๆ

ประเทศ	จำนวนคน
สาธารณรัฐประชาชนจีน	1,158,989
ประเทศพม่า	200,000
ประเทศลาว	134,000
ประเทศไทย	83,000
ประเทศเวียดนาม	4,960

ที่มา: <http://board.postjung.com/531550.html> (2558)

2.1.1.1 ชุมชนไทลื้อในล้านนา

ในปัจจุบันมีชุมชนไทลื้อ ได้กระจายอยู่ในพื้นที่ตามจังหวัดต่างๆ ทางภาคเหนือคือเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน เชียงราย และพะเยา นอกจากนี้ยังมีชาวไทลื้อบางกลุ่มที่อพยพเข้ามาเพิ่มเติม เพื่อลี้ภัยทางการเมืองภายหลังจากจีนเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบคอมมิวนิสต์ และบางส่วนได้อพยพโยกย้ายออกจากหมู่บ้านเพื่อแสวงหาที่ทำมาหากินที่เหมาะสมชาวไทลื้อได้กระจัดกระจายกันตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือ ดังนี้

1. จังหวัดเชียงใหม่มีชุมชนไทลื้ออยู่ที่บ้านเมืองหลวงตำบลหลวงเหนืออำเภอดอยสะเก็ดซึ่งเป็นชาวไทลื้อที่อพยพมาในรุ่นแรกๆ ราวพุทธศตวรรษที่ 18 ในสมัยพระเจ้าสามฝั่งแกนและบ้านแม่สาบอำเภอสะเมิงนอกจากนี้ก็ยังชุมชนหมู่บ้านไทลื้อที่อำเภอสันกำแพงและอำเภอสันทราย

2. จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่ชาวไทลื้ออพยพเข้ามา อยู่อาศัยเป็นจำนวนมากที่สุดส่วนใหญ่อพยพมาจากเมืองยอง ตั้งหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ้ง อำเภอแม่ทา อำเภอลี้ และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างดังนี้

- อำเภอเมืองมี 13 ตำบล ได้แก่ ตำบลป่าสัก ตำบลบ้านแป้น ตำบลบ้านกลาง ตำบลมะเขือแจ้ ตำบลอุโมงค์ ตำบลเหมืองง่า ตำบลบ้านธิ ตำบลลริมปิง ตำบลเหมืองจี้ ตำบลต้นธง ตำบลเหมืองง่า ตำบลห้วยยาบ และตำบลเวียงยอง

- อำเภอบ้านโฮ้ง มี 3 ตำบล ได้แก่ตำบลบ้านโฮ้ง ตำบลเหล่ายาว และตำบลศรีเตี้ย

- อำเภอแม่ทา มี 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลทาปลาดุก ตำบลทาภาศ ตำบลทาทุ่งหลวง และตำบลทาขุนเงิน

- อำเภอลี้ มี 2 ตำบล ได้แก่ตำบลลี้ และตำบลแม่ตื่น

- กิ่งอำเภอทุ่งห้วยช้าง มี 1 ตำบล คือ ตำบลตะเคียนปม

3. จังหวัดเชียงราย มีชาวไทลื้อที่บ้านห้วยเม็ง บ้านท่าข้าม และบ้านศรีดอนชัยในเขตอำเภอเชียงของและบ้านสันบุญเรืองอำเภอแม่สายบ้านโป่งแดงตำบลห้วยทรายขาวและบ้านกล้วยแม่แก้ว ตำบลมะเค็ด อำเภอพาน

4. จังหวัดพะเยามีชาวไทลื้ออาศัยอยู่เป็นจำนวนมากที่อำเภอเชียงคำ อำเภอเชียงม่วนและอำเภอ ปง

- อำเภอเชียงคำ มีที่ ตำบลหย่วน ได้แก่บ้านหน่วย บ้านธาตุ บ้านแดนเมือง บ้านมาง

- ตำบลเชียงบาน ได้แก่ บ้านเชียงบาน บ้านแพด บ้านแวน บ้านทุ่งหมอก บ้านเชียงคาน

- ตำบลฝายกวาง ได้แก่ บ้านหนองลือ ตำบลภูซาง ได้แก่ บ้านหนองเลา บ้านห้วยไป ตำบลสบง ได้แก่ บ้านสบง

- อำเภอเชียงม่วน ได้แก่ บ้านท่าฟ้าเหนือ และบ้านท่าฟ้าใต้

5. จังหวัด น่าน มีหมู่บ้านไทลื้อกระจายอยู่ทั่วไปในเขตอำเภอเมือง อำเภอท่าวังผา อำเภอปัว

- อำเภอเชียงกวาง อำเภอทุ่งช้าง กิ่งอำเภอทุ่งหลวง และกิ่งอำเภอแม่จริม

- อำเภอเมือง มีที่ ตำบลทุ่งพงษ์

- อำเภอท่าวังผา ที่ตำบลศรีภูมิ ตำบลสบบม ตำบลจอมพระ ตำบลแสงทอง ได้แก่ บ้านสะ บ้านฮวก ตำบลป่าคา ได้แก่บ้านต้นฮาง บ้านหนองบัว

- อำเภอปัว มีที่ตำบลปัว ได้แก่บ้านร่องแง บ้านมอน บ้านดอกแก้ว บ้านตัด บ้านซอน ตำบลศิลาแลง ได้แก่บ้านตีนตุ๊ก บ้านดอนไชย บ้านศาลา บ้านหัวน้ำ ตำบลศิลาเพชร ได้แก่ บ้านนาคำ บ้านป่าตอง บ้านดอนมูล บ้านดอนแก้ว บ้านทุ่งรัตน

- อำเภอเชียงกลาง ที่มีตำบลยอด ได้แก่บ้านปางसान บ้านงอบใต้ ตำบลหอน ได้แก่ บ้านห้วยโก้น บ้านห้วยสะแก บ้านเมืองเงิน ตำบลแพะ ได้แก่บ้านห้วยเตี้ย บ้านสะหลี

6. จังหวัดแพร่ ชาวไทลื้ออาศัยอยู่ที่ตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมือง อำเภอสูงเม่น

7. จังหวัดลำปาง มีหมู่บ้านไทลื้อที่ตำบลกล้วยแพะ อำเภอเมืองลำปาง 5 หมู่บ้าน ได้แก่บ้านกล้วยหลวง บ้านกล้วยแพะ บ้านกล้วยฝาย บ้านกล้วยกลาง และบ้านกล้วยม่วงส่วนที่ตำบลน้ำใจอำเภอแม่ทะ มี 2 หมู่บ้านได้แก่บ้านแม่ปุงและบ้านฮ่องห้าซึ่งเป็นเขตติดต่อกับตำบลกล้วยแพะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุป จากการศึกษาค้นคว้าและลงพื้นที่ การอพยพของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อนั้นได้ผ่านมาเป็นเวลานานมาแล้ว จากการบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ที่ยังจำความได้ตอนสมัยเด็กก็หลงเหลืออยู่น้อยมากซึ่งกล่าวได้ว่าได้อพยพมาตามพ่อแม่ย้ายไปตามเมืองต่างๆตามเจ้าเมืองที่ตนนับถือแต่ปัจจุบันนี้กลุ่มชาวไทลื้อ ก็อาศัยเป็นหลักเป็นแหล่งทางภาคเหนือตอนบนของไทยจำนวนมาก จำนวน 7 จังหวัดดังนี้ พะเยา แพร่ น่าน ลำปาง เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ซึ่งแต่ละจังหวัดก็จะแบ่งออกไปเป็นหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านไทลื้อจะมีภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นอย่างเห็นได้ชัดว่าเป็นชาวไทลื้อ ส่วนเครื่องแต่งกายนั้นจะแตกต่างกันเฉพาะวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญของหมู่บ้านเท่านั้นอาหารการกินก็ยังคงมีหลงเหลืออยู่บ้างแต่ส่วนมากก็เหมือนอาหารของทางภาคเหนือทั่วไป

2.2 ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของชาวไทลื้อ

2.2.1 ประเพณีและพิธีกรรมของชาวไทลื้อ

1. **พิธีการเลี้ยงผี** พิธีการเลี้ยงผีอารักษ์ หรือที่ชาวไทลื้อเรียกว่า “เข้ากำ” ซึ่งมีตั้งแต่ กำเฮินกำบ้านไปจนถึงกำเมืองเป็นพิธีที่มีความหมายอย่างยิ่งสำหรับชาวไทลื้อมีข้อสังเกตดังนี้คือการเข้าร่วมพิธีกรรม การประกอบพิธีกรรมความหมายของพิธีกรรมการเข้าร่วมพิธีกรรมเลี้ยงผีในแต่ละระดับเป็นหน้าที่โดยตรงของชาวไทลื้อในช่วงเวลาของการประกอบพิธีกรรมจะไม่มีช่วงเวลาในการออกนอกสถานที่ถือว่เป็นการละเมิดจารีตประเพณี ทุกครัวเรือนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ในการประกอบพิธี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการซื้อสัตว์มาเช่นสังเวียงบางพิธีที่ห้ามผู้หญิงเข้าร่วมพิธีแต่ถ้าผู้ชายในครัวเรือนไม่อยู่ผู้หญิงจะต้องฝากเพื่อนบ้านให้นำไก่และเหล้าไปร่วมพิธีแทนระยะเวลาในการเลี้ยงผีจะเป็นช่วงหลังการดำนาปลูกข้าวเพื่อเป็นการขอฝนขอความสำเร็จในการเพาะปลูกหรือช่วงหลังการเก็บเกี่ยวซึ่งเป็นการแสดงความขอบคุณต่อผี ตั้งแต่ราวต้นเดือน9ไปจนถึงเดือน12ของไทลื้อในช่วงที่ชาวบ้านว่างจากการทำนากำลังรอให้ต้นข้าวเจริญเติบโต อีกทั้งเป็นฤดูฝนไม่นิยมเดินทางไกลเพราะมีน้ำท่วมหนทางการเดินทางลำบากในระหว่างพิธีกรรมจะมีการละเล่นรื่นเริงต่างๆเป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านที่ทำงานหนักมาช่วงระยะหนึ่งนับว่าเป็นกิจกรรมทางสังคมที่นอกเหนือจากกิจกรรมของพุทธศาสนา

สัญลักษณ์ในพิธีกรรมนี้คือ ตาเหลวจะเป็นของสำคัญในทุกพิธีกรรมตั้งแต่ครัวเรือนหมู่บ้านจนถึงพิธีของเมืองภายในเขตจะมีการติดตามเหลว เพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้บุคคลภายนอกหมู่บ้านได้รู้ว่าห้ามเข้ามาในบริเวณที่กำลังมีพิธีซึ่งจะหมายถึงเขตอิทธิพลของผีอารักษ์แสดงถึงกรรมสิทธิ์ในขอบเขตผีอารักษ์ไทลื้อจึงทำหน้าที่เป็นเหมือนผู้ควบคุมและรับรองสิทธิการเป็นสมาชิกในครัวเรือนในหมู่บ้านและในเมือง ดังนั้นการยอมให้เข้าร่วมพิธีนั้นจึงหมายถึงการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้านมีสิทธิในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันของชุมชน สำหรับชุมชนไทลื้อที่มีชีวิตโดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติต้องยอมรับการนับถือผีของชุมชนนั้นๆและพร้อมที่จะปฏิบัติตาม“ฮีดกอง”ที่มักจะถูกกำหนดโดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเชื่อถือผีผู้ประกอบพิธีมีเครื่องแต่งกายเฉพาะของตนเองส่วนมากมักเป็นสีแดง เพราะเชื่อกันว่าสีแดงเป็นสีของอำนาจ ในพิธี

2. พิธีกรรมเรียกขวัญ การเรียกขวัญหรือการฮ้องขวัญเป็นประเพณีที่มีผลทางด้านจิตใจเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคคลที่เสียขวัญให้มีสภาพจิตใจที่ดีขึ้นหรือเป็นการให้กำลังใจผู้ป่วยที่เพิ่งฟื้นจากโรคร้ายไข้เจ็บ ให้เริ่มรับประทานอาหารที่ดีที่มีคุณภาพก็ช่วยให้สุขภาพแข็งแรงจนหายป่วย เมื่อเตรียมสิ่งของเรียบร้อยแล้วหมอขวัญก็จะเริ่มประกอบพิธีเรียกขวัญใช้เวลาประมาณ 50 นาที ในขณะที่หมอขวัญทำพิธีใกล้จบจะมีการเสี่ยงทายเพื่อดูว่าขวัญของผู้ป่วยกลับคืนมาแล้วหรือยังโดยหยิบข้าวสารจากถ้วยขึ้นมานับถ้วยได้จำนวนคู่แสดงว่าขวัญของผู้ป่วยกลับมาแล้วแต่ถ้าได้จำนวนคี่แสดงว่ายังไม่มาหมอขวัญก็จะทำพิธีเรียกขวัญต่อไป จนกว่าจะหยิบได้จำนวนคู่จึงถือว่าขวัญกลับมาแล้วก็เสร็จพิธี หลังจากนั้นก็นำปลาปิ้ง ไข่ต้ม และ ไข่ต้ม มาให้ผู้ป่วยรับประทาน

3. พิธีส่งเคราะห์ ส่งเคราะห์ เป็นการส่งสิ่งชั่วร้ายต่างๆ ออกไป จากผู้มีเคราะห์หรือผู้ประสบเคราะห์กรรมต่างๆ เพื่อให้ได้อยู่สุขสบายปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บและอันตรายทั้งปวงทั้งยังเป็นเสริมแรงใจให้แก่ผู้ประสบเคราะห์อีกด้วยการประกอบพิธีส่งเคราะห์จะกระทำเมื่อมีเหตุ 2 ประการ

3.1 ส่งเคราะห์ตามราศี ตามวันเกิด ตามโชคชะตาที่หมอดูหรือผู้รู้ได้ทำนายทายทักไว้ว่าวันใดคนเกิดปีไหนจะมีเคราะห์ โดยกำหนดการจากการถือฤกษ์ตามวันสงกรานต์ เช่น ปีใดวันสงกรานต์ตรงกับวันอาทิตย์ผู้ที่เกิดวันพุธจะต้องเข้าร่วมพิธีส่งเคราะห์ เพื่อจะได้ได้อยู่สุขสบายปราศจากเคราะห์ภัยอันตรายต่างๆตลอดปี

3.2 ทำพิธีส่งเคราะห์เมื่อประสบภัยพิบัติต่างๆ เช่น ประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วยก็จะทำการส่งเคราะห์ เพื่อให้พ้นจากภัยพิบัติทั้งปวง

4. ปูजाข้าวหลีกเคราะห์ การปูजाข้าวหลีกเคราะห์เป็นการประกอบพิธีทางพุทธศาสนาเพื่อสะเดาะเคราะห์และเสริมสร้างความเป็นสิริมงคลแก่ตัวเองหรือครอบครัวไว้ล่วงหน้าโดยเชื่อว่าเป็นการป้องกันให้รอดพ้นจากเคราะห์ภัยอันตรายทั้งปวงนิยมประกอบพิธีกันในเทศกาลสงกรานต์เข้าพรรษา เครื่องใช้ในการประกอบพิธีกรรมประกอบด้วย กระถาง ซึ่งเรียกว่า คั่วก บรจุโบขนุน ใบดอกแก้ว ใบคำ กล้วย อ้อน มะพร้าว น้ำตาล เทียนไข หมาก พลุ บุหรี่ เมียงซ่อ (ธงสามเหลี่ยมเล็กๆ ทำด้วยกระดาษ) ข้าวเหนียวปั้นเป็นก้อนให้ครบจำนวนของสมาชิกในครอบครัว ผ้าตัด (ใช้ด้าย 5 เส้นรวมกันไว้ สำหรับจุดไฟขณะทำพิธี) สีสายยาว (ใช้ด้าย 5 เส้นแต่ยาวกว่าผ้าตัด) และผ้าของสมาชิกในครอบครัวทุกคนการจัดเตรียมสิ่งของจะดำเนินการล่วงหน้า 1 วันเรียกว่าวันดาจะจัดเตรียมทำคั่วกสำหรับใส่สิ่งของและจัดหาสิ่งของที่จะใช้ประกอบพิธีให้พร้อมและทำคั่วกอีกอันหนึ่ง ใส่ข้าว 1 ก้อน กล้วย 1 ใบ เรียกว่า ใส่ข้าวปั้นกล้วย หน่วยสำหรับบูชาพระแม่ธรณีโดยนำไปวางไว้ที่ประตูรั้วหน้าบ้านส่วนเสื้อผ้าของสมาชิกในครอบครัว เตรียมใส่กระบุงไว้ในวันประกอบพิธีจะต้องไปทำที่วัดในตอนเช้าเมื่อชาวบ้านมาพร้อมกันที่ศาลาวัดพระสงฆ์จะสวดมนต์รับศีลเสร็จก็กล่าวคำบูชาหลีกเคราะห์ และในขณะที่เดียวกันชาวบ้านก็จะทำพิธีจุดไฟเผาผ้าตัด คือด้ายสีขาวที่เตรียมมาและจุดเทียนเมื่อพระ

กล่าวคำบูชาข้าวหลีกเคราะห์จบแล้ว ผู้ประกอบพิธีก็จะคว่ำกระบุงที่บรรจุเสื้อผ้ากลับด้านล่างเป็นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านบนแล้วสลับ เป็นการไล่เคราะห์ที่ใส่ในคิ้วเครื่องเช่นบูชาจากนั้นจะนำคิ้วไปถวายพระพุทธรูปในวิหารแล้วนำกลับลงมาที่ศาลาเมื่อเสร็จพิธีก็นำคิ้วข้าวหลกเคราะห์ไปทิ้งข้างนอกวัด

5. พิธีสืบทอด การสืบทอดเป็นพิธีที่สร้างขึ้นเพื่อให้ เป็นสิริมงคลและขับไล่สิ่งชั่วร้ายให้ออกไปจากบุคคลหรือสถานที่ พิธีสืบทอด มี 2 ประเภทคือ สืบทอดคนและสืบทอดหมู่บ้าน

5.1 พิธีสืบทอดคน จะจัดทำให้ออกต่าง ๆ กันเช่นขึ้นบ้านใหม่ภายหลังจากการเจ็บป่วย บางครั้งก็ทำเพื่อสะเดาะเคราะห์ภายหลังจากที่ประสบเคราะห์กรรมเมื่อสืบทอดแล้วเชื่อว่าจะช่วยสร้างเสริมดวงชะตาให้ดีขึ้นและยังเป็นการบำรุงขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ที่ประสบเคราะห์กรรมหรือเจ็บป่วยให้กลับสู่สภาพปกติ

5.2 พิธีสืบทอดบ้านการสืบทอดบ้านมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเป็นสิริมงคลให้แก่หมู่บ้านหรือศาลากลางบ้าน ในวันดาชาบ้านจะช่วยกันประดับประดาตกแต่งห่อเสื่อบ้านหรือศาลากลางบ้านเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้ายและสิ่งอัปมงคลออกไปจากหมู่บ้าน

6. ประเพณีการเกิด การเกิดของชาวไทลื้อสมัยก่อนจะคลอดบุตรตามบ้านเรือนที่อาศัยโดยอาศัยหมอดำเยาในการทำคลอด เด็กที่คลอดออกมาจะถูกตัดสายสะดือ และอาบน้ำหมอดำเยาผู้ทำคลอดจะส่งให้ “แม่ฮับ” หรือแม่รับส่วนใหญ่เป็นยายของเด็กหรืออาจเป็นหมอดำเยาเพื่อเอาผ้าขาวบางพันรอบตัวเด็กแล้วใส่กระดิ่งนำไปวางไว้ที่หัวบันได กระทั่งเท้าแล้วเรียกภูตผีปีศาจมาเอาเด็กเวลานั้น ถ้าเด็กปลอดภัยไม่ตายหรือเป็นอะไรไป แสดงว่า เป็นลูกคน สามารถนำมาเลี้ยงต่อไปได้ โดยพูดว่า “ผีปอบเกิดแม่กาย กันว่าปอบลูกสูก็มาเอาไปเหว่นนี้ กันปอบลูกกูบฮื้อเอาไป” ทำเช่นนี้ 3 ครั้งแล้วจึงนำเด็กมานอนไว้ข้างแม่สำหรับเด็กทารกสมัยนั้นนิยมใช้ผิวไม้ไผ่ตัดสายสะดือเมื่อรอกออกพ้อของเด็กจะนำไปฝังไว้กลางทุ่งนา หรือใต้บันได แต่ปัจจุบันส่วนใหญ่ไปคลอดที่โรงพยาบาลกันหมดแล้วการปฏิบัติพิธีจึงไม่พิธีเหมือนแต่ก่อนหลังจากการคลอดลูกแล้ว ก็ต้อง “อยู่เดิน” หรือการอยู่ไฟจนครบเดือนจะต้อง “เข้าพินกรรม” คือคืบถ่ายไฟใส่ “เบ็อง” ซึ่งเป็นอ่างดินเผาใช้เกาอิ้วหรือไม้ไผ่สานเป็นทรงกลมมีช่องตรงกลางเพื่อให้ผู้หญิงนั่งครอบเชื่อว่าจะทำให้มดลูกเข้าอู่เร็วขึ้นพินที่นำมาอยู่ไฟจะใช้แต่ “ไม้เแงะ” (ไม้เต็ง) เพราะเผาแล้วไม่มีกลิ่นและควันมาก

7. การอยู่ช่วง ช่วงเป็นลานบ้าน มีร้านนั่งสำหรับพักผ่อนหรือทำงานในเวลากลางคือ ยกพื้นสูงบรรจุกันได้ 4-5 คน ในตอนเย็นหญิงสาวแถบบ้านใกล้เรือนเคียงที่นัดกันอยู่ช่วงก็จะเตรียมหาพินไว้เพื่อใช้ก่อกองไฟให้เกิดความอบอุ่นและให้แสงสว่างในหน้าหนาวหน้าร้อนจะใช้ตะเกียงแทนการอยู่ช่วงจึงเป็นจารีตของสังคมไทลื้อที่เปิดโอกาสให้หนุ่มสาวได้พบปะกันหลังจากการทำงานภารกิจประจำวันแล้ว

8. ประเพณีแต่งงาน การแต่งงานในท้องถิ่นสมัยก่อนจะไม่มีหลักคำประกันหรือคำสินสอดมากนักหรือไม่มีเลยถ้ารักกันชอบกัน จะให้ผู้ใหญ่ไปสู่ขอกันแล้วจัดพิธีแต่งงานโดยเริ่มเตรียมงานคือเตรียมอาหารการกินการเลี้ยงฉลองทำบายศรีสู่ขวัญบ่าวสาวโดยผู้เฒ่าผู้แก่ฝ่ายสาวจะย่ำข้าวตอกดอกไม้ไปสู่ขอที่บ้านฝ่ายชาย แล้วยกขันหมากมาบ้านฝ่ายสาวทำพิธีที่บ้านฝ่ายสาวและจะอยู่บ้านฝ่าย

สาวเป็นส่วนใหญ่และจะไม่มีกฎหมายมาเกี่ยวข้องคือไม่มีการจดทะเบียนสมรส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ประเพณีปีใหม่ ประเพณีปีใหม่ของไทลื้อคือสงกรานต์ของไทย มีการประกอบพิธีทั้งหมดรวม 6 วัน ตั้งแต่วันที่ 13-18 เมษายนของทุกปีวันแรกคือวันที่ 13 เมษายน เรียกว่า “จั้งซาล่อง” หรือ “สังซาล่อง” ในวันเช้าตรู่จะมีการยิงปืนจุดพลุจุดประทัดเสียงดังสนั่นไปทั้งหมู่บ้านเพื่อขับไล่ตัวจั้งซาลซึ่งเป็นตัวอัปมงคลวันที่ 14 เมษายนเรียกว่าวันเนา(วันเนา)เป็นวันสุกดิบชาวบ้านถือว่าเป็นวันอัปมงคลผู้ใหญ่จะระวังตัวสงบเสถียรไม่ดำหรือเขียนตีลูกหลานเพราะเชื่อว่าจะทำให้ปากเนาในวันนี้ในวันที่ 15 เมษายนเรียกกันว่า “พญาวัน” (วันเถลิงศก) ตอนเช้าผู้ใหญ่จะพาลูกหลานไปทำบุญ “ตานขันข้าว” กันที่วัดเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ววันที่ 16 เมษายนเรียกว่า “วันปากปี” เป็นวันเริ่มต้นใหม่ของไทลื้อตอนเช้าจะนำเอาสะตวงพร้อมเครื่องบูชาพระรัตนตรัยและเสื้อผ้าไปทำพิธีบูชาข้าวหลักเคราะห์กันที่วัดเพื่อเป็นสิริมงคลปราศจากเคราะห์ภัยตลอดปีวันที่ 17 เมษายนเรียก “วันปากเดือน” ตอนสายชาวบ้านจะไปสรงน้ำพระพุทธรูปในวิหารสรงน้ำ เจ้าอาวาสที่วัดของตนจากนั้นก็ช่วยกันล้างกุฏิวิหารศาลาการเปรียญ และทำความสะอาดวัดเรียกว่า “วันล้างวัด” วันที่ 18 เมษายน เรียกว่า “วันปากวัน” เป็นวันสุดท้ายของเทศกาลปีใหม่ ชาวไทลื้อชาวบ้านบางส่วนยังสนุกสนานอยู่แต่ส่วนใหญ่ก็จะเตรียมตัวสำหรับประกอบอาชีพตามปกติ

10. พิธีเก็บขวัญข้าว เก็บขวัญข้าวเป็นประเพณีของชาวนาที่ประกอบพิธีหลังฤดูเก็บเกี่ยวเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ผู้เกี่ยวและครอบครัวเพราะมีความเชื่อว่าเมื่อได้ทำพิธีเก็บขวัญข้าวแล้ว “กินบ่มีตักจ๊กบ่มีลง” หมายถึงกินไม่สิ้นเปลืองพอถึงฤดูเก็บเกี่ยวชาวนาจะหาฤกษ์ยามจากอาจารย์ประจำหมู่บ้าน เพื่อหาวันที่เหมาะสมสำหรับเก็บเกี่ยว ตามตำราแบ่งออกเป็น 2 ประเภท โดยยึดตามจันทรคติ ข้างขึ้น ข้างแรมเป็นหลักคือ

10.1 วันจรม เป็นวันที่ไม่ดี เชื่อกันว่า หากทำสิ่งใดมีแต่จะล้มจรม

10.2 วันฟูเป็นวันดี ประกอบการงานสิ่งใดจะเจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้า

11. พิธีสู่ขวัญควาย พิธีสู่ขวัญควายเป็นประเพณีที่เตือนสติและจิตใจให้คนเรามีความกตัญญู กตเวทิตะถึงบุญคุณของสัตว์ที่ได้ช่วยเหลือเกื้อกูลเราโดยเฉพาะควายที่เราให้แรงงานไถนาเพื่อพลิกแผ่นดิน ให้คนได้ปลูกข้าวในขณะที่ไถรานั้นบางครั้งได้คุดาเขียนตี ดังนั้นเมื่อสิ้นฤดูไถคราดจึงมีการประกอบพิธีสู่ขวัญควายเมื่อจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบพิธีเรียบร้อยแล้วเจ้าของควายจะพาควายไปอาบน้ำแล้วทำพิธีสู่ขวัญใช้ด้ายสายสิญจน์สวดดอกไม้ติดเขาควายทั้งสองข้างส่วนไก่ต้มบรรจุใส่ถาดวางไว้ใกล้ๆ เริ่มพิธีโดยหมอบทำขวัญกล่าวพรมาถึงบุญคุณควายจากนั้นก็ขอโหรากรรมที่ได้ล่วงเกินในระหว่างฤดูกาลไถนาเมื่อกล่าวจบก็จะเอาแอกขึ้นใส่คอควายแล้วทำพิธีปลดแอกโดยกล่าวว่า “ปลดจากแอกแยกจากไถฝนตกจะไปฝนเป็นกล้าฟ้าฮ้องจะไปฝนใส่เนาปล่อยกินหญ้าอ่อนน้ำใส” เสร็จแล้วเอาหางกล้าและหญ้าอ่อนที่เตรียมไว้ให้ควายกิน เป็นเสร็จพิธี

12. การแฮกนา การแฮกนา คือการแรกนาของชาวบ้านแบ่งออกเป็น 2 ระยะเวลาคือแฮกนาตอนหว่านกล้าและแฮกนาวันปลุกนา (दानา) ประเพณีแฮกนาชาวบ้านเชื่อว่าเป็นการประกอบพิธีเพื่อกราบไหว้พระแม่ธรณี รวมทั้งเจ้าที่เจ้าทางเพื่อขออนุญาตพลิกแผ่นดิน ทำกินการแฮกนาหว่านกล้า

ก่อนประกอบพิธีจะต้องไปขอคำปรึกษาจากอาจารย์ประจำหมู่บ้าน เพื่อดูฤกษ์ยามให้เป็นมงคลก่อนเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำราระบุว่าคุณคนใดก็ตามจะเฝ้าให้ดูการกลับตัวของนาฬิกาเฝ้าให้เริ่มจากทิศหัวนาฬิกาไปยังหางนาฬิกาไม่ย้อนจากหางไปหัวเพราะเชื่อว่าเป็นการย้อนทวนเกล็ดนาฬิกา ทำให้เปลืองเสื้อผ้าและอุปกรณ์การเฝ้าหากในบางช่วงเมื่อปลุกต้นข้าว ดำนาแล้วบางปีมักมีศัตรูหรือแมลงทำลายข้าวกล้าพืชไร่ ท่านว่าให้ทำพิธีบูชาทุ่งนาเสีย เป็นการเสียเงินแต่น้อยได้ผลมาก ชาวบ้านทำบ่อยจนได้ผลจริงๆ

13. พิธีตานข้าวใหม่และกินข้าวใหม่ ตานข้าวใหม่และกินข้าวใหม่เป็นประเพณีที่ชาวไทลื้อปฏิบัติสืบต่อกันมานานแล้วกล่าวคือเมื่อเก็บเกี่ยวข้าวมาไว้ในยุ้งฉางแล้วก่อนจะนำข้าวไปตำหรือไปสีต้องหาฤกษ์ยามวันดีโดยดูจากตำราซึ่งจารึกลงบนแผ่นไม้ขนาดกว้างราว 4 นิ้ว ยาวราว 1 ศอก เรียกว่า “ปักกะตั้น” ซึ่งจะมีประจำที่ยุ้งข้าวการตานข้าวใหม่จะเริ่มตอนเช้าโดยนึ่งข้าวใหม่พร้อมทั้งอาหารไปทำบุญที่วัดเพื่ออุทิศส่วนกุศลการกินข้าวใหม่ไปยังบุพการีที่ล่วงลับไปแล้วและการเป็นการนำข้าวใหม่ไปถวายพระด้วยภายหลังกลับจากการทำบุญที่วัด ก็จะนำข้าวใหม่และอาหารไปให้บุพการีที่ยังมีชีวิตกินก่อนเมื่อกินเสร็จก็จะให้พรแก่ลูกหลาน จะเห็นว่าประเพณีตานข้าวใหม่เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทิตอบแทนแก่ผู้มีพระคุณได้แก่บุพการีที่ได้ล่วงลับไปแล้วและผู้ที่มีชีวิตอยู่เพราะท่านเหล่านี้ได้บุกเบิกสร้างไร่นาไว้ให้ลูกหลานได้ทำมาหากิน ดังนั้นเมื่อได้ผลผลิตจึงตอบแทนบุญคุณด้วยการตานข้าวใหม่และกินข้าวใหม่

14. ประเพณีการตาย ประเพณีการทำศพของหมู่บ้านไทลื้อสมัยก่อนส่วนใหญ่จะใช้การฝัง ส่วนการเผาศพจะมีบ้างเฉพาะศพพระหรือผู้สูงอายุเท่านั้น ส่วนในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปมากจะใช้เป็นการเผาทั้งหมด แต่มีข้อห้ามคือถ้าเป็นศพคนตายท้องกลมต้องแยกเผาต่างหาก ไม่เผาบริเวณเชิงตะกอนที่ใช้เผาศพโดยทั่วไปแต่ในอดีตของสิบสองปันนาเมื่อมีคนตายจะนำศพห่อด้วยไม้ไผ่แล้วใช้ผ้าขาวปิดทับข้างนอกด้านบนสานไม้ไผ่ปิดทับเรียกว่า “หล่อง” โดยทั่วไปจะเก็บศพไว้เพียงคืนเดียวแล้วรีบนำไปฝังขณะที่นำศพไปยังป่าช้าเขย(สับหรือ)จะใช้ไม้ไผ่ยาวประมาณ 3 เมตร 2 ลำผูกติดกับหล่องทั้ง 2 ข้างแล้วใช้เขยจำนวน 4 คนหามไปฝัง เสร็จแล้วใช้แผ่นไม้ปิดทับและตัดหนามไม้ไผ่มาคลุมอีกทีหนึ่งเพื่อป้องกันสัตว์มาคุ้ยเขี่ย(ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม, ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดลำปาง, วิทยาลัยราชภัฏลำปาง, หน้า 62)

15. การละเล่นพื้นบ้านของชาวไทลื้อ เป็นการละเล่นที่หาอุปกรณ์ได้ง่ายๆตามท้องถิ่นส่วนใหญ่คล้ายกับการเล่นของชาวพื้นเมืองท้องถิ่นอื่นๆ การละเล่นของชาวไทลื้อมีทั้งการเล่นของเด็กและผู้ใหญ่ เช่น ก๊อบแก็บ โกงกาง ฟ้อนเจิงปากอน เป็นต้น

16. การขับลื้อ ขับลื้อเป็นศิลปะการขับร้องของชาวไทลื้อในลักษณะวรรณกรรมผสมดนตรีวรรณกรรมในการขับลื้อ คือคำขับหรือคำวขับดนตรีคือทำนองลีลาใช้ปี่เป็นเครื่องดนตรีประกอบการขับลื้อเพลงพื้นบ้าน ที่เป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของชาวไทลื้อ เป็นศิลปะการร้องโต้ตอบระหว่างชายหญิงโดยใช้ถ้อยคำโต้ตอบกันคนหนึ่งจะใช้เวลาประมาณ 35 นาทีก็จะเปลี่ยนให้อีกฝ่ายหนึ่งขับโต้ตอบสลับกันตามแต่เนื้อร้องที่ดำเนินอยู่ ในขณะนั้น เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบ มีปี่ยาว 2 เล้า และปี่เล็กอีก 2 เล้ารวมเรียกกันว่า “ปี่จุมการขับลื้อประกอบด้วยผู้ขับปี่ลื้อและผู้ขับลื้อผู้ขับลื้อเป็นผู้เป่าปี่ขับลื้อ บรรเลงทำนองหลักของการขับลื้อ ผู้ขับปี่ลื้อ อาจมีเพียง 1 คน หรือ 2 คน ขึ้นอยู่กับจำนวน และเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ขับลือว่ามีจำนวนกี่คน และเป็นผู้หญิง หรือผู้ชาย หากผู้ขับลือเป็นผู้ชาย นิยมใช้ปีขับลือเพียง 1 เลา เท่านั้น หากผู้ขับลือเป็นผู้หญิง หรือมีจำนวนผู้ขับลือมากกว่า 1 คนขึ้นไป นิยมใช้ปีขับลือ 2 เลา

สรุป ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อนั้นยังมีบางอย่างที่นับถือและปฏิบัติกันสืบทอดมาแต่ก็ยังมีบางวิธีที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและความสะดวกสบายและแต่ละศิลปะวัฒนธรรมนั้นก็จะมีการทำผ้าทอที่ทอจากชาวไทลื้อนั้นมาประกอบในพิธีกรรมเช่นงานบุญงานกุศลงานบวชการทานตุง เป็นต้น

2.2.2 สถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับไทลื้อ

ชาวไทลื้อ เป็นชนชาติที่มีสถาปัตยกรรมชุมชนที่โดดเด่น และเป็นเอกลักษณ์มีความลงตัวเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศภูมิประเทศและลักษณะการใช้งานของชาวไทลื้ออีกทั้งสถาปัตยกรรมไทลื้อยังแสดงออกถึงค่านิยมความเชื่อ และแสดงรูปแบบวิถีชีวิตโดยทั่วไปสถาปัตยกรรมของไทลื้อมีให้เห็นในโครงสร้างที่หลากหลายได้แก่บ้านเรือนวัดเจติยบรรณานอกจากนี้ยังแฝงนัยความสำคัญต่างๆ ไว้ในการจัดวางตำแหน่งของสถานที่อีกด้วย

1. ลักษณะภูมิศาสตร์มีทำเลเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำไหลผ่านหมู่บ้านจึงอยู่ระหว่างกลางของภูเขาและแม่น้ำแต่ไทลื้อบางเมืองในเขตของจีนที่จะสร้างบ้านอยู่เชิงเขาหรือที่สูงเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่จำกัดซึ่งตามปกติชาวเขา และชนพื้นเมืองจำพวกลัวะขมุเท่านั้นที่นิยมสร้างบ้านเรือนบนภูเขาสูง

2. การตั้งบ้านเรือนจะกระจุกตัวอยู่ในบริเวณเดียวกัน บนที่ราบเชิงเขาหรือเป็นที่ดอนส่วนที่ทำการเกษตรจะอยู่บริเวณริมแม่น้ำ ซึ่งเป็นที่ต่ำลงมาโดยที่ดินในการทำการเกษตรจะแยกออกมาคนละส่วนไม่ปะปนกับพื้นที่สร้างบ้านเรือนในหมู่บ้านเมื่อชาวบ้านออกไปทำนาก็จะเดินทางออกจากบ้านเรือนของตนไปยังที่นา ซึ่งจะอยู่ใกล้กัน

ไทลื้อ เป็นชุมชนที่ยังคงรักษาแบบแผนประเพณีเดิมไว้เป็นอย่างดี สิ่งที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวคนไทลื้อให้ยังปฏิบัติตามจารีตประเพณีเดิม คือการนับถือผีและพุทธศาสนา ซึ่งทั้งสองความเชื่อนี้ชาวไทลื้อได้แยกออกจากกันพุทธศาสนาจะมีพื้นที่อยู่ในวัดส่วนผีจะมีพื้นที่อยู่ในบ้านหมู่บ้านและเมืองโดยจะมีผีเรือน ผีหมู่บ้าน และผีเมืองสถิตอยู่ ดังที่กล่าวว่า พระจะอยู่ที่วัดผีบูยาตายายจะอยู่ที่บ้าน เพราะคนไทลื้อจะไม่นิยมประดิษฐานพระไว้ที่บ้านที่บ้านจะมีเพียงหิ้งบูชาผีเท่านั้นซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากกลุ่มไทลื้อสิบสองปันนาในชุมชนไทลื้อ ประกอบด้วยหมู่บ้านที่รวมกันเป็นเมืองต่างๆภายในหมู่บ้านจะมีผีประจำหมู่บ้าน แยกออกจากกันเมืองแต่ละหมู่บ้านในละแวกเดียวกันจะรวมเป็นเมืองก็จะนับถือผีเมืององค์เดียวกัน ดังนั้นในช่วงพิธีเข้ากรรมบ้านผู้ที่อยู่คนละเขตเมืองจะไม่สามารถเข้าไปในเมืองที่ทำพิธีได้เพราะถือว่า นับผีคนละผีกันไม่ใช่พวกเดียวกัน หมู่บ้านแต่ละแห่งจะมีพื้นที่ชุมชนสามารถใช้รวมกันได้ ซึ่งส่วนมากจะอยู่กลางหมู่บ้านและเป็นสถานที่สำคัญเพราะเป็นที่สถิตของผีประกอบด้วย

1. เสาเ้าบ้าน โดยปกติเสาเ้าบ้านของไทลื้อตั้งเดิมจะเป็นเสาไม้ปักอยู่กลางลานบ้านอาจมีรั้วเตี้ยๆกัน หรือแสดงขอบเขตเสาเ้าบ้านด้วยสัญลักษณ์อื่นๆ เป็นพื้นที่ลักษณะตาราง เสาเ้าบ้านเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงจุดศูนย์กลางของหมู่บ้านหรือเป็นแหล่งที่ตั้งของเหมือนขวัญหมู่บ้าน

2. “ช่วงบ้าน” เป็นที่ตั้งของเสาเ้าบ้านส่วนใหญ่จะมีบริเวณโล่งกว้างเป็นลานดินทึบแน่นปรับพื้นเรียบสะอาดใช้เป็นที่พักปะหนุ่มสาวและใช้เป็นที่พักประกอบพิธีกรรมหรือกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน



รูปที่ 2.2 เสาเ้าบ้าน ไทลื้อ 12 ปีณา

ที่มา : วารสารเมืองโบราณ ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 ก.ค.-ก.ย. 2535

3. หอเส้าบ้านเป็นที่ประดิษฐานศาลผีประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่จะอยู่เนินปลายสุดหมู่บ้านทำเลที่ตั้งของหอเส้าบ้าน จะให้ความรู้สึกร่มรื่น และขลังน่าเกรงขาม โดยทั่วไปหอเส้าบ้านจะสร้างเป็นศาลมีเครื่องสักการะ และมีแท่นเครื่องเช่นไหว้หอเส้าบ้านเป็นพื้นที่ที่ชาวบ้านจะมาทำพิธีร่วมกันในพิธีเข้ากรรมบ้านซึ่งเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทลื้อการเข้ากรรมเป็นพิธีไหว้ผีและเลี้ยงผีประจำหมู่บ้านเพื่อความป็นสิริมงคลของหมู่บ้านชาวบ้านจะฆ่าวัวควายเพื่อสังเวยแต่พิธีเข้ากรรมของชาวบ้านโดยปกติจะใช้ระยะเวลาประมาณ 13 วันในขณะที่มีพิธีเข้ากรรมเพื่อเช่นสังเวยผีประจำหมู่บ้านนี้ผู้คนในหมู่บ้าน และนอกหมู่บ้านจะเคลื่อนย้ายเข้าออกไม่ได้ตลอดช่วงเวลาของการทำพิธีช่วงเวลาของพิธีเข้ากรรมจะสั้นหรือยาวแล้วแต่การปฏิบัติที่ทำกันมา เป็นประเพณีของแต่ละแห่งนอกจากพิธีเข้ากรรมบริเวณเส้าบ้านแล้วยังมีพิธีของแต่ละแห่ง นอกจากพิธีเข้ากรรมบริเวณหอเส้าบ้านแล้วยังมีพิธีเช่นผีหลักบ้านที่เสาเ้าบ้านบริเวณช่วงบ้านด้วย เป็นประจำทุกปี

สรุป กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในปัจจุบันยังคงนับถือเสาเ้าบ้านและเส้าบ้านอยู่บ้างบางจังหวัดบ้างอำเภอ อย่างเช่นบ้านหนองบัว จังหวัดน่าน ที่ยังคงมีพิธีบูชาหอเส้าบ้านและผีบ้านผีเมืองตามประเพณีที่สืบทอดกันมาซึ่งขณะที่มีงานคนนอกหมู่บ้านไม่สามารถเข้ามาในงานได้ส่วนบริเวณหอเส้าบ้านก็เลือนหายไปตามกาลเวลา แต่บางที่ก็ยังมีหลงเหลือบอกบริเวณที่ตั้งอยู่แต่ก็ไม่เหมือนเดิมใน

อย่างเช่นปัจจุบันที่บ้านหนองบัวจึงได้สร้างเป็นอนุสาวรีย์เจ้าหลวงเมืองลำที่เป็นบริเวณที่บูชาสักการะเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สว่นไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เทวดาบ้านเทวดาเมือง เมื่อมีงานและบ้านออนหลายตำบลดอยสะเก็ดจังหวัดเชียงใหม่ก็ยังมีเสื่อบ้าน เป็นสถานที่ที่พึงพอใจเพื่อบูชาสักการะของคนในหมู่บ้าน



รูปที่ 2.3 อนุสาวรีย์เจ้าหลวงเมืองลำ บ้านหนองบัว จังหวัดน่าน
ที่มา รัชฎา วงศ์อนันต์ 17 ตุลาคม 57



รูปที่ 2.4 หอเสื่อบ้าน ของบ้านลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
ที่มา รัชฎา วงศ์อนันต์ 19 ตุลาคม 57

2.2.2.1 สถาปัตยกรรมและบ้านเรือน

บ้านเรือนชนชาติไทลื้อ ปรากฏตามตำนานในปฐมกัลป์พรหมสร้างโลกว่าหลังจากเกิดน้ำท่วมโลกครั้งใหญ่ชาวบ้านลำบากยากแค้นไม่มีที่อยู่อาศัยต้องอยู่รวมกันบนถ้ำหรือต้นไม้พญาสมมุติซึ่งเป็นหัวหน้าไม่ต้องการเห็นประชาชนจอนตงทุกซงจึงคิดหาทางแก้ไขครั้ง แรกพญาสมมุติใช้ใบบอนมาเรียงต่อเป็นหลังคากันฝน แต่เมื่อใช้ไปสักพักฝนก็รั่วต่อมาเห็นสุนัขนั่งบนขาหลังขณะที่ขาหน้าเหยียดตรงซึ่งทำให้บริเวณใต้ลำตัวของสุนัขไม่เปียกฝน พญาสมมุติจึงได้สร้างที่พักที่มีหลังคาลาดชันและมุงด้วยหญ้าโดยตั้งชื่อว่า “ตูปหมานั่ง” หรือในปัจจุบันที่เรียกว่าหลังคาแบบเพิงหมาแหงนเริ่มจากตั้งเสาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ให้ด้านหน้ามีความสูงกว่าด้านหลัง แล้วหาหญ้าที่มีลักษณะคล้ายขนสุนัข มาปูเป็นหลังคาในช่วงแรกบ้านแบบนี้ก็สามารถป้องกันฝน และลมได้แต่เมื่อลมเปลี่ยนทิศทางเข้ามาด้านหน้าบ้านทุกคนในบ้านก็เปียกจนหมดและด้วยความพยายามของพญาสมมติก็คิดค้นหาวิธีสร้างบ้านให้คงทนอีกครั้งหนึ่ง และเมื่อเทพเทวดาเห็นความตั้งใจจริงจึงเห็นใจและช่วยเหลือโดยการแปลงกายเป็นหงษ์ลงมากางปีกกว้างให้พญาสมมติเห็นจากนั้นพญาสมมติ จึงสร้างบ้านโดยมีเสาสร้างเป็นใต้ถุนบริเวณหลังคาลาดต่ำ ทั้งสี่ด้านซึ่งสามารถกันฝนและพายุได้ตลอดทั้งปีตั้งนั้นเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณเทวดาหงส์ทองจึงเรียกบ้านแบบนี้ว่า “หงส์เฮือน” หรือเรือนหงส์มาจนปัจจุบัน

ตำนานเรื่องเรือนไทลื้อนี้ นอกจากจะอธิบายรูปแบบที่มาของบ้านไทลื้อและยังเป็นการสร้างตรรกะของการสร้างบ้านบริเวณเขตรมรุ่ม เช่นสิบสองพันนาตั้งนั้นการมีหลังคาและชายคาที่ยาวเพื่อป้องกันฝนเป็นสิ่งจำเป็นต่อการอยู่ ดังนั้นหากมองบ้านไทลื้อจากภายนอกจะพบว่าลักษณะเด่นเฉพาะตัวของบ้านคือเห็นบริเวณหลังคาขนาดใหญ่ บ้านทั้งหลังดูเสมือนว่าจะมีแต่หลังคาครอบบ้านในความเอียงลาดของหลังคาเดียวกันอีกโดยรอบเปรียบเสมือนมีหลังคา2ตอนทำให้มองไม่เห็นส่วนฝาเรือนเลย ลักษณะเรือนโดยทั่วไป เป็นเรือนไม้ใต้ถุนสูง ใช้ใต้ถุนบ้านในการพักผ่อน เลี้ยงสัตว์ เก็บของ และทอผ้าทางขึ้นเรือนมีบันไดเดียวทางด้านหน้าซึ่งอยู่ใต้หลังคาคลุ่มมีส่วนประกอบดังนี้

1. เสาหลังมาเป็นเสารับชายคาปีกนกอยู่ข้างบันไดบ้าน ใช้ผูกหมาเฝ้าบ้านซึ่งนอนเฝ้าอยู่ตรงชานทางขึ้นบันได ชาวบ้านผูกหมาไว้เพราะส่วนใหญ่ช่วงกลางวันผู้ใหญ่ในบ้านจะออกไปทำไร่นาส่วนบันไดบ้านที่คลุมด้วยหลังคา มีทั้งแบบอยู่ใต้ชายคาใหญ่โดยรวมของบ้านและอยู่ใต้ชายคาปีกนก ซึ่งต่อยาวเป็นกันสาดมาคลุมบันได

2. หัวค่อม หรือค่อมแหลมหรือ เติน แบบเรือนล้านนา เป็นพื้นที่ต่อจากชานหน้าบ้าน ซึ่งขึ้นต่อจากบันไดเป็นบริเวณนี้มักสร้างเป็นม้านั่งยาวไปตามแนวชานใช้พักผ่อนรับแขกไปในตัวและแทนที่ชานจะมีราวลูกกรงกันตก ก็จะใช้พนักม้านั่งตามแนวชานแทนลูกกรงกันตก

3. จานกอน หรือ จานใต้ เป็นพื้นที่บริเวณด้านนอกต่อจากหัวค่อมจะมีชานลดระดับ สำหรับซักล้างปูด้วยฟากไม้ไผ่ เพราะเป็นส่วนที่ไม่มีหลังคาคลุ่มจะมีความชื้นจากน้ำฝนและซักล้างทำให้ผุง่าย การใช้ฟากไม้ไผ่ปูพื้น ทำให้เปลี่ยนได้ง่าย

4. โถง เป็นพื้นที่ถัดจากหัวค่อมหรือค่อมแหลม จะอยู่ภายในบ้านเป็นห้องต่อเนื่องกัน 2-3 ห้องคือซึ่งใช้งานนอกประสงค์ในชีวิตประจำวันคือใช้พักผ่อนใช้เป็นครัวไฟและใช้เก็บข้าวเปลือกเทขายยังข้าวได้ด้วย ปลายสุดของโถงนี้ในบริเวณที่ต่อเนื่องกับลานซักล้าง

5. แม่เตาไฟหรือครัวของชาวไทลื้อ นิยมตั้งเป็นกระบะไม้คาคัดดินเหนียวและตั้งเตาไฟเช่นเดียวกับบ้านของไตใหญ่ และไตยวนทางภาคเหนือ กระบะเตาไฟนี้มีทั้งแบบวางบนพื้นสูงประมาณ 10-15เซนติเมตรและเตาไฟที่ตั้งเตาอั้งโล่แบบแท่นยื่นบางบ้านใช้เตาสามเสาเตาอั้งโล่พื้นที่บริเวณครัวไฟตะล่อมรอบไปด้วยอุปกรณ์การครัวทุกประเภทเหนือเตาไฟจะแขวนตะแกรงไม้ไผ่วางเครื่องใช้และอาหารแห้ง เช่น ปลา เนื้อ ซึ่งเสมือนรมควันไปในตัว

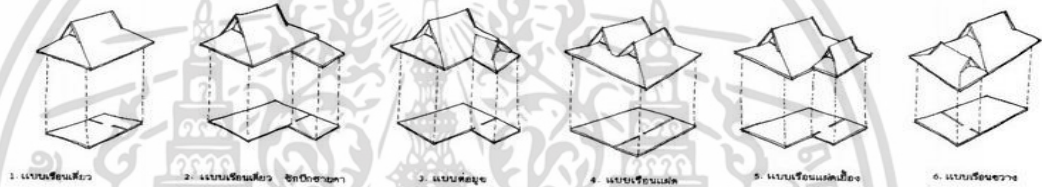
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ห้องนอน เป็นส่วนที่ปิดมิดชิดในบ้านไต้ลื้อ บางบ้านกันฝ้าไม้สูงประมาณ 2.00 เมตร ไม่มี ฝ้าเพดาน แต่บางบ้านกันด้วยผ้าม่านหลากสีในส่วนนอนนี้ยังมีการแบ่งพื้นที่เฉพาะตัวของแต่ละ คนซึ่งกันสัดส่วนด้วยผ้าม่าน ในพื้นที่เฉพาะของแต่ละคนจะใช้เตียง หรือพุกปักกับพื้น และกางมุ้ง

7. หิ้งผีหรือหิ้งบูชาผีบรรพบุรุษของแต่ละครอบครัว ซึ่งอยู่ติดกับฝ้าในห้องโถงและในบ้านไม่มี โต้ะ หรือ หิ้งบูชาพระ เพราะพระจะอยู่เฉพาะที่วัดเท่านั้น

8. ยุ้งข้าวซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของบ้านไต้ลื้อพบเห็นหลายลักษณะบางบ้านซึ่งอยู่ในเมือง โดยเฉพาะเมืองเชียงรุ่งเก็บข้าวเปลือกไว้บนเรือนที่อยู่ บางบ้านเก็บในหลองข้าวใต้ถุนบ้านโดยยื่นขาย คายาวออกไปคลุมส่วนที่เก็บข้าวเปลือกตัวยุ้งข้าว หรือหลองข้าวมีลักษณะแปลกกว่าของไทใหญ่หรือ ของลัวะเพราะไม่ใช่เป็นทอนไม้ไผ่ขนาดใหญ่ แต่เป็นหลองข้าวไม้ตีนอนมีโครงด้านนอกแบบยุ้งข้าว แต่เป็นยุ้งขนาดเล็กอยู่ใต้ถุนบ้าน

รูปแบบหลังคาเรือนไต้ลื้อ



รูปที่ 2.5 รูปทรงหลังคาแบบเรือนไต้ลื้อ 6 แบบ

ที่มา <https://sites.google.com/site/hometailue/how-to-buy> (2557)

รูปแบบเรือนของชาวไต้ลื้อในสิบสองป่านาที่เกิดจากพลิกแพลงหรือต่อเติมหลังคาทรงมะนิลา หรือปั้นยาเปิดจั่วได้เป็นหลายรูปแบบ เช่น

1. แบบเรือนเดี่ยว
2. แบบเรือนเดี่ยวซีกปีกหลังคา เพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยด้านข้าง
3. แบบเรือนเดี่ยวต่อมูซเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยด้านข้างและพื้นที่นั้นไม่ถูกกดโดยความลาด
4. แบบเรือนแฝดปีกกรวมรอบด้าน กลางเรือนมีรางรินเชื่อมหลังคา
5. แบบเรือนแฝดเอียง เพิ่มพื้นที่ด้านข้าง แต่ยกจั่วส่วนต่อเป็นหลังใหม่เชื่อมด้วยรางริน
6. แบบเรือนขวาง เป็นการเพิ่มพื้นที่ด้านสกัดของเรือน ตั้งจั่วขวางกับเรือนประธาน

เรือนไถลื้อ 3 แบบ



รูปที่ 2.6 แบบบ้านเรือนไถลื้อ

ที่มา <https://sites.google.com/site/hometailue/how-to-buy> (2557)

ส่วนรูปทรงของเรือน มี 3 รูปแบบ คือ

1. แบบเรือนฝาตรง ปีกหลังคาคลุมชั้นเดียว
2. แบบเรือนฝาตรง ปีกหลังคาคลุม 2 ชั้น
3. แบบเรือนฝาผายออกปีกหลังคาคลุมชั้นเดียวแต่การผายออกของเรือนไถลื้อเป็นการผายออกทุกด้าน ต่างจากเรือนกาแลที่ผายออกเฉพาะด้านข้าง

2.2.2.2 สถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา

วิหารไถลื้อในวัดที่ลือสองปันนา วัดโตแห่งลือสองปันนามีองค์ประกอบและขนาดที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความสำคัญและสถานะทางเศรษฐกิจของชุมชนนั้นๆตามปกติวัดไถลื้อลือสองปันนาจะประกอบไปด้วยส่วนต่างๆดังนี้

- (1) ประตูทางเข้าวัดที่ล้อมรอบด้วยรั้วหรือกำแพง
- (2) ระเบียงทางเดินเชื่อมโยงประตูวัดกับวิหารหรือโบสถ์
- (3) วิหารซึ่งเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมฟังเทศน์ฟังธรรมทำทานรวมถึงเป็นโถงสำหรับผู้เฒ่าผู้แก่ที่จะมานอนวัด
- (4) โบสถ์หรืออุโบสถเป็นที่สำหรับกิจกรรมของสงฆ์ฆราวาสโดยเฉพาะสตรีห้ามเข้าวัดเล็กๆบางแห่งไม่มีโบสถ์ซึ่งพระจะทำพิธีต่างๆในวิหารแทน
- (5) เจดีย์ซึ่งชาวไถลื้อเชื่อว่าเป็นสิ่งประดิษฐ์ฐานพระบรมสารีริกธาตุหรือบางแห่งอาจสร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงสถานที่ที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมา
- (6) กุฏิและหอธรรมหรือหอกลางการจัดวางตำแหน่งขององค์ประกอบต่างๆ ไม่มีข้อกำหนดตายตัว ขึ้นอยู่กับขนาดและพื้นที่และความพึงพอใจของสมาชิกในชุมชนแต่โดยทั่วไปแล้ววิหารจะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ตั้งอยู่ศูนย์กลางของวัดและมีความโดดเด่นชัดเจนที่สุด

เนื่องจากลือสองปันนา มีภูมิประเทศที่ยากแก่การเข้าถึงสถาปัตยกรรมทั้งบ้านเรือนและวัดมีความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติสูงจุดเด่นของวิหารไถลื้อ มีชายคายื่นกว้างและปกคลุมลงมาต่ำเป็นส่วนที่โดดเด่นที่สุดหลังคาวิหาร โดยมากมีตั้งแต่หนึ่งถึงสามชั้นแต่ละชั้นมีความโค้งลาดรับกับชายคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิหารลดหลั่นกันไป บนหลังคามีการประดับประดาด้วยปี่มลมวดลายต่างๆได้แก่ลายเมฆาลานเมฆ ไหลและข้อฟ้าสัตว์ต่างๆ บริเวณกึ่งกลางและมุมในแต่ละชั้นของหลังคาประดับด้วยฉัตรซึ่งมักเป็นฉัตรเจ็ดชั้นจำนวนฉัตรขึ้นอยู่กับจำนวนชั้นของหลังคาบางแห่งมีฉัตรเดียวตรงกลางวิหารที่มีหลังคาสองชั้น มักจะมีฉัตร 3 ชั้น และหากมีหลังคาสามชั้นจะมีฉัตรเจ็ดชั้นเจ็ดฉัตรถัดจากหลังคาส่วนที่สอดรับและลงตัวส่งให้หลังคาวิหารมีความใหญ่โตสวยงาม คือชายคาวิหารและชายคาระเบียงวิหารวัสดุที่ใช้ทำหลังคาและชายคาวิหารมีความใหญ่โตสวยงามคือชานคาวิหารและชายคาระเบียงวิหารวัสดุที่ใช้ทำหลังคาและชายคาเป็นวัสดุเดียวกัน ทั่วไปนิยมตกแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบสีแดงหรือกระเบื้องดินขอมภายในวิหารประกอบด้วยพระพุทธรูปปูนปั้น ประทับอยู่ตรงกึ่งกลางบริเวณปลายห้องโถงทางทิศตะวันตก พระพักตร์หันไปทางทิศตะวันออกซึ่งตรงกับประตูทางเข้าวิหารพอดีด้านข้างของพระประธานเรียงรายด้วยอาสนะสำหรับสงฆ์ที่ยกพื้นสูงเหนือกว่าชาวบ้านที่มานั่งฟังธรรมแต่ต้องยกพื้นต่ำกว่าพระพุทธรูปกึ่งกลางวิหาร มีตุ๊กตากลากหลายชนิดแขวนอยู่กับชื่อจำนวนเล็กน้อย แตกต่างกันไปแสดงให้เห็นถึงศรัทธาธรรมของพุทธศาสนิกชนชาวไทลื้อ ส่วนอุโบสถหรืออุโบสถนั้นรูปทรงหลังคาใกล้เคียงกับวิหารแต่จำนวนอาจจะมากกว่าขึ้นอยู่กับแต่ละชุมชน ขนาดของโบสถ์มักสร้างบนฐานสูงรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส หกเหลี่ยม หรือแปดเหลี่ยมขนาดไม่ใหญ่โตนักบันไดทางเข้าที่มีสิงห์หรือนาคเฝ้าอยู่ส่วนเจดีย์ในสิบสองปันนา มักมีขนาดเล็กและเรียบง่ายวัสดุที่ใช้คือปูนบางแห่งอาจจะตกแต่งด้วยกระจกที่มีลวดลายทาสีสันสดใสรูปทรงเจดีย์มักเป็นทรงกว้างแล้วทับซ้อนขึ้นไปเจดีย์มักเป็นทรงกว้างแล้วทับซ้อนขึ้นไปเจดีย์บางแห่งอาจจะประดับประดาตกแต่งสวยงาม เช่นเจดีย์ชาวบ้านเพี้ยหลวงรูปทรงเจดีย์ยังถูกประยุกต์นำไปใช้กับการตกแต่งบ่อน้ำของชาวไทลื้อ เนื่องจากชาวไทลื้อต้องใช้น้ำสาธารณะการรักษาความสะอาด ป้องกันฝุ่นผงไม่ให้ตกลงไปในบ่อน้ำ จึงเป็นสิ่งสำคัญชาวไทลื้อจึงสร้างซุ้มครอบบ่อน้ำถาวรซึ่งแต่ละแห่งก็มีลักษณะรูปทรงแตกต่างกันไป บางแห่งเป็นเพียงปูนฉาบ ทรงครึ่งวงกลมมีช่องวงกลมมีช่องด้านหน้าสำหรับตักน้ำบางแห่งทำเป็นรูปสัตว์และหลายแห่งจำลองรูปเจดีย์ทรงต่างๆ มีฉัตรและสัตว์ต่างๆประดับประดาเช่น ช้าง สิงห์ นาค เป็นต้น

วิหารเกือบทุกแห่งมีโครงสร้างแบบซ้อนตั้งไว้บนหัวเสาที่วางเรียงไว้ 2 ชั้นแบ่งวิหารออกเป็น ส่วนในและส่วนนอกส่วนในจะมีพื้นที่กว้างโอโถงในขณะที่ส่วนนอกซึ่งอยู่ที่ด้านปีกทั้ง 2 ข้างจะแคบกว่าและมีเพดาน ต่ำกว่าการแบ่งพื้นที่นี้ยังช่วยให้อากาศถ่ายเทได้ดีห้องโถงส่วนนี้ใช้เป็นที่พักผ่อนของพุทธบริษัทและผู้มีจิตศรัทธาที่จะนั่งพร้อมเพียงกันบนเสื่อหรือฟากไม้ไผ่เบื้องหน้าองค์พระพุทธรูปการวางแผนผังนี้ มีชื่อเรียกในสมัยชองว่าจินเซียงโถ้วตีเฉาซึ่งมีความหมายถึงการแบ่งผังเป็นสองส่วนด้วยการใช้เสาสองชั้นอย่างไร ก็ตามรูปแบบที่การแบ่งผังที่รับมาหากได้มีการปรับเปลี่ยนจนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวกล่าวคือเสาชั้นในจะสูงกว่าเสาชั้นนอกมาก ทำให้ชื่อที่รับน้ำหนักตรงส่วนกลางต้องเปลี่ยนมุมตามไปด้วยมุมยกขึ้นจากหลังคาคอนหนึ่งไปยังตอนหนึ่งนี้จะลาดสูงขึ้นตามลำดับจนถึงจุดที่สูงที่สุดที่สนหลังคา หากวัดจากหลังคาคอนกลางความลาดของหลังคาแต่ละตอนจะเพิ่มมุมทีละ 30 องศา จนถึงหน้าบันก็จะเป็นมุมยกขึ้นประมาณ 60 องศา การออกแบบวิหารด้วยรูปแบบและเทคนิค ที่แตกต่างเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กันออกไป ทำให้ได้รูปแบบการตกแต่งภายในที่แตกต่าง หากแต่ความสมดุลระหว่างพื้นที่กว้างขวาง และเล็กแคบไว้ได้ด้วยวิธีนี้ ทำให้จุดสนใจทั้งหมดอยู่ที่พระพุทธรูปที่ตั้งเด่นอวดความงามแก่ผู้ที่เข้ามาในวิหารหลังคา จึงนับว่าเป็นจุดเด่นของสถาปัตยกรรมได้ หลังจากจะมีชายคายื่นกว้างข่มกำแพง กลายเป็นเพียงส่วนประกอบเท่านั้นโดยเฉพาะชายคาหลังคาวิหารจะซ้อนกันหลายชั้นชายคาตอนบนสุดจะเป็นเส้นโค้งอ่อนช้อย ในขณะที่ชายคาตอนล่างจะลาดตรงโดยทั่วไป หลังคาวิหารมักตกแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบสีแดงเพลิง ส่วนสันหลังคาตกแต่งเป็นรูปเปลวเพลิงที่เรียกว่าเมฆาหรือเป็นรูปใบไม้มีวนเรียกว่าเมฆไหล หน้าบันตัวลายองและสันตะเข็บชายคาชั้นล่างประดับประดาสวยงาม เช่นกันส่วนหน้าของสันหลังคามือซ้อซ้อฟ้าเป็นรูปสัตว์ต่างๆ เช่น ปลา หงส์ สิงห์ นกยูง หรือสัตว์ป่าหิมพานต์ เช่น นาค เป็นต้น ส่วนกลางของสันหลังคาตกแต่งเป็นฉัตรสามชั้นเรียกว่าปราสาทซึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถือเป็นสัญลักษณ์ของกษัตริย์ในการตกแต่งนี้หมายถึงองค์สัมพุทธเจ้าผู้มีฐานะสูงสุดนั่นเองการตกแต่งทั้งหมดนี้พบในวัดเท่านั้นเพราะล้วนมีความหมายพิเศษจึงไม่เหมาะสมกับบ้านเรือนทั่วไปยกตัวอย่าง เช่น ปราสาท หมายถึง สวรรค์ รูปปั้นสัตว์ที่ซ้อฟ้าทำหน้าที่เฝ้าประตูสวรรค์ เมฆา และเมฆไหล หมายถึงเมฆบนท้องฟ้า การเข้าสู่วัดจึงเปรียบประดุจการก้าวย่างสู่แดนสวรรค์ หน้าต่างในวิหารมีจำนวนน้อยอีกทั้งบานแคบ ทั้งนี้เพื่อป้องกันแดดจากภายนอกไว้และรักษาให้ภายในวิหารเย็นสบายและพ้นจากสายฝนในฤดูมรสุมในวิหาร จึงมีเพียงแสงสว่างส่องลอดผ่านหน้าต่างบานแคบและประตูด้านข้างความสลัวภายในวิหาร ที่เกิดจากแสงสะท้อนจากภาพจิตรกรรมฝาผนัง ลวดลายภาพวาดบนเสาเปลวเทียนสายโชนเอนเมื่อผสมกับกลิ่นธูปและแท่นบูชา ลาดรดน้ำปิดทองงดงามประดิษฐานองค์พระประธานก่อให้เกิดบรรยากาศอันสงบศักดิ์สิทธิ์

วิหาร

แผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าหันไปทางทิศตะวันออกพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่บนแท่นแก้วด้านในสุดของวิหาร มีส่วนน้อยที่วางแกนยาวในทางทิศเหนือใต้โครงสร้างวิหารจะตั้งชื่อไว้บนหัวเสาเรียงกัน 2 ชั้น เรียกว่าโครงสร้างแบบม้าต่างใหม่ โดยเสาช่วงกลางจะยกหลังคาสูงกว่าเสาช่วงที่เป็นโครงสร้างหลังคาชั้นที่สองที่ลาดต่ำลงมาก ในสมัยชองเรียกโครงสร้างนี้ว่า “จันทิเยงโต้วตีเถา” หมายถึงแบ่งผังเป็นสองส่วนด้วยการใช้เสาสองชั้นลักษณะหลังคาแบบนี้โครงสร้างม้าต่างใหม่ของสิบสองปันนาคนี้จะยกชั้นที่สองของโครงสร้างหลังคาให้สูงกว่าวิหารล้านนาจนเห็นแผงคอสองได้ชัดเจนแต่ลักษณะของช่วงคอสองที่ยกสูงนี้คล้ายกับโครงสร้างหลังคาวิหารของกลุ่มไทใหญ่ ซึ่งช่องว่างของคอสองนี้กว้างมากทั้งไถลื้อ และไทใหญ่จึงได้เพิ่มการประดับตกแต่งด้วยลวดลายต่างๆ (จุเหลียงเหวิน, ชนชาติไตสถาปัตยกรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไตในสิบสองปันนา)

ลักษณะเด่นของวิหารไทลื้อ นิยมตกแต่งเครื่องประดับหลังคาด้วยเซรามิค เป็นอย่างมากสันหลังคาตัวลายองและสันตะเข็บชายคาตกแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบสีแดงเพลิง ที่เรียกว่าเมฆาหรือรูปใบไม้มีวนที่เรียกว่าเมฆไหล ส่วนหลังคาด้านหน้ามีซ้อฟ้ารูปสัตว์ต่างๆ เช่น ปลา หงส์ สิงห์ นกยูง นาค เป็นต้นตรงกลางของสันหลังคา ประกอบด้วยปราสาทเพื่อรูปฉัตรสามชั้นซึ่งส่วนประดับตกแต่งหลัง

คานี้แฝงไปด้วยความหมายในระบบจักรวาล เช่น ปราสาทที่อยู่บนยอดวิหาร หมายถึง สวรรค์ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปรียบเสมือนวิหารเป็นวิมานบนสวรรค์ลายเมฆไหลบนสันหลังคาหมายถึงเมฆบนท้องฟ้ารูปสัตว์ต่างๆ หมายถึงป่าหิมพานต์ เป็นต้น

ผังในวิหารนั้น จะคล้ายกับวิหารในล้านนา ที่พระพุทธรูปประธานองค์ใหญ่เพียงองค์เดียว ประดิษฐานอยู่บนแท่นแก้ว หรือฐานชุกชีด้านขวาของพระพุทธรูปจะมีธรรมมาสน์สำหรับพระสงฆ์นั่ง เทศนาธรรมถัดไปเป็นแท่นพระสงฆ์ที่วางตามแนวยาวของวิหารภายในโถงวิหารจะติดตงที่ชาวไทลื้อ นำมาถวายพระในโอกาสต่างๆ การตกแต่งภายในวิหารนิยมทำเป็นลายคำรูป เช่นลายพันธุ์พฤกษาลาย หม้อบุรณกฐะ ลายดาวเทวดา ลายเจดีย์ ลายสัตว์ เป็นต้นลักษณะของโบสถ์จะเหมือนกับวิหารแต่มี ขนาดเล็กกว่า ใช้ในการปฏิบัติกิจของสงฆ์ และใช้ในการบวชสามเณรและภิกษุสงฆ์เท่านั้นสตรีไม่สามารถเข้าไปในเขตเสมาได้เพราะถือว่าเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ลักษณะความเชื่อเช่นนี้เหมือนกับโบสถ์ใน ล้านนา

เจดีย์

รูปแบบเจดีย์สิบสองปันนา ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะคือ องค์กรซึ่งที่มีขนาดเล็กนิยมทำ ฐานเจดีย์ทรงเหลี่ยมแล้วย่อมุมลักษณะของเจดีย์มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือฐานเจดีย์นิยมทำเป็นทรงสี่ เหลี่ยมจัตุรัส รูปหกเหลี่ยมขนาดของเจดีย์ค่อนข้างเล็ก ทาสีขาว เหลือง เงิน หรือทอง ซึ่งมีทั้งเจดีย์แบบ องค์เดี่ยว และเจดีย์แบบกลุ่ม ที่มีเจดีย์ ใหญ่เป็นแกนกลางรายล้อมไปด้วยเจดีย์เล็ก เช่นพระธาตุ หนองที่เมืองหลวง

วิหารไทลื้อในประเทศไทย

หมู่บ้านไทลื้อแทบทุกแห่ง จะมีวัดประจำหมู่บ้านโครงสร้างของวัดจะประกอบด้วยกุฏิพระจะเป็น เรือนไม้ มีหอกกลองบูชาวิหารซึ่งมีรูปทรงที่เป็นเอกลักษณ์ต่างจากวิหารในวัดของชาวไทยวนโดย ทั่วไป (วิถีนานิชพันธ์, อิทธิพลของรูปแบบวิหารวัดไทลื้อต่อการสร้างวิหารล้านนา ยุครัตนโกสินทร์ , วารสารมนุษยศาสตร์ 11 กรกฎาคม- ธันวาคม 2525, 1-6)

ลักษณะเด่นของวิหารคือ หลังคามุงด้วย “แป้นเกล็ด” (กระเบื้องไม้) รูปทรงที่มีหน้าต่างช่อง เล็กๆมีประตูเข้าวิหารทั้งด้านหน้าและด้านข้างหรือบางแห่งอาจจะมีประตูขนาดเล็กทางด้านหลังของ วิหารด้วยรูปทรงหลังคาเป็นทรงปั้นหย่าปั้นลมนิยมทำด้วยไม้เป็นรูปพญานาค บางแห่งเป็นปูนปั้นใน ลักษณะพิเศษ เช่นที่วิหารวัดดอนมูลอำเภอดงหลวงจังหวัดน่านมีรูปสัตว์ต่างๆในป่าหิมพานต์ประดับ ตรงมุมหลังคาส่วนประกอบภายในวิหาร พระประธานจะมีพระพักตร์ที่แสดงออกถึงฝีมือช่างแบบ ไทลื้อโดยเฉพาะ มีธรรมมาสน์โครงสร้างเป็นไม้ตามแบบของล้านนาทั่วไปมีแท่นสงฆ์ยกพื้นอยู่สูงชิด ผนังด้านข้างและมีสัตตภัณฑ์หรือเชิงเทียนรูปทรงบันไดนาค (บันไดแก้ว) ซึ่งมีรูปทรงที่ต่างจากสัตต ภัณฑ์แบบของชาวไทยวนส่วนประกอบด้านข้างพระประธานจะมีเครื่องสูงประดับอยู่ 2 ข้างซ้าย และ ขวาบางแห่งตั้งไว้บนฐานชุกชีบางแห่งติดตั้งลอยโดยมีสายยึดกับผนังด้านหลังเครื่องสูงเหล่านี้จะ ประกอบไปด้วยพัดโบก (พัดพร้าว) หอกดาบฉัตรพระแม่ธรณี (ทำเป็นรูปมือพนม) การสร้างเครื่องสูง นี้ถือคตินิยมว่าเป็นเครื่องประดับยศบารมีของพระพุทธองค์ชาวไทลื้อ นิยมทำพระพุทธรูปไม้แกะสลัก

ขนาดเล็กถวายวัดโดยมักจะตั้งไว้บนฐานชุกชีข้างพระประธานในวิหารเป็นศิลปะแบบพื้นบ้านลักษณะ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดียวกับพระไม้แกะสลักแบบลาวที่ชาวอีสานนิยมสร้างถวายวัดเช่นกันทั้งนี้ชาวไทลื้อถือคติว่าจะไม่นำพระพุทธรูปมาไว้บูชาในบ้าน

1. วัดหนองบัว อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน



รูปที่ 2.7 วิหารวัดหนองบัว อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
ที่มา : ภาพจากโครงการพิพิธภัณฑวัตถุวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ล้านนา
สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2551)

2. วิหารไทลื้อวัดหนองแดง



รูปที่ 2.8 รูปวิหารไทลื้อวัดหนองแดง
ที่มา : ภาพจากโครงการพิพิธภัณฑวัตถุวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ล้านนา
สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2551)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. วัดต้นแหลง อำเภอบัว จังหวัดน่าน



รูปที่ 2.9 วิหารวัดหนองบัว อำเภอน้ำหนาว จังหวัดน่าน
ที่มา : ภาพจากโครงการพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ล้านนา
สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2551)

4 . วิหารไต้ล้อ วัดร่องแง



รูปที่ 2.10 รูปวิหารวัดร่องแง
ที่มา : ภาพจากโครงการพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ล้านนา
สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2551)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. วัดเบ็งสกัด อำเภอบัว จังหวัดน่าน



รูปที่ 2.11 วัดเบ็งสกัด อำเภอบัว จังหวัดน่าน

ที่มา : ภาพจากโครงการพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ล้านนา
สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2551)

6. วัดท่าฟ้าใต้ ตำบลสระ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดพะเยา



รูปที่ 2.12 วิหารไต้ล้อวัดท่าฟ้าใต้

ที่มา : ภาพจากโครงการพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ล้านนา
สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.วิหารไทลื้อวัดแสงเมืองมา อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา



รูปที่ 2.13 วัดแสงเมืองมา

ที่มา : ภาพจากโครงการพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ล้านนา
สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2551)

2.2.3 การแต่งกายและการทอผ้าของไทลื้อ

2.2.3.1 วัฒนธรรมทอผ้าของผู้หญิงไทลื้อ

การปลูกฝ้ายทอผ้าเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของลูกผู้หญิง ในกลุ่มชาติพันธุ์ไทเป็นที่ยอมรับกันว่าชาวไทลื้อ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่มีวัฒนธรรมการทอผ้าที่โดดเด่นมากดังบทเพลงขับขานของชาวไทลื้อ ซึ่งเรียกว่า “คำขับ” เป็นการขับร้องประกอบปีของช่างขับชายหญิงมีคำขับบทหนึ่งกล่าวถึงฤดูที่ผันแปรไปในแต่ละเดือน อันสัมพันธ์กับวิถีชีวิตพื้นบ้านของชาวไทลื้อโดยเฉพาะการปลูกฝ้ายทอผ้าของผู้หญิง นั่นคือ คำขับ 12 เดือน (ออกเสียง “กำขับ12เดือน”)

วิถีชีวิตของผู้หญิงชาวไทลื้อในอดีตไม่ค่อยต่างไปจากผู้หญิงในสังคมชาติไทยกลุ่มอื่นนับคือตั้งแต่แรกเกิด ผ่านวัยเด็ก สู่รุ่นก่อนแต่งงานในช่วงวันเหล่านี้ผู้หญิงจะได้รับการเลี้ยงดูวัยรุ่นก่อนแต่งงาน ในช่วงวัยเหล่านี้ผู้หญิงจะได้รับการเรียนรู้การเลี้ยงดูและฝึกหัดการทอผ้าจากสถาบันครอบครัวที่มีแม่ ยาย และญาติผู้ใหญ่ที่เป็นผู้หญิงซึ่งคอยสั่งสอนหน้าที่ของกุลสตรี งานบ้านงานเรือนและการทอผ้า เด็กหญิงจะเริ่มหัดทอถุงย่าม หรือผ้าเช็ดหน้าบ่อยจากเทคนิคการขัดสานผ้าพื้นธรรมดาที่เรียกว่า “ผ้าฮ่า” ไปสู่เทคนิคการทอผ้ายกดอก มุก (ขิด) จก เกาะ ที่ยากขึ้นโดยลำดับ “ผ้าฮ่า” คือผ้าฝ้ายสีขาว หรือผ้าย้อมสีหอมเข้มจนดำ เป็นผืนผ้าที่ผู้หญิงแทบทุกบ้านจะทอเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็นผ้าเหล่านี้ได้ใช้ประโยชน์ในการตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าและ เครื่องใช้สอยต่างๆ ในเรือนเช่นใช้เย็บต่อเป็นผ้าหัวขึ้นหรือตีนขึ้น ใช้เป็นผ้ามัด ทารก เรียกว่า ผ้าเงาะอ่อนตลอดจนการนำผ้าขาวไปย้อมสีเหลืองเป็นผ้าไต้จิวรสำหรับให้ลูกชายได้สวมใส่ในยามบวชเป็นลูกแก้ว(บวชเณร)จึงเป็นสีสายใยระหว่างแม่กับลูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในอดีตผ้าทอมีความหมายต่อผู้หญิงในฐานะ ที่เป็นสิ่งอันแสดงคุณค่าของแม่เรือนผู้หญิงที่ทอผ้าเก่งมีฝีมือที่ปราณีตละเอียดมีผ้าชิ้นผืนงามเด่นนุ่งไปงานบุญ ย่อมเป็นที่หมายปองของชายหนุ่ม

วัฒนธรรมการทอผ้าในอดีตจึงเป็นสิ่งวัดคุณค่าของผู้หญิงที่เหมาะสมแก่การเลือกเป็นคู่ครอง แต่ในปัจจุบัน ความหมายของผ้าทอมีได้สำคัญอีกต่อไปแล้วเพราะทุกสิ่งนั้นมีขายสำเร็จรูปหาซื้อได้จากตลาดสะดวกสบาย ผู้ชายก็ได้สนใจคุณค่าการทอผ้าของผู้หญิงแถมเช่นในอดีตอีกต่อไปปัจจุบันหากผู้หญิงไทลื้อคนใดมีคุณสมบัติในการทอผ้าเก่ง ผู้ชายอาจจะมองคุณสมบัติในเชิงเศรษฐกิจมากกว่า เพราะการผลิตผ้าทอ ก็จะช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวนี้คือความหมายที่พัฒนาไปจากการผลิตเพื่อเลี้ยงตนเองไปสู่การผลิตการขายเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว หรือเป็นอาชีพเสริมนอกจากอาชีพหลักคือการเกษตรกรรม

2.2.3.2 เครื่องแต่งกายมาตรฐานสำหรับผู้ชายและผู้หญิงไทลื้อ

เครื่องแต่งกายของชาวไทลื้อ ที่เป็นมาตรฐานมีลักษณะที่โดดเด่น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นลักษณะเสื้อและกางเกงของผู้ชาย ลักษณะเสื้อปักและผ้าชิ้นลายขวางของผู้หญิงการปักศีรษะด้วยผ้าสีขาว สีดำ หรือสีอื่นๆ ตลอดจนการตกแต่งด้วยเครื่องประดับเหล่านี้ ล้วนบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ทางชาติไทลื้อ โดยรวมและในรายละเอียดยังสามารถจำแนกลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มแต่ละชุมชนแต่ละหมู่บ้านได้อีกด้วย ซึ่งในอดีตนั้นเครื่องแต่งกายของผู้หญิงและชายไทลื้อในแต่ละแห่งน่าจะมีครบครัน แต่เนื่องด้วยความเปลี่ยนแปลงมาสู่โลกสมัยใหม่ในปัจจุบันได้ทำให้ชาวไทลื้อในหลายๆหมู่บ้านสูญเสียวัฒนธรรมด้านการแต่งกายเหล่านี้พบว่าผู้หญิงไทลื้อในหลายหมู่บ้านเลิกทอผ้าเลิกผลิตสิ่งทอที่แสดงออกให้เห็นถึงวัฒนธรรมของตนเอง หันไปซื้อผ้าจากตลาดมาสวมใส่แทนสิ่งทอหรือเครื่องแต่งกายที่เป็นของเก่าแก่ก็ขาดหายไปจนหมดสิ้น

หลักฐานจากสิ่งทอที่เป็นชุดเครื่องแต่งกายของชาวไทลื้อในอดีตแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างสรรค์เป็นอย่างยิ่งภูมิปัญญาของชาวไทลื้อในการตัดเย็บโดยเฉพาะเสื้อของผู้หญิงที่เรียกว่า “เสื้อปัก” เป็นเสื้อที่มีวิธีการตัดเย็บแบบและเย็บรูปทรงให้เข้ากับรูปร่างของผู้สวมใส่เสื้อรัดรูปเข้าเอว ลอยนึ่งมีการตกแต่งและเย็บให้เข้ากับรูปร่างของผู้สวมใส่มีการตกแต่งสาบชายเสื้อที่เว้าโค้งให้เข้ากับสีสันของผ้าชิ้น ได้อย่างลงตัวเมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทกลุ่มอื่นๆจะเห็นได้ว่าแบบเครื่องแต่งกายของชาวไทลื้อโดยเฉพาะผู้หญิงเป็นงานออกแบบทางศิลปะให้เข้ากับเรือนร่างที่โดดเด่นแตกต่างไปจากกลุ่มอื่นๆ



รูปที่ 2.14 เครื่องแต่งกายทอผ้าแบบบ้านหาดบ้าย อ.เชียงของ
ที่มา : จาก หนังสือ มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ,ทรงศักดิ์ ปรางวัฒนากุล
,2551

1. เครื่องแต่งกายสำหรับผู้ชาย

ผู้ชายไทลื้อจะสวมเสื้อคอกลมแขนยาว ผ้าหน้าติดกระดุก นุ่งกางเกงขายาวทรงหลวม ทั้งเสื้อและกางเกงนี้ตัดเย็บจากผ้าฝ้ายย้อมสีครามเข้มหรือสีดำหาเป็นชุดอยู่กับบ้านหรือชุดลำลอง โดยเฉพาะในเวลาอากาศร้อนอาจนุ่ง “ผ้าต้อย” ขนาดเล็กหรือนุ่ง “ผ้าต่อง” (ผ้าขาม้า) แบบกระชับ ที่เรียกว่านุ่งแบบ “เค็ดม้าม” คือนุ่งแบบหยักครึ่งม้วนชายผ้าเป็นเกลียวสอดระหว่าง ขาให้รัดกุมเพื่อไขว่ ลายสักหมึกบนขาอ่อน ฝ้านุ่งของผู้ชายในสมัยก่อนในอดีต ที่เรียกว่า “ผ้าต้อย” นั้นเป็นฝ้านุ่งแบบ โจงกระเบน หรือนุ่งลอยชายฝ้านุ่งนี้เป็นผ้าฝ้ายสีคราม หรือทอเป็นลายตารางถ้าเป็นฝ้านุ่งในโอกาส พิเศษก็มักจะใช้ผ้าไหมสีต่างๆ เสื้อของผู้ชายไทลื้อนอกจากเสื้อคอกลมแล้วก็มีเสื้อต่อตั้งแบบคอจีน ทั้งนี้เสื้อทั้ง2แบบมีการตกแต่งด้วยการปักลวดลายหรือใช้แถบผ้าสีหลากหลายสีจากริบปั่นเงินเย็บติด หรือขลิบตรงสาบเสื้อแขนและปักเย็บขอบรอยต่อโดยใช้เส้นไหมสีต่างๆ

เสื้อของผู้ชายไทลื้อที่มีลักษณะโดดเด่นเป็นพิเศษ คือ เสื้อเอวลอย มีการตกแต่งขลิบด้วย แถบผ้าสีต่างๆ ตรงคอเสื้อสาบเสื้อชาย เสื้อปลายแขน และมีผืนผ้าเย็บต่อจากสาบหน้าป้านมา ติดกระดุมเงินทั้งส่วนตรงใกล้รักแร้และตรงเอวเสื้อชายไทลื้ออีกชนิดหนึ่งมีลักษณะพิเศษ เช่นสวมทับ เสื้อแขนยาวในงานบวชงานแต่งงาน หรือใช้สวมในการแสดงฟ้อนเชิงฟ้อนดาบนอกจากเสื้อและกาง กเกงหรือฝ้านุ่งแล้วยังมีผ้าที่ใช้ตกแต่งร่างกายเป็นพิเศษคือผ้าพาดบ่าที่เรียกว่า “ผ้าเซ็ด” และเข็มขัด หรือผ้าคาดเอว มีผ้าโพกศีรษะผืนพิเศษเป็นผ้าแพรเงินนิยมสีชมพูและมีถุงย่ามที่ทอและเย็บตกแต่ง แต่งามเครื่องแต่งกายของผู้ชายไทลื้อล้วนแล้วแต่เป็นฝีมือของผู้หญิงความประณีตบรรจงในงานศิลปะ ของการเย็บปักทอและตกแต่งที่ปรากฏบนเครื่องแต่งกายของผู้ชายไทลื้อคือผลงานอันแสดงถึงความ รักความผูกพันของผู้หญิงที่มอบให้แก่ผู้ชายอันเป็นที่รัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชาวไทลื้อในอดีตทั้งหญิงและชาย นิยมใช้ถุงย่ามใส่ข้าวของสะพายบ่าถุงย่ามจึงเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องแต่งกายแบบไทลื้อด้วยถุงย่าม ที่ชาวไทลื้อใช้โดยทั่วไปคือถุงย่ามสีขาวสลักริ้วสีดำและถึงย่ามแดงสลักริ้วสีอื่น ๆ นอกจากนี้ชาวไทลื้อในแต่ละแห่งยังมีการตกแต่งถุงย่ามด้วยเทคนิคต่างๆได้แก่ ขิด จก ปัก ทำให้มีรูปแบบและสีสันที่หลากหลายอีกด้วย

2. เครื่องแต่งกายสำหรับผู้หญิง

ผู้หญิงไทลื้อในสิบสองปันนา ในอดีตจะสวม “เสื่อปัด” สีดำและนุ่งซิ่นลายขวางที่เรียกว่า “ซิ่นตา” ในชีวิตประจำวันโปกผ้าสีขาว เป็นลักษณะเด่นในฤดูร้อนหรือเวลาอยู่ในบ้าน อาจสวมเสื่อลำลองที่เรียกว่า “เสื่อปา” เป็นเสื่อแบบพอดีตัว ไม่มีแขน ผ่าอก ติดกระดุมส่วนในฤดูหนาวจะสวมเสื่อปัดเนื้อหนาที่มีผ้าซับใน เรียกว่า “เสื่อกับ” เพื่อให้ร่างกายอบอุ่น



รูปที่ 2.15 เครื่องแต่งกายไทลื้อสำหรับผู้หญิง

ที่มา : หนังสือ มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ, ทรวงศ์ศักดิ์ ปรากฏวัฒนากุล, 2551

โครงสร้างมาตรฐานของผ้าซิ่นไทลื้อ

โครงสร้างมาตรฐานของผ้าซิ่นไทลื้อ ประกอบด้วย โครงสร้างหลัก 3 ส่วน คือ หัวซิ่น ตัวซิ่น ตีนซิ่น เย็บต่อเข้าด้วยกัน การแบ่ง 3 ส่วนนี้เปรียบเหมือนกับร่างกายมนุษย์ คือ หัว ตัว และตีนนั่นเอง

1. หัวซิ่น เป็นผ้าสีพื้นทอด้วยเทคนิคขิดสานธรรมดา กว้างประมาณ 15 เซนติเมตรชาวไทลื้อนิยมใช้ผ้าฝ้ายมาเย็บต่อเป็นหัวซิ่น เพราะผ้าฝ้ายมีความยืดหยุ่นและเหนียวตรงเอวของผู้สวมใส่จะแน่นและกระชับ ไม่หลุดง่าย หัวซิ่น ของชาวไทลื้อส่วนใหญ่มีสีแดง สีดำ สีคราม(สีอ้อม) และสีขาว ตามความนิยมของกลุ่มชนในแต่ละพื้นที่ ตัวอย่างเช่นชาวไทลื้อในลาวนิยมต่อหัวซิ่นด้วยผ้าฝ้ายสีแดงส่วนชาวไทลื้อฝั่งตะวันตกของแม่น้ำโขง โดยเฉพาะในแถบประเทศพม่า เช่น เมืองยองเชียงตุงเป็นต้นนิยมต่อหัวซิ่นด้วยผ้าฝ้ายสีดำทั้งนี้อาจเนื่องจากการรับอิทธิพลชาวไทใหญ่และชาวพม่าที่นิยมใช้ผ้าสีดำหัวหัวซิ่นเช่นกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. **ตัวซิ่น** ลักษณะเด่นของตัวซิ่นของชาวไทลื้อคือมีลวดลายริ้วขวางลำตัวของผู้นุ่งเป็นผ้าซิ่นที่เย็บแบบ 2ตะเข็บ (ภาษาไทลื้อเรียกว่า“ซิ่น2ตุก”) เพราะฉะนั้นลายริ้วบนตัวซิ่นจึงเกิดจากด้ายพุ่ง (Wefi) โดยใช้ด้ายด้านหลายสีพุ่งสลับกันขัดสานด้วยเส้นยืน (Warp) ทำให้เกิดเป็นลวดลายริ้วริ้วลายขวางนี้เองที่เป็นชื่อเรียกมาตรฐานของผ้าซิ่นชาวไทลื้อ “ซิ่นตา” (สำเนียงไทลื้อจะออกเสียงเป็น “ซิ่นตำ” หรือ เรียกว่า “ซิ่นตาลื้อ “ ก็ได้ เพื่อให้ต่างจาก “ซิ่นตาโยน” ซึ่งเป็นซิ่นตาอีกแบบหนึ่งของชาวไทยวนชาวไทลื้อนิยมใช้เส้นฝ้ายสีดำสีแดงหรือสีครามเป็นด้ายเส้นยืนส่วนด้ายเส้นพุ่งนั้นมีทั้งเป็นผ้าฝ้าย และเป็นไหมส่วนบนสุดของตัวซิ่น มักจะใช้ด้ายเส้นเป็นฝ้ายปั่นมือสีขาวทอให้กว้างประมาณ 3 เซนติเมตร เพื่อให้เป็นเครื่องหมายบอกว่าด้านนี้เป็นด้านบนสุดของตัวซิ่นที่จะเย็บติดกับหัวซิ่นอีกทีที่ทั้งนี้ยังช่วยเรื่องความแข็งแรงให้แก่ตัวผ้าซิ่น ในเวลาเย็บต่อกับผ้าฝ้ายที่เป็นหัวซิ่นและเพิ่มความแข็งแรงเวลานุ่งอีกด้วย ลักษณะริ้วลายขวางที่แสดงอัตลักษณ์ของความเป็นไทลื้อได้อย่างชัดเจนที่สุด คือมีโครงสร้างที่ไม่สมมาตรกันแต่มีแบบแผนชัดเจนลวดลายช่วงบนสุดของตัวซิ่นเกิดจากการทอเส้นพุ่งสลับสีอ่อนแก่เป็นริ้ว(Stripes)ลวดลายช่วงบนที่เรียกว่า“ท้องซิ่น” นี้มักจดขนาดของริ้วที่เท่ากันส่วนที่ถัดลงมาตอนล่างของตัวซิ่นนั้นการจัดลวดลายริ้วจะกว้างแคบไม่สมมาตรกัน ตอนส่วนตอนล่างของตัวซิ่นมีแถบพื้นสีดำกว้างประมาณ 5 ซม. ก่อนจะจบส่วนล่างสุดของตัวซิ่นด้วยเส้นริ้วสีอื่นๆในช่องพื้นสีดำนี้เองมีลายริ้วเป็นเส้นสีฟ้าอยู่ 3 แถวชิดอยู่ด้านบนของช่องโครงสร้างที่เป็นเอกลักษณ์เหล่านี้จะเป็นแบบแผนมาตรฐานที่ปรากฏบนผ้าซิ่นของชาวไทลื้อทุกๆกลุ่มแต่จะแตกต่างกันในด้านสีสันทันวัสดุขนาดและเทคนิคการทอตกแต่งขนาดความกว้างของผ้าซิ่น ขึ้นอยู่กับหน้ากว้างของพิมพ์ผ้าซิ่นไทลื้อในอดีตทอด้วยด้ายก็ทอมือมีความกว้างของพิมพ์หน้าแคบประมาณ60 ซม. ทอเป็นลวดลายริ้วเหมือนกัน 2 ซิ่นต่อเนื่องกันไปแล้วนำมาตัดครึ่ง เป็นด้านข้างต่อกันเป็น2ตะเข็บผ้าซิ่นไทลื้อนั้นมีขนาดแคบกว่าผ้าซิ่นของกลุ่มไทลื้ออื่นๆเวลานุ่งจึงพับทบและเหน็บซอกปกเพียงเล็กน้อย ความกว้างที่เหลือจะพอดีกับสะโพกประกอบกับรูปพรรณสัณฐานของผู้หญิงไทลื้อ มีรูปร่างสันทาบอบบาง จึงนุ่งได้พอดีกับผ้าซิ่นที่มีหน้าแคบ

ผ้าซิ่นที่ผู้หญิงชาวไทลื้อใช้นุ่งทำงานในชีวิตประจำวัน จะทอด้วยเส้นฝ้ายซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเรียกว่า “ฝ้ายฝ้าย” เป็นเส้นฝ้ายที่มีขนาดใหญ่ เส้นใยฟู ส่วนอีกลักษณะหนึ่งเรียกว่า “ฝ้ายเกลียว” เป็นเส้นฝ้ายที่ตีเกลียวโดยใช้เส้นฝ้ายขนาดเล็กทำให้เกิดเป็นเส้นใหญ่แต่มีความละเอียดมากกว่าฝ้ายฝ้ายในอดีตผ้าของชาวไทลื้อใช้เส้นฝ้ายที่ปั่นด้วยมือในภายหลังจึงใช้เส้นฝ้ายที่มีขายสำเร็จรูปจากโรงงาน ตัวซิ่นของชาวไทลื้อนิยมใช้ผ้าฝ้ายเป็นเส้นยืนพื้น ส่วนเส้นพุ่งส่วนใหญ่เป็นฝ้ายมีไหมผสมบ้างเล็กน้อยชาวไทลื้อในอดีตนิยมปลูกฝ้ายเอง แต่ไม่ถนัดในการเลี้ยงไหมทั้งนี้ชาวไทลื้อมีความเชื่อมาแต่โบราณว่าการเลี้ยงไหม เพื่อเอาเส้นใยนั้นเป็นบาปเนื่องจากเป็นการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตอีกด้วยเส้นไหมที่ใช้ทอผ้าจึงหาซื้อมาจากชาต่างกลุ่มได้แก่ไหมลาวและไหมจีนผ้าซิ่นที่ทอด้วยเส้นใยเส้นไหมมักจะนุ่งในโอกาสพิเศษวัสดุที่เป็นที่นิยมที่ใช้ในการทอผ้าของชาวไทลื้ออีกอย่างหนึ่งคือเส้นใยที่เป็นสีเงินหรือสีทอง ที่มีความแวววาวเรียกว่าเส้น“ไหมคำ” ซึ่งเป็นวัสดุราคาแพงที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ มักปรากฏในผ้าซิ่นของผู้ที่มีฐานะ หรือเจ้าชายชั้นสูงหรือเป็นที่นิยมใส่ในเฉพาะถิ่นโดยเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอดแทรกกับเส้นไหมและเส้นฝ้ายเส้นใยสีเงิน หรือสีทองนี้มีทั้งที่เป็นเส้นแบนทำจากโลหะเงิน หรือเงินชุบทองที่เรียกว่า “กะไหล่ทอง” ทำให้เกิดเป็นสีทองและที่มีแกนเป็นเส้นด้ายแล้วใช้แผ่นโลหะที่ ถูกตีจนบางพ่นหรือปั่นรอบแกน นอกจากนี้ยังปรากฏวัสดุเส้นด้ายที่พันกับกระดาษสีเงินเลียนแบบ แผ่นโลหะแต่มีโลหะถูกกว่าในยุคหนึ่งมีการใช้วัสดุพลาสติกสีเงินแทนอีกด้วย ซึ่งที่ทอด้วยวัสดุสีเงิน หรือสีทองนี้มีชื่อเรียกตามวัสดุอีกกว่าอย่างว่า “จีนไหมคำ” ในยุคหลังชาวไทลื้อนิยมใช้เส้นไหม สังเคราะห์ที่ผลิตจากโรงงานสำเร็จรูปเป็นวัสดุทอผ้าแทนเส้นฝ้ายและเส้นไหม เนื่องจากมีความ ทนทานราคาถูกและหาซื้อได้ง่ายกว่าเส้นใยสังเคราะห์นี้มักเรียกว่า “ไหมประดิษฐ์” หรือ “ด้านเทโร” “จีนดำ” ที่เป็นลวดลายเริ่มตามโครงสร้างมาตรฐานใช้นุ่งกันทั่วไปในชีวิตประจำวันของผู้หญิงไทลื้อ แทบทุกกลุ่มนอกจากนี้ตัวจีนของชาวไทลื้อในแต่ละแห่งยังมีการตกแต่งเป็นลวดลายและสีสันต่างๆ ด้วยเทคนิคพิเศษอย่างหลากหลายอีกด้วยดังจะได้กล่าวถึงต่อไปในลักษณะเด่นของผ้าจีนไทลื้อที่พบ ในแหล่งต่างๆ

3. ตีนซิ่น ใช้ผ้าฝ้ายสีเข้มมาด่อนิยมใช้สีดำสีกครามสีเขี้ยวตีนซิ่นจะเรียบง่ายไม่มีลวดลายอาจ มีการตกแต่งในส่วนริมผ้าด้านล่างสุด ใช้แถบริบบิ้นจากเมืองจีนมาเย็บติดหรือใช้ผ้าลายดอกมาทูนเพื่อ เพิ่มความแข็งแรงของริมผ้าซิ่น โอกาสพิเศษที่ทอด้วยเส้นไหมหรือไหมคำจะต่อตีนซิ่นด้วยผ้าพิเศษคือ เลื่อมเงินเม็ดกลมเล็กๆแบบๆ หรือตอกดุนเป็นลายปักตกแต่งบริเวณส่วนบนและส่วนขอบล่างสุดของ ตีนซิ่น

การนุ่งซิ่นซ้อน

เป็นธรรมเนียมในการนุ่งซิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทกลุ่มต่างๆ ที่มักจะนุ่งซิ่นซ้อนไว้ข้างในอีก ชั้นหนึ่งเรียกว่า “ซิ่นซ้อน” หรือ “ซิ่นหลอง” โดยมากจะใช้ผ้าฝ้ายสีขาวมาเย็บเป็นซิ่นซ้อนหรือใช้ผ้าซิ่น ตัวเก่าแล้วก็ได้ กานนุ่งซิ่นซ้อนนี้มีประโยชน์หลายประการ

1. ประการแรก คือ เพื่อให้ง่ายแก่การรักษาความสะอาดผ้าซิ่นผืนนอกโดยเฉพาะผ้าซิ่นผืน พิเศษที่ทอด้วยไหมหรือที่ตกแต่งด้วยเทคนิคต่างๆ หลากสีจะไม่นิยมซักเนื่องจากคุณภาพการย้อมสีใน อดีตไม่ทนทานเมื่อผ้าถูกน้ำจะทำให้สีตกจึงซักเฉพาะซิ่นซ้อน

2. ประการสอง คือ สำหรับซิ่นที่ทอด้วยเส้นไหมคำที่เป็นโลหะ เมื่อนุ่งระคายผิวจึงต้องนุ่งซิ่น ซ้อน

3. ประการที่สาม คือ ซิ่นที่ทอด้วยไหมละเอียดจะมีความบอบบางการนุ่งผ้าซิ่นซ้อนอีกชั้น หนึ่งจะช่วยเพิ่มความแข็งแรงให้แก่ผ้าซิ่นผืนนอกไม่ให้เกิดการฉีกขาดได้ง่ายในเวลาที่จะนั่งจะลุก หรือ ก้าวเดิน

4. ประการที่สี่ การนุ่งซิ่นซ้อนยังเป็นส่วนตกแต่งให้เกิดความสวยงามเพิ่มมากขึ้นด้วย ดังจะ พบว่าชาวไทลื้อ จะนิยมนุ่งซิ่นซ้อนให้เลยออกมาจากด้านล่าง มีการตกแต่งด้วยแถบริบบิ้นเงินหรือติด ผ้าลูกไม้ระบายให้งดงามความนิยมในการนุ่งซิ่นซ้อนสีขาวให้เลยออกมาว่าซิ่นผืนนอกนี้จะเห็นได้ชัด ในผ้าซิ่นของชาวไทลื้อเมืองอุแหวงพงสาสี่ประเทศลาวที่ตีนซิ่นผืนนอกจะมีขนาดสั้นกว่าส่วนซิ่นซ้อนที่

มีสีขาवलบออกมานั้นจะยาวกรอมเท้าโดยนิยมเย็บแถบริบบิ้นเงินหรือแถบลายจกหรือผ้าปักตกแต่งเป็นชั้นๆเป็นจุดเด่นเรียกชั้นชนิดนี้ว่า “ชั้นตาแปน” (คำว่า “แปน” หมายถึง ริบบิ้นเงิน)

2.2.3.3 เทคนิคการทอและลวดลายบนผืนผ้า

เทคนิคการทอผ้าของชาวไทลื้อเป็นที่ประจักษ์กันโดยทั่วไปว่าผู้หญิงไทลื้อมีความสามารถในการทอผ้าด้านเทคนิคที่หลากหลายผ้าทอของชาวไทลื้อ จึงมีความงดงามด้วยการผสมผสานลวดลายและสีสันอันวิจิตร

(1) **เกาะหรือล้วง** เทคนิคการทอที่กล่าวได้ว่าเป็นอัตลักษณ์ของผู้หญิงไทลื้อ คือเทคนิค “เกาะ” หรือ “ล้วง” เทคนิคนี้เป็นที่นิยมในการทอลวดลายผ้าชั้นของชาวไทลื้อในกลุ่มแถบลุ่มแม่น้ำโขงตอนบนของประเทศ สปป.ลาว ได้แก่แขวงหลวงน้ำทา บ่อแก้ว อุบลชัย และไชยบุรีสำหรับประเทศไทยเป็นเทคนิคที่พบในกลุ่มไทลื้อ ในจังหวัด น่าน เชียงราย และพะเยา แต่เป็นที่น่าประหลาดใจว่าไม่พบหลักฐานการทอผ้าด้วยเทคนิคนี้ในสิบสองปันนาอาจเป็นได้ว่าองค์ความรู้เรื่องการทอด้วยเทคนิคนี้ได้สูญหายไปหรืออาจไม่เป็นที่รู้จักเลยในสิบสองปันนาก็ได้เทคนิคเกาะ คือการทอผ้าให้เกิดลวดลาย โดยใช้เส้นด้ายพุ่งธรรมดาหลายสีพุ่งย้อนกลับไปมาเป็นช่วงๆทอด้วยเทคนิคขัฒสานธรรมดาแต่มีการเกาะเกี่ยวและผูกเป็นห่วงรอบด้ายเส้นยืนเส้นพุ่งแต่ละช่วงไว้(ไม่ได้ใช้ด้านเส้นพุ่งพิเศษแบบ “ขิด” และ “จก”) ชาวไทลื้อส่วนใหญ่เรียกว่าเทคนิคการทอชนิดนี้ว่า “เกาะ” แต่มีชาวไทลื้อบางแห่งที่เรียกต่างออกไป เช่น เรียกว่า “คล่อง” (ออกเสียงว่า “ก๊อง”) “ค้อน” (ออกเสียงว่า “ก๊อน”) หรือ “ล้วง” (ออกเสียงว่า “ลั้ง”) ชาวไทลื้อบางแห่งใช้วิธีเหยียบไม้บังคับเขาแล้วใช้นิ้วสอดด้านเส้นพุ่งจึงเรียกลวดลายที่เกิดจากการทอด้วยเทคนิคเกาะและเหยียบไม้นี้ว่า “ดอกย้าแป”

(2) **ขิด** เป็นเทคนิคการทำลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไป เช่นเดียวกับการจกโดยจะพุ่งด้ายจกด้านหนึ่งสูริมผ้าอีกด้านหนึ่ง ทำให้เกิดลวดลายตลอดหน้ากว้างของผืนผ้า ต่างจากการจกที่เพราะการจกเป็นการสอดด้ายเส้นพุ่งพิเศษเฉพาะจุดหรือเป็นช่วงๆ ชาวไทลื้อเรียกเทคนิคการทอชนิดนี้ว่า “เก็บดอก” หรือ “เก็บมุก” เรียกลวดลายที่เกิดจากการทอว่า “มุกเก็บ” คำว่า “มุก” ในภาษาไทลื้อนั้นหมายถึงลวดลายที่นูนขึ้นมา

(3) **จก** เทคนิคการทอผ้าให้เกิดลวดลาย โดยเพิ่มด้านพุ่งพิเศษกระทำโดยใช้นิ้วมือไม้หรือขนเม่นสอดนับด้ายเส้นยืนแล้วยกขึ้นสอดใส่ด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไป ทำให้เกิดลวดลายเฉพาะจุดหรือเป็นช่วงๆ และทำให้สามารถสลับลวดลายได้หลายหลายสีต่างจากการขิดที่การขิดเป็นการใช้ลายเส้นพุ่งพิเศษสีเดียว พุ่งตลอดหน้ากว้างของผืนผ้า

(4) **มัดหมี่หรือมัดก่าน** เทคนิคการมัดเส้นด้ายให้เกิดลวดลายก่อนนำไปย้อมสี เทคนิคนี้ในภาษาลาวเรียกว่า “มัดหมี่” ส่วนในภาษาไทลื้อเรียกว่า “ก่าน” หรือ “คาดก่าน” ชาวไทลื้อใช้เทคนิคมัดหมี่ด้านเส้นพุ่งไม่ปรากฏการมัดด้ายเส้นยืนลวดลายมัดหมี่ที่พบในผ้าชั้นของไทลื้อเมืองนาล้วนในแขวงหลวงน้ำทาเป็นลาย ตกแต่งขนาดเล็กประกอบลายหลักที่ทอด้วยเทคนิคอื่นชาวไทลื้อกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอท่าวังผาอำเภอบัวและอำเภอเชียงกลางในจังหวัดน่าน ใช้เทคนิคมัดหมี่

เส้นพุ่งในการทอผ้าชั้นฝ้าย และไหมเป็นลายขวาง สีที่นิยมคือสี คราม ม่วง แลชมพู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(5) **ยกดอก** “ยกดอก”เป็นเทคนิคการทำลวดลายซึ่งเกิดจากวิธีการยกเขาแยกเส้น ยืนขึ้นลงแต่ไม่ได้เพิ่มด้านเส้นพิเศษเข้าไปในพื้นผ้า เช่นกระจกหรือการขีดการยกดอกในบางครั้งจะมีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งจำนวนสองเส้นหรือมากกว่านั้นเข้าไป หรือเพิ่มเส้นใยโลหะสีเงินสีทองเข้าไปซึ่งจะทำให้ได้ลวดลายเหมือนกันมากกว่าลวดลายที่เกิดจากการจกและขีดเราสามารถบอกความแตกต่างได้ ก็ต่อเมื่อมีการตรวจสอบอย่างใกล้ชิดเท่านั้นในลวดลายที่เกิดจากเทคนิคจก และการขิดนั้นด้านเส้นพุ่งพิเศษที่เพิ่มเข้าไปสามารถดึงออกได้โดยไม่ทำให้เนื้อผ้าเสียหาย แต่กรณีของการยกดอกทำให้เกิดผลตรงกันข้ามชาวไทลื้อ ใช้เทคนิคยกดอกในการทอผ้าหม่มโดยใช้เงา4 เขาใช้เส้นฝ้ายสีขาวล้วนหรือสีดำแดงขาวสลับก็ทำให้เกิดเป็นลายตารางสีเหลี่ยมขนาดใหญ่

(6) **ปั่นโก** “ปั่นโก” คือ การปั่นหรือตีเกลียวเส้นด้าน 2 สีที่ต่างเข้าด้วยกันทำให้เกิดสีเหลืองตะไคร่น้ำที่ชาวไทลื้อเรียกว่า“โค”(ออกเสียง“โก”)เช่นสีเหลืองกับสีเขียวสีแดงกับสีดำ เป็นต้น เทคนิคนี้พบในการตกแต่งลายริ้วของผ้าชิ้นไทลื้อแทบทุกอย่าง ชาวไทลาวเรียกเทคนิคนี้ว่า“เขิน”ส่วนชาวไทยทั่วไป เรียกเทคนิคนี้ว่า “หางกระรอก”

(7) **ปัก** เป็นเทคนิคการใช้เข็มและด้ายปักลงบนพื้นผ้าให้เกิดลวดลายต่างๆวิธีการของชาวไทลื้อเท่าที่พบมี 4 รูปแบบ ได้แก่

7.1 การปักเดินเส้น คือ การปักโดยใช้ด้ายเส้นเล็กเย็บด้วยมือ ทำให้เกิดลายที่เป็นเส้นขนาดเล็กรูปแบบต่างๆ เช่น เส้นโค้ง เส้นหยัก เป็นต้น

7.2 การปักทึบ คือการปักโดยใช้เส้นด้ายใหญ่ปักแบบเนนลายจะ นูน และหนาปักตกแต่งเป็นลวดลายต่างๆ เช่นลายดอกไม้ ลายเรขาคณิต เป็นต้น

7.3 การปักลูกโซ่ คือการปักแบบย่อนเส้นด้ายเป็นห่วงลูกโซ่

7.4 การปักแบบครอสติซ คือการปักไขว้เป็นรูปกากบาทลงบนพื้นผ้า โดยนับช่องที่ด้ายเส้นพุ่งสอดประสานับเส้นด้ายยืนการปักแบบนี้ในกลุ่มชาวไทลื้อพบไม่มากนักเท่าที่พบปรากฏในผ้าแถบที่ตกแต่งเสื้อปักและถุงย่ามของชาวไทลื้อเมืองน่านแลแขวงหลวงน้ำทาประเทศสปป.ลาวและในผ้าแถบที่ตกแต่งผ้าชิ้นเมืองอุแขวงพงสาวลีประเทศสปป.ลาวซึ่งเป็นเทคนิคที่น่าจะได้รับมาจากกลุ่มชาวจีนและชาวเขา เช่นเผ่าม้ง เป็นต้น

(8) **การเย็บปักเส้นเงินสีทอง** เป็นเทคนิคการใช้เส้นโลหะสีเงินหรือทองวางทาบลงบนผ้าให้เกิดลวดลายแล้ว เย็บตรึงเป็นจุดเทคนิคนี้ปรากฏบนลายหน้าหมอนที่ชาวไทลื้อทำถวายวัดหรือทอใช้ในโอกาสพิเศษ

(9) **การปักเลื่อม** คือการนำเอาเลื่อมเงินขนาดเล็ก เย็บติดตกแต่งบนผ้าให้เกิดความแวววาวชาวไทลื้อนิยมปักเลื่อมเงินที่เรียกว่า “มักหลิม” ตกแต่งเสื้อผ้าที่ใช้สวยใสในโอกาสพิเศษตกแต่งหน้าหมอน ผ้าจิวร (ผ้ามูญจนะ) และผ้ากั้ง เป็นต้น

(10) **ถัก** คือการเก็บครุยด้านเส้นยืนโดยการมัดและถักให้เป็นลวดลายต่างๆตกแต่งชายผ้าให้สวยงามชาวไทลื้อนิยมใช้เทคนิคนี้ในการตกแต่งชายครุยของผ้าหลบ (ผ้าปูที่นอน) และตุ่ง

2.2.3.4 ความหมายของลวดลายบนผืนผ้า

ลวดลายจากผืนผ้าเกิดขึ้นจากเทคนิคการทักทอ ขัดสานของเส้นใยและสีสันทันจากลวดลายพื้นฐานที่อาจไม่มีความหมายใดๆ พัฒนาไปสู่ลวดลายที่มีความหมายในเชิงสัญลักษณ์อันสืบเนื่องมาจากธรรมชาติ จินตนาการ ความเชื่อ อุดมคติและความศรัทธา ลวดลายบนผืนผ้าจึงเป็นสัญลักษณ์ที่สะท้อนถึงคติความเชื่อของผู้หญิงของผู้ทอมาแต่อดีต

นิทานที่มาของลวดลายผ้าชิ้นไทลื้อ

มีนิทานของชาวไทลื้อ ที่เล่าสืบต่อกันมาที่กล่าวถึงดำเนินหรือที่มาของลวดลายผ้าชิ้นของผู้หญิงชาวไทลื้อ ดังปรากฏใน “ตำนานพื้นเมืองสิบสองพินนา” และในสำนวนมุขปาฐะซึ่งอาจมีรายละเอียด ผิดแผกกันไปบ้างดังมีเนื้อเรื่องว่าถ้ามองเมืองอาฬวีเชียงรุ่งเทวบุตรได้ลงมาเกิดเป็นหมาตัวหนึ่งมีอุทยานภาพมากได้ฆ่าผู้ชายตายหมดทั้งเมือง และได้นางทั้งหลายเป็นภรรยาเมื่อหญิงใดคลอดลูกออกมาเป็นผู้ชายพ่อหมาก็จะฆ่าทั้งหมด เหลือไว้แต่ลูกผู้หญิงแต่มีนางหนึ่งคลอดลูกออกมาเป็นชายและได้แอบซ่อนเอาไว้ในถ้ำเลี้ยงจนเติบโตใหญ่ นามว่า “เจ้าเกลือกกล้าชายหาญ” วันหนึ่งเมื่อพ่อหมารู้ว่ามีลูกชายเกลือรอดมา จึงหมายจะฆ่าเสียเจ้าเกลือกกล้าได้ต่อสู้และฆ่าพ่อหมาตายในที่สุดเลือดของพ่อหมาไหลนองเต็มไปหมดบรรดาหญิงทั้งเมืองต่างพากันเศร้าโศกเสียใจอาลัยหาหมาผู้เป็นสามีและได้เอามือเช็ดเลือดหมามาป้ายตรงผ้าชิ้นช่วงสะโพก ทำให้เกิดเป็นลวดลายของผ้าชิ้นของผู้หญิงชาวไทลื้อสิบมา ผู้หญิงชาวไทลื้อจึงนุ่งซิ่นตา ที่มีสีแดงและเน้นลวดลายตรงสะโพก เป็นลักษณะเด่นนิทานเรื่องนี้อีกสำนวนหนึ่งที่เล่ากันมาในเขตเมืองเชียงรุ่งคือ “ตำนานเมืองเมย์ฮมลาย” เป็นนิทานที่เล่าถึงที่มาของสถานที่ต่างๆ ในเขตเมืองเชียงรุ่งเช่นชื่อ “ดอกก่องหมาร้อง” ที่อยู่ใกล้ “เวียงผาขวาง” ซึ่งเป็นที่ตั้งของหอคำเมืองเชียงรุ่งในอดีตว่ามีที่มาจากหมา ที่ร้องด้วยความเจ็บปวดก่อนสิ้นใจบรรดาผู้หญิงที่ได้ยินเสียงร้องก็พากันมาร้องให้ด้วยความอาลัย โดยเอาผ้าชิ้นเช็ดเลือดหมาและตัดหางหมามาเหน็บไว้ที่ผ้าโพกหัวเป็นที่ระลึกด้วยเหตุนี้ผ้าชิ้นลายริ้วขวางที่เรียกว่า “ซิ่นตา” ของชาวไทลื้อจึงมีสีแดงสีเขียวสลับกันสีแดงก็คือสีเลือดของหมาและผ้าโพกหัวผู้หญิงจึงมีชายผ้าไหลออกมาเหมือนหางหมา

นิทานดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงการพยายามอธิบายความหมายและที่มาของลวดลายบนผืนผ้าชิ้นของผู้หญิงไทลื้อในอดีต หมาในตำนานคือสัญลักษณ์เก่าแก่ ที่เกี่ยวข้องกับวิญญาณบรรพบุรุษและเป็นสื่อกลางเชื่อมโยงระหว่างโลกสามัญ กับโลกวิญญาณ กับความศักดิ์สิทธิ์ เป็นการชี้ให้เห็นว่าลวดลายและสีสันทันบนผืนผ้าเท่านั้นมีความหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องของอำนาจเหนือธรรมชาติซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้หญิงไทลื้อได้สืบทอดมา

ลวดลายเรขาคณิต

ลวดลายเรขาคณิต คือลายพื้นฐานของผืนผ้า จากลายจุดเล็กๆ ไขว้ปลา เส้นทแยง กากบาท สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ลายพื้นฐานเหล่านี้ได้พัฒนาไปสู่รูปสัญลักษณ์ต่างๆ

- ลายกากบ คือ ลายรูปสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก
- ลายหน่วย คือ ลายรูปสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก
- ลายขอ มี “ทั้งลายขอเล็ก” คือลายขอขนาดเล็ก และ “ลายขอใหญ่” คือลายขอใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ลายเครือขอ คือลายที่ทอต่อเนื่องกันไปเป็นแถวยาว
- ลายขอกูด คือลายที่เก่าแก่ที่พบลายเขียนสีภาชนะเครื่องปั้นดินเผาตั้งแต่ยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ชื่อเรียกลายเก่าแก่นี้สัมพันธ์กับ ผักกูด ที่เป็นอาหารพื้นบ้านของกลุ่มชนมาช้านาน และเป็นลายที่พบแพร่หลายมากในผ้าทอของชนชาติไท
- ลายซิกแซก หรือ ลายเส้นทแยงต่อเนื่องชาวไทลื้อเรียกว่า “ลายงูลอย” สำหรับลวดลายเรขาคณิตที่เป็นลายหลักตามคำเรียกของชาวไทลื้อ มี 4 แบบคือ
 1. ดอกจ้ายคือลายที่เป็นเส้นเฉียงจากด้านล่างซ้ายไปด้านบนขวาหรือด้านล่างขวาไปทางบนซ้ายไล่ระดับเป็นแนวเดียวกันมองเห็นเป็นเส้นแนวเฉียงเรียงกันไปทอด้วยเทคนิค การขีด จก เกาะ หรือมัดก่าน ก็ได้



รูปที่ 2.16 ดอกจ้ายเทคนิคขีด

ที่มา : ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล,มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ.หน้า 20. ปี2551



รูปที่ 2.17 ดอกจ้ายเทคนิคมัดก่าน

ที่มา : ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล,มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ.หน้า 20. ปี2551

2. ดอกบ่างคำว่า“บ่าง”แปลว่า“ครึ่ง”ในภาษาไทลื้อหมายถึงลวดลายสามเหลี่ยมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน



รูปที่ 2.18 ดอกบ่าง เทคนิคขีด

ที่มา : ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล,มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ.หน้า 20. ปี2551)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ดอกตั้งกลางลวดลายเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วขนาดใหญ่ ตรงกลางผืนผ้าทอด้วยเทคนิคการขีดและจกบางที่เรียกว่า “ดอกเค้าเดียว” (ลื้อออกเสียงว่า “ดอกเก้าเดียว”)



รูปที่ 2.19 ดอกตั้งกลางลายนาคนบนผ้าขึ้นไถลื้อ เทคนิคการ ขีด

ที่มา : ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล,มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไถลื้อ.หน้า 21. ปี2551)

4. ดอกหีบคือลวดลายรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนคำว่า “หีบ” แปลว่าปิดเป็นการทอลวดลายรูปสามเหลี่ยมที่เรียกว่า “ดอกบ่าง” ซ้ำอีกครั้งหนึ่งให้มาประกบกันกลายเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน



รูปที่ 2.20 ดอกหีบบนผ้าทลบไถลื้อ บ้านร้องแง อ. ปัว จ. น่าน

เทคนิคการ ขีด

ที่มา : ทรงศักดิ์ปรางค์วัฒนากุล,มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไถลื้อ.

หน้า 21. ปี2551

ลวดลายพรรณพฤกษา

ลวดลายพรรณพฤกษาได้แก่ “ลายเครือเถา” ตลอดจนลายดอกไม้และลายต้นไม้ต่างๆสื่อถึงความงามในอุดมคติ

1. ลายดอกแก้วและดอกจัน พัฒนามาจากการผสมระหว่างลายรูปสามเหลี่ยมและสี่เหลี่ยมเป็นลายสำคัญเก่าแก่ที่พบในผ้าของทางหลายชนชาติมีความหมายถึงดอกไม้ที่มีคุณค่างามในอุดมคติลวดลายนี้ยังคงคล้ายคลึงกับรูปฉลว(ตาเหลว)ซึ่งเป็นเครื่องจักสานที่ใช้บ่งบอกถึงเขตหรือพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรมต่างๆอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ลายต้นไม้มียุคหลายแบบ สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติตลอดจนเป็นสัญลักษณ์ของต้นไม้ “ต้นไม้แห่งชีวิต” ที่เจริญเติบโตเหมือนกับชีวิตมนุษย์ อันเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศ

ลวดลายรูปสัตว์

ลวดลายรูปสัตว์ มีทั้งสัตว์จริงจากธรรมชาติ และสัตว์ไปาหิมพานต์ อันสืบเนื่องมาจากจินตนาการและการคิดตามคติความเชื่อดั้งเดิมลวดลายรูปสัตว์เด่นๆที่มักพบเสมอในผ้าทอของชาวไทยลื้อ ได้แก่ลายต่อไปนี้

1. ลายช้างช้างเป็นสัตว์ที่คุ้นเคยกับสังคมไทยมาช้านานเป็นทั้งสัตว์เลี้ยงไว้ใช้งานเป็นทั้งสัตว์มงคลที่คู่กับสถาบันกษัตริย์เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความยิ่งใหญ่ความเจริญรุ่งเรือง



รูปที่ 2.21 ลายช้าง

ที่มา : ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล,มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทยลื้อ.หน้า 22 ปี2551)

2. ลายม้า ม้าเป็นสัตว์อีกชนิดหนึ่งที่คุ้นเคยกับสังคมไทยเช่นเดียวกับช้างลายม้ามักพบคู่กับลายนกและช้างสื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติบางทีก็มีรูปคนขี่ม้าหรือนกเกาะอยู่บนหลังม้าสื่อถึงการเป็นพาหนะและความอดทน



รูปที่ 2.22 ลายม้า

ที่มา : ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล,มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทยลื้อ.หน้า 20 ปี 2551)

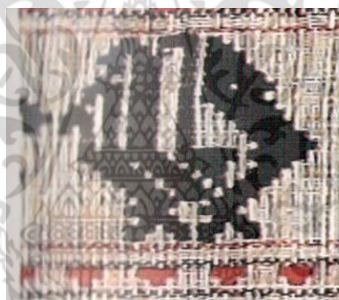
3. ลายนกหรือลายไก่อ้อย เป็นลายที่พัฒนามาจากลายขอขนาดเล็กสื่อให้เห็นถึงธรรมชาติและความอุดมสมบูรณ์มักพบคู่กับลายม้า



รูปที่ 2.23 ลายนก

ที่มา : ทรงศักดิ์ ปรารงค์วัฒนากุล, มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ. หน้า 23 ปี 2551

4. ลายหงส์ หงส์เป็นสัตว์ป่าหิมพานต์สื่อถึงสวรรค์ความสูงส่งความศักดิ์สิทธิ์ลายนกที่พบในผ้าทอไทลื้อในสิบสองปันนามักเรียกว่าลายนกยูงทั้งนี้เนื่องจากความนิยมในนกยูงที่ถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของสิบสองปันนาในปัจจุบัน



รูปที่ 2.24 ลายหงส์

ที่มา : ทรงศักดิ์ ปรารงค์วัฒนากุล, มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ. หน้า 23 ปี 2551

5. ลายนาค เป็นลวดลายที่ผสมผสานลายขอและลายกาบขึ้นมาเป็นรูปนาคเป็นลายที่สำคัญของกลุ่มชนชาติไทลื้อ สื่อถึงคติดั้งเดิมในการนับถือธรรมชาติผู้ให้กำเนิดสรรพสิ่งนาคเป็นสัตว์ที่อาศัยอยู่ได้ทั้งบนพื้นดินและท้องน้ำ และแผ่นฟ้าหมายถึง ผู้สร้างความสมดุลแห่งระบบนิเวศและเกี่ยวโยงถึงการนับถือผีบรรพบุรุษผู้นำความอุดมสมบูรณ์มาให้แก่มนุษย์โลก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 2.26 ลายนาค

ที่มา : ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล,มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ
.หน้า 20 ปี 2551

6. ลายมอม หรือ ลายสิงห์ เป็นสัญลักษณ์แห่งความมีพนาจรและสื่อถึงป่าหิมพาน อันเป็นส่วนหนึ่งของสวรรค์



รูปที่ 2.27 ลายมอมหรือลายสิงห์

ที่มา : ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล,มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ.
หน้า 20 ปี2551

7. ลายนกหัสติลิงค์ เป็นสัตว์ผสมระหว่างนกกับช้าง ชาวไทลื้อเรียกว่า “นกงวงา” เป็นสัญลักษณ์สื่อถึงสวรรค์ความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายในพุทธศาสนาเชื่อว่านกหัสติลิงค์จะนำวิญญาณของผู้ล่วงลับไปสู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์



รูปที่ 2.28 ลานนกหัสติลิงค์

ที่มา : ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล,มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ.หน้า 20 ปี

2551

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ลายคชสีห์เป็นสัตว์ผสมระหว่างช้างกับสิงห์สื่อถึงการก่อกำเนิดชีวิต ความมีอำนาจ

9. ลายกบ และ ลาย ครึ่งคนครึ่งกบ เป็นลายเก่าแก่ที่พบในกลองมโหระทึกเกี่ยวข้องกับพิธีขอฝน น้ำ และ ความอุดมสมบูรณ์

ลวดลายผ้าทอในงานพิธีกรรม

ลวดลายที่ปรากฏในผ้าทอที่สร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา มักจะเก็บเอาภาพสิ่งของเครื่องใช้ และพิธีกรรมเก่าแก่ไว้ ตัวอย่างเช่น ในผ้าเช็ดหลวง ผ้าจีวร และตุ่ง ของชาวไทลื้อ มักจะมีรูป เรือ วิญญานที่แสดงออกถึงการเดินทางไปสู่โลกแห่งความตายและพิธีกรรมอุทิศข้าวของให้แก่ผู้ล่วงลับโดยบรรทุกไปในเรือสำเภาที่เรียกว่า“ทานสำเภา”(ออกเสียง“ตานสะเปา”)

1. ลายรูปปราสาท บรรทุกอยู่บนเรือมาจากประเพณีการทานปราสาทให้ผู้ล่วงลับได้อยู่อาศัยได้อยู่อาศัยบนสวรรค์

2. ลายต้นดอก หมายเบิ่ง ปราสาทผึ้ง ชันดอก ล้วนแต่สื่อถึงสิ่งของเครื่องปัจจัยไทยทาน ต่างๆที่ทำถวายพระสงฆ์ เป็นพุทธบูชา

3. ลายรูปช้าง ม้า วัว ความ คน ในผ้าเช็ดหลวงและตุ่ง สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ทั้งสัตว์สิ่งของและข้าทาสบริวารสำหรับอุทิศให้แก่ผู้ล่วงลับได้ใช้สวยสุขในโลกหลังความตาย

4. ลายรูปสัตว์ 12 ราศี คือรูปสัตว์ประจำปีเกิดตามความเชื่อเก่าแก่ที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์

2.2.3.5 ผ้าทอที่ใช้สอยในครัวเรือน (Textiles for Household Uses)

การจัดแบ่งส่วนใช้สอยในเรือนของชาวไทลื้อมีการกันส่วนที่นอนซึ่งเป็นเขตหวงห้ามสำหรับผู้ที่มีใช้สมาชิกในครัวเรือน แต่โบราณถือว่าหากล่วงล้ำเข้าไปจะเป็นการผิดผีเรือนที่กันส่วนนอนนี้อาจเป็นผ้าไม้หรือใช้ผ้ากั้นก็ได้ตรงประตูทางเข้าส่วนบริเวณที่นอนนี้มี “ผ้ากั้น” เป็นผืนผ้าใหญ่ขนาดพอดีช่องประตูปัจจุบันผ้ากั้นมักทำจากผ้าทอสำเร็จรูป ที่หาซื้อได้จากตลาดแต่ในอดีตนั้นผ้ากั้นเป็นผ้าทอตกแต่งลวดลายขีดหรือจก หรือปักด้วยไหมเงินหน้าที่สำคัญของผู้หญิงไทลื้อคือการทอผ้าเพื่อการใช้สอยในครัวเรือนลักษณะผ้าที่ใช้สอยในครัวเรือนของชาวไทลื้อที่สืบทอดมาจากอดีตมีดังต่อไปนี้

(1) **ผ้ากั้น** มีลักษณะ โครงสร้างเป็นผ้าฝ้ายสีขาวทอลายขีดสลับกับแดงและดำหรือครามบางผืนอาจมีลายจกหลากสี มีการเย็บขอบผ้าเป็นกรอบ 4 ด้าน เป็น 2 แถวในเป็นผ้าสีดำหรือสีครามเข้มส่วนแถวนอกเป็นสีแดง หรือบางผืนอาจมีสีแดงหรือสีครามเพียงแถวเดียวก็ได้ผ้ากั้นชนิดนี้พบที่แขวงหลวงน้ำทาและแขวงอุดมไซประเทศสปป.ลาวลวดลายบนผ้ากั้นมีทั้งเรขาคณิตและลายรูปสัตว์ในตำนาน ผ้ากั้นที่พบในเขตเมืองยองประเทศพม่า มีลักษณะพิเศษคือเป็นผ้าเนื้อหนาเฉพาะตรงส่วนบนขอบประตูมีลวดลายปักตกแต่งด้วยไหมเงิน เป็นลายพรรณพฤกษาและรูปสัตว์ เช่น ม้ามีเลื่อมเงินตกแต่งส่วนที่เป็นผืนผ้านั้นใช้ผ้าไหมเงินชมพูผ้าชนิดนี้ทำให้ใช้ในโอกาสพิเศษเช่นในพิธีแต่งงาน

(2) **สะลีหรือผ้าเสื่อ** (ที่นอน) ที่นอนหรือฟูกยาวของชาวไทลื้อมีขนาดเล็กโดยทั่วไป เย็บเป็นปลอกผ้าสีครามเข้มหรือสีดำมีขนาดประมาณ 60x180ซม. ด้านขอบข้างของฟูกเย็บด้วยผ้าสีเอกลายนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดียวกันหรือ สีแดงหนา ประมาณ 5 – 8 ซม. ยัดด้วยนุ่น ใช้สำหรับนอนคนเดียวมีการเย็บผ้าลายติดตกแต่งขอบด้านใดด้านหนึ่งเพื่อบอกตำแหน่งส่วนตีนในบางท้องที่เช่นที่พบในสิบสองปันนาและที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา มีการเย็บผ้าลายเรขาคณิตสีดำแดงตกแต่งด้านหลังของสะลึ่งซึ่งเวลาม้วนเก็บตอนกลางวัน ก็ให้เห็นลายอยู่ด้านบน



รูปที่ 2.29 สะลึ่ง (ที่นอน)

ที่มา : ภาพถ่าย รัชฎา วงศ์อนันต์ 14 ตุลาคม 57

(3) **ผ้าหลบ (ผ้าปูที่นอน)** ผ้าหลบเป็นผ้าปูทับลงบนฟูกหรือสะลึ่งอีกทีหนึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผ้าฝ้ายสีขาวทอขัดสานธรรมชาติใช้ฟืมขนาดเล็ก คือ มีหน้ากว้างประมาณ 40 - 60 ซม. ดังนั้นจึงนิยมทอสองผืนแล้วนำมาเย็บต่อกันเพื่อให้มีขนาดพอเหมาะแก่การปูฟูกได้พอดีลวดลายตกแต่งบนผ้าหลบทอด้วยเทคนิคขีด จะอยู่ที่เชิงผ้าเป็นที่หมายไว้เป็นส่วนตีนสีมาตรฐานคือ สีดำ แดง ในบางท้องถื่นลวดลายติดตกแต่งนี้จะมีขนาดใหญ่เกือบเต็มผืนผ้ามีทั้งหลายเรขาคณิตและลายรูปสัตว์ต่างๆตรงส่วนชายครุยมักจะถักเก็บชายหรือใช้เส้นฝ้ายทำเป็นพู่ห้อยตกแต่งลักษณะผ้าหลบของชาวไทลื้อที่พบในแต่ละหมู่บ้านจะบ่งบอกถึงค่านิยมของแต่ละพื้นที่

(4) **ผ้าห่ม** ผ้าที่ใช้ให้ความอบอุ่นในวัฒนธรรมไทลื้อมี 2 ประเภท คือผ้าที่ใช้คลุมในเวลาปกติแบบพอดีตัวเรียกว่า “ผ้าตุ้ม” และผ้าที่ใช้ห่มเวลานอนซึ่งจะทอสองผืนซ้อนกัน หรือมีไส้ทำด้วยฝ้าย เรียกว่า “ผ้าตัวบ” ลักษณะของผ้าห่มมาตรฐาน มีขนาดกว้าง ยาวประมาณ 120 x 200 ซม. มักใช้ผ้าทอ 2 ผืนเย็บเปลาะด้านข้างต่อกันเพื่อให้มีขนาดพอเหมาะแก่การห่อคลุม ผ้าห่มของชาวไทลื้อ ที่เป็นมาตรฐาน มี 3 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

4.1 ผ้าห่มลายยกดอกเป็นผ้าฝ้ายทอยกดอก 4 ตะกอน มีทั้งที่เป็นสีขาวล้วนสีขาวตุ่นสีดำขาวลวดลายเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนขนาดเล็กผ้าห่มชนิดนี้มักเรียกกันว่า “ผ้าห่มลายตั้ง

4.2 ผ้าห่มลายตาราง เรียกกันว่า “ผ้าห่มตาแสง” หรือ “ผ้าห่มตาไก่ง” เป็นผ้าฝ้ายทอลายยกดอก สีที่นิยมคือ ดำ แดง ขาว ซึ่ง สลับทั้งเส้นพุ่งและเส้นยืนทำให้เกิดเป็นลาย ตาราง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่โดยในเนื้อผ้ามีลวดลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ขนาดเล็กประกอบกันผ้าห่มชนิดนี้ นิยมใช้ทั่วไปในจังหวัดน่าน

4.3 ผ้าห่มลายขิดทอด้วยเทคนิคลายเรขาคณิตทั้งผืน ผืนผ้าเป็นสีขาวส่วนลวดลายขิดเป็นสีแดง สีดำ หรือ สีครามเข้ม ลายที่นิยมในกลุ่มไทลื้อพบในหลายพื้นที่เป็นลายทางยาวเรียกว่า “ลายงูลอย” สลับ “ลายห่วนเครือ” ผ้าห่มชนิดนี้ถ้าใช้ผ้าห่มเวลากลางคืนจะมีผ้าพื้นสีขาวซ้อนอีกชั้นหนึ่ง โดยเย็บเฉพาะส่วนเชิงด้านบนติดกันทำให้ผ้ามีความหนา 2 ชั้นให้ความอบอุ่นมากขึ้นสำหรับผ้าห่มลายขิดที่พบในแขวงบ่อแก้วแขวงหลวงหน้ำ และแขวงอุดมไชยประเทศสปป.ลาว มีลวดลายเรขาคณิตหลากหลายแบบเช่นลายดอกแก้วลายกาบลายหน่วย และนิยมมีลายจกตกแต่งตรงส่วรเชิงของผ้าด้วย

(5) **ผ้าเหลบ** หรือผ้าตีผ้าชนิดนี้มีการเรียกชื่อ และการนำไปใช้สอยหลายอย่างด้วยกันในวัฒนธรรมไทลื้อนั้นเรียกว่า “ผ้าเหลบ” บางทีก็เรียกว่า “ผ้านอน” หรือ “ผ้าเสื่อ” (ไทลื้อออกเสียงเป็น “ผ้าเสอ”) ในความหมายถึงผ้าที่ใช้ปูนอน แต่ต่างจากผ้าเหลบตรงที่ใช้กับพื้นได้เลยเป็นผ้าที่มีขนาดเหมาะแก่การพกพาในเวลาเดินทางหรือนำไปใช้ปูนอนที่วัด

ผ้าชนิดนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า “ผ้าเต็ม” หมายถึง ผ้าที่ใช้ห่มแบบเดียวกับ “ผ้าตุ้ม” ชาวไทลื้อในประเทศลาวจะใช้ผ้าเต็มนี้คู่กับ “ผ้าเจ้เต็กน้อย” (ไทลื้อเรียกว่า “ผ้าเจ้ละอ่อน”) คือผ้าที่มัดทาร์กไว้กับตัวของผู้นั่งโดยใช้ผ้าเต็มพันทับรอบลำตัวอีกทีหนึ่งเพื่อเพิ่มความอบอุ่นในฤดูหนาวเราจึงพบว่าผ้าเต็มนี้มักจะมีผ้าฝ้ายสีขาว หรือสีครามซักรองด้านหลังเพื่อให้หนามากขึ้น (แต่บางผืนก็ไม่มีฝ้ายรอง) โครงสร้างของผ้าเหลบ หรือผ้าเต็มนี้คือผ้าทอลายขิดและจกที่มีการเย็บตกแต่งขอบทั้ง 4 ด้านด้วยผ้าสีแดงหรือผ้าสีดำ รูปแบบโครงสร้างของผ้าชนิดนี้พบในวัฒนธรรมผ้าทอของกลุ่มชนชาติไทหลายกลุ่ม เช่น ไทลื้อ ไทดำ ไทแดง ไทพวน ไทลาว นอกจากนั้นลักษณะโครงสร้าง ยังคล้ายคลึงกับ “ผ้ากั้ง” คือผ้าที่เย็บตกแต่งทั้ง 4 ด้าน เหมือนกันข้อแตกต่างคือผ้ากั้งมักจะไม่มีการซักรองด้านหลังความงามของผ้าทอชนิดนี้ ทำให้มีการนำมาใช้ประกอบในพิธีกรรมต่างๆ เช่น ใช้เป็นผ้าปูหรือเป็นผ้าแขวนตกแต่งในงานบวช งานแต่งงานอีกด้วย

(6) **ผ้านั่ง** คือ เบาะผ้าที่ใช้สำหรับรองนั่ง เย็บจากผ้าฝ้ายสีดำ หรือ สีครามเข้มเย็บตกแต่งขอบด้วยผ้าลายขิด หรือจกผ้าชนิดนี้พบเฉพาะในวัฒนธรรมไทลื้อในแขวงอุดมไชยและไชยบุรีประเทศลาวสำหรับกลุ่มไทลื้ออื่นๆ ในอดีตอาจจะมีวัฒนธรรมการใช้ผ้านั่งแบบนี้แต่เลิกใช้ไปแล้ววัฒนธรรมการใช้ผ้านั่งชนิดนี้ ยังพบในกลุ่มชาวไทแดง แขวงหัวพัน ประเทศลาว เป็นผ้าที่ผู้หญิงทำให้ผู้ชายนั่งในขณะที่ผู้ชายสานตั่งหวายและไม่ใ้ผู้หญิงนั่ง

(7) **หมอน** หมอนที่ชาวไทลื้อใช้นั้นมีหลากหลายรูปแบบดังนี้

7.1 หมอนสี่ เป็นหมอนรูปสี่เหลี่ยม ทำด้วยผ้าฝ้ายสีขาวเย็บเป็นช่องสำหรับยัดหนุน มี 4 ช่องหน้าหมอนใช้ผ้าสีแดงหรือผ้าลายจกเย็บติดใช้สำหรับหนุนนอนพบไม่มากนัก

7.2 หมอนหก เป็นหมอนรูปสี่เหลี่ยมเช่นเดียวกับ หมอนสี่ ใช้หนุนนอน เนื่องจากมี 6 ช่องจึงเรียกชื่อนี้ว่า “หมอนหก” เป็นลักษณะหมอนที่พบโดยทั่วไป นอกจากใช้ผ้าแดงเย็บปิดเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านหน้าหมอน แล้วยังมีการตกแต่งโดยเย็บผ้าหน้าหมอนที่มีลวดลายปักด้วยเช่นหมอนหกแบบเมืองยองประเทศพม่า ปักลวดลายพรรณพฤกษา ด้วยเส้นไหมจีนหลากสีสดใสส่วนหมอนหกแบบเมืองเงิน แขวงไชยะบุรีประเทศลาว ปักลวดลายด้วยเส้นโลหะสีเงินมีเลื่อมตกแต่งด้วย

7.3 หมอนวงเดือน เป็นหมอนรูปโค้งด้านบน ส่วนด้านล่างแบนด้านหน้าหมอนมีลวดลาย ปักตกแต่งเส้นไหมจีน ตัวหมอนนี้มีทั้งที่เย็บจากผ้าฝ้ายและเย็บด้วยผ้าไหมจีนหมอนชนิดนี้ใช้ใน โอกาสพิเศษเช่นใช้ในงานพิธีแต่งงานพบในสิบสองปันนาและในประเทศพม่า

7.4 หมอนปล่อง เป็นหมอนรูปสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ เย็นเป็นช่องเล็กๆ ยัดด้วยนุ่นการเย็บ เป็นรูปสี่เหลี่ยม ทำให้ตรงกลางใจกลางด้านหน้าหมอนมีช่องว่างเป็นรูปกากบาททะเลสองด้านลักษณะเช่นนี้มักเรียกกันว่า “ หมอนปล่อง” (ออกเสียง “หมอนป่อง”) มีการทำแกนผ้ากลมๆหรือ ใช้แกนไม้ สอดตรงใจกลางปล่องนี้ด้วย

7.5 หมอนผา เป็นหมอนรูปสามเหลี่ยมขนาดใหญ่ ใช้สำหรับโอกาสพิเศษ เช่นเป็นหมอนอิงในพิธีแต่งงานหรือเป็นหมอนที่ทำถวายพระสงฆ์มีการปักตกแต่งลวดลายงดงามด้วยเส้นโลหะสีเงินหรือสีทองหมอนชนิดนี้นิยมใช้ในชนชั้นสูงมีนัยบอกถึงฐานะและอำนาจของผู้ใช้

(8) มุ้ง ลักษณะห้องนอนในเรือนของชาวไทลื้อ จะเป็นห้องกว้างมีมุ้งกางเรียงกันไปเป็นห้องนอนรวม มุ้งสำหรับสามีภรรยาเป็นมุ้งสีดำทึบ เพื่อความเป็นส่วนตัว มีการตกแต่งโดยใช้ผ้าสีแดงตัดเย็บเป็นแผ่นปลายแหลมห้อย ประดับเป็นแนวขอบมุ้งด้านปลายเท้าหรือด้านทางเข้ามุ้ง

2.2.3.6 ผ้าทอที่ใช้ในพิธีกรรม

การทอผ้าผู้หญิงไทลื้อ มีบทบาทที่สำคัญในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นการสะสมสร้างบุญ ด้วยความศรัทธาด้วยการทอผ้าถวายให้พระสงฆ์ เพื่อใช้ในโอกาสต่างๆ และถวายเป็นพุทธบูชา นอกจากนี้ลวดลายที่ปรากฏบนผ้าทอบางชนิด เช่น ตุ้ง ผ้าเซ็ดหลวงยังเป็นสัญลักษณ์เก่าแก่ที่สืบเนื่องมาจากความเชื่อดั้งเดิมในการนับถือผีหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติต่างๆอีกด้วย

ชาวไทลื้อ จะมีประเพณีการทำบุญถวายทานในแต่ละเดือนที่เรียกว่า “ฮีดสิบสอง” คล้ายคลึงประเพณีของกลุ่มชนชาติไทกลุ่มอื่นๆสิ่งของในเครื่องไทยทานที่เรียกว่า “ ครวทาน” นั้นมักจะมีผืนผ้าทอเป็นส่วนประกอบเสมอ เช่น ในช่วงวันสงกรานต์ มีการทอตุ้งถวายวัดในช่วงเดือนก่อนออกพรรษาจะมีประเพณี “ทานผ้ามันใจ” (จุลกฐิน) เป็นการร่วมมือร่วมใจกันของผู้หญิงทั้งหมดหมู่บ้านทอผ้าจีวรให้แล้วเสร็จภายใน1วัน ถือว่าเป็นอานิสงฆ์มากในช่วงระยะออกพรรษานี้ชาวไทลื้อจะมีประเพณีการทำบุญที่เป็นพิธีกรรมใหญ่คล้ายคลึงกันเรียกว่าประเพณี “ทานสลาก” เครื่องไทยทานที่ทำถวายให้แก่พระสงฆ์นั้นจะมีการตกแต่งงดงามมีทั้งกวยสลากแบบธรรมดาและ“สลากย้อม”หรือ“สลากสร้อย” ซึ่งเป็นต้นสลากที่มีการประดับประดาเป็นพิเศษ เจ้าของต้นสลากเป็นหญิงสาวที่เหมาะสมแก่การออกเรือนได้มีโอกาสนี้ประกาศตนให้ชายหนุ่มทั้งหลายได้รับรู้ การถวายทานต้นสลากพิเศษนี้เป็นกิจกรรมสนุกสนานที่เปิดโอกาสให้หนุ่มสาวไทลื้อได้มาช่วยกันตกแต่งต้นสลากเป็นการพบปะเกี่ยวพาราตีและทำบุญร่วมกันประเพณีนี้เป็นประเพณีเก่าแก่ที่พบในสิบสองปันนาและในกลุ่มชาวไทลื้อทั้งในประเทศไทย ประเทศพม่า และประเทศลาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเพณีการบสขณที่เรียกว่าพิธี “บวชลูกแก้ว” จะมีการตกแต่งประดับประดาข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ อย่างงดงามผู้บวชจะได้รับการแต่งตัวด้วยชุดพิเศษ เหมือนกับเจ้าชายสิทธัตถะเมื่อออกผนวช ประดับด้วยผ้าทอและเครื่องเงินหรือเครื่องทองต่างๆ

วัฒนธรรมการทอผ้าของผู้หญิงไทลื้อจึงเกิดขึ้นด้วยแรงศรัทธาในการสืบทอดประเพณีกรรมทางพุทธศาสนา ดังผ้าทอประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ตุง

ความเชื่อเกี่ยวกับการถวายตุงการที่ชาวไทลื้อนิยมนำตุงมาถวายเป็นพุทธบูชาทั้งที่เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว หรือเป็นการถวายเพื่อส่งบุญกุศลให้แก่ตนเองในชาติหน้าก็ด้วยคติความเชื่อที่ว่าเมื่อตายไปแล้วจะพ้นจากการตกนรกโดยอาศัยเกาเขยตุงขึ้นไปสวรรค์จะได้พบพระศรีอาริเมตตรัยหรือจะได้ถึงซึ่งพระนิพพานจากความเชื่อดังกล่าวจึงทำให้ชาวไทลื้อแทบทุกคนจะต้องมาถวายตุงที่วัดอย่างน้อยก็สักครั้งหนึ่งตลอดชีวิตของตนความศรัทธาในอานิสงค์ของการถวายตุงมีตำนานเล่าขานต่อกันมา และปรากฏในคำขับของชาวไทลื้อเรื่อง “แม่กาเผือก” หรือ “ตำนานพระเจ้าห้าตน” อันได้แก่พระกฤษณะพระโกนาคมนะพระกัศสปะพระโคตมะและพระอาริเมตไตรยโดยการทำตุงเป็นสัญลักษณ์ของการอุทิศส่วนกุศลไปถึงตุงที่ทำจากฝ้านั้นมีหลากหลายรูปลักษณะแต่อาจจะจำแนกลักษณะตั้งผ้าของชาวไทลื้อออกได้เป็น 5 ประการดังนี้

1.1 ตุงผ้าทอลวดลาย

ตุงผ้าที่ทอลวดลายต่างๆ ชาวไทลื้อเรียกว่า “ตุงดอก” โดยทั่วไปตุงดอกจะทอด้วยเส้นฝ้ายสีขาวส่วนลวดลายนั้นจะทอด้วยเทคนิคขีดหรือจกโดยสีที่นิยมในสิบสองปันนาแบบดั้งเดิมคือสีดำ สลับแดงในภายหลัง มีการใช้วัสดุหลากสีทอ ตุงจะมีโครงสร้างที่สำคัญคือ ส่วนล่างสุดนิยมทอเป็นรูปปราสาทรายล้อมรูปต้นไม้ ดอกไม้ นก คน ช้าง ม้า ฯลฯ และรูปสิ่งของเครื่องใช้บางอย่างเช่นน้ำตั้นขันดอกเป็นต้นปราสาทนี้มักจะบรรจุอยู่บนเรืออันเป็นพาหนะที่จะนำปราสาทและสิ่งของเครื่องใช้ไปยังโลกแห่งวิญญูณส่วนรูปของปราสาทนี้ จะมีช่วงความยาวมากกว่าช่วงอื่นซึ่งคั่นด้วยการสอดไม้ไผ่เป็นช่วงๆ ไปลวดลายในช่วงบนขึ้นไป นั้นอาจจะเป็นรูปเรือ ช้าง ม้า หงส์ นก นาค ดอกไม้ ต้นไม้ เป็นต้น ฯลฯ โดยบางฝืนอาจจะทอเฉพาะลายปราสาทช่วงล่างส่วนช่วงบนเป็นการทอลวดลายขนาดเล็กคั่นด้วยไม้ไผ่เป็นช่วงๆ สลับกับช่วงที่มีเพียงเส้นด้ายเส้นยืนลักษณะแบบนี้เรียกว่า “ตุงโย” ลวดลายปราสาท ในตุงมาจากประเพณีการทานปราสาทให้แก่ผู้ที่ล่วงลับ ในสิบสองปันนาเรียกว่า ประเพณี “ทานจองคนไปบ่ปอก” หมายถึงการทานปราสาทให้กับผู้ที่จากไปไม่กลับมาปราสาททำจากโครงไม้หุ้มผ้าหรือกระดาษประดับประดาอย่างงดงามยอดของปราสาทมีความสูงถึง 10 เมตรมีการห้อยฝ้ายาวจากยอดปราสาทลงมาถึงพื้นเป็นฝ้ายดำและ “ผ้าเซ็ดหน้าเครีอ” คือผ้าเซ็ดหน้าสั้นที่ทอต่อเนื่องกันไปเป็นฝืนโดยยังไม่ได้ตัดผ้าเซ็ดหน้าสั้นนี้และฝ้ายดำที่ห้อยจากยอดปราสาทนี้มักคือลักษณะเดียวกับตุงนั่นเองในปราสาทจะมีข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ที่ผู้กระทำพิธีต้องการส่งไปให้แก่ผู้ล่วงลับมีทั้งเสื้อผ้าสิ่งทอตลอดจนเครื่องประกอบพิธีทำในรูปของสัญลักษณ์เช่น ไข่ฟางมัดเป็นรูปช้าง ม้า วัว ควาย เป็นต้น

สิ่งของทั้งหมดนี้ จะกระทำพิธีถวายทานโดยมอบให้แก่พระสงฆ์
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 ตุงผ้าสี

ตุงผ้าสีนั้นไม่มีลวดลาย อาจทำขึ้นจากผ้าทอมือที่เรียกว่า “ผ้าฮำ” หรือผ้าจากโรงงาน มีสีต่างๆ เช่นขาว ดำ แดง ม่วง เหลือง เขียว เป็นต้นตุงที่ทำจากผ้าสีนั้นจะมีหลายชนิดด้วยได้แก่

1.2.1 ตุงไชย (ออกเสียง “ตุงใจ”) เป็นตุงผืนผ้ายาว มีไม้ไผ่คั่นเป็นช่วงๆ ส่วนหางตุงปลายจะเรียวเล็กกลง และมักห้อยประดับประดาด้วยพู่ หรือหมอนตุงไชยนี้มีทั้งแขวนไว้ในวิหารและแขวนประดับในบริเวณประกอบพิธีมงคลอื่นๆ เช่นในพิธีทำบุญบ่อน้ำ ศาลา เจดีย์ เป็นต้น

1.2.2 ตุงซาววา คำว่า “ซาว” แปลว่า “ยี่สิบ” ดังนั้นคำว่า “ตุงซาววา” ก็คือตุง 20 วาตุงชนิดนี้มีลักษณะเหมือนตุงไชยทุกอย่างแต่จะแตกต่างกันไปที่ตรงที่มีความยาวมากกว่าโดยทั่วไปตุงชนิดนี้จะมีสีขาวและยาวประมาณ 6-7 เมตร ห้อยแขวนอยู่บนเสาไม้ที่ปักอยู่บริเวณหน้าวัดจุดประสงค์ของผู้ที่ทำตุงชนิดนี้มาถวายวัด ก็เพื่อจะได้สะเดาะเคราะห์ให้ตนเองหรือญาติมิตรโดยเฉพาะเมื่อเวลาเจ็บป่วย

1.2.3 ตุงวงช้างเป็นตุงผ้าสีขาว ที่มีลักษณะคล้ายกับวงช้างมีการตกแต่งด้วยกระดาษสีตัดเป็นพู่ห้อยเป็นช่วงๆตลอดผืนตุงตุงชนิดนี้ทำขึ้นโดยนำเอาผ้ามาหุ้มรอบโครงไม้ไผ่ที่ขัดเป็นวงกลมมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 16-17 เซนติเมตร เป็นระยะๆ ส่วนหางตุงจะคล้ายกับปลายของวงช้างโดยยึดหนุนไว้ข้างในเพื่อให้คงรูปอยู่แล้วประดับประดาปลายสุดด้วยอุบะเป็นพู่ห้อยลงมา

1.3 ตุงใย

คำว่า “ตุงใย” นอกจากใช้เรียกตุงผ้าที่มีเฉพาะลายช่วงล่างส่วนช่วงบนส่วนใหญ่เป็นใจจากด้ายเส้นยืนแล้วยังหมายถึงตุงที่ใช้เส้นผ่านสีต่างๆโดยมีไม้ไผ่สอดคั่นเป็นช่วงๆแล้วตกแต่งด้วยพู่ห้อยตลอดทั้งผืนตุงใยบางแบบคล้ายกับการชักใยของแมงมุมโดยใช้เส้นด้ายสลับหลากสีไขว้ไปมากับโครงไม้ไผ่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

1.4 ตุงแต้ม

คำว่า “แต้ม” แปลว่า วาด หรือเขียน ตุงแต้มนี้เป็นตุงที่ทำด้วยผ้าสีขาวแล้ววาดหรือเขียนภาพลงบนผืนผ้า คล้ายกับพระบฏ ภาพที่นิยมวาดลงบนตุงนั้นอาจแบ่งได้ดังนี้

1.4.1 ตุงพระเจ้าห้าตน มักวาดเป็นภาพเล่าเรื่องตำนาน แม่ก่าเผือกและพุทธเจ้าห้าพระองค์ ซึ่งเป็นคติความเชื่อที่แพร่หลายมากในสิบสองพันนา

1.4.2 ตุงพระเจ้าสิบตนคือตุงพระเจ้าสิบชาติ(ทศชาติ)โดยเขียนภาพพระพุทธรูปลงบนผืนผ้าเรียงต่อกัน จำนวน 10 ภาพโดยแต่ละภาคก็จะคั่นด้วยไม้ไผ่เป็นช่วงๆ และมีการเขียนชื่อพระชาติต่างๆ ด้วยอักษรไทลื้อกำกับไว้มุมบนด้านซ้ายมือของแต่ละภาพด้วย โดยเรียงจากส่วนหัวตุงมาหาตุงตามลำดับ ทั้ง 10 ชาติ ได้แก่ เตมียะ ชนก สุวรรณสาม เนมีราช มโหสถ ภูริทัต จันทกุมาร พรหนาทรวีหุร และ เวสสันดร ตามลำดับ

1.4.3 ตุงพระเจ้าซาวแปดเป็นตุงที่วาดภาพพระพุทธรูปลงบนผืนผ้าเป็นช่วงๆช่วงละ 2 ภาพ จำนวน 14 ช่วง รวมทั้งหมด 28 ภาพ โดยแต่ละช่วงก็จะคั่นด้วยไม้ไผ่ตุงพระเจ้าซาวแปดนี้มีที่มาจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเชื่อทางพุทธศาสนาในเรื่องพระอดีตพุทธที่ถือว่า มี 28 พระองค์ โดยมีที่มาจากในพระไตรปิฎก ขุททกนิกายพุทธวงศ์

1.5 ตุงเข็ม

ตุงชนิดนี้มีขนาดเล็ก กว้างยาวประมาณ 10 x 50 ซม. ทำจากผ้าทอหรือใช้เส้นด้าย ร้อยเป็นรูปตุงเส้นด้านที่ร้อยเป็นคั่นๆ นั้นมีเข็มร้อยติดอยู่ตุงชนิดนี้มักแขวนไว้บนฐานชุกชีหน้าพระประธานพบในสิบสองพันนาในพม่าผู้ที่ทานตุงเข็มเป็นพุทธรูปชาวมุสลิมมีความฉลาดเฉลียวเยียบคมเหมือนเข็ม ทั้งนี้ในอดีตเข็มเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับภิกษุสงฆ์ใช้เย็บจีวร

2. ผ้าจีวรหรือผ้ามูญจนะ

ผ้าชนิดหนึ่งที่ชาวไทลื้อทอถวายเป็นพุทธรูปเรียกว่า “ผ้าจีวร” ชื่อเรียกผ้าชนิดนี้มีนัยที่สื่อถึงความเชื่อมาว่าในอดีตอาจเป็นผ้าที่พระภิกษุนำมาเย็บต่อเป็นผ้าจีวรสำหรับนุ่งห่มส่วนคำว่า “มูญจนะ” นั้นหมายถึงการสละหรือการให้ทานโดยในการทำพิธีถวายทานชาวไทลื้ออาจจะมีมือจับมูญจนะส่วนอีกมือก็จะกรวดน้ำไปพร้อมๆ กันพร้อมทั้งกล่าวคำอุทิศส่วนกุศลให้แก่สรรพสัตว์ทั้งหลายให้พ้นทุกข์ผ้าชนิดนี้มีลักษณะคล้ายตุงขนาดเล็ก มีขนาดตั้งแต่ 18x26 ซม. ถึง 50x60 ซม. เป็นผืนผ้าสี่เหลี่ยมหลากหลายรูปแบบส่วนบนของผ้าจะซึ่งติดอยู่กับแท่งไม้รูปตัวที หรือบนโครงไม้รูปสามเหลี่ยมซึ่งตรงกลางจะมีแท่งไม้พาดเย็บติดยาวลงมาประมาณ 50 ซม. เป็นลักษณะด้ามไม้สำหรับใช้ถือขณะทำพิธีผ้าชนิดนี้มักพบตั้งเสียบอยู่บนฐานไม้แกะสลักเป็นรูปช้างม้าหรือฐานทรงกลมตั้งไว้บนพื้นวิหารหน้าพระประธานโอกาสในการถวายผ้าชนิดนี้คือในขบวนเทศกาลออกพรรษาและในงานเทศน์มหาชาติรูปแบบของผ้าจีวรหรือผ้ามูญจนะนี้มีหลากหลายอาจเป็นผ้าทอสีขาวหรือหลากสี มีทั้งที่ทำด้วยผ้าทอลายขีดหรือลายจกมีลวดลายคล้ายคลึงกับตุง หรืออาจใช้ผ้าสำเร็จรูปทอจากโรงงานก็ได้โดยมีการประดับตกแต่งบนผืนผ้าด้านหน้าอย่างสวยงามเช่น ปักเลื่อมเงิน ระบายเงิน ลูกปัด เศษผ้า กระดาษสีต่างๆ มีอุบะตาข่าย หรือพู่ห้อยหลายสี

ผ้ามูญจนะที่พบในประเทศพม่านิยมปักด้วยไหม เป็นรูปช้างม้าซึ่งสัมพันธ์กับฐานไม้แกะสลัก เรามักจึงจะพบรูปช้างม้าวัวควายแกะสลักด้วยไม้อยู่ในวิหารของชาวไทลื้อเป็นจำนวนมากผ้าจีวรที่พบในอำเภอเชียงคำจังหวัดพะเยาใช้ผ้าทอลายขีดรูปปราสาทที่เป็นส่วนของหางตุง ซึ่งมีขนาดประมาณ 25 x 100 ซม. มาทำเป็นผ้าจีวร โดยซึ่งติดกับแท่งไม้ตั้งไว้บนฐานชุกชี

3. ผ้าเซ็ดหลวง

ผ้าเซ็ดหลวง เป็นผืนผ้าขนาดยาวประมาณ 2-3 เมตร กว้างประมาณ 15 -30 ซม. รูปลักษณะคล้ายตุงมากชาวไทลื้อจะทำผ้าเซ็ดหลวงนี้ถวายวัดเช่นเดียวกับการถวายตุงโดยแขวนในวิหารสิ่งที่เป็นข้อแตกต่างระหว่างผ้าเซ็ดหลวง และตุงก็คือลวดลายผ้าเซ็ดหลวง จะไม่มีไม้ไผ่คั่นเป็นปล้องและไม่มีลวดลายปราสาทแบบตุงลวดลายบนผ้าเซ็ดหลวงจะใช้วิธีการเก็บขีดด้วยไม้ดอกเป็นช่วงๆ ไปจนกระทั่งครึ่งหนึ่งของความยาวของผืนผ้าที่ต้องการ จะยกดอกช่วงหนึ่งแล้วย้อนกลับ ทอด้วยลวดลายเดิมวิธีการดึงไม้ดอกออกทอมาจนสุดความยาวของปลายผ้าอีกข้างหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ลวดลายที่เกิดจากเส้นพุ่ง

จะมีหลายสีที่เด่นก็คือสีดำและแดง ลวดลายในแต่ละช่วงจะเป็นรูปคนสัตว์ต้นไม้ดอกไม้และลายเรขาคณิตเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ การค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณิตสันนิษฐานว่า โครงสร้างและลวดลายของผ้าเช็ดหลวงนี้จะสื่อเนื่องมาจากความเชื่อดั้งเดิมของชาวไทลื้อก่อนที่จะหันมานับถือพุทธศาสนาและได้นำมาปรับใช้ในพิธีการถวายทานเพื่อเป็นพุทธบูชาเพื่ออุทิศให้แก่บรรพบุรุษ

4. ผ้าเช็ดน้อย

ผ้าเช็ดน้อย คือผืนผ้าฝ้ายสีขาวขนาดเล็กที่ชาวไทลื้อทอเพื่อใช้ในพิธีกรรมต่างๆ เราจะพบผ้าชนิดนี้เป็นจำนวนมากในวิหารไทลื้อ เนื่องจากเป็นผ้าที่ใช้ตกแต่งครีวทาน (เครื่องปัจจัยไทยทาน) ถวายพระลักษณะของผ้ากว้างยาวประมาณ 15x25 ซม. มักมีลายริ้วทั้งสองข้างนี้ผ้าเช็ดน้อยที่ทอต่อเนื่องกันไปโดยเว้นระยะด้ายเส้นยืน ที่ยังไม่ได้ตัดขาดออกจากกันเป็นผืนเรียกว่า “ผ้าเช็ดน้อยเครื่อง” เป็นผ้าประกอบพิธีกรรมทานปราสาทโดยใช้โยงจากยอดปราสาทลงมา ลักษณะคล้ายคลึงกับตุง

ในพิธีศพของชาวไทลื้อ ก่อนการเผาปราสาทบรรจุศพจะมีพิธีบังสุกุลแบบดั้งเดิมมีการนำผ้าเช็ดน้อยมาวางบนพื้นรอบปราสาทศพพระสงฆ์ผู้ทำพิธีจะใช้ไม้เขี่ยผ้าเช็ดน้อยแล้วหยิบใส่ถุงย่ามพิธีกรรมนี้แสดงถึงความหมายดั้งเดิมของผ้าบังสุกุล ที่แปลว่าผ้าเปื้อนฝุ่นผ้าคลุมฝุ่นมาจากเรื่องราวในสมัยพุทธกาลที่พระภิกษุสงฆ์จะออกแสวงหาผ้าปูรองนั่งตามป่าช้าซึ่งชาวบ้านที่ได้นำศพไปเผามักจะนำผ้าห่อศพพาดไว้ใกล้ๆ เซึ่งตะกอนหรือตามกิ่งไม้เมื่อพระสงฆ์ไปพบเข้าถือว่า เป็นผ้าสาธณะไม่มีเจ้าของแล้ว จึงดึงผ้าดังกล่าวมาใช้ตัดเย็บเป็นจีวรต่อไป

5. ผ้ามุงบน

เป็นผ้าที่ซึ่งอยู่เหนือเศียรพระพุทธรูปที่เป็นพระประธานในวิหาร มีลักษณะเป็นผืนผ้าสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างยาวประมาณ 2 x 2 เมตร ริ้วทั้งสี่ด้านจะมีการเย็บตกแต่งด้วยผ้าระบาย หรือพู่ห้อยในอดีตน่าจะเป็นผ้าทอชนิดเป็นลวดลาย แต่ในปัจจุบันนิยมใช้ผ้าทอสำเร็จรูปจากโรงงาน สีแดง ชมพ เหลือง มีการปักตกแต่งลวดลายต่างๆ หรือ ใช้กระดาษสีทองฉลุลายประดับ

6. ผ้ามุงสังฆะ

เป็นผ้าที่ซึ่งอยู่เหนือแท่นสงฆ์สูงจากพื้นขึ้นไปประมาณ 2 เมตร มีลักษณะคล้ายกับผ้ามุงบนแต่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวและมีขนาดกว้างยาวเท่ากับขนาดแท่นสงฆ์ที่อยู่ด้านล่างนิยมใช้ผ้าสีชมพูมักมีการตกแต่งประดับรอบๆ ขายผ้าที่ห้อยลงมาด้วยตาข่ายหรือพู่ห้อยอย่างสวยงาม

7. ผ้านั่ง หรือ อาสนา

ผ้านั่งก็คือผ้าอาสนาที่ปูให้พระภิกษุนั่ง เฉพาะรูปเดียวมีลักษณะคล้ายกับเสื่อหรือฟูกขนาดเล็กกว้างประมาณ 50 ซม. ยาวประมาณ 100x150 ซม. เย็บจากผ้าสีแดงส่วนด้านขอบจะเย็บด้วยผ้าต่างสีส่วนใหญ่จะเป็นสีขาวด้านในจะยึดด้วยฟางหรือยอดข้าวกล้าที่ตัดมาผึ่งแดดให้แห้งปกติผ้านั่งมักจะปูวางอยู่บนแท่นสงฆ์โดยมีหมอนอิงวางอยู่ข้างบนด้วย

8. หมอนอิง

หมอนอิงของชาวไทลื้อ ในสิบสองปันนาเป็นหมอนรูปสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างยาวประมาณ 25x50 ซม. ตัวหมอนเย็บเป็นช่องๆ ยัดขนุน และยอดข้าวกล้าที่ตัดมาผึ่งแดดให้แห้ง การเย็บเป็นรูปสี่เหลี่ยมทำให้ตรงกลางด้านหน้ามีช่องว่างเป็นรูปกากบาททะลุสองด้านลักษณะเช่นนี้มักเรียกกันว่า เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“หมอนปล่อง”(ออกเสียง“หมอนป่อง”)มีการทำแกนผ้ากลมๆหรือเย็บผ้าหุ้มแท่งไม้สี่เหลี่ยมสอดตรงกลางปล่องนี้ด้วยเพื่อให้หมอนคงรูปแข็งแรงเวลาอิง

9. ผ้าห่อคัมภีร์

ชาวไทลื้อในอดีตมีประเพณี“การสร้างธรรม”ถวายวัดซึ่งถือว่าได้อันสิ่งมามากการสร้างธรรมก็คือ การเขียนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เช่น คำสอน ชาดก ตำนาน ประวัติ ฯลฯ ลงบนใบลานคัมภีร์ใบลานเหล่านี้จะทำอย่างประณีตจารด้วยอักษรธรรมมีไม้แกะสลักปิดทองดงามที่เรียกว่า “ไม้ประกบ” ประกบใบลานไว้ไม่ให้มีผ้าห่อคัมภีร์และมัดด้วยด้ายพัน

ผ้าห่อคัมภีร์ที่เป็นแบบของชาวไทลื้อ มี 2 ลักษณะ คือ

9.1 ผ้าผืนสี่เหลี่ยมทอด้วยฝ้าย ขนาดกว้างยาวประมาณ 75 x 50 ซม.เป็นผ้าสีขาวธรรมดาหรือเป็นผ้าทอลายชนิดลวดลายเรขาคณิตและรูปสัตว์หรือรูปลักษณะต่างๆอาจใช้ผ้าเซ็ดหรือผ้าพาดบามาทำเป็นผ้าห่อคัมภีร์ก็ได้โดยเย็บต่อกับผ้าขาวบางให้มีขนาดกว้างพอเหมาะกับการห่อหุ้มใบลาน

9.2. ผ้าที่มีไม้ไผ่สอดคล้องสลักกับเส้นฝ้ายหลากสีทอด้วยวิธีเกาะโดยสลักเส้นฝ้ายกับตอกไม้ไผ่สอดคั่นกัน จนเป็นผืนเป็นลวดลายสลักไม้ไผ่กับฝ้ายมีหลายแบบบางผืนใช้วิธีถักเป็นลวดลายผูกมัดไม้ไผ่กับฝ้ายมีหลายแบบ บางผืนใช้วิธีถักเป็นลวดลายผูกมัดไม้ไผ่เข้ากับฝ้ายมีหลายแบบบางผืนใช้วิธีการถักเป็นลวดลายผูกมัดไม้ไผ่เข้ากับผืนผ้านอกจากนี้ยังมีการใช้ก้านลายแทนตอกไม้ไผ่อีกด้วย ผ้าห่อคัมภีร์ที่บ้านแม่สาบอำเภอสะเมิงจังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเด่นที่การทอด้วยเทคนิคชนิดเป็นลวดลายเรขาคณิตและรูปสัตว์ต่างๆสลักกับการสอดด้วยตอกไม้ไผ่ผ้าห่อคัมภีร์มักจะมีการขลิบผ้าโดยรอบด้วยผ้าสีแดงหรือสีอื่นๆก็ได้และมักจะมีเส้นเชือกสำหรับห่อมัดคัมภีร์ร้อยติดอยู่ด้วย

2.2.3.6 ขั้นตอนการทอผ้าของชาวไทลื้อ

สตรีไทลื้อในสมัยก่อนจะต้องทอผ้าใช้เองในครัวเรือนกว่าจะได้ผ้าผืนหนึ่งจะต้องใช้เวลานานถึงแรมปีเลยทีเดียวตั้งแต่การปลูกฝ้ายไปจนทอสำเร็จเป็นผืนผ้ารวมทั้งตัดเย็บสวมใส่เองด้วย ขั้นตอนการปลูกฝ้ายและขั้นตอนการทอผ้ามีดังต่อไปนี้

1. การไหว้ผีเสื้อไร่บางครั้งก็ออกเสียงว่า “ผีเสื้อไร่” หมายถึงอารักษ์ที่ปกป้องรักษาไร่ฝ้ายการไหว้ผีเสื้อไร่ ถือเป็นการขออนุญาตเจ้าที่เจ้าทางมีขั้นตอนคือเจ้าของไร่จะนำดอกไม้ธูปเทียนหมากพลูไปวางไว้บนหิ้งที่ทำขึ้นในพื้นที่ไร่ฝ้ายแล้วบอกกล่าวให้ผีเสื้อไร่ช่วยดูแลรักษาไร่และช่วยลดบันดาลให้ได้ผลผลิตที่ดี

2. การปลูกฝ้ายเริ่มจากการใช้เครื่องมือชุดดินที่เรียกว่า“ขอแวก”หรือใช้จอบเล็กๆชุดดินให้เป็นหลุมแล้วจึงหยอดเมล็ดฝ้ายลงไปหลุม หลุมละ 2-3 เมล็ดรองจนบตันฝ้ายเจริญงอกงามรวมระยะเวลาทั้งหมดนับตั้งแต่ปลูกจนเก็บผลผลิตใช้เวลาประมาณ 4-5 เดือน

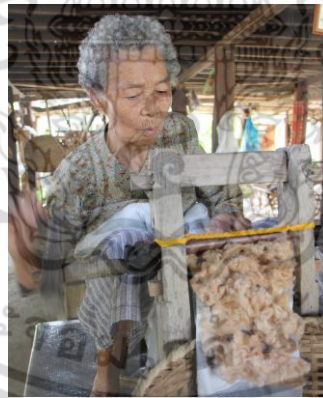
3. การเก็บฝ้ายเป็นการเก็บผลผลิตจากการทำไร่ฝ้าย คือดอกฝ้ายชาวไทลื้อจะเก็บดอกฝ้ายใส่ถุงขนาดประมาณ 20 x 32 นิ้ว เรียกว่า “ถุงขะปือ”



รูปที่ 2.30 การเก็บดอกฝ้าย

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 14 กันยายน 57

4. การอีดฝ้าย คือการหีบหรือแยกเมล็ดออกจากดอกฝ้าย โดยใช้เครื่องหีบฝ้ายหรือ “อีด” ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ทำจากไม้เนื้อแข็งกลึงให้เป็นท่อนกลมเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 นิ้วยาวประมาณ 12 นิ้ว จำนวน 2 ท่อน โดยวางเรียงชิดขนานกันตามยาวตรงปลายด้านหนึ่งของไม้ทั้งสองท่อนนี้ทำเป็นพื้นเพื่อให้หมุนตรงข้ามกัน และปลายของไม้อีกท่อนหนึ่งยาวออกไปแล้วต่อเข้ากับไม้อีกท่อนหนึ่งสำหรับใช้หมุนเมื่อเอาฝ้ายออกทั้งเมล็ดป้อนเข้าตรงกลางท่อนไม้คู้้นแล้วหมุนพื้นเพื่อเส้นใยฝ้ายจะถูกรีดไปทางด้านหน้าของเครื่องหีบฝ้ายส่วนเมล็ดก็จะถูกรีดหลุดออกมาทางด้านหลัง



รูปที่ 2.31 การอีดฝ้ายหรือการหีบฝ้าย

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 14 กันยายน 57

5. การปดฝ้ายหรือการยึงฝ้ายคือการนำปุยฝ้ายผ่านการแยกเมล็ดออกแล้วมาตีด้วยกงตีด้วยกงตีฝ้ายให้เป็นปุยละเอียดและเป็นเนื้อเดียวกันโดยตีในลักษณะที่สานด้วยไม้ไผ่คล้ายกระบุงแต่มีขนาดใหญ่กว่า ชาวไทลื้อเรียกภาชนะนี้ว่า “ไก้นฝ้าย”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 2.32 การปดฝ้ายหรือการยึงฝ้ายในภาชนะที่เรียกว่า โก้นฝ้าย
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 14 กันยายน 57

6. การล่อฝ้ายคือการม้วนปุยฝ้าย ที่ผ่านการยึงแล้วด้วยแกนไม้ขนาดเล็กให้เป็นหลอดหรือหรือเป็น “ หาง ” ให้มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 6 – 9 เซนติเมตร



รูปที่ 2.33 การล่อฝ้าย
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 14 กันยายน 57

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การปั่นฝ้ายคือการนำหลอดฝ้ายที่ลื้อไว้แล้วนำมาปั่นให้เป็นเส้นฝ้ายโดยใช้เครื่องมือในที่เรียกว่า “กงปั่นฝ้าย”



รูปที่ 2.34 การปั่นฝ้าย

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 14 กันยายน 57

8. การเปียฝ้ายหรือออกเสียงแบบไทยคือ “เป็ฝ้าย” หมายถึงการนำเส้นฝ้ายที่ได้จากการปั่นฝ้ายที่ได้จากการปั่นซึ่งยังพันอยู่กับเหล็กในของกงปั่นฝ้ายนำออกมาพันอุปกรณ์ที่เรียกว่า “เปีย” หรือ “เป็” เพื่อม้วนเส้นฝ้ายให้เป็นใจหรือเป็น “ต่อง”



รูปที่ 2.35 การเปียฝ้ายหรือการเป็ฝ้าย

ที่มา รัชฎา วงศ์อนันต์ 14 กันยายน 2557

9. การมัดหลอด คือ การเอาเส้นฝ้ายที่เป็นใจแล้วมาใส่ในอุปกรณ์อีกชนิดเรียกว่า “โกงกว้าง” เป็นอุปกรณ์สำหรับกรอตัวยใส่หลอดเล็กสำหรับนำไปใส่ในกระสวยซึ่งใช้เป็นด้ายพุ่งสำหรับทอผ้า

10. การเข็นหูกคือการติดตั้งด้ายเส้นยืน ของหูกหรือก่ทอผ้าเพื่อจะใช้สำหรับเป็นเส้นยืนในการทอผ้า ทั้งนี้จะสลับสื้ออย่างไรก็ได้ตามความต้องการ

11. การตำหูก คือ การทอผ้าให้เป็นผืนโดยใช้หูกหรือก่ทอผ้าซึ่งเป็นอุปกรณ์ผลิตผืนผ้าโดยใช้เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนมาขัดประสานกันจนได้เป็นผืนผ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ทฤษฎี การกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ (Quality Function Deployment :QFD)

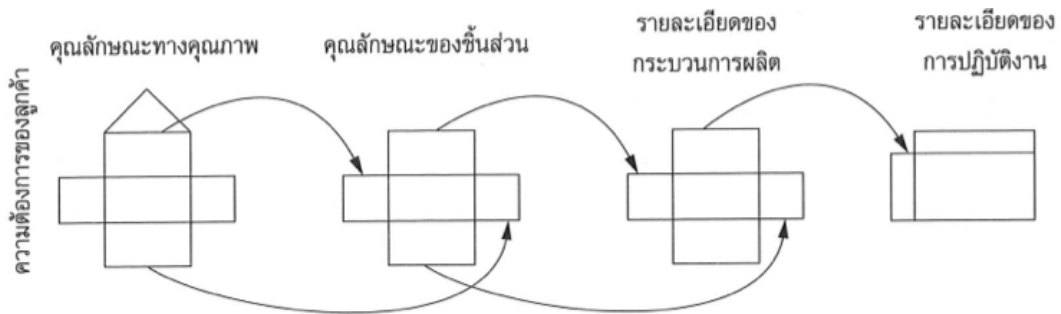
การกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ (Quality Function Deployment : QFD) เป็นวิธีที่ช่วยให้ฝ่ายออกแบบสามารถตัดสินใจ แนวทางที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า ได้ดีที่สุดในกำลังทรัพยากรที่มีอยู่ QFD เป็นการประกันคุณภาพในการออกแบบโดยมีจุดประสงค์เพื่อความพึงพอใจของลูกค้าและถ่ายทอดความต้องการของลูกค้า ให้เป็นเป้าหมายของการออกแบบจากกล่าวได้ว่า QFD เป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างสะพานเชื่อมโยงระหว่างผู้ออกแบบกับลูกค้าขึ้นมาใหม่

ประโยชน์หลักของ QFD คือการถ่ายทอดความต้องการของลูกค้าให้เป็นเป้าหมายต่างๆ ในขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ นอกจาก QFD จะช่วยประกันคุณภาพความพึงพอใจของลูกค้า และเพิ่มยอดขายของผลิตภัณฑ์ได้แล้ว บริษัทต่างๆ ที่ใช้เทคนิค QFD ยังสามารถลดปัญหาที่พบในช่วงแรกๆ ของการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ได้ถึงครึ่งและลดเวลาในการออกแบบและได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ได้มากถึงหนึ่งในสามหรืออาจจะถึงครึ่งหนึ่งด้วย

รูปแบบของการทำ QFD

โดยทั่วไปแล้ววิธีการทำ QFD จะไม่มีรูปแบบตายตัว บริษัทต่างๆ จะนำ QFD มาประยุกต์ใช้ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ตามวัตถุประสงค์ของการนำมาใช้ตามความจำเป็นและความเหมาะสมของแต่ละกรณี ดังนั้นหนังสือและบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ QFD จึงไม่ได้เขียนขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ทำตามทฤษฎีทุกอย่าง แต่จะเป็นการแนะนำวิธีการที่เป็นระบบในการถ่ายทอดความต้องการของลูกค้า ให้เป็นการปฏิบัติจริง (how) โดยโครงสร้างพื้นฐานนี้จะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการนำไปใช้ในแต่ละกรณีด้วยถึงแม้ว่าวิธีการทำ QFD จะไม่มีเกณฑ์ตายตัว แต่เราก็พอจะแบ่งวิธีการทำ QFD ได้เป็น 2 แบบคือ แบบที่นิยมใช้ในประเทศตะวันตกหรือ QFD แบบ 4 ระดับ (Four Level Model) และแบบที่นิยมใช้ในประเศญี่ปุ่น (Matrix of Matrices)

วิธีการทำ QFD ทั้งสองแบบไม่มีความแตกต่างกันมากนัก จุดมุ่งหมายหลัก คือการแปลงความต้องการของลูกค้า (what) ให้ละเอียดขึ้นเป็นลำดับจนกระทั่งถึงขั้นตอนการผลิต (How) แบบที่นิยมใช้ในประเศตะวันตกจะมีการสร้างตารางน้อยกว่าส่วนแบบที่นิยมใช้ในประเศญี่ปุ่นจะมีการใช้ตารางจำนวนมากถึง 30 ตาราง เพื่อให้ครอบคลุมถึงกิจกรรมอื่นๆ เช่นๆ วิศวกรรมคุณค่าการวิเคราะห์ต้นทุน การควบคุมคุณภาพวิศวกรรมความน่าเชื่อถือ การถ่ายทอดคุณลักษณะทางวิศวกรรมให้เป็นคุณลักษณะของชิ้นส่วน (Part characteristics) ตารางระดับที่ 3 เป็นการแปลงคุณลักษณะของชิ้นส่วนให้เป็นรายละเอียดต่างๆ ของกระบวนการผลิต (process parameter) ตารางระดับที่ 4 เป็นการแปลงรายละเอียดต่างๆ ของกระบวนการผลิตให้เป็นรายละเอียดในการปฏิบัติงาน



รูปที่ 2.36 รูป QFD แบบ 4 ระดับ

ที่มา : มณฑลีสถิตยศาสตร์ . 2550.

นอกเหนือจากตารางข้างต้นบริษัทอาจสร้างตารางลำดับต่อไปเกี่ยวกับรายละเอียดในการปฏิบัติงานต่างๆก็ได้ เช่นการตั้งเครื่องจักร การอบรมพนักงาน เป็นต้น

ส่วนที่สำคัญที่สุดของตาราง QFD คือส่วนกลางของตารางซึ่งเป็นส่วนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลระดับต่างๆทำให้เราทราบถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงข้อมูลระดับหนึ่งที่มีต่อข้อมูลระดับเหนือกว่าตัวอย่างเช่นส่วนกลางของตารางระดับที่1จะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของลูกค้าและคุณลักษณะทางคุณภาพ จะมีการใช้สัญลักษณ์ 3 อย่างคือ สัญลักษณ์ (ความสัมพันธ์น้อย) \triangle (ความสัมพันธ์ปานกลาง) \circ (ความสัมพันธ์มาก) \bullet

การที่ตาราง QFD มีการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลระดับต่างๆทำให้ผู้ออกแบบมองเห็นผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงข้อมูลได้ง่ายขึ้น เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้ง 4 ตารางจะเห็นว่าการตัดสินใจต่างๆที่เกี่ยวกับเรื่องระดับล่างสามารถโยงกลับไปสู่ความต้องการของลูกค้าได้ทั้งสิ้นดังนั้นวิธี QFD จึงช่วยให้เรามั่นใจได้ว่าการตัดสินใจทุกอย่าง ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้นมีการคำนึง ถึงลูกค้าเสมอ

บ้านคุณภาพ

ตารางแรกของQFDเรียกว่าบ้านคุณภาพ(House ofQuality)ได้แสดงรายละเอียดของบ้านคุณภาพซึ่งประกอบด้วย 6 ส่วนใหญ่ๆ คือส่วน (A) เป็นความต้องการของลูกค้า ส่วน (B)เป็นลำดับความสำคัญของความต้องการของลูกค้าและการเปรียบเทียบกับคู่แข่งส่วน (C) เป็นคุณลักษณะทางวิศวกรรมส่วน (D) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วน A กับส่วน C ส่วน (E)เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางวิศวกรรมประเภทต่างๆส่วน (F) แสดงส่วนลำดับความสำคัญของคุณลักษณะทางวิศวกรรมประเภทต่างๆและการเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 2.37 รายละเอียดของบ้านคุณภาพ

ที่มา : มณฑลีสานนันทน์ . 2550.

1. ส่วน A ความต้องการของลูกค้า

ส่วนนี้อยู่ด้านซ้ายมือของตารางเป็นความต้องการของลูกค้า ซึ่งได้จากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีต่าง ๆ ตามที่กล่าวในบทที่ 3 ความต้องการของลูกค้านี้มักนำมาแบ่งออกเป็น 3 ระดับชั้นโดยใช้แผนภาพกลุ่มเชิงโยง (Affinity diagram) โดยทั่วไปในทางปฏิบัติพบว่าความต้องการระดับที่ 3 มักมีจำนวนระหว่าง 75-150 ข้อ ส่วนความต้องการระดับที่ 2 มักจะมี 20-30 ข้อและความต้องการระดับบนสุดมีประมาณ 3 ข้อ

2. ส่วนวางแผน (Planning Matrix)

ส่วนนี้อยู่ด้านขวาของตาราง เป็นส่วนที่ใช้สำหรับวางแผนทางกลยุทธ์ เพราะมีข้อมูลเกี่ยวกับการจัดอันดับความสำคัญของความต้องการของลูกค้าและเปรียบเทียบผลการสำรวจความคิดเห็นของลูกค้าระหว่างผลิตภัณฑ์คู่แข่งกับผลิตภัณฑ์ของเราถ้าต้องการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ข้อมูลนี้อาจได้จากผลิตภัณฑ์ปัจจุบันที่ใกล้เคียงกับผลิตภัณฑ์ที่ต้องการออกแบบ ข้อมูลดังกล่าวช่วยให้ทีมออกแบบมองเห็นว่าผลิตภัณฑ์ของเราจัดอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคู่แข่งและเป็นแนวทางปรับปรุงในสิ่งที่คู่แข่งทำได้ดีกว่า

ก. ส่วน B1 ความสำคัญต่อลูกค้า (Importance to customer)

ส่วนนี้ใช้วัดความสำคัญของความต้องการลูกค้าเพื่อบอกว่าความต้องการข้อใดข้อหนึ่งมี

ความสำคัญต่อลูกค้ามากน้อยเพียงใดวิธีการทั่วไปอาจให้ทีมงานประเมินตัวเองหรือออกแบบสอบถามเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลูกค้าโดยใช้เกณฑ์ความต้องการที่ได้จากส่วนA(นิยมใช้ความต้องการระดับ 2 หรือ 3ในแผนภาพกลุ่มเชื่อมโยง) วิธีการให้คะแนนความสำคัญมี 3 แบบคือ น้ำหนักสมบูรณ์ (absolute weight) น้ำหนักสัมพันธ์ (relative weight) และความสำคัญเรียงลำดับ (ordinal importance)ค่าความสำคัญที่ได้จะนำไปคูณกับตัวเลขอื่นๆ ในส่วนวางแผนเพื่อการใช้งานต่อไปในการนำค่าความสำคัญแบบต่างๆ มาใช้ มีข้อควรตระหนักคือการใช้ความสำคัญแบบเรียงลำดับมาคูณกับตัวเลขอื่นๆแม้ไม่ใช่วิธีที่เหมาะสมที่สุดในทางทฤษฎีแต่ในทางปฏิบัติการทำเช่นนี้กันมากและสามารถให้ภาพรวมของความสำคัญได้ดีพอสมควร

ข. ส่วน B2 ผลการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction Performance) ส่วนนี้เป็นผลการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้าว่าผลิตภัณฑ์ปัจจุบันของเราตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีเพียงใด ในที่นี้คำว่าผลิตภัณฑ์ปัจจุบัน หมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ใกล้เคียงกับที่กำลังออกแบบมากที่สุด ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการสำรวจลูกค้าโดยนำความต้องการจากส่วนAมาจัดทำเป็นแบบสอบถามและให้ลูกค้าเลือกความพึงพอใจตามระดับคะแนนต่าง ๆ เช่น 5 ระดับ (1= ไม่พอใจ, 2=พอใจเล็กน้อย, 3 = พอใจปานกลาง, 4 = พอใจค่อนข้างมาก, 5 = พอใจมากที่สุด)

ค. ส่วน B3 ผลการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์คู่แข่ง (Competitive Satisfaction Performance)ในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่มอกแบบจะต้องเข้าใจคู่แข่งวิธีการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้าผลิตภัณฑ์คู่แข่งทำได้โดยใช้แบบสอบถามชนิดเดียวกับที่ใช้ในการสำรวจลูกค้าของเรานั้นเอง สำหรับการหาฐานข้อมูลของลูกค้าคู่แข่งนั้นเราสามารถสำรวจลูกค้าตามงานแสดงสินค้า หรือในห้างสรรพสินค้าหรือบริษัทวิทยุตลาดหรือซื้อรายชื่อลูกค้าที่มีขายก็ได้

ง. ส่วน B4 จุดมุ่งหมาย (Goal) ในส่วนนี้ ทีมออกแบบจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายว่าสำหรับความต้องการของลูกค้า แต่ละข้อผลิตภัณฑ์ใหม่ควรจะได้ระดับความพึงพอใจลูกค้าเป็นเท่าใดการตั้งจุดมุ่งหมาย ทำได้โดยเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ของเรากับคู่แข่ง ควบคู่กับการพิจารณาความสำคัญต่อลูกค้า และกำหนดตัวเลขโดยใช้ระดับคะแนนแบบเดียวกับความพึงพอใจของลูกค้า (1-5)การตั้งจุดมุ่งหมายนี้จะมีผลระยะยาวต่อการให้ความสำคัญในประเด็นต่าง ๆของโครงการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์

จ. ส่วน B5 อัตราส่วนการปรับปรุง (Improvement Ratios หรือ Level-up Ratios)อัตราส่วนการปรับปรุงเปรียบเสมือนตัววัดความพยายาม ที่ทีมออกแบบต้องใช้เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้า ในความต้องการหนึ่งๆ ในการตั้งจุดมุ่งหมายนั้นจะต้องให้สูงกว่าระดับที่ทำได้ในปัจจุบันถ้าทีมออกแบบตั้งจุดมุ่งหมายไว้อย่างสูงเมื่อเทียบกับคะแนนความพึงพอใจของลูกค้าก็ยิ่งต้องใช้ความพยายามมากในการทำให้ได้ตามเป้า

ฉ. ส่วน B6 จุดขาย (Sales point) ในส่วนนี้ทีมออกแบบจะกำหนดจุดขายขึ้น จุดขายคือสิ่งที่สามารถสร้างความได้เปรียบแก่บริษัทโดยอาศัยความสามารถในการขายผลิตภัณฑ์หรือบริการตัวอย่างเช่น ความต้องการของลูกค้าสำหรับรถยนต์อาจเป็นการประหยัดน้ำมันถ้าเราออกแบบรถยนต์ให้ตอบสนองความต้องการนี้ได้บริษัทก็สามารถทำเงินจากด้านนี้ได้โดยใช้การประหยัดน้ำมันเป็นจุดขาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

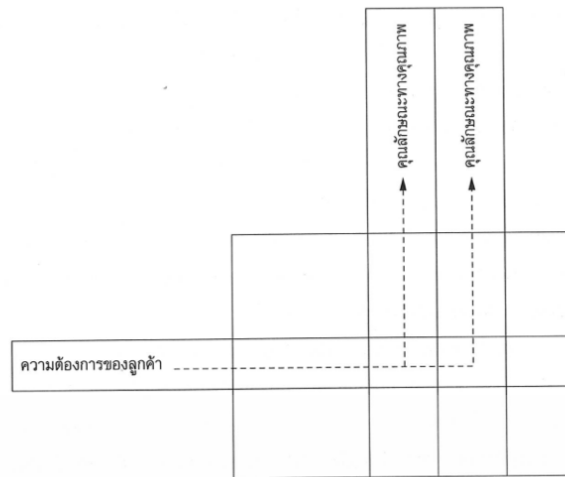
ข. ส่วน B7 คะแนนดิบ (Raw Weight) ส่วนนี้เป็นค่าที่คำนวณจากข้อมูลซึ่งได้จากคอลัมน์ก่อนหน้านี้ โดยคิดจากความสำคัญต่อลูกค้า อัตราส่วนการปรับปรุง และจุดขาย ดังนี้คะแนนดิบ = ความสำคัญต่อลูกค้า \times อัตราส่วนการปรับปรุง \times จุดขาย ถ้าความต้องการของลูกค้าข้อใดมีคะแนนดิบสูง แสดงว่าความต้องการนั้นมีความสำคัญต่อทีมออกแบบ ทีมออกแบบ ควรให้ความสำคัญกับความต้องการดังกล่าวการที่คะแนนดิบเป็นตัวเลขที่รวมความสำคัญต่อลูกค้า อัตราส่วนการปรับปรุงและจุดขายเข้าด้วยกันจึงเป็นมุมมองทางกลยุทธ์ที่สะท้อนให้เห็นความสำคัญ ของความต้องการลูกค้าต่อความสำเร็จของผลิตภัณฑ์ในอนาคต

ข. ส่วน B8 คะแนนดิบ ปกติ (Normalized Raw Weight) ส่วนนี้ได้จากการเปลี่ยนคะแนนดิบให้อยู่ในช่วง 0-1 คะแนนดิบ ปกติของความต้องการแต่ละข้อหาได้จากการนำคะแนนดิบของความต้องการข้อนั้น หารด้วยผลรวมของคะแนนดิบทั้งหมด คะแนนดิบปกติ = คะแนนดิบ / ผลรวมของคะแนนดิบทั้งหมด คะแนนดิบปกติจะมีค่าระหว่าง 0-1 และมีความหมายเช่นเดียวกับคะแนนดิบคือบอกถึงความบอกถึงความสำคัญ ในทางกลยุทธ์ของความต้องการลูกค้าหนึ่งๆ ตัวเลขนี้จะใช้ในการคำนวณส่วนอื่นๆ ของตารางต่อไปสาเหตุที่เราเปลี่ยนคะแนนดิบให้เป็นคะแนนดิบปกติก็เพื่อให้ได้ตัวเลขน้อยลงเพื่อความสะดวกในการคำนวณภายหลัง (บางทีอาจจะต้องการใช้ค่าเปอร์เซ็นต์ก็ได้ซึ่งทำได้โดยการคูณด้วย 100)

3. ส่วน C คุณลักษณะทางคุณภาพ (Quality Characteristics)

ส่วนนี้เป็นการเปลี่ยนความต้องการของลูกค้าในส่วน A ให้เป็นคุณลักษณะทางคุณภาพซึ่งเป็นภาษาเทคนิคจากที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า ความต้องการของลูกค้าได้ถูกแบ่งระดับในขั้นตอนนี้เราจะเลือกความต้องการระดับที่ 2 หรือ 3 มาเปลี่ยนให้เป็นคุณลักษณะทางคุณภาพสำหรับความต้องการของลูกค้า แต่ละข้อให้กำหนดคุณลักษณะทางคุณภาพประมาณหนึ่งถึงสามตัว เขียนไว้ด้านบนของตาราง QFD

คุณลักษณะทางคุณภาพเป็นศัพท์เทคนิค ที่ใช้อธิบายผลิตภัณฑ์หรือบริการโดยเกิดจากการแปลภาษาของลูกค้า ให้เป็นภาษาทางเทคนิคคุณลักษณะทางคุณภาพของผลิตภัณฑ์ หรือบริการมีความแตกต่างกันในอุตสาหกรรมแต่ละประเภทโดยทั่วไปสามารถแบ่งได้เป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานหน้าที่การทำงาน ระบบย่อยของผลิตภัณฑ์ และขั้นตอนการทำงาน



รูปที่ 2.38 การแปลงความต้องการของลูกค้าให้เป็นคุณลักษณะทางคุณภาพ
ที่มา : มณฑลีสาศสนนันทน์ . 2550.

4. ส่วน D ความสัมพันธ์ (Relationships)

ส่วนนี้แสดงออกความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของลูกค้า(ส่วนA)กับคุณลักษณะทางคุณภาพ(ส่วนC)ทำให้เรามองเห็นว่าคุณลักษณะทางคุณภาพต่างๆมีผลต่อความพึงพอใจของลูกค้ามากน้อยเพียงใด โดยมากมักเลือกวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่ระดับ 2 หรือ 3

การกำหนดความสัมพันธ์นี้ จะกระทำโดยที่มอดแบบ ส่วนใหญ่จะใช้สัญลักษณ์ 3 อย่างคือ (สัมพันธ์น้อย) \triangle (สัมพันธ์ปานกลาง) \circ (สัมพันธ์มาก) \bullet

ความสัมพันธ์เหล่านี้อาจกำหนดด้วยตัวเลขการอธิบายความสัมพันธ์ด้วยตัวเลขอาจใช้ค่าอื่นได้ตามที่มอดแบบต้องการเพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างผลกระทบของคุณลักษณะทางคุณภาพต่อความพึงพอใจของลูกค้า อย่างไรก็ตาม ในระบบญี่ปุ่นจะใช้เลข 9 แทน “ความสัมพันธ์มาก” เนื่องจากเป็นตัวคูณของ 3 (“สัมพันธ์ปานกลาง”) ทำให้เกิดความแตกต่างจากระดับอื่นอย่างชัดเจน

ตารางที่ 2.2 การกำหนดค่าตัวเลขให้กับความสัมพันธ์

ความสัมพันธ์	สัญลักษณ์	ตัวเลข
ไม่มีความสัมพันธ์		0
สัมพันธ์น้อย	\triangle	1
สัมพันธ์ปานกลาง	\circ	3
สัมพันธ์มาก	\bullet	9 (หนังสือบางเล่มอาจใช้เลข 5,7 หรือ 10ก็ได้)

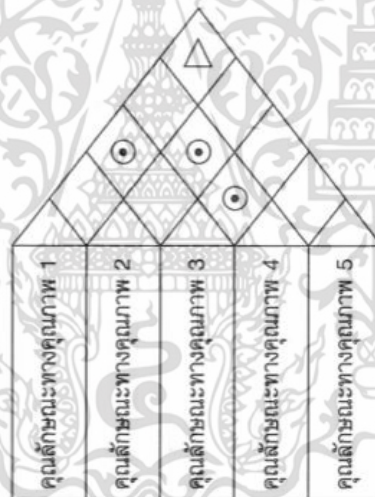
ที่มา : มณฑลีสาศสนนันทน์ . 2550.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ส่วนE ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางคุณภาพ (Techical Correlation)

ส่วนนี้อยู่บริเวณหลังค้ำบ้านเป็นบริเวณที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางคุณภาพประเภทต่างๆว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมหรือหักล้างกันอย่างไรประโยชน์ของส่วนนี้ช่วยให้ทีมออกแบบระบุข้อจำกัดในการออกแบบได้

โดยทั่วไปความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะระหว่างคุณลักษณะทางคุณภาพ x กับ y มีได้ 2 ชนิดคือความสัมพันธ์ทางบวกและความสัมพันธ์ทางลบ(ตรงข้ามกัน)ลักษณะความสัมพันธ์นี้มีผลต่อความพยายามในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ คุณลักษณะทางคุณภาพที่สัมพันธ์กันในทางลบแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้ง ในการออกแบบซึ่งต้องอาศัยการวางแผนพิเศษหรือการแก้ปัญหาเชิงนวัตกรรม เพื่อเอาชนะข้อจำกัดนั้นการแก้ปัญหานี้าจต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ แม้ส่วนนี้จะใช้น้อยที่สุดในตารางQFDแต่การวิเคราะห์ส่วนนี้อาจจะทำให้เราเข้าใจกระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ดีขึ้น ประโยชน์สำคัญอย่างหนึ่งคือแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานใดจำเป็นต้องสื่อสารกันเป็นพิเศษในระหว่างกระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์



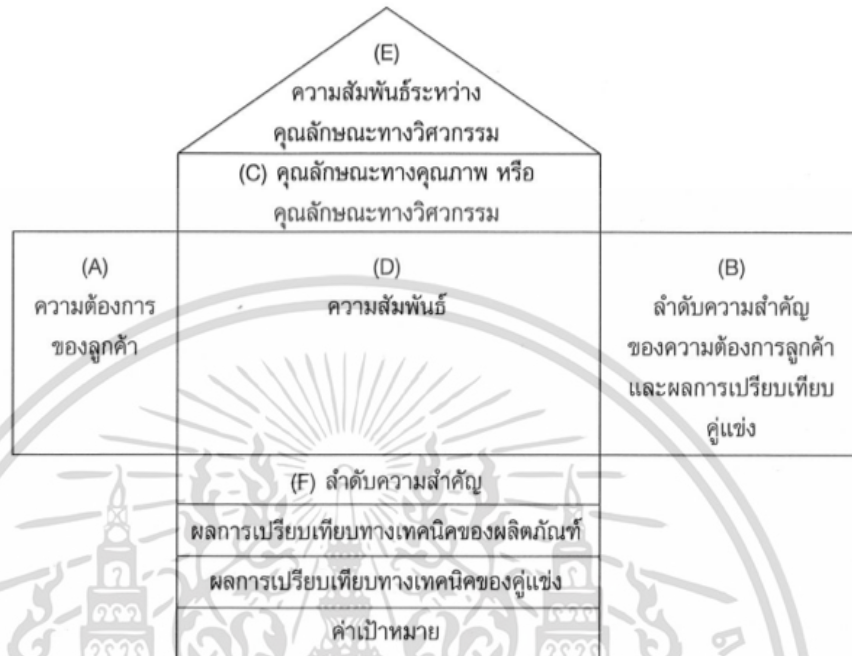
รูปที่ 2.39 หลังคาของตาราง QFD

ที่มา : มณฑลีสานนันทน์ . 2550.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ส่วน F ส่วนเทคนิค (Technical Matrix)

ส่วนนี้อยู่ใต้ถุนบ้าน ประกอบด้วย 4 ส่วนย่อยคือลำดับความสำคัญของคุณลักษณะทางคุณภาพการเปรียบเทียบระหว่าง ผลิตภัณฑ์ของเรากับคู่แข่ง และค่าเป้าหมาย ดังรูป



รูปที่ 2.40 ส่วนเทคนิค

ที่มา : มณฑลีสานนันทน์ . 2550.

ก. ส่วน F1 ลำดับความสำคัญของคุณลักษณะทางคุณภาพในการจัดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะทางคุณภาพตัวใดตัวหนึ่งทำได้โดยนำตัวเลขที่แสดงความสัมพันธ์ มาคูณกับคะแนนดิบ ปกติความต้องการที่ตรงกันตัวอย่างเช่น ผลกระทบของคุณลักษณะทางคุณภาพ x ที่มีความต้องการ A คือ “สัมพันธ์มาก” ดังนั้นจึงนำไปคูณกับ 0.4 ผลที่ได้ คือ 3.6 นำคะแนนที่ได้มาเขียนเหนือเส้นทแยงมุมของช่องนั้นเมื่อคำนวณเรียบร้อยทุกช่อง แล้วให้นำคะแนนทั้งหมดมารวมกัน ภายใต้คุณลักษณะทางคุณภาพแต่ละชนิดแล้วใส่ในช่องอิทธิพล (contribution) ยอดรวมเหล่านี้แสดงถึงอิทธิพลสูงเราจะต้องให้ความสำคัญกับคุณลักษณะคุณภาพนั้นมากๆ ในตัวผลิตภัณฑ์

ข. ส่วน F2 และ F3 การเปรียบเทียบทางเทคนิคการเปรียบเทียบทางเทคนิคเป็นการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ ของเราและคู่แข่งเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะทางคุณภาพที่ทีมออกแบบกำหนดขึ้นในห้องใต้หลังคาของตาราง QFD วิธีการเปรียบเทียบทางเทคนิคอาจทำได้ในห้องปฏิบัติ หรือซื้อรายงานการแกะแบบผลิตภัณฑ์ที่มีขายในห้องทดลองหาข้อมูลจากแคตตาล็อกของคู่แข่ง แต่ในบางครั้งข้อมูลที่ได้มาอาจไม่แม่นยำทีมออกแบบควรศึกษาด้วยตัวเองในส่วนที่สำคัญๆ การเก็บข้อมูลเหล่านี้ อาจต้องใช้เวลาเนื่องจากต้องทำการซื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ในวงกว้าง การนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ถือว่าผิดกฎหมาย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทดสอบ ถอดแยก ชิ้นส่วนและประมาณต้นทุนการผลิตของคู่แข่งดังนั้นก็มอดอกแบบ
ควรเลือกเฉพาะคุณลักษณะทางคุณภาพที่มีความสำคัญมากโดยไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบทุกอย่าง

ค. ส่วน F4 การกำหนดเป้าหมายการตั้งเป้าหมายเป็นไปเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมที่
เกิดขึ้นต่อไป โดยทั่วไปที่มอดอกแบบต้องกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อยู่แล้ว
ไม่ว่าจะใช้ QFD หรือไม่ก็ตามแต่เป้าหมายเหล่านั้นมักกระจายและหาความ
สัมพันธ์ได้ยากเทคนิค QFD จะช่วยเป็นกรอบให้เป้าหมายเหล่านั้นโดยการแสดงความ
เชื่อมโยงกับความต้องการของลูกค้าและผลการเปรียบเทียบคู่แข่ง

สรุป ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ปัญหาหลักที่เหมือนกันโดยทั่วไป คือ ลูกค้ามี
ความต้องการสิ่งต่างๆ กันและความต้องการเหล่านี้ควรได้รับการตอบสนองโดยวิศวกร
ออกแบบในทางปฏิบัติ วิศวกรออกแบบไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้
หมด เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลา เงินทุน และทรัพยากรอื่นๆ

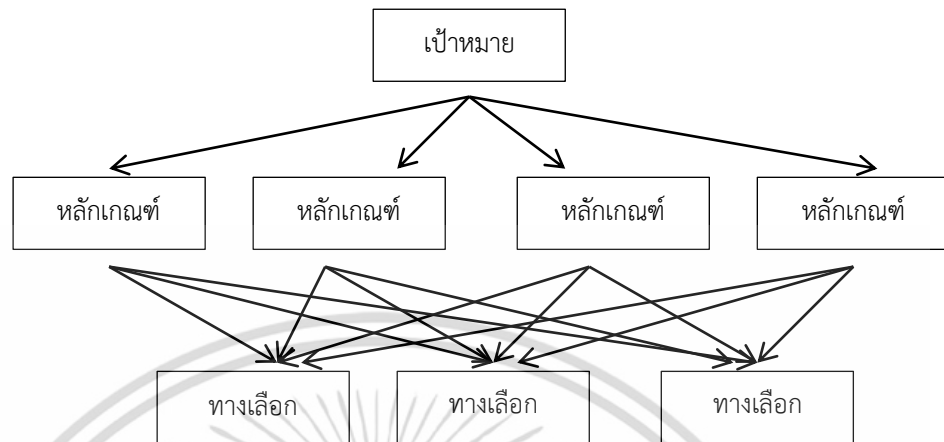
การกระจายอำนาจหน้าที่เชิงคุณภาพ หรือ QFD เป็นวิธีที่ช่วยให้ฝ่ายออกแบบ
สามารถตัดสินใจ ในทางที่จะตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีที่สุดตาม กำลังของ
ทรัพยากรที่มีอยู่ QFD เป็นวิธีที่ช่วยนำความต้องการของลูกค้ามาเชื่อมโยงกับการตัดสินใจ
การตัดสินใจทางกระบวนการผลิต และการตัดสินใจด้านอื่นๆ เพื่อช่วยให้การพัฒนาผลิต
ภัณฑ์ตอบสนองความต้องการของลูกค้าช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารภายในองค์กรลดความ
ผิดพลาดในการทำงาน ลดเวลาการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์

2.4 ทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจเชิงลำดับชั้น (Analytic Hierarchy Process : AHP)

AHP หรือ Analytic Hierarchy Process เป็นกระบวนการตัดสินใจที่ใช้การวินิจฉัย
เพื่อหาเหตุผล ซึ่งได้รับความแพร่หลายมากที่สุดในโลก ขณะนี้มีผู้นิยมใช้กันมากกว่า 30 ประเทศ
AHP นี้ถูกคิดค้นเมื่อประมาณปลายปีศวรรษที่ 1970 โดยศาสตราจารย์ Thomas Saaty (โทมัส
ซาตตี้) เป็นเทคนิคในการตัดสินใจเลือกหรือเรียงลำดับทางเลือกของปัญหาที่ต้องการใช้การตัด
สินที่ซับซ้อน โดยสร้างรูปแบบการตัดสินใจให้เป็นโครงสร้างลำดับชั้นและนำข้อมูลที่ได้จากความคิด
เห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์สรุปแนวทางเลือกที่เหมาะสมการดำเนินการของวิธีAHPประกอบด้วย
ขั้นตอน4 ประการ คือ

- 1) การสลายปัญหาที่ซับซ้อน (Decomposition) ให้อยู่ในรูปของแผนภูมิโครงสร้างเป็น
ลำดับชั้น(Hierarchy Structure)แต่ละระดับชั้นประกอบด้วยเกณฑ์ในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับ
ปัญหานั้น ระดับชั้นบนสุดเรียกว่าเป้าหมาย โดยรวมซึ่งมีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น ระดับชั้นที่ 2 อาจมี
หลายปัจจัยขึ้นอยู่กับว่าแผนภูมินั้นมีทั้งหมดกี่ระดับชั้นที่สำคัญที่สุดปัจจัยต่างๆในระดับชั้นเดียวกันต้องมี
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญที่ตัดเทียมกันถ้ามีความสำคัญแตกต่างกันมากควรแยกเอาปัจจัยต่างๆ ที่มีความสำคัญน้อยกว่าลงไปอยู่ระดับที่อยู่ถัดไป ตัวอย่างแผนภูมิขั้นโครงสร้าง AHP



รูปที่ 2.41 แสดงโครงสร้างลำดับชั้น AHP

ที่มา : วิฑูรย์ ตันศิริคองค. 2542

2. การหาลำดับความสำคัญ (Prioritization) โดยการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทีละคู่ (Pairwise Comparisons) จากปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเกณฑ์การตัดสินใจในแต่ละระดับชั้นโครงสร้าง โดยใช้วิธี Principle of Hierarchic Composition การวินิจฉัยจะแสดงออกมาในรูปของมาตราส่วนของระดับความพึงพอใจที่เป็นตัวเลข 1-9 ในตารางเมตริกซ์เนื่องจากตารางเมตริกซ์คือเครื่องมือที่เหมาะสมที่สุด ในการเปรียบเทียบในลักษณะเป็นคู่ๆ หรือจับคู่ นอกจากจะช่วยให้อธิบายเกี่ยวกับการเปรียบเทียบแล้วตารางเมตริกซ์ ยังสามารถทดสอบความสอดคล้องกันของการวินิจฉัยและสามารถวิเคราะห์ถึงความอ่อนไหวของลำดับความสำคัญเมื่อการวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไปได้อีกด้วย

ในการวินิจฉัยเปรียบเทียบ หลักเกณฑ์ผู้วินิจฉัยจะกำหนดมาตราส่วนในการวินิจฉัยเปรียบเทียบเป็นระดับความเข้มข้นของสำคัญด้วยตัวเลข 1-9 โดยความหมายของตัวเลขที่แสดงระดับความเข้มข้นของสำคัญแสดงดังตารางข้างล่าง

ตารางที่ 2.3 แสดงชุดของตัวเลขที่ใช้ในการเปรียบเทียบรายคู่

ระดับความ เข้มข้นของ ความสำคัญ	ความหมาย	คำอธิบาย
1	สำคัญเท่ากัน	ทั้ง 2 ปัจจัยส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์เท่าๆกัน ประสบการณ์และการวินิจฉัยแสดงถึงความพึง พอใจในปัจจัยหนึ่งมากกว่าอีกปัจจัยหนึ่งปาน กลาง
3	สำคัญกว่าปานกลาง	
5	สำคัญมากกว่า	
7	สำคัญกว่ามากที่สุด	ปัจจัยหนึ่งที่ได้รับ ความพึงพอใจมากที่สุด เมื่อ เปรียบเทียบกับอีกปัจจัยหนึ่ง ในทางปฏิบัติ ปัจจัยนั้นได้มีอิทธิพลเหนือกว่าอย่างเห็นได้ชัด มีหลักฐานยืนยันความพึงพอใจในปัจจัยหนึ่ง มากกว่า
9	สำคัญว่าสูงสุด	
2,4,6,8	สำหรับในกรณีประนีประนอม เพื่อลด	อีกปัจจัยหนึ่งในระดับที่สูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ บางครั้งผู้อ่านต้องวินิจฉัยในลักษณะกำกั งกันและไม่สามารถอธิบายด้วยคำพูดที่เหมาะสม เมื่อปัจจัยถูกเลือกขึ้นมา นั้นมีความสำคัญ ใกล้เคียงกันและเกือบหาความแตกต่างไม่ได้เลย 1.3 คือระดับกลาง ๆ ส่วน 1.9 คือระดับสูงสุด
1.1-1.9	ช่องว่างระหว่างระดับความรู้สึก ปัจจัยที่เสมอกัน	

ที่มา : วิฑูรย์ ตันศิริคงคล. 2542.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การสังเคราะห์ (Synthesis) โดยการพิจารณาจากลำดับความสำคัญทั้งหมดจากการเปรียบเทียบว่าทางเลือกใดควรได้รับเลือกกระบวนการวิเคราะห์ของ AHP

3.1 การวิเคราะห์เมตริกซ์

$$\begin{bmatrix} 1 & a_{12} & \cdots & a_{1n} \\ 1/a_{12} & 1 & \cdots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 1/a_{1n} & 1/a_{2n} & \cdots & 1 \end{bmatrix}$$

รูปที่ 2.42 แสดงรูปแบบเมตริกซ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

ที่มา : วิฑูรย์ ต้นศิริคงคล. 2542.

ตารางที่ 2.4 แสดงตารางเมตริกซ์ที่ใช้ในการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เป็นคู่ (Pairwise Comparison)

เป้าหมายการตัดสินใจ	หลักเกณฑ์				
	A ₁	A ₂	→	A _n	
A ₁	1	3	-	-	-
A ₂	1/3	1	-	-	-
↓					
หลักเกณฑ์ A _n	-	-	-	-	1

ที่มา : วิฑูรย์ ต้นศิริคงคล. 2542

จากตารางภายใต้เป้าหมายการตัดสินใจหลักเกณฑ์ A₁ ในแถวซ้ายมือบนสุดจะถูกเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ A₂ ถึง A_n (แผนภูมิขั้นโครงสร้างแสดงดังรูป 2.4.1) ในแถวบนของ A₁ การเปรียบเทียบก็ดำเนินการเช่นเดียวกันในแถวบนที่ 2 ในการเปรียบเทียบนั้นผู้ตัดสินใจจะเกิดคำถามว่าหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญหรือมีอิทธิพลมากกว่าหลักเกณฑ์อื่นที่ถูกนำมาเปรียบเทียบ ในระดับไหนการกำหนดประโยชน์ของคำถามนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คำถามนั้นจะต้องสะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างหลักเกณฑ์ต่างๆในระดับที่อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่อยู่ถัดขึ้นไป AHP จะให้ตัวเลข 1-9 แทนค่าพูดของการเปรียบเทียบตัวเลขนี้แสดงมาตราส่วนวัดระดับความแตกต่างระหว่าง 2 หลักเกณฑ์ที่ถูกเปรียบเทียบในแง่ของความพึงพอใจ อันเกิดจากความชำนาญและประสบการณ์ภายใต้กรอบของเหตุผลโดยไม่เกิดความลำเอียง เมื่อหลักเกณฑ์แต่ละอันเปรียบเทียบกับตัวเองในตารางเมตริกซ์ตัวอย่างเช่น A₁ เทียบกับ A₁ ค่าที่ได้จะเท่ากับ 1 ในตารางเมตริกซ์เส้นทแยงมุมประกอบด้วยตัวเลข 1 เท่านั้น เพราะเป็นจุดที่หลักเกณฑ์แต่ละตัวเปรียบเทียบกับตัวเองพื้นที่ที่อยู่เหนือเส้นทแยงมุมจะเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นตัวเปรียบเทียบระหว่างหลักเกณฑ์ 2 หลักเกณฑ์ส่วนพื้นที่อยู่ที่เส้นทแยงมุมจะเป็นค่าส่วนกลับของค่าที่อยู่ในพื้นที่เหนือเส้นทแยงมุม ถ้าเปรียบเทียบระหว่าง A_1 เทียบกับ A_2 ซึ่งตัวเลขเท่ากับ 3 แสดงถึงหลักเกณฑ์ A_2 ให้น้ำหนักความสำคัญเทียบกับ A_1 เท่ากับ 3 เท่า แต่ถ้าเอา A_1 เปรียบเทียบกับ A_2 จะได้ $1/3$ เป็นต้น

3.2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยทางเรขาคณิต (Geometric Mean Method)

ค่าเฉลี่ยเรขาคณิตเกิดจากการนำเอาตัวเลขที่ต้องการหาค่าเฉลี่ยมาคูณกัน แล้วนำเอาผลคูณนั้นมาถอดรากตามจำนวนตัวเลขนั้น แสดงได้ดังสมการที่ 1

$$v_i = \left(\prod_{j=1}^n a_{ij} \right)^{1/n}$$

เมื่อ a_{ij} = ค่าเฉลี่ยเลขในตารางเมตริกซ์
 v_i = ค่าเฉลี่ยทางเรขาคณิต
 n = จำนวนตัวเลขที่นำมาหาค่าเฉลี่ย

3.3 การวิเคราะห์ค่าน้ำหนักคะแนนของรูปแบบทางเลือก

การวิเคราะห์หาน้ำหนักคะแนนของแต่ละรูปแบบทางเลือกนั้นเกิดจากสังเคราะห์ข้อมูลแต่ละรูปแบบทางเลือกดังสมการ 2

$$w_i = \frac{v_i}{\sum_{i=1}^n v_i}$$

และ

$$\sum_{i=1}^n w_i = 1.0$$

เมื่อ w_i = น้ำหนักคะแนนของแต่ละหลักเกณฑ์
 v_i = ค่าเฉลี่ยทางเรขาคณิต
 n = จำนวนตัวเลขที่นำมาหาค่าเฉลี่ย

3.4 การวิเคราะห์ความสอดคล้อง

วิธีการคำนวณหาความสอดคล้องกัน ของเหตุผลในการให้คะแนนโดยใช้การเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ทีละคู่ของหลักเกณฑ์ทั้งหมดที่ถูกกำหนดโดยนำผลรวมของค่าวินิจฉัยของแต่ละหลักเกณฑ์ในแถวตั้งแต่แถวมาคูณด้วยผลรวมของค่าเฉลี่ยในแถวแนวนอนแต่ละแถวแล้วนำเอาผลคูณที่ได้มาเอกลำดับเป็นเอกลักษณ์ หรือการเรียงใหม่เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ผู้เห็นประโยชน์ในการคำนวณว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมกันผลลัพธ์จะเท่ากับจำนวนหลักเกณฑ์ทั้งหมดที่ถูกนำมาเปรียบเทียบผลรวมนี้เรียกว่า Eigen Values สูงสุด (λ_{max})

$$\lambda_{max} = \sum_{i=1}^n \left[\sum_{j=1}^n a_{ij} w_j \right]$$

- ถ้าตารางเมตริกซ์มีความสอดคล้องกันของเหตุผลสมบูรณ์ 100%

$$\lambda_{max} = \text{จำนวนหลักเกณฑ์ที่ถูกนำมาเปรียบเทียบ (n)}$$

- ถ้าตารางเมตริกซ์ไม่มีความสอดคล้องกัน

$$\lambda_{max} > \text{จำนวนหลักเกณฑ์ที่ถูกนำมาเปรียบเทียบ}$$

ดัชนีความสอดคล้อง (Consistency Index : CI)

$$ci = \frac{(\lambda_{max} - n)}{(n - 1)}$$

n = จำนวนหลักเกณฑ์

อัตราส่วนความสอดคล้อง (Consistency Ratio : CR)

$$CR = \frac{CI}{RI}$$

ค่า CR ไม่เกิน 10 %

ค่า RI (Random Index) ได้มาจากการทดลองโดยการสุ่มตัวอย่างจากตารางเมตริกซ์จำนวน 64,000 ตัวอย่างโดย Saaty(1980) ดังแสดงตาราง

ตารางที่ 2.5 แสดงค่า RI จากการสุ่มตัวอย่าง

ขนาด ตาราง เมตริกซ์	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ค่า RI	0.00	0.00	0.58	0.90	1.12	1.24	1.32	1.41	1.45	1.49

ที่มา : Saaty,1980

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การวิเคราะห์หาลำดับความสำคัญ

ในการวิเคราะห์หาลำดับความสำคัญ ของปัจจัยที่ทำการเปรียบเทียบนั้นมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ หาผลรวมของตัวเลขในแถวตั้งของแต่ละแถวของตารางเมตริกซ์ตัวอย่างเช่นในตารางข้างบน ในแถวตั้ง A_1 มีผลรวม $= (1+2+4=7)$, ในแถวตั้ง A_2 มีค่าผลรวม $= (1/2+1+2=3.5)$, ในแถว A_3 มีค่าผลรวม $= (1/4+1/2+1=1.75)$ นำตัวเลขแต่ละช่องของแถวตั้งแต่ละแถวหารด้วยผลรวมของตัวเลขในแถวตั้งนั้นเพื่อให้ได้ตารางเมตริกซ์ของค่าเฉลี่ยซึ่งเป็นนัยสำคัญที่ใช้เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยต่างๆ ตัวอย่างเช่น ในแถวตั้ง $A_1 = 1/7, 2/7, 4/7$ ในแถวตั้ง $A_2 = (1/2)/3.5, 1/3.5, 2/3.5$ ในแถวตั้ง $A_3 = (1/4)/1.75, (1/2)/1.75, 1/1.75$

การหาค่าเฉลี่ยของตัวเลขในแถวนอนแต่ละแถวโดยนำเอาผลรวมของตัวเลขทั้งหมดในแต่ละแถวนำมาหารด้วยจำนวนตัวเลขที่มีอยู่ในแต่ละแถวนอนนั้นเช่นตารางข้างบนแถวนอน A_1 มีค่าเฉลี่ย $= [(1/7)+0.1428]/3=0.143$ ฯลฯ

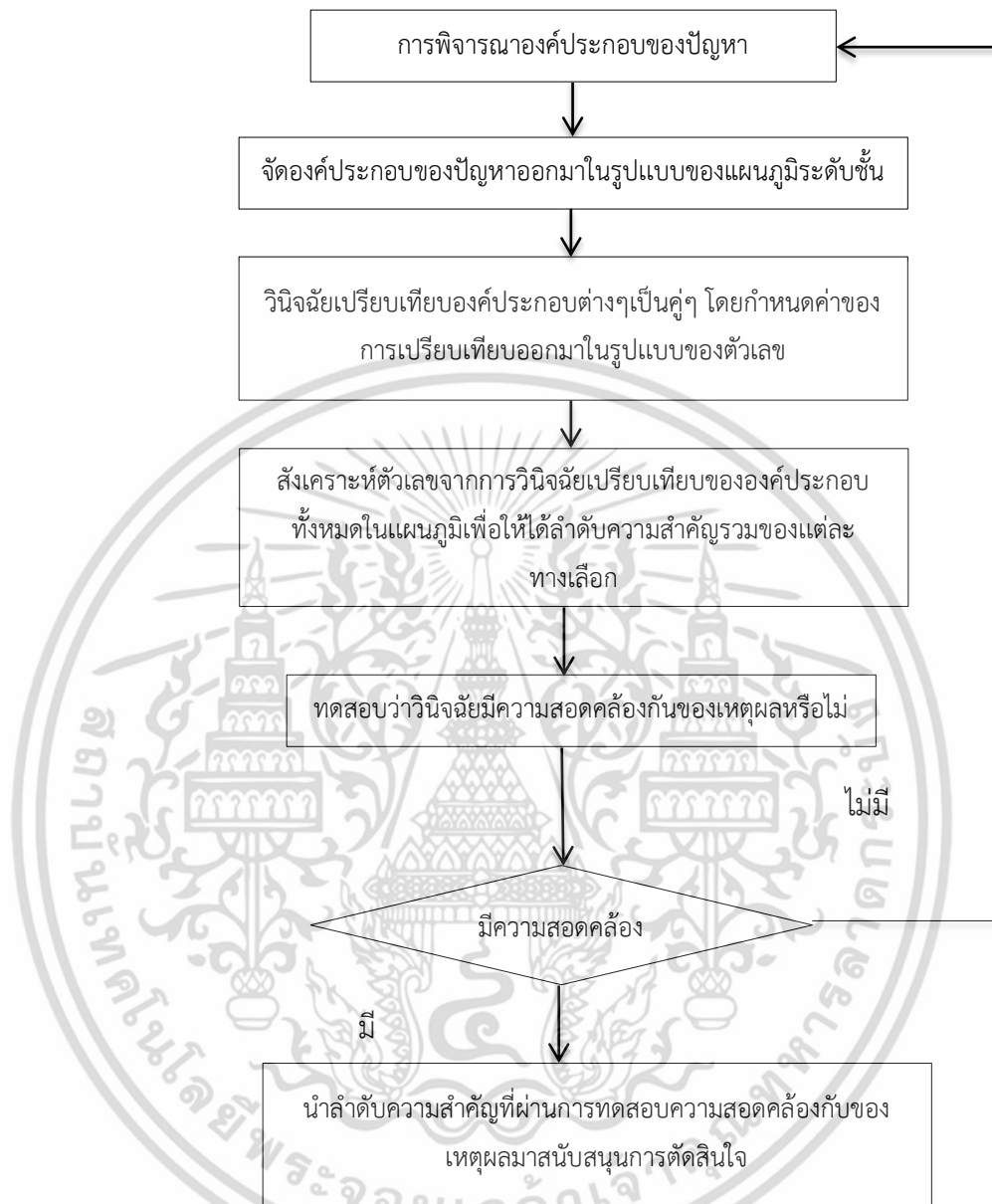
ตารางที่ 2.6 ตารางแสดงถึงเป้าหมายการตัดสินใจภายใต้เกณฑ์ในการเปรียบเทียบ

เป้าหมายในการตัดสินใจ	A_1	A_2	A_3	ลำดับความสำคัญ
A_1	1	$1/2$	$1/4$	0.143
A_2	2	1	$1/2$	0.286
A_3	4	2	1	0.571
ΣA_3	7	3.5	1.75	

ที่มา : Saaty,1980

4. การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของทางเลือก ที่มีต่อปัจจัยในการวินิจฉัย (Sensitivity Analysis) จะทำการทดสอบหลังจากเสร็จจากกระบวนการทั้งหมด เป็นการพิจารณาว่าเมื่อข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเกณฑ์การตัดสินใจหรือปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะทำให้อันดับความสำคัญของทางเลือกมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

จากขั้นตอนต่าง ๆ ของทฤษฎี AHP สามารถสรุปเป็นแผนภูมิขั้นตอนได้ดังนี้



รูปที่ 2.43 แสดงแผนภูมิขั้นตอนกระบวนการ AHP
ที่มา : วิฑูรย์ ตันศิริคงคล , 2542

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 การออกแบบลวดลายและจิตวิทยาการใช้สี

การออกแบบลวดลายเป็นผลงานของมนุษย์ ที่แฝงไปด้วยศิลปวัฒนธรรมอันปราณีตละเอียดอ่อน บ่งบอกถึงความแปลกใหม่ที่สะสมมาจากประสบการณ์สิ่งแวดล้อมอันก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของชุมชนเชื้อชาติของแต่ละบุคคลในแต่ละสังคมและเป็นสื่อที่สามารถศึกษาถึงวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณีในเชิงประวัติศาสตร์ได้ทางหนึ่ง ลวดลายที่ได้รับจากการออกแบบ โดยนักออกแบบที่มีความแตกต่างกัน หรือแม้แต่วาดลายในแต่ละช่วงเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัย ก็ย่อมมีความแตกต่างกันตามสมัยนิยมนั้น การออกแบบลวดลายมีความสำคัญ โดยเข้าไปเป็นส่วนประกอบในการสร้างงานแทบทุกประเภทโดยเฉพาะการออกแบบผลิตภัณฑ์ สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เช่น การออกแบบลวดลายบนเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ลวดลายทอจกสาน ลวดลายภาชนะลวดลายฉลุ ฯลฯ จะเห็นได้ว่าหากเราเป็นผู้บริโภค และต้องตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ลวดลายเพียงอย่างเดียวหนึ่ง ที่ผู้บริโภคจะนำมาพิจารณาตัดสินใจตามรสนิยมค่านิยมหรือสมัยนิยมความสวยงามที่ตนเองพึงพอใจ ซึ่งชอบ ฉะนั้นลวดลายจึงได้มีส่วนสำคัญในธุรกิจการจัดจำหน่าย โดยเฉพาะสินค้าที่มีการแข่งขันสูง ฉะนั้นหากได้ทำการศึกษาข้อมูลการออกแบบลวดลาย และฝึกปฏิบัติสร้างงานให้กลุ่มเป้าหมาย หรือผู้ใช้เกิดความพึงพอใจ ชื่นชอบ ก็สามารถที่จะนำมาใช้ประกอบอาชีพอิสระได้อาชีพหนึ่ง (อ้างอิงจาก พิณาสินสาริยา. 2535)

2.5.1 ประเภทของการออกแบบลวดลาย

การออกแบบลวดลายที่พบเห็นอยู่โดยทั่วไปจากการศึกษาวิเคราะห์ถึงประเภทของลวดลายตามลักษณะของลวดลายที่ปรากฏตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้จัดแบ่งประเภทของการออกแบบลวดลายไว้ 4 ประเภทใหญ่ๆ โดยมุ่งให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจประเภทของการออกแบบลวดลายในรูปแบบต่างๆ ได้โดยง่าย ดังนี้

1. ประเภทของลวดลายตามลักษณะรูปแบบการจัดวาง
2. ประเภทของลวดลายตามลักษณะรูปแบบพื้นที่
3. ประเภทของลวดลายตามลักษณะรูปแบบแนวความคิดการสร้างงาน
4. ประเภทของลวดลายตามลักษณะรูปแบบงานที่นำไปใช้

2.5.1.1 ประเภทรูปแบบของการจัดวาง

มุ่งเน้นให้ได้เข้าใจประเภทของการออกแบบลวดลาย ในเรื่องความแตกต่างของการกำหนดพื้นที่ทิศทางและขนาดของลวดลายให้ปรากฏเป็นรูปแบบที่มีแนวทางการกำหนดต่างๆ ดังนี้

(1) ลวดลายรูปแบบแถบหรือเส้นแนวนอน-ตรง (Horizontal Lines) เกิดจากการจัดวางลวดลาย ราบขนานกับพื้นผิวงานในลักษณะเรียบตรง

(2) ลวดลายรูปแบบแถบหรือเส้นแนวนอน-ซิกแซก (Horizontal-Zigzag Line)

เกิดจากการจัดวางลวดลาย ขนานกับพื้นผิวงานในลักษณะซิกแซก หรือหยัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) ลวดลายรูปแบบแถบ หรือเส้นแนวนอน-โค้ง (Horizontal - Curved Lines) เกิดจากการจัดวางลวดลาย ขนานกับพื้นผิวงานในลักษณะโค้ง

(4) ลวดลายรูปแบบแถบ หรือเส้นแนวตั้ง-ตรง (Straight Lines) เกิดจากการจัดวางลวดลาย ตั้งฉากกับพื้นผิวงานในลักษณะเรียบตรง

(5) ลวดลายรูปแบบแถบหรือเส้นแนวตั้ง-ซิกแซ็ก(Straight-Zigzag Lines) เกิดจากการจัดวางลวดลาย ตั้งฉากกับพื้นผิวงานในลักษณะซิกแซ็ก หรือหยัก

(6) ลวดลายรูปแบบแถบ หรือเส้นแนวตั้ง-โค้ง (Straight-Curved Lines) เกิดจากการจัดวางลวดลาย ตั้งฉากกับผิวงานในลักษณะโค้ง

(7) ลวดลายรูปแบบแถบ หรือเส้นแนวเฉียง-ตรง (Diagonal- Straight Lines) เกิดจากการจัดวางลวดลายเฉียงเบนจากเส้นตั้งฉากไปในทิศทางหนึ่งในลักษณะทางเรียบตรง

(8) ลวดลายรูปแบบแถบ หรือเส้นแนวเฉียง- ซิกแซ็ก (Diagonal- Zigzag Lines) เกิดจากการจัดวางลวดลายเฉียงเบนจากเส้นตั้งฉากไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งในลักษณะซิกแซ็ก หรือหยัก

(9) ลวดลายรูปแบบแถบ หรือเส้นแนวเฉียง-โค้ง(Diagonal-Curved Lines) เกิดขึ้นจากการจัดวางลวดลายเฉียงเบนจากเส้นตั้งฉากไปในทิศทางหนึ่งในลักษณะโค้ง

2.5.1.2 ประเภทของลวดลายตามลักษณะรูปแบบพื้นที่

ประเภทรูปแบบพื้นที่ที่ผู้เขียนมุ่งให้ผู้อ่านได้เข้าใจประเภทของการออกแบบลวดลายในเรื่องจัดวางลวดลายให้เต็มตามพื้นที่ที่กำหนด ให้การออกแบบลวดลายในรูปแบบนี้จะต้องมีการวางแผนจัดแบ่งพื้นที่ต่างๆ ที่ลงตัวเสียก่อนเพื่อสร้างลวดลายให้เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละส่วนเช่นการกำหนดพื้นที่จุดสนใจหรือจุดเด่นของลวดลาย ว่าควรกำหนดไว้ที่ใดลวดลายตรงส่วนมุมลวดลายส่วนขอบลวดลายตรงส่วนกลางจะออกแบบอย่างไรให้ผสมผสานกับส่วนอื่นๆ ได้อย่างลงตัวฉะนั้นจะเห็นได้ว่าลวดลายในรูปแบบพื้นที่จะมีวิธีการสร้างงานที่ยุ่งยากกว่าในรูปแบบแถบลวดลายรูปแบบพื้นที่สามารถแบ่งเป็นรูปแบบเหลี่ยมและวงตามลักษณะของพื้นที่เรขาคณิตเพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการจัดแบ่งพื้นที่การออกแบบลวดลายให้เกิดความเหมาะสมสวยงามให้แก่แต่ละส่วนของพื้นที่ได้ดังนี้

(1) ลวดลายรูปแบบพื้นที่สี่เหลี่ยม(Corner)เกิดจากการสร้างลวดลายลงในพื้นที่ที่มีเหลี่ยมมีมุม (Angle) ในลักษณะต่างๆเป็นตัวกำหนดขอบเขตของลวดลายให้เหมาะสมสวยงามและลงตัวเช่นสี่เหลี่ยมด้านเท่า สี่เหลี่ยมผืนผ้า สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ห้าเหลี่ยม หกเหลี่ยม แปดเหลี่ยม เป็นต้น

(2) ลวดลายรูปแบบพื้นที่เกิดจากการสร้างลวดลายลงบนพื้นที่ที่เส้นโค้งเป็นส่วนประกอบสำคัญในการกำหนดขอบเขตของลวดลายให้เหมาะสม สวยงาม และลงตัวเช่นวงกลม ครึ่งวงกลม วงรี ครึ่งวงรี เป็นต้นลวดลายรูปแบบพื้นที่ตามที่ถูกเขียนจัดแบ่งไว้เป็น 2 ประเภทคือรูปแบบพื้นที่เหลี่ยมและรูปแบบพื้นที่วงนั้นผู้สร้างงานออกแบบ อาจจะต้องพบกับรูปแบบพื้นที่ นอกเหนือจากนี้ได้อีกได้แก่พื้นที่รูปร่างธรรมชาติพื้นที่อิสระซึ่งหากผู้สร้างงานออกแบบลวดลายประเภทนี้ควรจะกำหนดพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ในการสร้างลวดลายรูปแบบเหลี่ยมนั้นๆ รวมทั้งส่วนอื่นๆ ด้วย เช่นกันจากการศึกษาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์ลวดลาย ประเภทรูปแบบการจัดวางพบว่าลวดลายรูปแบบแถบหรือลวดลายรูปแบบเส้น เมื่อนำมาเชื่อมต่อสัมพันธ์กัน ก็จะทำให้เกิดลวดลายซ้ำๆกันในลักษณะพื้นที่ต่างๆได้ส่วนลวดลายรูปแบบพื้นที่ส่วนใหญ่จะต้องประกอบด้วยลวดลายรูปแบบแถบเส้นหรือเส้นเพื่อเป็นพื้นที่ส่วนที่ช่วยให้เกิดจุดสนใจ

2.5.1.3 ประเภทรูปแบบแนวความคิด

การออกแบบลวดลายในเรื่องของการแตกต่างของที่มา แนวทางรูปลักษณะและลวดลายที่ปรากฏจะนำมาประมวลเขียนจัดเรียงให้เป็นหมวดหมู่อาจได้มาจากประสบการณ์ที่ได้มาจากธรรมชาติ และสิ่งต่างๆรอบๆตัวเรา เป็นเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย ดังนี้

(1) แนวความคิดจากลวดลายในประวัติศาสตร์ หมายถึงลวดลายที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้พบเห็นลวดลายในประวัติศาสตร์ ที่บรรพบุรุษของแต่ละชนชาติแต่ละภาษาได้หลงเหลือไว้ให้เรา ได้ศึกษาและนำมาดัดแปลงลดสีกัดตัดทอนเพิ่มเติม หรือสร้างสรรค์ให้เกิดลวดลายใหม่ขึ้นแต่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ตามที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้

(2) แนวความคิดจากแร่ธาตุ หมายถึง ลวดลายที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์เดิมจากประสบการณ์ที่ได้พบเห็นแร่ธาตุต่างๆ เช่น น้ำหิน ดิน กรวด หวาย ฯลฯ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและนำความงดงามในธรรมชาติที่ประทับใจนี้มาดัดแปลง ลด สีกัด ตัดทอนเพิ่มเติมหรือสร้างสรรค์ให้เกิดลวดลายใหม่ขึ้น แต่ยังคงหลงเหลือรูปแบบความเป็นแร่ธาตุประเภทนั้นๆอยู่

(3) แนวความคิดจากพืชหมายถึงลวดลายที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ ที่ได้พบเห็นพืชต่างๆ เช่น ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ ผลไม้ ฯลฯ และนำความงามในธรรมชาติให้เกิดลวดลายใหม่ขึ้นแต่ยังคงหลงเหลือรูปแบบความเป็นพืชประเภทนั้นๆอยู่

(4) แนวความคิดจากสัตว์ หมายถึง ลวดลายที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้พบเห็นสัตว์ประเภทต่างๆ รวมทั้งสัตว์ประหลาดหรือคนและนำความประทับใจในสัตว์เหล่านั้นๆ มาดัดแปลงลดสีกัดตัดทอนเพิ่มเติมหรือสร้างสรรค์ให้เกิดลวดลายใหม่ขึ้น ยังคงเหลือลักษณะของสัตว์ประเภทนั้น

(5) แนวความคิดจากสิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง ลวดลายที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้พบเห็นสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น เช่น พู่กันดินสอ ปากกา จานสี โตะ แก้ว โทรศัพท์ ตะกร้า ช้อน ฯลฯ และนำมาเป็นต้นแบบในการสร้างลวดลายโดยมีการดัดแปลง ลด สีกัด ตัดทอนหรือเพิ่มเติมสร้างสรรค์ให้เกิดลวดลายใหม่ขึ้นแต่ยังคงเหลือรูปแบบความเป็นสิ่งของเครื่องใช้ประเภท

2.5.1.4 ประเภทรูปแบบงานที่นำไปใช้

การออกแบบลวดลาย ที่นำไปใช้งานเรื่องความแตกต่างของลวดลายที่นำไปใช้ประโยชน์กับงานแต่ละประเภทได้เหมาะสมจากการวิเคราะห์ที่ได้จัดหมวดหมู่ดังนี้

(1) ลวดลายผ้าหมายถึงลวดลายที่ออกแบบเพื่อใช้ประโยชน์ในการพิมพ์ลวดลายผ้าให้เกิดความแปลกใหม่ สวยงาม ร่วมสมัย ทั้งลวดลายและสีสันทนาการออกแบบลวดลายผ้าจะต้องคำนึงถึงการนำไปพิมพ์เพื่อให้ได้ผ้าจำนวนมากๆซึ่งลวดลายต้องสามารถต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

(2) ลวดลายทอ - จักสาน หมายถึง ลวดลายที่ออกแบบเพื่อใช้ประโยชน์ในการทำเครื่องจักสานถัก-ทอ ให้เกิดความแปลกใหม่สวยงามร่วมสมัยทั้งลวดลายและสีสันทอออกแบบลวดลายทอ จักสานจึงต้องคำนึงถึงการใช้งานในรูปแบบต่างๆ เช่นลวดลายสานตะกร้าลวดลายทอเสื่อลวดลายจักสานกระเป๋าลวดลายทอผ้าไหม ลวดลายทอผ้าฝ้าย เป็นต้น

(3) ลวดลายฉลุ หมายถึง ลวดลายที่ออกแบบเพื่อใช้ประโยชน์ ในการนำบางส่วนของวัสดุประเภทต่างๆ ออกแบบเพื่อให้โปร่งแสงเกิดความแปลกใหม่ สวยงาม ร่วมสมัย ทั้งลวดลาย สีสันทอและการทรงตัวที่ดีการออกแบบลวดลายฉลุจึงต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องสัมพันธ์ในส่วนต่างๆ ของลวดลาย

(4) ลวดลายภาชนะหมายถึงลวดลายที่ออกแบบเพื่อตกแต่งภาชนะรูปทรงต่างๆให้เกิดความแปลกใหม่ สวยงาม ร่วมสมัย ทั้งลวดลาย สีสันทอ ได้แก่ ลวดลายถ้วย ลวดลายแก้วลวดลายชาม ลวดลายจาน ลวดลายโถข้าว ลวดลายแจกัน เป็นต้น

(5) ลวดลายบรรจุภัณฑ์ หมายถึง ลวดลายที่ออกแบบเพื่อตกแต่งบรรจุภัณฑ์ หีบห่อรูปแบบต่างๆให้เกิดเอกลักษณ์จุดเด่นขึ้น นอกเหนือจากการออกแบบรูปทรงข้อความตามข้อกำหนดต่างๆ เช่นการออกแบบลวดลายถุงสำหรับใส่ผ้าไหมลวดลายควรสอดคล้องกับสินค้าที่จำหน่ายและเป็นเอกลักษณ์โดยใช้ลวดลายผ้ามัดหมี่ ซึ่งเป็นจุดเด่นของผ้าไหมตกแต่งส่วนตัวของบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสม

(6) ลวดลายเครื่องประดับหมายถึงลวดลายที่ออกแบบเพื่อประกอบกับการออกแบบเครื่องประดับ รูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ สวยงาม ร่วมสมัย ได้แก่การออกแบบลวดลายสร้อยคอสร้อยข้อมือ ลวดลายกำไล ลวดลายต่างหู ลวดลายแหวน เป็นต้น

(7) ลวดลายตกแต่งสถาปัตยกรรม หมายถึง ลวดลายที่ออกแบบเพื่อใช้ประดับตกแต่งอาคารสถานที่ ในส่วนต่างๆ เพื่อเพิ่มความปราณีต สวยงามได้แก่ ลวดลายไม้แกะสลัก ลวดลายปูนปั้น ลวดลายหล่อโดยคำนึงถึงส่วนของพื้นที่ของอาคารสถานที่ที่จะนำลวดลายไปใช้การออกแบบลวดลายประตู ลวดลายหน้าต่าง ลวดลายเสา ลวดลายเชิงบัว

(8) ลวดลายสิ่งพิมพ์ หมายถึง ลวดลายที่ออกแบบเพื่อตกแต่งสิ่งพิมพ์ รูปแบบต่างๆเพื่อเพิ่มความน่าสนใจนอกเหนือจากเนื้อหา ข้อกำหนดต่างๆ เช่นการออกแบบลวดลายปกหนังสือ ลวดลายกระดาษ เขียนลวดลายซองจดหมาย ลวดลายการ์ด ลวดลายแผ่นพับ

โครงสร้างของงานออกแบบลวดลาย (Decorative Desing Stucture)

โครงสร้างของงานออกแบบลวดลายประเภทต่างๆแล้วพบว่าผลงานออกแบบลวดลายทุกประเภทสามารถแบ่งโครงสร้างในการออกแบบลวดลายโครงสร้างได้2โครงสร้างใหญ่ๆคือโครงสร้างทางความคิด(Conceptual Structure)และโครงสร้างทางกายภาพ (Physical Structure) แต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดของโครงสร้างเท่านั้นซึ่งส่วนรายละเอียดของโครงสร้างการออกแบบลวดลายแต่ละประเภทซึ่งมีความแตกต่างกัน แบ่งตามประเภทดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. โครงสร้างทางความคิดหมายถึงส่วนประกอบในการสร้างงานออกแบบลวดลายประเภทความคิดในแนวทางต่างๆ จากการศึกษาและวิเคราะห์แบ่งตามโครงสร้างทางความคิดไว้ได้แก่ความคิดภายใน ความคิดตามลำดับ ความคิดพลิกแพลงความคิดเกี่ยวกับเทคนิควิธีการ

ความคิดภายใน หมายถึง ความคิดของผู้สร้างงานออกแบบลวดลายที่เกิดจากประสบการณ์ที่ได้พบได้เห็นได้สัมผัสและเร้าให้เกิดความคิดสร้างมโนภาพ หรือภาพพจน์ในสมองอาจเป็นความคิดที่ได้เกิดขึ้นฉับพลันตามอำนาจจิตใจของผู้สร้าง (Intuition) รูปแบบที่ปรากฏมักจะเป็นรูปแบบที่เรียบง่ายหรือเป็นรูปแบบเบื้องต้นเฉพาะของผู้สร้างผลงานการออกแบบแต่ละคนแตกต่างกัน

ความคิดตามลำดับ หมายถึง ความสามารถของผู้สร้างงานออกแบบลวดลายจากข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้านำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เกิดรูปแบบใหม่ขึ้นตามวิธีการการสร้างงานและ

ความคิดพลิกแพลง หมายถึงความสามารถของผู้สร้างงานออกแบบลวดลายในการลดสกัดตัดทอนต่อเติมหรือเปลี่ยนแปลงให้เกิดรูปแบบที่แปลกใหม่ สวยงามสอดคล้องกับการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ความคิดเกี่ยวกับเทคนิควิธีการ หมายถึง ความพยายามของผู้สร้างงานออกแบบลวดลายในการที่จะแสวงหาเทคนิควิธีการ เพื่อประกอบในการสร้างผลงานออกแบบลวดลายที่มีคุณภาพเกิดความพึงพอใจต่อผู้ดู หรือกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้ผลงานลวดลายนั้นๆ

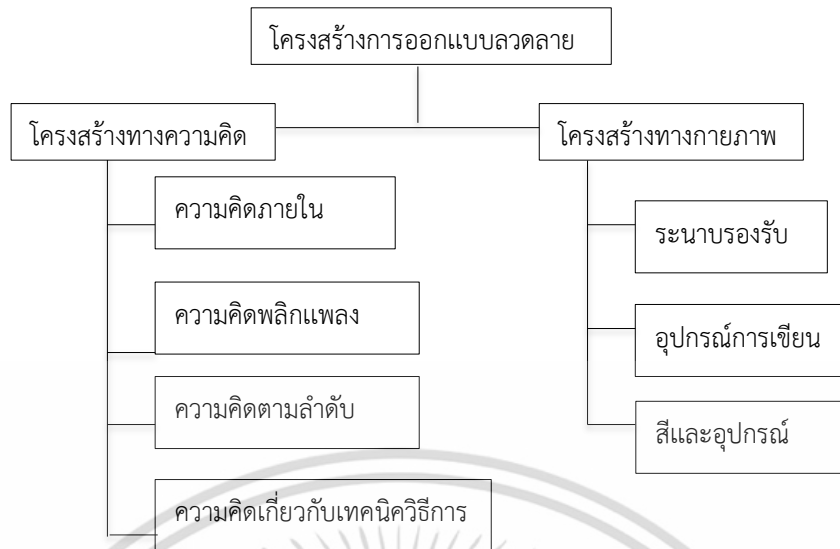
2. โครงสร้างทางกายภาพ หมายถึง ส่วนประกอบในการสร้างงานออกแบบลวดลาย ประเภทวัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างผลงาน (พินาลิน สาริยา.2535 หน้า7) ส่วนประกอบทางกายภาพในการออกแบบลวดลายได้แก่ ระบายรองรับ อุปกรณ์การเขียน สี อุปกรณ์

ระบายรองรับ หมายถึง พื้นผิวซึ่งมีลักษณะขนาดแตกต่างกัน ตามที่ผู้สร้างต้องการระบายเป็นส่วนประกอบของโครงสร้างทางกายภาพอันดับแรกที่ทำให้เกิดลวดลายสามารถมองเห็นได้ระบายรองรับส่วนมากต้องมีผิวเรียบเพื่อความชัดเจนและสะดวกในการสร้างลวดลาย

อุปกรณ์การเขียนหมายถึงเครื่องมือที่ใช้สำหรับขีดเขียนเพื่อให้ปรากฏเป็นลวดลายตามความคิดของผู้สร้างผลงาน เพื่อให้ได้ลวดลายที่สวยงาม สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอย

สีและอุปกรณ์ หมายถึง สีและเครื่องมือที่ใช้กับสีประเภทต่างๆ เพื่อเพิ่มสีสันความสวยงามของลวดลายให้ปรากฏเด่นชัดดึงดูดใจผู้พบเห็นมากยิ่งขึ้นเมื่อโครงสร้างทางความคิดและโครงสร้างทางกายภาพตั้งที่กล่าวมาแล้วผสมผสานกันกับประสบการณ์ความคิดสร้างสรรค์ และเทคนิควิธีการของผู้สร้างผลงานก็จะก่อให้เกิดลวดลายขึ้นตามวัตถุประสงค์ของผู้สร้างผลงานออกแบบลวดลาย

สรุป การใช้ลวดลายในหัวข้อนี้จะใช้เป็นข้ออ้างอิงตรงความเป็นมาของลวดลายบนผ้าทอที่ทอความคิดสร้างสรรค์ของชาวบ้านที่ใช้แนวคิดตามคติความเชื่อ วิถีชีวิต ประสบการณ์ ที่ได้จากการสะสมประสบการณ์ ซึ่งก็ตรงกับแนวคิดของ (วิวัฒน์ จุฑะวิภาต:2545) กล่าวในข้อ 4.แบบอย่างสกุลช่างท้องถิ่น และข้อ 5 ไม่รู้มากในกฎเกณฑ์



รูปที่ 2.44 โครงสร้างการออกแบบสวดลาย

ที่มา : วัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .2545

2.5.2 จิตวิทยาการใช้สี

จิตวิทยาการใช้สีย่อมให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันสะท้อนถึงความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ลึกๆภายในจิตใจของผู้เสพได้การใช้สีในอารมณ์บางครั้งสามารถสะท้อนถึงอุปนิสัยที่แท้จริงของผู้สวมใส่ได้อีกเช่นกัน

สีเหลือง

สีเหลือง ให้ความรู้สึกที่สะท้อนถึงไหวพริบในความเฉลียวฉลาดมีความร่าเริงมีชีวิตชีวาบ่งบอกถึงอารมณ์ที่สดใสร่าเริง

สีเหลืองทอง เป็นสีที่สะท้อนถึงการปรับตัวการถ่ายทอดทางสติปัญญา

สีเหลืองคล้ำ ให้ความรู้สึกที่หดหู่บ่งบอกถึงความเจ็บปวดมีความขลาดกลัวไม่สดชื่นในเวลานั้น

สีส้ม

สีส้ม ให้ความรู้สึกที่ร้อนแรงมีพลังแห่งการกระตุ้น รักการผจญภัย ชอบเดินทาง

สีส้มทอง บ่งบอกถึงความเฉลียวฉลาดที่แท้จริง

สีส้มอมแดง สีแห่งอำนาจการควบคุม

สีส้มสดใส สีแห่งความเชื่อมั่นและมีความหลงใหลในตนเอง

สีแดง

สีแดง ให้ความรู้สึกมีสุขภาพที่แข็งแรงเป็นคนเอาใจยาก มั่นใจในตนเองจนเกินเหตุ

สีแดงเข้ม ให้ความรู้สึกที่ร้อนแรงทางเพศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สีแดงอิฐ	สะท้อนถึงความโกรธ
สีแดงอมน้ำตาล	แสดงถึงความตระหนี่ มีความโลภสะท้อนให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัว
สีชมพู	
สีชมพู	สะท้อนถึงความรักให้ความรู้สึกอ่อนโยนสะท้อนถึงความเป็นมิตร
สีชมพูเข้ม	สะท้อนความกล้าหาญชอบอะไรที่ทำทนายใครอยู่ให้ลืมนัดจะหลงเสน่ห์
สีน้ำตาล	
สีน้ำตาล	ให้ความรู้สึกความหนักแน่นมีความอดทนสูงเอาจริงเอาจังกับชีวิต มีความอดทนสูงเอาจริงเอาจังกับชีวิตมีความละเอียดอ่อนช่างคิด ช่างทำ
สีเขียว	
สีเขียว	สะท้อนความสดชื่นในอารมณ์ไม่ชอบความขัดแย้ง
สีเขียวมะกอก	สะท้อนถึงความไม่มีระเบียบ จู้จี้ขี้บ่น
สีเขียวขี้ม้า	สะท้อนถึงความเป็นคนหัวโบราณมองโลกในแง่ร้าย
สีคราม	
สีคราม	ให้ความรู้สึกในอำนาจที่ยิ่งใหญ่
สีน้ำเงิน	
สีน้ำเงิน	สะท้อนถึงความสุขุมที่หนักแน่นแฝงความเฉยเมย
สีน้ำเงินอมน้ำตาล	สะท้อนถึงความรื่นเริงด้วยความอวดดีมีเป้าหมายในชีวิตสูง
สีม่วง	
สีม่วง	ให้ความรู้สึกที่โอ้อำภูมิจานในอำนาจที่ยิ่งใหญ่ไม่ชอบเปิดเผยความรู้สึก
สีม่วงแดง	สะท้อนอารมณ์ของการสูญเสียแห่งการพลัดพรากมักมีความเศร้าโศกอยู่อยู่เสมอ
สีม่วงอ่อน	มีอารมณ์อ่อนโยนประจบประแจงเจ้าชู้หลายใจ
สีเทา	
สีเทา	ให้ความรู้สึกที่ลึกลับไม่ค่อยมีความเด็ดเดี่ยว มีความขัดแย้งอยู่ในตัว
สีดำ	
สีดำ	สะท้อนถึงความลับที่นำกลัวสะท้อนถึงอารมณ์ที่เศร้าโศกไม่แคร์ใคร ชอบบงการคนอื่น
สีขาว	
สีขาว	สะท้อนถึงความบริสุทธิ์ที่ไร้เดียงสาแต่มีความจริงใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างของทฤษฎีสีในการทอผ้าพื้นเมือง

สี

สีเอกรงค์
 สีพหุรงค์
 สีชั้นที่หนึ่ง ปฐมภูมิ
 ได้แก่ สีน้ำเงิน สีเหลือง สีแดง
 สีชั้นที่สอง ที่เกิดจากแม่สีปฐมภูมิ
 ได้แก่ สีม่วง สีเขียว สีส้ม
 สีชั้นที่สาม
 ได้แก่ สีเขียวเหลือง สีส้มแดง
 สีส้มเหลือง
 สีชั้นที่สี่
 ได้แก่ สีม่วงน้ำเงิน สีม่วงแดง สีเขียวน้ำเงิน



รูปที่ 2.45 โครงสร้างของทฤษฎีสี

ที่มา : ลวดลายและเส้นสีบนผ้าทอพื้นเมือง 2543

การจัดโครงสร้างสี

การที่เรารู้จักคุณสมบัติของกายภาพของโครงสร้างสีนำมาช่วยในการออกแบบเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานโดยอาศัยหลักของวรรณะของโครงสร้างที่สามารถแบ่งได้ตามวรรณะเย็นดังนี้

วรรณะร้อน

วรรณะร้อนของสีที่สร้างความรู้สึกตื่นตา ให้อารมณ์แห่งความร้อนแรงที่ดูฉูดฉาดไม่อยู่นิ่ง จะมี ส่วนผสมของเนื้อแท้ของสีแดงซึ่งได้แก่ สีเหลือง สีเหลืองส้ม สีส้ม สีส้มแดง สีแดง สีแดงม่วง สีม่วง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 2.46 โครงสร้างของทฤษฎีสีวรรณะร้อน

ที่มา : ลวดลายและเส้นสีบนผ้าทอพื้นเมือง 2543

วรรณะเย็น

วรรณะเย็นในบรรยากาศที่ชุ่มชื้น ร่มเย็น สงบ ที่เฉื่อยชา จะมีส่วนผสมของเนื้อแท้ของสี น้ำเงิน ซึ่งได้แก่ สีเหลือง สีเหลืองเขียว สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน สีนํ้าเงิน สีนํ้าเงินม่วง สีม่วง



รูปที่ 2.47 โครงสร้างของทฤษฎีสีวรรณะเย็น

ที่มา : ลวดลายและเส้นสีบนผ้าทอพื้นเมือง 2543

สีที่มีความคล้ายคลึงกัน

สีที่มีความคล้ายคลึงกันเกิดจากการให้สีมีดังนี้

สีผสม

สีที่มีส่วนผสมของ สีเหลือง - สีแดง



สีที่มีส่วนผสมของสีแดง - สีนํ้าเงิน



สีที่มีส่วนผสมของ สีนํ้าเงิน - สีเหลือง



รูปที่ 2.48 โครงสร้างของทฤษฎีสีผสม

ที่มา : ลวดลายและเส้นสีบนผ้าทอพื้นเมือง 2543

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สีตรงกันข้าม หรือสีตัดกัน

สีตรงข้ามคือสีที่ตัดกันจะรู้กันในหมู่ศิลปิน การทอผ้าพื้นเมืองสามารถที่จะพึงโครงสีชุดนี้ได้ แต่ต้องมีความรู้ในเรื่องของการให้สีพอสมควร บางครั้งจำเป็นที่จะต้องหลีกเลี่ยงการใช้สี ตัดกันตรงๆ ก็จะเลี้ยวมาใช้สีข้างเคียงแทนก็มีทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับพื้นของผลงานซึ่งสามารถดูได้จากวงจรสีที่ตัดกัน ตามวรรณะของสี ที่มีเนื้อแท้ในแต่ละสีมีทั้งหมด 6 คู่สีด้วยกันซึ่งได้แก่

สีเหลือง - สีม่วง	สีเขียวเหลือง - สีม่วงแดง
สีเขียว - สีแดง	สีเขียวน้ำเงิน - สีส้มแดง
สีส้ม - สีน้ำเงิน	สีส้มเหลือง - สีม่วงน้ำเงิน



รูปที่ 2.49 วงจรสีตรงข้ามหรือสีตัดกัน

ที่มา : ลวดลายและเส้นสีบนผ้าทอพื้นเมือง 2543

สีเอกรงค์

สีเอกรงค์ คือ สีเนื้อแท้ที่นำมาผสมผสานกับสีเนื้ออื่นได้โดยการไล่ให้มีน้ำหนักของสีที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งศึกษาได้จากวงจรสีการใช้สีเอกรงค์จะช่วยให้ผลงานประสานเป็นหนึ่งเดียวไม่ว่าจะอยู่ วรณะร้อนหรือวรณะเย็น ทำให้ผลงานมีความกลมกลืนอย่างลึกซึ้งน้ำหนักของสีโดยปกติสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้โดยการผสม สีขาว สีเทา สีดำ และวรรณะของสีตรงข้าม เมื่อนำมาผสมผสานกัน จะทำให้น้ำหนักของสีมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางใดทางหนึ่งอาจจะสว่างขึ้นหรือคล้ำลงขึ้นอยู่กับการใช้ส่วนผสมอีกด้วย

ผสมสีขาว ผสมสีขาวเจือสีขาวเพื่อลดความเข้มของเนื้อแท้ที่ได้จากสีเดิมที่เรียกกันว่าสีจาง

ผสมสีเทา ผสมสีเทาเพื่อลดความเข้มของเนื้อแท้ที่ได้จากสีเดิม ที่เรียกกันว่าสีกลาง

ผสมสีดำ ผสมสีดำสีเข้มเพื่อเพิ่มความเข้มของเนื้อแท้ ที่ได้จากสีเดิมให้ได้น้ำหนักไปทางของสีดำที่เรียกกันว่าสีคล้ำ

ตารางสี



รูปที่ 2.50 ตารางสี

ที่มา : สวดลายและเส้นสีบนผ้าทอพื้นเมือง 2543

สีธรรมชาติ

วัสดุการให้สีของธรรมชาติส่วนใหญ่จะได้จากพรรณไม้นานชนิดซึ่งได้จากส่วนต่างๆของพรรณไม้บางสีได้จากเปลือกไม้บางสีได้จากแก่นไม้บางสีได้จากใบบางสีได้จากรากที่อยู่ใต้ดินถึงแม้เก็บจากต้นเดียวกันบางครั้งก็ให้สีที่แตกต่างกันหากเก็บคนละเวลาเก็บคนละเดือนคนละฤดูก็จะอาจจะให้สีที่แตกต่างกันออกไปพรรณไม้ต่างๆจะขึ้นจากชาวเขาเผ่าต่างๆที่ขึ้นดอยอยู่ตลอดเวลาเพราะไม้บางชนิดขึ้นอยู่ตามหน้าผาในป่าลึกบางชนิดจะขึ้นตามฤดูกาลเท่านั้นในอนาคตพรรณไม้เหล่านี้อาจจะหายากขึ้นทุกวันเพราะการบุกรุกทำลายป่าที่ระบบของนายทุนที่หวังกอบโกยผลประโยชน์จากธรรมชาติอย่างไม่รู้จักพอจึงเป็นเหตุทำให้พรรณไม้ที่ให้สีธรรมชาติถูกทำลายไปด้วยการนำพรรณไม้ที่ย้อมธรรมชาติมาใช้นั้นต้องอาศัยความชำนาญบวกกับต้องเป็นคนที่ช่างสังเกตเพราะการย้อมสีธรรมชาติในอดีตนั้นมีสีไม่มากนักการทดลองได้นำพรรณไม้ต่างๆที่ยังไม่เคยทดลองมาลองทำดูพืชบางชนิดจะให้สีโดยตรงบางชนิดไม่ได้ให้สีแต่ใช้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญสามารถนำมาผสมผสานร่วมกับพรรณไม้ที่ให้สีโดยตรงได้ทำให้การย้อมฝ้ายมีสีที่สวยงาม

ดังตัวอย่างที่ยกมาเป็นเรื่องของสีดำ สีเขาสีน้ำเงิน สีน้ำเงินอ่อน สีน้ำตาลจะให้สีที่ดูสดใสสวยงามมากขึ้นของสีนั้นๆเกิดจากการเติมพรรณไม้อื่นๆ ผสมผสานเข้าไปด้วยเช่นการเติมน้ำต่างที่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากขี้เถ้าของพรรณไม้ต่างๆเติมน้ำส้มที่ได้จากมะขามเปียกหรือน้ำจากลูกมะกรูดจากการทดลองของ ป้าแสงดา บันสิทธิ์ได้พยายามแก้ไขข้อบกพร่องของสีต่างๆโดยการย้อมสีจากผลมะเกลือรองพื้นก่อน การย้อมสีอื่นทุกชนิดจะทำให้การย้อมสีอื่นติดได้ดีกว่าสีไม่ตกลักษณะการให้สีที่ย้อมด้วยวัสดุ ธรรมชาติ มีความงดงามแฝงเร้นอยู่ในตัว ยิ่งพินิจก็ยิ่งเห็นความงามที่เกิดจากภูมิปัญญาของท้องถิ่น การย้อมสีธรรมชาติต้องเอามาตัดแปลง บางครั้งมีส่วนผสมของสีอื่นๆเข้าไปด้วยจึงจะได้สีที่สดใสสวยงามจากธรรมชาติ

กว่าจะได้สีธรรมชาติที่สวยงามได้ต้องผ่านการทดลองมานับครั้งไม่ถ้วน ต้องเป็นคนช่างสังเกต ช่างจดช่างจำ บางครั้งยังเกี่ยวข้องกับ การเก็บสะสมพรรณไม้ที่จะใช้สีบางสีจึงย้อมลองพื้นเสียก่อน แล้วนำมาย้อมทับอีกทีก็จะได้สีที่ต้องการ การย้อมสีธรรมชาติในบางครั้งต้องย้อมหลายๆครั้งจะย้อมสีใดก่อนหลังอีกด้วยเพราะผลรับจะให้สีที่แตกต่างกัน สีที่ได้จากการย้อมแตกต่างกันตรงไหนโดยทั่วไป ส่วนมากจะใช้วัสดุธรรมชาติเพียงตัวเดียวไม่ย้อมที่จะเสียเวลา ย้อมมากกว่า 1 ครั้ง การย้อมทับอีกครั้งจะ ได้ความรู้รู้สึกถึงความลึก ที่เกิดจากการซ้อนของชั้นสีเมื่อสีหนึ่งตกจางไปหลังจากผ่านการซักรีดสีรอง นั้นจะเข้มขึ้นมาแทนเพราะผ่านการย้อมทับนั่นเอง บางครั้งย้อมแบบกระดากกระต่างเห็นแล้วต่าง วิจารณ์ว่าย้อมได้ดีไม่เรียบร้อยเลยซึ่งตรงนี้เองที่เสนอให้ผ้าฝ้ายพื้นเมืองของบ้านไร่ไผ่งามที่แต่ละชิ้นจะไม่ ซ้ำกันจัดเป็นผ้าที่มีรูปแบบเพียงชิ้นเดียวก็ว่าได้

บางครั้งสีตกสร้างความไม่พอใจให้กับผู้บริโภค เพราะไม่เข้าใจในตัวสีธรรมชาติดีพอผ้าที่ผ่านการ ย้อมสีธรรมชาติยิ่งซักยิ่งตกนี้สวยงามเมื่อสีตกจนได้ที่จะเห็นความนวลของสีนั้นๆมีความน่าใช้มากใน สมัยก่อนพอตัดเย็บเสร็จจะนำมาลดน้ำแช่ให้อ่อนนิ่มแล้วใช้ไม้ทุบตีให้ผ้าฟูเป็นนวลยิ่งเก๋ยิ่งดี

สรุป สีที่นำมาใช้กันในการทอผ้านั้นในสมัยก่อนยังใช้สีตามธรรมชาติแต่ก็มีปัญหาเรื่อง ความคงทนของสีที่ไม่ติดคงทนถาวรสีที่ได้มาไม่มีเท่ากันและสีไม่ได้ตามความต้องการซึ่งในปัจจุบันเริ่ม นิยมหันมาใช้染料สังเคราะห์แทนการย้อมสีธรรมชาติ เพราะได้สีตามความต้องการมากยิ่งขึ้นไม่ตกสี เวลาใช้งานง่าย และสะดวกสบายในการหาซื้อ แต่ก็ยังมีบางหมู่บ้านที่ตัวผู้วิจัยได้ไปลงพื้นที่ที่ยังคง อนุรักษ์การย้อมสีฝ้ายจากธรรมชาติ ซึ่งมีกระบวนการผสมที่ได้สีผ้าที่สม่ำเสมอและค่อนข้างตรงกับ ความต้องการแต่สีที่ได้จะไม่สดใสมากนักจะออกสีหม่นๆ แต่ก็ยังคงความสวยงามแบบธรรมชาติอยู่ส่วน เรื่องจิตวิทยาสีของการทอผ้าที่จะนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อทำเป็นผลิตภัณฑ์จะใช้สีแนวทาง สีธรรมชาติ เพราะจากการศึกษาเรื่องผ้าทอของชาวไทลื้อนั้นจะมีผ้าทอที่มีสีแตกต่างกันออกไปตาม แนววิถีชีวิต ภูมิประเทศของแต่ละที่อาศัยอยู่ ซึ่งสามารถบ่งบอกได้ว่าแต่ละผืนมาจากที่ไหนซึ่งยังคงเป็น ศิลปะพื้นบ้านที่มนุษย์ในสมัยก่อนดำรงชีวิตโดยอาศัยธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ความจำ เป็นในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและการมีชีวิตอยู่ภายใต้กฎของธรรมชาติ (อ้างอิงจาก วัฒนะ จุฑะวิภาต .2545 หน้า 13)

2.6 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มแฟชั่น (TREND 2015 -2016)

2.6.1 ความหมายและความเข้าใจเกี่ยวกับแฟชั่น

แฟชั่นเป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Fashion ตามความหมายของราชบัณฑิตยสถานให้ ความหมายของคำนี้ว่า “สมัยนิยมหรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง” เป็นการยอมรับจนเกิด เป็นคำนิยมซึ่งหากกล่าวถึงคำว่าแฟชั่นหลายคนมีมุมมองลงไปในเรื่องเครื่องแต่งกายเพราะหาก กล่าวถึงคำว่า แฟชั่นในกระแสคำว่าแฟชั่นในกระแสปัจจุบันนั้น แฟชั่นเครื่องแต่งกายจะมีพื้นที่ใน กระแสความนิยมมากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากกลุ่มผู้บริโภคสามารถจับจ่ายได้ไม่ยากนัก เพราะราคา ไม่แพงจนเกินไปอีกทั้งกำลังซื้อของกลุ่มวัยรุ่นที่ต้องการมีพื้นที่ของตัวเองอยู่บนกระแสนี้ของคำว่า แฟชั่นดังนั้นแฟชั่นอาจกล่าวได้ว่าเป็นกระแสความนิยมทั่วไปในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาจมี กระบวนการเกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบหรือภาษาในช่วงหนึ่งซึ่งเป็นไปตามกระแสความสนใจ แฟชั่นของวัยรุ่นก่อตัวขึ้นในบริบทของการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อวัยรุ่นหันมาสนใจแฟชั่น ส่วนหนึ่ง เพราะต้องการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมผ่านการมีความสนใจร่วมกันในเรื่องเดียวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนและพูดคุยทำให้สามารถเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มได้รูปแบบทางวัฒนธรรม ที่มีอยู่วัยรุ่นสามารถ เลือกร่วมได้ประกอบกับเงื่อนไขเฉพาะสถานการณ์ในช่วงเวลารวมถึงโครงสร้างของตำแหน่งทาง สังคมของวัยรุ่นเวลานั้นๆ

ปัจจุบันมีการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคสินค้าพบว่าสินค้าในกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศของ วัยรุ่นไทยเกาะกระแสแฟชั่น และไม่ยึดติดในแบรนด์สินค้าอีกต่อไปขอมีเพียงฟังก์ชันการใช้งานที่ตรง กับความต้องการก็พร้อมตัดสินใจซื้อได้ทันทีและในกลุ่มของนักเรียนนักศึกษาถือเป็นตลาดที่กำลังซื้อ สูงกลุ่มหนึ่งของประเทศโดยสังเกตได้จากงานแสดงสินค้าไอที ที่จัดขึ้นตลอดทั้งปีจะพบว่ามีผู้ซื้อราย ใหญ่สองกลุ่มได้แก่กลุ่มนักเรียนนักศึกษาและกลุ่มคนวัยทำงาน (ปฐมอินทราโดม. www.ticthai.com)

ทั้งนี้พฤติกรรมผู้บริโภคสินค้าของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต พอสมควรโดยเน้นความสะดวกความชอบ และเป็นการบริโภคตามกระแสแฟชั่นเพื่อให้เกิด ความรู้สึกเป็นผู้นำกระแส ในขณะที่เดียวกันก็ลดพฤติกรรมยึดติดในแบรนด์สินค้าลงดังนั้นหากผ้า ไทยมีการปรับปรุงรูปแบบและภาพลักษณ์ให้มีความสัมพันธ์กับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคอาจ เป็นแนวทางในการส่งเสริมการตลาดเพื่อเจาะกลุ่มเป้าหมายที่มีกำลังซื้อสูงสุดในกลุ่มผู้บริโภคและ สามารถเพิ่มฐานผู้บริโภคผ้าไทยให้สูงขึ้น

ดังนั้นการให้ความสำคัญของแฟชั่นในฐานะวัฒนธรรมบริโภคเกิดขึ้นมาโดยอัตโนมัติจากการ ผลิตที่แพร่หลายขึ้น ของการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบทุนนิยมปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมบริโภคยัง ถูกเสริมด้วยความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในสังคมปัจจุบันที่ประสิทธิผลในการผลิตเป็นการเสริมสร้าง ความยุ่งเหยิงของการใช้สินค้า เพื่อแสดงสถานภาพรวมกับการมองข้ามเส้นแบ่งของศิลปะชั้นสูงกับ ศิลปะชั้นสูงกับศิลปะเพื่อมวลชน ที่นักคิดบางคนให้ความเห็นว่าเป็นวัฒนธรรมแบบหลังสมัยใหม่หรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียกว่า Postmodernism วัฒนธรรมบริโภคนิยมถูกสร้างความหมายให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกันได้ผ่านการใช้สื่อภายใต้ค่านิยมอันเป็นปกติการร่วมทำให้ผู้บริโภคตระหนักรับรู้ถึงการที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้ในขณะเดียวกันภายใต้แนวคิดดังกล่าวปัจเจกชนก็สามารถปรุงแต่งความหมายหรืออัตลักษณ์เฉพาะของตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการความต้องการทางจิตใจผ่านความหมายต่างๆที่ผู้ผลิตสินค้าที่จัดเตรียมไว้

2.6.2 แนวโน้มการออกแบบ (TREND 2015)

ในยุคRenaissanceเมื่อศตวรรษที่ 14-17ในยุโรปฟื้นฟูวิทยาการความรู้ของกรีกโรมันขึ้นมาโดยไม่ลอกเลียนแบบแต่ตีความและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสร้างปรากฏการณ์แนวความคิดมนุษยนิยมและปลดปล่อยตัวเองจากระบบศาสนา และสังคมแบบศักดินาเช่นเดียวกับการปฏิวัติด้านอุตสาหกรรมในศตวรรษที่19ที่เปลี่ยนแปลงระบบการผลิตครั้งใหญ่ด้วยการนำเครื่องจักรแบบไอน้ำมาใช้ทดแทนแรงงานคนจน ส่งผลต่อเนื่องให้เกิดผลิตภัณฑ์รวมซึ่งสร้างมานาคิดว่าการใช้ชีวิตจะสะดวกสบายขึ้นปรากฏการณ์ของทั้ง 2 ยุคสมัยต่างสะท้อนการหิบบียมอดีตมาตีความใหม่พร้อมกับแทรกค่านิยมและบริบทแห่งช่วงเวลาเข้าไป โดยยุคแรกมองอดีตเป็นทุนความรู้และอีกยุคมองวิถีทางเดิมเป็นทุนที่ต้องแก้ไขและพัฒนาต่อการหิบบียมอดีตมาใช้จึงไม่ใช่เรื่องใหม่เทรนด์และแฟชั่นก็เช่นเดียวกันที่ยังคงหมุนทับวงล้อเดิมเพียงแค่เปลี่ยนแปลงบริบท ตัวละคร วัสดุ ที่ทันสมัยอยู่ในช่วงเวลาหนึ่งก่อนจะจากไปและวนกลับมาอีกครั้งนั้นล้วนเป็นสินทรัพย์ทางปัญญาซึ่งเปรียบเสมือนทุนสะสมที่เฟื่องฟูและลดเลือนไปตามความนิยมเช่นเดียวกับ 4 เทรนด์หลัก ของปี2015 ที่หิบบียมอดีตมาตีความมาต่อยอดตีความและสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ผลใหม่แห่งยุคแม้ว่าวิกฤตเศรษฐกิจ และความขัดแย้งทางสังคมที่ลุกลามไปทั่วโลกในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้สร้างรอยแผลใหญ่ให้กับผู้คนและบางประเทศอย่างสาหัสแต่นั้นมิได้เป็นสัญลักษณ์ของการปราชัยหรือยากับที่บนซากปรักหักพังแต่กลับเป็นการสร้างทุนสู่โอกาสในการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่า

1. ทุนทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

โลกาภิวัตน์ไม่เพียงลดข้อจำกัดด้านพื้นที่ และสร้างตลาดแบบเสรีนิยมซึ่งเอื้อต่อการเคลื่อนย้ายเม็ดเงินสินทรัพย์ระบบแรงงานเท่านั้นแต่ยังมีผลต่อวัฒนธรรมเช่นกันวัฒนธรรมที่แข็งแกร่งไม่ได้ตั้งตระหง่านในแผ่นดินเดิมแต่เป็นการถูกเล่นแร่แปรธาตุจากนักเดินทางผู้ชาญฉลาดในการหิบบียมนั้นผสมนั้นโดยยังคงแก่นแนวคิดหลักไว้ในส่วนผสมใหม่ ที่ลงตัวไม่ว่าจะเป็นไลฟ์สไตล์ Gypset วัฒนธรรมหลอมรวมระหว่างนักพนันจรจัดและนักเดินทางนักเดินทางระดับเฟิร์สคลาสนอกจากการดิงบุกคลิกและสไตล์ส่วนบุคคลสู่ธุรกิจแล้วในเชิงอัตลักษณ์ของพื้นที่ก็เช่นกัน เมื่อคนเริ่มเบื่อหน่ายการผูกขาดและส่งออกภาพลักษณ์แฟชั่นเดิมๆ จากศูนย์กลางอย่างปารีสหรือมิลานจึงมีการปึกหมุดในดินแดนที่ท้าทายกว่าทั้งอินเดีย บราซิล แม้กระทั่งเลบานอนซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตความขัดแย้งเดิมเพื่อสร้างสไตล์ไอคอนใหม่ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ต้นทุนทางชีวิต

แน่นอนว่าผู้คนไม่น้อยต่างต้องการมีชีวิตอย่างไร้เงื่อนไขด้านเวลา นั่นคือสามารถดำรงความอ่อนเยาว์และสุขภาพแข็งแรงไว้ตราบนานเท่านาน ผู้สูงวัยอันเป็นผลผลิตของการฉลองชัยชนะหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กำลังเป็นโจทย์ข้อที่ใหญ่ให้คนรุ่นถัดไปเตรียมพร้อมรับมือกับกับความชราภาพและการอยู่ร่วมกันในสังคมซึ่งขณะนี้ไม่ว่าจะเทคโนโลยีทางการแพทย์นาโนเทคโนโลยี ชีวเคมี ชีวโมเลกุล วิศวกรรมต่างผลึกกำลังเพื่อหาวิธีที่ยั่งยืนฟู กระทั่งสร้างอะไหล่เทียมนั้นไม่ได้หมายถึงการพุงความแก่ชราไว้พร้อมโรคภัยแต่เป็นการสร้างความงดงามแห่งวัยชราที่สมวัยแข็งแรงเปี่ยมสุขและที่เหนือไปกว่านั้นคือการถอดเข้มนาฬิกาโดยเก็บความอ่อนเยาว์ไว้โดยไม่แปรเปลี่ยน

3. ต้นทุนด้านข้อมูลหรือBigDataขนาดใหญ่

ที่ถูกผลิตขึ้นมา เมื่อเชื่ວันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่โยงใยสายสัญญาณในทุกพื้นที่กำลังถูกแปรเปลี่ยนเป็นระบบพร้อมใช้พร้อมใช้งานอย่างเหนือชั้นมากขึ้นด้วย ข้อมูลที่เคยถูกสั่งสมในอุปกรณ์ เซอร์เวอริ่ง เริ่มถูกดึงมาใช้และสร้างปฏิภรียาตอบกลับไประหว่าง ระบบกับอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ (Machine to Machine หรือ M2M) โดยทั้งหมดนี้เรียกว่า Internet of things (IoT) และกำลังเริ่มเอื้อประโยชน์ต่อชีวิตยุคใหม่นอกจากความล้ำสมัย แล้วอารมณ์ความรู้สึกระหว่างผู้ใช้ ก็เป็นส่วนสำคัญเพราะอุปกรณ์ยุคใหม่ต่างพยายามสร้างหัวใจและความเข้าใจต่อผู้ใช้งาน ไม่ต่างจากเพื่อนคู่หูที่มีชีวิตกระทั่งก้าวไกลไปกว่านั้นด้วยการเอาชนะความตายด้วยปัญญาประดิษฐ์

4. ต้นทุนทางธรรมชาติ

นี่เป็นอีกแนวคิดที่เกิดขึ้นในทุกปีแต่ธรรมชาติไม่ใช่สไตล์เพราะเป็นหัวใจของทุกกระบวนการสร้างสรรค์ปีนี้แนวโน้มกำลังหวนกลับไปหาจุดเริ่มต้นของมนุษย์ตั้งแต่ยุคน้ำแข็งจนเปลี่ยนผ่านยุคสู่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ กระทั่งสร้างจุดหมายใหม่จากท้องทะเลซึ่งกินบริเวณมากกว่า 3 ใน 4 ของพื้นที่โลกแต่พื้นที่ดังกล่าวกลับมีการสำรวจศึกษา และตั้งทรัพยากรนอกเหนือจากปิโตรเลียมมาใช้มากที่สุดไม่เว้นแม้แต่การหาแหล่งอาหารสำรอง เพื่อสร้างทางเลือกหากความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์และพืชพันธุ์แบบเดิมไม่หลงเหลืออยู่อีกต่อไป (ที่มา: <http://www.tcdc.or.th/projects/trend/>)

2.6.3 แนวโน้มการออกแบบ (TREND 2016)

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมกระทรวงอุตสาหกรรมเผยแนวโน้มแฟชั่นหรือเทรนด์สำหรับฤดูกลางสปริงซัมเมอร์ 2016 (Spring Summer 2016) โดยแบ่งออกเป็น 4 ธีมหลักโดยแต่ละธีมจะนำเสนอมุมมองวัตถุดิบใหม่ล่าสุด โดยสอดคล้องกับเทรนด์โลก ได้แก่

1. ทropic Artisan (Tropical Artisan)

การนำเสนอแรงบันดาลใจ ที่ได้จากความเป็นธรรมชาติของวัตถุดิบที่หลากหลายและแปลกใหม่ผสมกับงานคราฟต์ทำมือรวมถึงการเติมแต่งด้วยภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของไทยเพื่อตอบสนองอีโคไลฟ์สไตล์ไทย (Eco Lifestyle) ของคนยุคปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สนุกสนาน (SnookSnan)

การสะท้อนอุปนิสัยของคนไทย ที่สัมผัสได้ถึงความสุขของสตรีทสไตล์ (StreetStyle) เป็นธีมที่รวบรวมแฟชั่นลำลองที่มาพร้อมกับสีสันที่ฉูดฉาดและลวดลายกราฟิกต่างๆบนตัวผ้า

3. อินโดจีน (Indochine)

การนำเสนอความงดงามของผ้าพื้นบ้านที่คงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันหลากหลายของอารยธรรมชนเผ่าไทยในคาบสมุทรอินโดจีนผ่านงานทอานปัก งานตกแต่งลายผ้า เป็นต้น

4. เจนเดอร์ฟิวเจอร์ริซึม (GenderFuturism)

การนำเสนอสังคมไทยที่ด้านหนึ่งยึดติดขนบเดิมแต่อีกด้านหนึ่งเปิดรับความแตกต่างด้วยแนวคิดที่ทันสมัย ไปพร้อมกันธีมนี้สะท้อนศิลปะการปรับตัวของคนไทยที่มีการปรุงแต่งอย่างซับซ้อนแต่อยู่ในรูปแบบความเรียบง่ายทั้งนี้การนำเสนอธีมต่างๆ จะเน้นการตอบสนองความต้องการสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์และการยอมรับผ่านการปรับกระบวนการพัฒนาแนวคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ด้วยนวัตกรรมแฟชั่นสร้างเอกลักษณ์พร้อมยกระดับขีดความสามารถการแข่งขันของผู้ประกอบการให้ได้มาตรฐานสากล และผลักดันสู่การเป็นศูนย์กลางแฟชั่นอาเซียนในปี 2560 ต่อไป (ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สปริง ซัมเมอร์ 2016)

2.7 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องประกอบการแต่งกาย

เครื่องประกอบการแต่งกาย (Accessories) คือวัตถุที่ใช้ประกอบสมัณิยมนที่นำมาประกอบกับการแต่งกายแต่ละชุดให้มีความสวยงามเหมาะสม เช่น เครื่องแต่งกายชิ้นต่าง ๆ ประกอบด้วย กระเป๋าถือ รองเท้า หมวก ถุงเท้าเข็มขัด และเครื่องประดับ

2.7.1 ประวัติความเป็นมาของกระเป๋า

ต้นกำเนิดของกระเป๋า เกิดขึ้นยุคสมัยใดนั้นไม่มีข้อมูลที่แน่ชัดมีเพียงแหล่งข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษรกล่าวไว้ทำให้พอที่จะรู้ที่มาที่ไปอย่างคร่าวๆ จากข้อมูลซึ่งเป็นภาษาอียิปโบราณได้มีการกล่าวถึงกระเป๋าคาดเอวในศตวรรษที่14ว่าวัสดุ ที่ใช้ในการทำกระเป๋ารวมไปถึงฝือในการตัดเย็บเป็นตัวบ่งบอกจากหนังสือ ส่วนกระเป๋านั้นนิยมเย็บเป็นในใหญ่เพื่อใช้สำหรับใส่สิ่งของในการเดินทาง ซึ่งจะเป็นในรูปแบบของกระเป๋าสพายหลังโดยจะใช้วิธีการสพายทะแยง

ในศตวรรษที่17ยุคนี้เป็นยุคที่ติดค่านิยมแห่งความเป็นกุลสตรีงานบ้านงานเรือนจะต้องเด่นเพียบพร้อมจึงเชื่อว่างานในด้านการเย็บปักถักร้อยก่อให้เกิดการเริ่มมีการเย็บกระเป๋าใส่สตางค์ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในยุคนี้จึงมีรูปแบบกระเป๋าที่สวยงามและหลากหลายมากขึ้นจากยุคก่อนๆต่อมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในศตวรรษที่18รูปแบบของกระเป๋าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากยุคก่อนๆมากเนื่องจากในยุคนี้รูปแบบการแต่งกายจะมีรูปแบบที่เรียบง่ายมากขึ้น เพื่อให้เกิดความคล่องตัวการพกพากระเป๋าต่างค์ขนาดใหญ่ไม่สะดวกในการพกพา ทำให้เสื้อผ้าเสียรูปไม่สวยงามจึงทำให้เกิดกระเป๋าถือออกมาโดยในช่วงแรกนั้นเป็นรูปแบบกระเป๋าถักซึ่งไม่สะดวกในการพกพาส่งของ เช่นน้ำหอมเครื่องสำอางค์เพราะกระเป๋ามีรูปแบบการใช้งานที่จำเพาะมากยิ่งขึ้นต่อมาในยุคสงครามโลก ความต้องการในการใช้หนังสัตว์ในด้านต่างๆมีมากขึ้นจนเป็นเหตุที่เกิดสภาวะขาดแคลนหนังสัตว์จึงมีผู้ประดิษฐ์หนังเทียมขึ้นมาใช้ทดแทนหนังสัตว์ที่กำลังเป็นที่ต้องการหนังเทียม จึงเป็นที่ยอมรับในเวลาอันรวดเร็วพร้อมๆ กับการผลิตกระเป๋าหนังเทียมที่มีรูปแบบสวยงามซึ่งถือว่าเป็นประวัติศาสตร์หน้าใหม่สำหรับวงการกระเป๋าต่อมาในปี.ศ.1950กระเป๋าแบรนด์เนมได้เริ่มเกิดขึ้นจนในศตวรรษที่20ถึงปัจจุบันเป็นยุคที่กระเป๋าได้รับความนิยมเป็นอย่างมากที่สุดกระเป๋าถือกลาง เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันและต้องสอดคล้องกับแฟชั่นเสื้อผ้าต่างๆจึงเป็นเหตุให้มีการออกแบบและผลิตกระเป๋าออกมาเป็นจำนวนมาก และมีรูปแบบหลากหลายเพื่อรองรับแบบของแฟชั่น ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป (A history of handbags.2001:Online)

2.7.2 การแบ่งประเภทของกระเป๋าถือ

ในปัจจุบันการใช้งานกระเป๋ามีสไตล์การออกแบบหลากหลายรูปแบบ ลักษณะของกระเป๋ามีการเน้นรายละเอียดของกระเป๋ามากขึ้น อาทิผ้าซับในสามารถผสมกลมกลืนกับตัวกระเป๋าได้อย่างลงตัวหนึ่งตามธรรมชาติจะมีการเพิ่มคุณภาพทางด้านเทคนิคมากขึ้นการเพิ่มเติมรูปแบบที่มีอยู่แล้วโดยมีการพิมพ์ลายใหม่การอัปเดตตามธรรมชาติการเพิ่มเติมสิ่งที่ไม่มียุคที่แปลกใหม่เครื่องหนังที่มีขายอยู่ทั่วไปในตลาดปัจจุบันแบ่งแยกได้โดยใช้ 2 หลักการคือ

1. การแบ่งแยกตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ดังนี้

1.1 กระเป๋าเล็ก-และของจุกจิกโดยส่วนใหญ่จะเป็นของใช้ส่วนตัวแบ่งออกเป็นชนิดต่างๆดังนี้

1.1.1 กระเป๋าใส่ธนบัตร ซึ่งโดยทั่วไปแต่ละคนจะมีไว้อย่างน้อยคนละ1 ชิ้นเป็นของใช้ส่วนตัวการเลือกซื้อขึ้นอยู่กับความพึงพอใจและลักษณะนิสัยส่วนตัวปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบหลักของกระเป๋าประเภทนี้คือ

- ช่องใส่บัตรขนาดต่างขึ้นอยู่กับขนาดของธนบัตรในประเทศนั้นๆในแต่ละประเทศจะมีขนาดของธนบัตรที่แตกต่างกันออกไป ผู้ออกแบบกระเป๋าจะต้องคำนึงถึงขนาดของธนบัตรเป็นสำคัญ

- ช่องใส่เศษสตางค์ในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น แบบมีชิป หรือแบบมีฝาปิดเปิดกระดุมมีช่องขยายขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ใช้อีกเช่นกันบางคนไม่นิยมมีช่องใส่เศษสตางค์ในกระเป๋าโดยเฉพาะสุภาพบุรุษเพราะจะทำให้กระเป๋ามีความหนาเกินไป

- ช่องใส่การ์ดต่างๆ ในปัจจุบันความนิยมในการใช้เครดิตการ์ด และบัตรสมาชิกต่างๆ มีสูงมากดังนั้นช่องใส่การ์ดจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นแต่กระเป๋าแต่ละใบจะมีอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความพึงพอใจและความต้องการของแต่ละบุคคล

- ช่องใส่บัตรประชาชน ใบขับขี่ หรือรูปถ่าย คนส่วนใหญ่ต้องการช่องนี้เพราะต้องมีบัตรติดตัวแต่บางคนมีความต้องการเป็นพิเศษในการพกพารูปถ่ายของครอบครัวจึงต้องการมีช่องที่เป็นพลาสติกใสประกอบด้วยในบางประเทศขนาดของกระเป๋าถูกจำกัดด้วยขนาดของบัตรต่างๆ มากกว่าขนาดของธนบัตร

1.1.2 กระเป๋าใส่พวงกุญแจ กุญแจเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิต ทำให้ต้องสรรหากระเป๋าเพื่อใช้ในการอำนวยความสะดวก ในรูปแบบต่างๆ กันโดยจะต้องมีอะไหล่ช่วยในการเก็บกุญแจไว้ด้วยกันเป็นห่วงรวม หรือ ห่วงแยกขนาดต่างๆ

1.1.3 กระเป๋าใส่เศษสตางค์ เศษสตางค์ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการใช้ชีวิตประจำวันจึงได้มีการออกแบบกระเป๋าใส่เศษสตางค์ชนิดต่างๆ มากมายเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้มีทั้งรูปแบบที่เป็นกระเป๋าชิปรูต กระเป๋าแบบมีฝาปิดกระดุม เป็นต้นโดยส่วนใหญ่กระเป๋าประเภทนี้จะทำจากเศษหนังเนื่องจากผู้ที่ไม่นิยมกระเป๋าประเภทนี้ที่มีราคาสูงนอกจากนี้ยังสามารถออกแบบกระเป๋าที่ใช้ใส่เศษสตางค์และพวงกุญแจควบคู่กันไปด้วยเพื่อความสะดวกในการใช้งาน

1.1.4 กระเป๋าใส่นามบัตร กระเป๋าประเภทนี้จะแบบออกมาเพื่อประโยชน์ใช้สอยบางอย่างเพื่อสนองความต้องการของผู้ซื้อที่มีบัตรเครดิตการ์ดมาก และต้องใช้นามบัตรมากในการติดต่อธุรกิจ

1.1.5 กระเป๋าอื่นๆ เช่น กระเป๋าใส่พาสปอร์ต กระเป๋าใส่สมุดเช็คกระเป๋าใส่ของเบ็ดเตล็ดเพื่อพกติดตัวในการเดินทาง ฯลฯ

1.2 กระเป๋าสะพายสตรี เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสตรีทั่วไปเพื่อใช้บรรจุสิ่งของในการดำรงชีวิตประจำวันโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อออกนอกบ้านการเลือกซื้อกระเป๋าสตรีขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ ดังนี้

1.2.1 ประโยชน์ใช้สอย ซึ่งขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ และความต้องการของแต่ละบุคคลว่ามีความจำเป็นและพอใจที่จะบรรจุของได้มากน้อยเพียงใดและความนิยมในกระเป๋าแต่ละประเภทเช่นบางคนนิยมใช้กระเป๋าที่มีชิปเพราะมีความสะดวกในการใช้งานและปลอดภัย

1.2.2 แฟชั่นตามสมัยนิยม กระเป๋าสตรีเป็นกระเป๋าที่ใช้ประกอบในชีวิตประจำวันและได้กลายเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการบ่งบอกถึงบุคลิกภาพ ดังนั้นแฟชั่นจึงได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการเลือกซื้อกระเป๋าสตรี

1.2.3 สีสนของกระเป่า ปัจจัยนี้ขึ้นอยู่กับกลุ่มของลูกค้า ซึ่งก็มีความสำคัญค่อนข้างมาก เนื่องจากปัจจัยแพ้นที่เข้ามาเกี่ยวข้อง และความนิยมในตลาดซึ่งมีผลมาจากสภาพภูมิอากาศด้วยในประเทศทางยุโรปจะมีการแบ่งฤดูออกเป็น 2 ฤดูหลัก ฤดูร้อน และฤดูใบไม้ผลิซึ่งเป็นฤดูที่สดใสแพ้นจะเป็นสีอ่อนและสีสดสีสนของกระเป่าจะเป็นไปตามแพ้นของเสื้อผ้าเป็นหลักส่วนในฤดูหนาว (ฤดูใบไม้ผลิ) เป็นฤดูที่อากาศหนาวมีบรรยากาศอึมครึมสีสนของกระเป่าก็จะมีสีเข้มและหนักตามไปด้วยเช่นเดียวกันซึ่งจะเป็นไปตามสีสนของเสื้อผ้า แต่ในประเทศไทยสีสนไม่มีผลมากนักเพราะอากาศไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง สีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือสีดำสีน้ำตาล เบทเพราะง่ายแก่การนำไปใช้งาน เข้าได้กับเสื้อผ้า แต่มีบางกลุ่มจะมีการเลือกใช้กระเป่าสีสนต่างๆให้เข้ากับรองเท้าและเสื้อผ้า

1.3 กระเป่าเดินทาง และกระเป๋าใส่อุปกรณ์ห้องน้ำ กระเป่าเดินทางเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตประจำวันการเลือกใช้ชนิดของกระเป่าขึ้นอยู่กับ

1.3.1 ระยะเวลาของการเดินทางซึ่งบอกถึงขนาดและปริมาณของสัมภาระที่ต้องนำไปใช้

1.3.2 ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง เช่นกระเป่าเดินทางโดยสารรถประจำทางจะต่างจากกระเป่าที่ใช้เดินทางโดยเครื่องบิน เป็นต้น เพราะการเดินทางแต่ละแบบมีขีดจำกัดที่แตกต่างกัน

1.3.3 ความพอใจและความต้องการของแต่ละบุคคล กระเป่าเดินทางนั้นนับรวมตั้งแต่กระเป่าใส่สัมภาระเล็กๆน้อยๆไปจนถึงกระเป่าบรรจุเสื้อผ้าที่มีขนาดใหญ่ใช้บรรจุเสื้อผ้าและอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีความจำเป็นต้องนำไปถึงจุดหมายแต่สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญค่อนข้างมากในการเดินทางก็คืออุปกรณ์ที่ใช้ในห้องน้ำซึ่งจะต้องพกติดตัวไปด้วยดังนั้นจึงได้มีกระเป่ารูปแบบต่างออกมาให้ใช้ในการบรรจุอุปกรณ์ห้องน้ำเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เดินทาง

1.4 กระเป่าเอกสาร การทำงานนั้นถือเป็นเรื่องหลักในการดำรงชีวิต หลายสาขาวิชาชีพมีความจำเป็นที่จะต้องพกพาเอกสารนานาชนิด เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานนอกสถานที่หรือในการเดินทางไปกลับจากที่ทำงานกระเป่าเอกสารจึงกลายเป็นเอกสารจำเป็นควบคู่ไปกับการทำงานในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักธุรกิจ ดังนั้นจึงมีการออกแบบกระเป่าเอกสารในรูปแบบต่างกันเพื่ออำนวยความสะดวกในการพกพาเอกสารเครื่องเขียน นอกจากนี้กระเป่าเอกสารยังเป็นปัจจัยหลักในการเสริมบุคลิกให้กับผู้ใช้อีกด้วยสามารถแยกกระเป่าเอกสารออกเป็น 2 ประเภท

1.4.1 กระเป่าเอกสารทรงแข็ง กระเป่าประเภทที่มีโครงไม้ พลาสติกเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในนามของกระเป่าเจมส์บอนด์ ซึ่งมีขนาดและโครงสร้างที่แตกต่างกันออกไป

1.4.2 กระเป่าเอกสารทรงนิ่ม เป็นกระเป่าที่ไม่มีโครงไม้ประกอบ ลักษณะโครงสร้างใกล้เคียงกับกระเป่าสตรี แต่ขนาดและรูปแบบแตกต่างกันไปโดยออกแบบให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์

ปัจจุบันกระเป่าประเภทนี้ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากนอกจากนี้ยังมีกระเป่าหนีบชายซึ่งพอจะเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษาไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมอยู่ในกระเป๋าประเภทนี้ด้วยเพราะในอดีตผู้ชายไม่นิยมใช้กระเป๋าแต่ในปัจจุบันความนิยมเปลี่ยนไปผู้ชายหันมานิยมใช้กระเป๋าในการใส่ของมากขึ้นแต่ส่วนใหญ่จะเป็นกระเป๋าหิ้วและมีหูหิ้วสั้นใช้คล้องข้อมือมากกว่าสะพายแบบสตรี

2.7.3 การแบ่งรูปแบบของกระเป๋า

ลีนาถ เลิศไพรวรรณ (2549: 140-150) กล่าวถึงรูปแบบของกระเป๋าตั้งแต่เดิมมาและเป็นพื้นฐานทางการผลิตให้เหมาะสมกับการใช้งานที่ต่างกัน

1. กระเป๋าหิ้ว (The Tote) หมายถึงกระเป๋าถือแบบมาตรฐานที่มีหูหิ้วได้คล้องใส่ของเป็นรูปแบบแรกๆ ที่เน้นประโยชน์ใช้สอยแบบพื้นฐานต่อมาได้มีการสร้างสรรค์ให้มีช่องใส่ของด้านในเพิ่มเติมขึ้นมา

2. กระเป๋าหิ้ว (The clutch) หมายถึง กระเป๋าที่มีขนาดเล็กและเบา เน้นความบางใส่ของไม่มาก กระเป๋าประเภทนี้มักเป็นรูปแบบพื้นฐานของกระเป๋าในเวลากลางคืน

3. กระเป๋าถือเดินทาง (The Traveller) หมายถึงกระเป๋าประเภทใช้เพื่อการเดินทางโดยมีขนาดเล็กใหญ่ลดหลั่นกันไป โดยปกติกระเป๋าประเภทนี้จะมีช่องเล็กช่องน้อยมากมายเพื่อความสะดวกสบายในการเดินทาง

4. กระเป๋าถือเล่น (The Flirt) หมายถึงกระเป๋าประจำวัน หรือเดินทางไป-กลับบ้านทุกวันภายในมีช่องใช้ส่วนตัวสตรีบางคนเปลี่ยนกระเป๋าประจำวันบ่อยอาจเพราะเพื่อที่จะใช้ใบเดิมทุกวันแต่โดนส่วนใหญ่จะนานๆเปลี่ยนครั้งโดยเฉพาะเวลาไปทำงานอาจจะต้องใช้กระเป๋าที่ดูเรียบร้อยสุภาพ แต่ถ้าเป็นวันหยุดอาจจะเลือกรูปแบบได้มากกว่าตามการแต่งตัว

5. กระเป๋าย่อม (The Tuck) หมายถึง กระเป๋าที่ออกแบบง่าย ๆ คล้ายย่ามสะพายไหล่ของไทย จุช่องได้มาก สะดวกในการหยิบของมาใช้

6. กระเป๋าสะพาย (The Messenger) หมายถึง กระเป๋าขนาดเล็กมีสายสะพาย ปกติจะยาวแบบสะพายแล่งได้ใช้ประโยชน์ในการพกพาเป็นกระเป๋าแบบติดตัวมีที่เก็บเงินและบัตร

7. กระเป๋าทรงแจกัน (The Vessel) หมายถึง กระเป๋าที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นกระเป๋าที่มีปากบาน และก้นเล็ก เป็นกระเป๋าที่ได้รับอิทธิพลด้านแฟชั่นมากขึ้น

2.7.4 การแบ่งลักษณะของกระเป๋าถือในด้านการผลิต

การใช้กระเป๋าในปัจจุบัน ยังคงนิยมใช้ขนาดใหญ่และขนาดเล็ก โดยที่กระเป๋ากลางจะได้รับความนิยมลดลง กระเป๋าที่มีความนุ่มแต่โครงสร้างยังคงได้รับความนิยมกระเป๋าถือจะเน้นถึงการ

ใช้งานและความสวยงาม อุปกรณ์ตกแต่ง โดยการประดับด้วยอุปกรณ์เล็กๆ การใช้สีและการออกแบบ เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเน้นความโดดเด่นสะดุดตา ซึ่งเราสามารถแบ่งลักษณะของกระเป่าถือสตรีโดยทั่วไปได้ตามรูปแบบโครงสร้างของกระเป่า(Pattern)โดยการยึดเอาลักษณะการยึดข้างเป็นหลักโดยการแบ่งโดยกระเป่าในแต่ละใบนั้นไม่จำเป็นต้องมีลักษณะการยึดข้างเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่อาจจะมีการผสมผสานรูปแบบการยึดหลักข้างหลายๆแบบรวมกันก็ได้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและจินตนาการของนักออกแบบ โดยสามารถแบ่งลักษณะการยึดข้างออกเป็น 5 ลักษณะใหญ่ๆดังนี้

1. ลักษณะของกระเป่าถือสตรีแบบไม่มียึดข้าง การออกแบบกระเป่าในลักษณะนี้จะเป็นการออกแบบให้ยึดข้างอยู่กับตัวกระเป่า โดยกระเป่าถือแบบไม่มียึดข้างแบ่งออกเป็น 5 แบบดังนี้

1.1 แบบประกบ เป็นลักษณะกระเป่าที่มีเพียงขึ้นหน้ากับขึ้นหลังประกบกัน ตรงส่วนรอบต่อต้านข้างอาจจะมีการกั้นหรือการเดินเส้นเพื่อความสวยงาม

1.2 แบบจับจีบ มีลักษณะคล้ายกับแบบประกบแต่มีความแตกต่างกันที่ตัวกระเป่าจะมีการจับจีบเพื่อเพิ่มความนุ่มนวล และเพิ่มพื้นที่ในการใช้ประโยชน์

1.3 แบบพับถุง มีลักษณะเหมือนการพับถุงกระดาษ คือที่มุมที่ก้นของกระเป่าทั้ง 2 ด้านจะมีลักษณะการพับเป็นสามเหลี่ยมเพื่อเป็นการขยายข้างให้กับกระเป่า

1.4 แบบยึดข้างในตัว เป็นรูปแบบที่มีผู้นิยมมากที่สุด จะเห็นได้จากกระเป่าผ้าลาดโลกร้อนจะใช้วิธีนี้ในการขยายข้างให้กับกระเป่า สังเกตได้จากด้านข้างกระเป่าจะเป็นรูปตัว T กลับหัว

1.5 แบบฐานก้น เป็นการตัดขึ้นกันกระเป่า ส่วนใหญ่จะใช้กับกระเป่าที่ต้องการให้มีลักษณะคงรูปเป็นทรงกระบอก

2. ลักษณะของกระเป่ายึดข้าง 1 ชั้น ลักษณะของการออกแบบกระเป่าประเภทนี้จะนิยมมากเป็นการออกแบบโดยใช้ตัวขึ้นกันกระเป่าและตัวของยึดข้างเป็นชิ้นเดียวกันส่วนใหญ่จะเป็นกระเป่าทรงครึ่งวงกลมหรือกระเป่าทรงสี่เหลี่ยม

3. ลักษณะของกระเป่ายึดข้าง 2 ชั้น ลักษณะของกระเป่าประเภทนี้จะนิยมออกแบบให้ตัวกระเป่ามีขึ้นเดียวกันกัตัวกันกระเป่าหรือบางครั้งอาจจะมีการแยกชิ้นส่วนของกันกระเป่าออกจากตัวกระเป่าโดยการออกแบบยึดข้างเป็น 2 ชั้น (ซ้าย-ขวา)

4. ลักษณะของกระเป่ายึดข้าง 3 ชั้นกระเป่าประเภทนี้จะนิยมออกแบบให้ตัวกระเป่ากันกระเป่าและข้างกระเป่าเป็นคนละชิ้นกัน

5. ลักษณะการยึดข้างแบบกลีบ กระเป่าประเภทนี้จะมีการยึดข้างตามแบบการยึดข้าง 1 ชั้น 2 ชั้น หรือ 3 ชั้น จากนั้นจะมีการจับจีบที่ด้านบน หรือด้านล่างของด้านข้างกระเป่าซึ่งบางครั้งอาจจะมีการจับจีบทั้ง 2 ด้าน (กัญยพัชร ไซยเลิศวิทยา.2551:ซีดีรวม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.5 วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต

วัสดุ อุปกรณ์

1. วัตถุดิบภายนอกวัสดุที่ใช้เป็นวัตถุดิบหลัก ที่มองเห็นได้จากภายนอกซึ่งเป็นตัวบ่งบอกถึงคุณภาพของกระเป๋าในด้านของความสะดวกสบายและราคา วัตถุดิบหลักที่ใช้มีดังนี้

1.1 หนังแท้ คือหนังที่เป็นผลพลอยได้จากวัตถุดิบจากธรรมชาติที่ได้จากสัตว์แล้วนำมาผ่านกระบวนการทางเคมี และตกแต่งเป็นหนังชนิดต่างๆ กันขึ้นอยู่กับตัวของวัตถุดิบเองและมีจุดประสงค์ของการใช้งาน ดังนั้นการคัดเลือกหนังเพื่อให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพและราคาของผลิตภัณฑ์

1.2 หนังเทียม เป็นวัสดุสังเคราะห์ที่มนุษย์นั้นได้ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาเพื่อเลียนแบบหนังแท้ โดยใช้กระบวนการการผลิตทางเคมีอุตสาหกรรม ทำผิวเทียมบนเนื้อผ้าหรือใยสังเคราะห์ให้มีสีสัมผัสคล้ายเหมือนหนังแท้และหนังเทียม สามารถนำไปพิมพ์หรืออัดลวดลายต่างๆแบบลายธรรมชาติได้ ในปัจจุบันเทคโนโลยีทางการผลิตได้พัฒนาขึ้นเป็นอย่างมากจนทำให้ผู้ที่ไม่มีความรู้ความชำนาญจะบอกความแตกต่างระหว่างหนังแท้และหนังเทียมได้ ซึ่งในปัจจุบันหนังเทียมมีอยู่ 2 ชนิด คือ หนังพียู และหนังพีวีซี

1.3 ผ้าชนิดต่างๆ รวมถึงผ้าฝ้าย และผ้าชนิดอื่นๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับการออกแบบ และความนิยมของตลาด โดยส่วนใหญ่ผ้าที่ใช้ผลิตเป็นวัตถุดิบภายนอกจะต้องมีความน่าดึงดูดในตัวเนื้อผ้าเองและควรมีความหนาพอสมควรจึงจะรักษาทรงให้กับกระเป๋าได้

2. วัตถุดิบภายใน(ซับใน)กระเป๋าทุกชนิดจะต้องมีองค์ประกอบภายในช่วยเสริมให้กระเป๋าน่าใช้มากขึ้นเพื่อช่วยให้ภายในกระเป๋าดูเรียบร้อยและเพิ่มประโยชน์ใช้สอยให้กับกระเป๋าวัตถุดิบที่ใช้เป็นซับในมีดังนี้

2.1 หนังแท้ เป็นหนังที่มีความบาง และราคาถูก สำหรับผิวที่นิยมใช้เป็นตัวซับในคือหนังแกะที่เกรดต่ำ และหนังท้องหมูซึ่งมีราคาถูกแต่จะต้องมีน้ำหนักมากกว่า

2.2 หนังเทียม เป็นหนังชนิดบางที่ได้รับความนิยมสูงมากเพราะดูคล้ายหนังแท้แต่น้ำหนักเบา ราคาถูก แต่ข้อเสียของหนังเทียมคืออายุการใช้งานที่จำกัด

2.3 ผ้า ได้รับความนิยมมากขึ้น เพราะมีความคงทนมากกว่า และราคาค่อนข้างถูกหาซื้อง่ายสามารถเลือกหลายๆได้ที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ดูน่าสนใจยิ่งขึ้นที่ใช้ทำซับในมีหลายชนิดเช่น ผ้าฝ้าย ผ้าโพลีเอสเตอร์ ผ้าซาติน ผ้าอื่นๆตามแฟชั่น

3. วัสดุเสริมทรงเนื่องจากกระเป๋า ทำได้จากวัตถุดิบหลายประเภทบางประเภทไม่สามารถ

รักษาทรงเองได้ด้วยตัวเองจึงต้องหาวัสดุเสริมทรงมาช่วยให้กระเป๋าดูดีขึ้นหรือช่วยให้การใช้งานง่าย เอกสารนี้เป็นเอกสารทรัพย์สินทางปัญญาของบริษัทฯ ขอสงวนสิทธิ์ในเอกสารนี้ ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่หรือใช้ในการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระเป่าบางประเภทเป็นกระเป่าทรงแข็งจะต้องเสริมให้เป็นรูปร่างต่างๆตามการออกแบบขึ้นอยู่กับความนิยมของตลาด (แฟชั่น) และการออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นๆบางขั้นตอนต้องการวัสดุช่วยให้สามารถทำงานได้ง่ายและได้ผลดี เช่นการพับตรง การพับโค้ง ประเภทวัสดุเสริมทรงมีดังนี้

1. ผ้าใยสังเคราะห์ชนิดต่างๆ เหมาะกับการเสริมทรงกระเป่า เนื่องจากมีความอ่อนตัวพอสมควรทำให้กระเป่ามีทรงแต่ไม่แข็งกระด้างแต่มีราคาค่อนข้างสูงผู้ผลิตสามารถเลือกใช้ชนิดของใยสังเคราะห์ตามความหนาที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับชิ้นส่วนที่จะใช้

2. ผ้าเคมี ที่มีใยการทอและเสริมความแข็งแรงใช้ได้กับงานบางประเภทคือไม่ต้องมีความแข็งแรง

3. กระดาษชนิดต่างๆ สำหรับใช้งานที่ต้องการความแข็งแรงและความคมของเส้นกระดาษ กระดาษมีหลายชนิดและหลายราคา จึงต้องเลือกให้เหมาะสมกับการใช้งาน

4. อะไหล่และอุปกรณ์เสริม กระเป่าแทบทุกประเภทจะต้องมีเอาไว้เพื่อช่วยเสริมประโยชน์การใช้สอย และความปลอดภัยในการใช้งาน แบ่งได้ดังนี้

4.1 ประเภทซิปปิ้งเพื่อการเปิด-ปิดซึ่งเป็นที่นิยมมากและมีความสำคัญต่อการผลิตกระเป่า เพราะใช้ง่าย ซิปมีหลายประเภท แบ่งตามวัสดุที่ใช้ได้แก่ ซิปโลหะ ซิปไนลอนซิปพลาสติก โดยจะเลือกใช้ชนิดใดนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบและความนิยมของตลาดรวมทั้งความอดทนและราคาด้วย

4.2 ประเภทโลหะ เป็นอะไหล่หลากหลายชนิด ที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อใช้กับผลิตภัณฑ์เครื่องหนังโดยแยกตามวัตถุประสงค์ในการใช้งานได้ดังนี้

- อะไหล่ประเภทที่ใช้เป็นตัวประดับเพื่อความสวยงาม ไม่มีผลต่อประโยชน์ใช้สอย
- ตัวล๊อคฝากระเป่า ในปัจจุบันอะไหล่ชนิดนี้มีมากมายหลายหลายในการเลือกใช้แต่ขึ้นอยู่กับการออกแบบกระเป่าเป็นในลักษณะใดแบบใดและควรที่จะใช้ตัวล๊อคแบบใดจึงจะเหมาะสมสวยงาม และมีความอดทน ปลอดภัย สะดวกต่อการใช้งาน เช่น กุญแจแม่เหล็ก กระดุมแม่เหล็กกุญแจปิด-เปิดตัวล๊อคตัวเสียบ เป็นต้น

- ห่วงต่างๆ ซึ่งมีรูปร่างลักษณะต่างๆมากมายขึ้นอยู่กับนำไปใช้งานและการออกแบบ เช่น รูปร่างกลม สี่เหลี่ยม ห่วงส่วนใหญ่มีประโยชน์หลักๆคือการนำไปเย็บติดกับสายกระเป่า หูหิ้ว เป็นต้น นอกจากนี้บางครั้งยังสามารถนำไปใช้กับส่วนของฝากระเป่าในการปิด-เปิดฝากระเป่าได้

- หูหิ้ว สำหรับอะไหล่ชนิดนี้มีรูปร่างที่เฉพาะเจาะจง คือมีประโยชน์ใช้ติดกับสายหนังหรือตัวกระเป่าเพื่อประโยชน์ในการใช้หิ้วหรือเป็นอุปกรณ์สำเร็จรูปสามารถยึดติดข้างกับตัวกระเป่าได้เลย

- หัวเข็มขัด ในปัจจุบันมี ให้เลือกมากมายหลายแบบหลายชนิดมีความหลากหลายสวยงามไม่แพ้กัน วัสดุที่นำมาผลิตหัวเข็มขัด มีทั้งที่เป็นพลาสติก โลหะชุบเงินทองฯลฯเป็นส่วนที่ประกอบโหว่

โดยยึดตรึงสายกระเป่าเป็นหลักนอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นตัวยึดฝา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หมุด ย้ำ เป็นอะไหล่ที่ช่วยยึดติดแทนการใช้กาว การเย็บ ในปัจจุบันมีรูปร่างลักษณะที่แปลกสวยงามบางครั้งใช้เป็นอุปกรณ์ในการตกแต่งให้กับกระเป๋าทำให้ดูสวยงามขึ้น

- ตาไก่ เป็นอุปกรณ์ช่วยเสริมให้กระเป๋า และเป็นตัวป้องกันไม่ให้หนังฉีกขาดยังเป็นอุปกรณ์ช่วยในการตกแต่งให้กระเป๋าดูดี และมีราคาเพิ่มขึ้นซึ่งตาไก่นี้มีหลายแบบให้เลือกใช้ตามความเหมาะสมกับแบบนั้นๆด้วย

5. กาวกาวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการผลิต เครื่องหนังเพราะต้องการใช้ในการประกอบชิ้นส่วนเข้าด้วยกันขึ้นอยู่กับว่าจะใช้กาวติด หรือติดชั่วคราว เพื่อให้ง่ายต่อการเย็บฉะนั้นการเลือกใช้กาว จะต้องคำนึงถึงวัตถุดิบที่จะใช้กาวนั้นเพื่อให้เหมาะสมกับงานและชนิดของกาว

5.1 กาวน้ำ หมายถึง การที่ละลายได้ด้วยน้ำ กาวชนิดนี้มักจะแห้งช้า แต่เป็นกาวที่ใช้หน้าเดียว หมายความว่าใช้ทาหน้าเดียว แล้วติดกับชิ้นส่วนได้เลย แต่ต้องใช้เวลาในการแห้งกาวชนิดนี้เหมาะกับงานที่ต้องใช้เวลาในการประกอบหรือจัดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน เช่นการจีบมุม การติดกล่อง กาวชนิดนี้ ช่วยให้มีความรวดเร็วเพราะทาเพียงด้านเดียว ติดทาถาวร

5.2 กาวยาง หมายถึงกาวที่ไม่ละลายด้วยน้ำมี 2 ชนิด คือ ชนิดที่มีส่วนผสมของ เบนซิน พาราฟิน ซึ่งระเหยง่าย กาวชนิดนี้จะแห้งเร็ว การใช้งานจะต้องทาทั้ง 2 หน้าของชิ้นงาน ทำให้แห้งจึงจะติดกัน และกาวยางชนิดที่ละลายด้วยความร้อนเท่านั้นกาวชนิดนี้ต้องอาศัยความร้อนละลายกาวให้ติดลงบนผิวงาน ใช้ได้กับงานเฉพาะงานบางอย่าง

5.3 เทปกาว เป็นกาวยางที่นำมาปรับให้สะดวกแก่การใช้งานโดยการติดเทปกาวลงบนหน้างานแล้วลอกกระดาษเทปออกก็จะสามารถติดชิ้นส่วนลงไปได้เลยซึ่งการทำให้กาวทำงานรวดเร็วมากแต่ราคาสูง

6. ด้าย ใช้ในการเย็บงานเข้าด้วยกันหรือเย็บโซว์ แบ่งเป็น 2 ชนิด คือด้ายไนลอนโพลีเอสเตอร์ และด้ายฝ้ายในการเลือกใช้ด้ายขึ้นอยู่กับชนิดของงานชนิดของจักรความคงทนและความนิยมนขนาดของด้ายขึ้นอยู่กับปัจจัยเดียวกับการเลือกชนิดของด้าย(กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.2541:1-6)

2.7.6 เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต

ในการทำผลิตภัณฑ์เครื่องหนังมีการใช้เทคนิควิธีการตลอดจนการนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตให้ได้มีคุณภาพ ดังนั้นผู้ใช้ควรจะมีการเรียนรู้ในการใช้เครื่องมือเครื่องจักรให้มีความเข้าใจในการใช้งานอย่างปลอดภัย และกฎวิธีเครื่องมือเป็นสิ่งที่ช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความรวดเร็วสะดวกปลอดภัยยิ่งขึ้นโดยที่สิ่งเหล่านี้จะไม่หมดสิ้นไปยังคงใช้ได้ตลอดไปเว้นแต่ชำรุดเสียหาย

อาจจะต้องซ่อมแซมหรือหาใหม่เปลี่ยนใหม่เครื่องมือที่ใช้ในงานกระเป่ามีไม่มากนักแต่จำเป็นต้องศึกษาดังนี้

1. คัทเตอร์ นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย มีอยู่ด้วยกัน 2 ขนาดคือขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่นิยมใช้กันมาก คือขนาดเล็กเพราะมีความสะดวกและคล่องตัวในการใช้มากกว่า ซึ่งสามารถเปลี่ยนใบคัทเตอร์ได้ และมีขายใบในตู้ใบมีดจะสังเกตเห็นมีรอยขีดๆเป็นเส้นห่างๆกันรอยนี้มันขึ้นเพื่อให้หักใบมีดออกเป็นช่วงๆ เวลาใบมีดไม่คมเมื่อเกิดการใช้งานบ่อยๆแต่ควรระวังในการหักใบมีดระวังอย่าให้ใบมีดถูกความชื้นเพราะจะทำให้เป็นสนิมทำให้ใบมีดไม่คมทางป้องกันคือนำใบมีดไปแช่น้ำมัน

2. กรรไกรตัดหนัง ที่ใช้ในงานเครื่องหนังนั้น ควรเป็นกรรไกรขนาด 9 นิ้วเพราะงานหนังเป็นงานหนัก จำเป็นจะต้องใช้กรรไกรที่มีขนาดใหญ่พอสมควรจึงจะมีกำลังที่จะตัดหนังเข้าและรูปร่างควรเป็นขาปล่อยข้างหนึ่งการรักษารักษาการกรรไกร คือหมั่นลับคมอยู่เสมออย่าปล่อยให้สนิมกลับมาให้ถูกวิธีโดยอย่าให้คมลบหรือบิ่นเป็นอันขาดเพราะจะทำให้ตัดไม่สะดวกเวลาตัดจะสะดุดตรงรอยบิ่น

3. ค้อนที่ใช้กับงานหนังนั้นมีรูปร่างต่างกับค้อนอื่นๆ เพื่อประโยชน์โดยตรงกับงานซึ่งค้อนที่ใช้ในงานกระเป่า จะใช้ขนาดเล็กมีลักษณะหัวมนนูนตรงกลางโดยมีการทำเสริมแต่งให้มีลักษณะนูนและขอบโดยรอบไม่คมทั้งนี้เวลาทุบหนังจะได้ไม่เกิดรอยแตกขณะทุบ และใช้สำหรับตีหนังในการพับริมทุบหนังให้เรียบ หลังจากการเย็บการประกอบและการเข้ารูปทรงบางชนิดในขณะทุบหนังเจาะหนังควรมีแผ่นรองหรือเชียงไม้รองในการทำงาน

4. แผ่นรองตัด วัสดุที่นำมาใช้ ส่วนใหญ่เป็นพวกยาง หรือยางผสมเพื่อให้เกิดความแข็งแรงและทนต่อการฉีกขาด หรือเป็นจำพวกพลาสติกไม่ว่าจะเป็นยางหรือแผ่นพลาสติกล้วนมีราคาแพงขนาดของแผ่นประมาณ 40-150 ซม .2 ประโยชน์ของแผ่นรองตัดมีไว้ใช้เวลารองตัดแบบตัดหนังหรือรองในการพับได้และยังช่วยป้องกันคมมีดให้ใช้งานได้นานขึ้น

5. ไม้บรรทัดเหล็ก ใช้ในการช่วยตัดแบบ ตัดหนัง วัดกะขนาด บรรทัดเหล็กที่นิยมใช้มี3ขนาดคือ12นิ้ว24นิ้วและ36นิ้วตัวบรรทัดเหล็กจะทำด้วยแผ่นสแตนเลสเพราะไม่เป็นสนิมง่าย

6. แปรงทากาวแปรงทากาวของงานหนังมีรูปร่างไม่เหมือนแปรงทาสีทากาวนี้จะมีขนแปรงลักษณะเอียงไม่เสมอกัน เพื่อประโยชน์ในการใช้ทากาวมีหลายขนาดและแต่ละประโยชน์ที่จะนำไปใช้ เช่น ขนาด ½ นิ้ว ¾ นิ้ว นิยมใช้ทาการพับริม ขนาด 2-3 นิ้ว นิยมใช้ทาพื้นยางแผ่นหนังขนาดใหญ่เพื่อประกบ เป็นต้น นอกจากขนาดแล้ว บริเวณปลายแปรงจะมีการทำ 2 ลักษณะคือแบบเปิดขนแปรงไว้แล้วก็ยังไม่ได้เปิดขนแปรง ซึ่งอย่างหลังนี้จะต้องมาเปิดขนแปรงใหม่ก่อนนำไปใช้และเมื่อใช้แปรง

กาวในการทำงาน หลังจากการทำงานเสร็จสิ้นควรทำความสะอาดแปรงทุกครั้ง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์หรือการเชิงอื่นเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. เหล็กแหลมใช้สำหรับจุด แบบในการสร้างแบบหรือกำหนดรอยบนแผ่นหนังและยังเป็นอุปกรณ์ในการช่วยการพับริมหนังให้มีความเรียบร้อยสวยงามได้ลักษณะของเหล็กจะมีด้ามจับเป็นไม้ มีเหล็กปลายแหลมยึดกับตัวไม้ สามารถทำขึ้นได้เอง

8. เหล็กเจาะลวดลายหรือทอตัดคู่ เหล็กเจาะมีรูปร่างหลายแบบ เช่นๆ วงกลมสามเหลี่ยมสี่เหลี่ยม เป็นเหล็กที่เจาะนำเพื่อที่จะใช้ในการติดกระดุม การติดอะไหล่ตัวประดับต่างๆในงานกระเป๋า อุปกรณ์อื่นๆ เพื่อติดกับตัวชิ้นหนังหรือใช้สำหรับเจาะทำลวดลายลงบนหนังในการใช้ทุกครั้งที่ทำ การเจาะจะต้องมีเชียงไม้แผ่นยาง หรือแผ่นพลาสติกที่มีความหนารองเจาะทุกครั้งเพื่อป้องกันไม่ให้ความคมของเหล็กเสียหาย

9. ชุดดอกกระดุม ใช้สำหรับดอกเพื่อติดกระดุม เปิด-ปิดในงานกระเป๋าเครื่องมือชุดนี้มีขนาดและรูปร่างแตกต่างกันขึ้นอยู่กับกระดุมที่ต้องการใช้มีทั้งแบบกระดุมตัวเล็กและกระดุมตัวใหญ่ ในใช้ชุดดอก ต้องมีเหล็กรองดอกกระดุมทุกครั้งและควรเลือกชุดดอกให้ถูกกับกระดุมที่เลือกใช้

10. ชุดดอกหมุดย่ำใช้สำหรับการตอกหมุดย่ำให้ติดแน่นบนแผ่นหนังโดยที่ตัวดอกหมุดย่ำจะไม่แบบบิดเบี้ยวเพราะเหล็กส่งจะช่วยคอยบังคับให้เป็นไปตามรูปร่างของหมุดที่จะตอกเข้าไปใช้สำหรับการตอกติดสายสะพายกระเป๋า หรือใช้เป็นการติดเพื่อทำลวดลายเหล็กตัวนี้จะมีขนาดและรูปร่างเป็นไปตามแบบของหมุดตอกย่ำการเลือกเครื่องมือชนิดนี้ต้องคำนึงถึงตัวหมุดย่ำที่เลือกใช้ด้วย

11. เหล็กรองดอกใช้สำหรับในการตอกตัวอะไหล่ประเภทต่างๆ เช่นๆการตอกติดกระดุมหรือตอกติดหมุดย่ำเพื่อไม่ให้กระดุมหรือหมุดย่ำเสียรูปทรงในขณะที่ตอก

12. ไขควงเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการติดอะไหล่อุปกรณ์ต่างๆ หรือบางครั้งช่วยในการพับสายหนังกั้นหุ้มพลาสติก ให้หนังประกบกันแน่นเครื่องมือชนิดต่างๆมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานหลังจากใช้เรียบร้อยแล้ว ควรตรวจดูว่ามีเศษหนังติดหรือไม่จากนั้นทำความสะอาดให้เรียบร้อยแล้ว เช็ดน้ำมันเพื่อกันสนิมและจัดเก็บให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยพร้อมที่จะใช้งานได้เสมอ

13. จักรอุตสาหกรรมเครื่องจักรเป็นเครื่องมือผ่อนแรง ของช่างและใช้ความสะดวกรวดเร็ว ในการผลิตสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ การใช้เครื่องจักรทุกชนิด ช่างจะต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้ตลอดจนการแก้ไขเบื้องต้นการใช้เครื่องจักรทุกครั้งช่างจะต้องตรวจสอบสภาพของเครื่องจักรก่อนการใช้งานทุกครั้งถ้าเป็นส่วนกลาง เครื่องจักรที่ช่างหลายคนหรือเป็นจักรส่วนกลาง ยังมีความจำเป็นในการตรวจดูเครื่องจักร และต้องใช้งานด้วยความระมัดระวังให้มาก มิฉะนั้นจะทำให้เสียหายและเกิดอันตรายได้เพราะเครื่องจักรนั้นใช้กำลังไฟฟ้ามอเตอร์อุตสาหกรรมเครื่องจักรที่ใช้ในการเย็บมีหลายชนิด จำแนกได้ 3 ประเภทด้วยกันคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- จักรฐานเรียบได้แก่จักรเย็บหนังอุตสาหกรรมทั่วไปที่มีส่วนของหัวจักรและโรตาร้อยอยู่ในแท่นเดียวกัน และส่วนกลางของตัวโต๊ะจักรอยู่ในแนวพื้นผิวเดียวกัน

- จักรกระบอกนอนได้แก่จักรที่มีส่วนของหัวและแท่นรองรับโรตารีแยกห่างออกจากกันเป็นจักรที่สำคัญมากในการเย็บกระเป่าที่จักรฐานเรียบ ไม่สามารถใช้เย็บได้ดังนั้นจักรกระบอกนอนจึงใช้เย็บกระเป่าที่มีการประกอบรูปที่ซับซ้อนซึ่งจักรฐานเรียบไม่สามารถนำชิ้นงานเข้าไปเย็บได้

- จักรกระบอกตั้ง (จักรสูง) เป็นจักรที่มีส่วนของโรตารียกขึ้นสูง ในแนวตั้งโดยในลักษณะของกระเป่าแล้วไม่ค่อยได้ใช้กันมากนัก

14. เครื่องเย็บหนังในการทำการผลิตเครื่องหนังมีหลายขั้นตอนที่มีความสำคัญและถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ ที่ทำจากหนังแท้แล้วจะต้องมีการทำให้หนังมีความหนาบางเหมาะสมกับกระเป่าประเภทนั้นๆโดยธรรมชาติของหนังแท้จะมีความหนาบางอยู่ในตัวเองดังนั้นในการเตรียมชิ้นส่วนของหนังต้องมีการทำให้ชิ้นส่วนมีความหนาบางเหมาะสม เพื่อช่วยในการผลิตในขั้นตอนต่อไปขั้นตอนทำให้บางเรียกว่าการเย็บหนังหรือการปกหนังเครื่องจักรที่ใช้มีอยู่ด้วยกัน 2 ชนิดคือ

- เครื่องเย็บหนังเป็นเครื่องจักรที่ใช้ในการปกหนังให้เกิดความบางโดยเฉพาะปกตามขอบหรือชิ้นงานเล็กๆสามารถตั้งเครื่องเพื่อปรับความหนาบางของหนังให้มีความเหมาะสมได้

- เครื่องผ่าหนังเป็นเครื่องจักรที่มีขนาดใหญ่ราคาสูงใช้ในการผ่าผืนหนังได้ทั้งผืนที่ต้องการให้เหลือความบางตามที่ต้องการ โดยมีเครื่องวัดความบางและตั้งเป็นระบบอัตโนมัติเครื่องนี้ช่วยให้ปกหนังได้บางทั้งชิ้นได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีมีดผ่าบนเนื้อที่กว้างได้ถึง 18 นิ้ว ในปัจจุบันเครื่องปกหนังชนิดนี้ได้มีการพัฒนาขึ้นมาจนสามารถลดขั้นตอนการปกด้วยเครื่องปกเล็ก ได้ด้วยเครื่องเย็บหนังเป็นเครื่องผ่อนแรงอีกเช่นเดียวกันมีความสำคัญในการเย็บหนังเฉพาะหนังแท้บางส่วนเช่นการเย็บหนังบางเรียบตลอดริมหนังการเย็บหนังบางเฉพาะบางส่วนที่ต้องการ ก่อนการใช้ควรตรวจสอบคุณภาพการใช้งานเสียก่อน และในการเย็บหนังควรทาน้ำมันจักรที่หนังในส่วนที่ต้องการ เย็บเพื่อความสะดวกและจะได้ไม่ติดกับเครื่องขณะเย็บหนัง (ชิน นิลสูตร. ม.ป.ป:11-13)

- เครื่องทากาวเป็นเครื่องจักรที่ผลิตขึ้นมาเพื่อให้ทากาวที่มีความต้องการในการทาพื้นกว้างๆ เช่น ผาใน ผานอก สายสะพาย เพราะหากใช้แรงงานคนอาจจะเสียเวลา

- เครื่องพับสายเป็นเครื่องที่ช่วยในการพับสายสะพาย หรือขอบริมหนังมีความกว้างเป็นเส้นตรง ซึ่งมีความสะดวก ประหยัดเวลา มีลักษณะคล้ายๆ กับเครื่องบดปลาหมึก แต่มี ใบเตอร์เป็นไกด์นำทับขอบ

- เครื่องทาสีขอบ เป็นเครื่องที่ช่วยในการทาสีขอบริมชิ้นหนังใหม่ให้มีความสวยงามและ

สะดวกรวดเร็ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เครื่องเซ็ดกาวเครื่องเซ็ดกาวนี้สามารถประดิษฐ์หรือทำขึ้นเองได้มีประโยชน์ในการเซ็ดกาวตามซอกมุม ร่องเย็บต่างๆให้กาวหลุดออก ดูแล้วเรียบร้อย สะอาด สวยงามส่วนสำคัญของเครื่องคือมอเตอร์แรงต่ำแทนเซ็ดกาวในปัจจุบันโรงงานนิยมใช้ เครื่องเซ็ดกาวมากกว่าการใช้แรงงานคน

2.7.7 ขั้นตอนในการผลิตกระเป๋า

1. วัสดุดิบ วัสดุดิบที่ใช้ในการผลิตกระเป๋าแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ

- พองหนัง สำเร็จรูป เช่นหนังโก หนังกระป๋อง รวมไปถึงหนังเทียม PVC ผ้า เป็นต้น
- วัสดุที่ใช้ประกอบการผลิตที่สำคัญได้แก่ กาว ด้าย ผ้าซิปปิน เป็นต้น
- วัสดุประกอบและตกแต่งอื่นๆ เช่นกระดุม หมุด ห่วง ล็อค หัวเข็มขัด ฯลฯ

2. การตัด เป็นการตัดวัสดุดิบออกเป็นส่วนต่างๆ ซึ่งจะต้องดูตามแพทเทิร์นการตัดรวมทั้งตั้งแต่การตัดหนังเทียม/หนังเทียม ซิปและวัสดุอื่นๆที่เกี่ยวข้องซึ่งจะถูกเตรียมไว้พร้อมก่อนสำหรับกระเป๋าแต่ละชนิด จึงจะสามารถนำมาตัดได้เทคนิคในการตัดมีหลายแบบขึ้นอยู่กับชนิดของวัสดุดิบที่ต้องการตัด ความพร้อมของเครื่องมือเครื่องจักรปริมาณของชิ้นงานที่จะผลิตขนาดที่แน่นอนของชิ้นงานการตัดสามารถตัดได้ด้วยมือ โดยการใช้กรรไกรหรือมีดคัทเตอร์แต่ผู้ตัดต้องมีความชำนาญในการตัดและการวางลงบนหนังถึงเป็นวิธีที่ช้าแล้วไม่ค่อยแน่นอน จึงเหมาะกับการตัดชิ้นงานใหญ่และจำนวนน้อยจะต้องทำบล็อกใบมีด เพื่อตัดหรือหล่อคั้มแต่จะทำให้ต้นทุนสูงกว่าด้วยการตัดด้วยมือจึงเหมาะกับการทำงานที่มีจำนวนมากต้องการขนาดที่แน่นอนตายตัว หรือเป็นรูปแบบที่ตัดยากนอกจากนี้ยังเพิ่มการมาร์คตำแหน่งที่ต้องการเจาะรูหรือการผ่าตามชิ้นส่วนที่ต้องการในขั้นตอนเดียว

3. การประกอบและการเย็บ การผลิตเครื่องหนังที่เป็นหนังเทียม หรือผ้าหนังจะใช้จักรในการเย็บเป็นหลัก ในการประกอบชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน เพื่อความรวดเร็วในการผลิตแต่สำหรับการผลิตจากหนังแท้จำเป็นต้องมีความพิถีพิถัน และความละเอียดในการตัดเย็บเป็นพิเศษเพราะหนังแท้เป็นวัสดุดิบที่มีราคาแพงหากเกิดการผิดพลาดจะทำให้เกิดความเสียหายมากฉะนั้นในการประกอบจะต้องมีขั้นตอนของการทากาวและการประกอบชิ้นส่วนเข้าด้วยกันก่อนการส่งเย็บ เพื่อให้เกิดความแน่นอนเครื่องหนังส่วนใหญ่จะต้องคำนึงถึงฝีมือจักรที่ใช้ในการเย็บค่อนข้างมาก เนื่องจากหากเกิดการเย็บผิดพลาดบนหนังแท้แล้วจะไม่สามารถแก้ไขร่องรอยของความผิดพลาดได้ ดังนั้นนอกจากในขั้นตอนของการเย็บประกอบชิ้นส่วนแล้วยังต้องประกอบด้วยการทากาว เพื่อเป็นการปะติดชิ้นส่วนต่างๆ เข้าด้วยกันก่อนการเย็บประกอบชิ้นส่วน ยังต้องประกอบด้วยการทากาว เพื่อเป็นการปะติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกันก่อนการเย็บและเพื่อให้ช่างเย็บกระเป๋าสามารถเย็บชิ้นงานออกมาได้อย่างแน่นอนและงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การทาสี เป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นการแต่งสีที่ชอบขึ้นงานที่มองเห็นในต่งของผลิตภัณฑ์ ที่เป็นคนละสีกับผิวของวัตถุให้เป็นสีเดียวกันหรือมีความกลมกลืนกัน เป็นการตกแต่งให้ผลิตภัณฑ์ดูดีขึ้น

2.8 คุณลักษณะของศิลปะพื้นบ้าน

การศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าทางศิลปะพื้นบ้านจะพบว่าศิลปะพื้นบ้านมีคุณลักษณะเฉพาะที่อาจสังเกตได้ดังนี้ (อ้างอิงจาก วัฒนะ จุฑะวิภาต .2545)

1. ความเรียบง่าย

พื้นฐานการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน แสดงโครงสร้างทางสังคมให้ปรากฏชัดเจนว่าชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่บ้านเป็นแบบกินง่ายอยู่ง่ายนอนง่ายไม่ได้คำนึงถึงสิ่งอื่นมากนักขอให้มีความสุขสบายมีกินมีใช้ตามอัตภาพเท่านั้นเป็นความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงแบบชาวบ้านทั่วไปศิลปกรรมพื้นบ้านจึงมีลักษณะง่ายและเรียบง่ายตามสภาพชีวิตที่เป็นอยู่จริงงานที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวันตามประสบการณ์ ทั้งรูปแบบและหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยหรือรับใช้สังคมที่เขามีชีวิตอยู่ตามความเป็นจริงซึ่งแสดงบุคลิกลักษณะพื้นบ้านที่ต้องการทำขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นหลักใหญ่ไม่คำนึงถึงความสวยงามมากนัก

2. ประโยชน์ใช้สอย

วัตถุประสงค์ที่ศิลปินหรือช่างฝีมือพื้นบ้านคิดประดิษฐ์สิ่งใดๆขึ้นมาอาจนับได้ว่ามีความสำคัญที่สุด เพราะสิ่งที่สร้างขึ้นมาเพื่อต้องการใช้สอยโดยตรงไม่ได้มุ่งหวังจะนำไปใช้อย่างอื่นเช่นเพื่อตั้งแสดงหรืออวดและประกวดประชันกันหรือสำหรับเป็นอาหารใจอย่างศิลปะสมัยใหม่ถึงจะมีบ้างก็ส่วนน้อยเช่นสร้างสรรค์งานขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจเพื่อใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาหรือความเชื่อกล่าวได้ว่าศิลปะพื้นบ้านจะต้องมีความผูกพันขั้นมูลฐานกับการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน

3. วัสดุท้องถิ่น

ลักษณะเด่นของศิลปะบ้านที่นับว่ามีความสำคัญอย่างหนึ่งคือเรื่องวัสดุที่นำมาใช้ผลิตอาจจะเป็นเพราะความจำเป็นอย่างหนึ่งความสะดวกอย่างหนึ่งอัน เป็นข้อจำกัดทางสภาพสิ่งแวดล้อมนานาประการทำให้ชาวบ้านต้องใช้วัสดุต่างๆ ที่มีอยู่โดยรอบตัวและธรรมชาตินำมาสร้างสรรค์งานในชีวิตประจำวันของตนโดยปกติตามท้องถิ่นต่างๆ ก็จะมีวัสดุจำนวนมากมายตามธรรมชาติให้เลือกใช้ และบางท้องถิ่นก็มีวัสดุที่ดีกว่าพิเศษกว่าท้องถิ่นอื่นๆ จึงพบว่าแต่ละท้องถิ่นอาจมีวัสดุที่เหมือนกันแต่คุณภาพอาจจะต่างกันเพราะแต่ละที่มีที่ตั้งอยู่ในแหล่งวัตถุดิบหรือวัสดุที่ต่างกันและบางที่อาจจะไม่มีผลิตเลยเนื่องจากขาดวัสดุชนิดนั้นจึงผลิตงานออกมาได้ต่างกันออกไปกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือวัสดุในท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นั้นเป็นการกำหนดรูปแบบวิธีการและชนิดของศิลปกรรมพื้นบ้าน เพราะโดยทั่วไปแล้วศิลปกรรมพื้นบ้านจะแตกต่างกันไปตามถิ่นกำเนิดจึงมีเอกลักษณ์ที่เฉพาะตัวของท้องถิ่นนั้นๆตามวัสดุ

4. ตามแบบอย่างสกุลช่างท้องถิ่น

ลักษณะรูปแบบของศิลปกรรมพื้นบ้าน เป็นเครื่องชี้ให้เราทราบว่าสิ่งของนั้นๆเป็นช่างฝีมือหรือช่างศิลป์จากที่ใดเนื่องจากรูปทรงและแบบอย่างทางศิลปะที่แสดงออกมาให้เราเห็นนั้นเป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะเด่นที่เฉพาะตัวที่สามารถบ่งบอกให้เข้าใจได้ทันทีเช่นมโนราห์ของภาคใต้ฟ้อนเล็บของภาคเหนือ เป็นต้นการแสดงหรือการละเล่นเหล่านี้ได้แสดงถึงรูปแบบของศิลปะพื้นบ้านออกมาให้เราเข้าใจถึงลักษณะของท้องถิ่นนั้นๆ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นเป็นอย่างดีช่างฝีมือหรือศิลปินท้องถิ่นเป็นผู้สร้างสรรค์งานต่างๆ ของตนขึ้นมาตามความรู้ความเข้าใจ และพื้นฐานของชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมของตนศิลปกรรมพื้นบ้าน จึงมีลักษณะหรือแบบอย่างทางสกุลช่างที่แตกต่างกันออกไปตามถิ่นกำเนิดทั้งรูปแบบวิธีการวัสดุ คติความเชื่อ กรรมวิธีการถ่ายทอดที่สืบทอดกันมา เป็นต้น

5. ไม่รู้มากในกฎเกณฑ์

ศิลปะพื้นบ้านมีความอิสระมากทั้งด้านความคิด และการสร้างสรรค์ผลงานคือชาวบ้านไม่จำเป็นต้องมีความรู้สูงมากหรือแตกฉานในสรรพวิทยาการในแขนงต่างๆทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการสร้างสรรค์ศิลปะตามความสนใจของตน ไม่คำนึงถึงภูมิปัญญาแต่ขึ้นอยู่กับความชอบของเขาเองว่าอยากจะทำอะไรทำไปทำไมใช้วัสดุอะไรจะได้ตามประโยชน์วัตถุประสงค์หรือไม่ เมื่อเห็นว่าสิ่งใดมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ใช้สอยก็จะเลือกวัสดุที่ใกล้ตัว ที่จะส่งผลิตที่สุดและลงมือประดิษฐ์ขึ้นโดยเฉพาะสำหรับใช้สิ่งนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ใช้สอยอย่างแน่นอน ไม่ใช่ทำขึ้นมาเพื่อความสวยงามเพียงอย่างเดียวความไม่รู้มากในกฎเกณฑ์ จะเป็นการช่วยให้ชาวบ้านแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ได้ออกมาอย่างแท้จริงเป็นการเปิดเผยนิสัยใจคอของผู้กระทำอย่างแท้จริงตามความรู้สึกนึกคิดโดยไม่กำหนดกฎเกณฑ์ตามตำราเรียนหรือทฤษฎีจึงถือว่าการสืบทอดตามธรรมชาติ ตามประสบการณ์

6. ความสวยงาม

ความสวยงามในที่นี้คือความสวยงามแบบชาวบ้าน อันมีความงามอย่างเป็นธรรมชาติศิลปินพื้นบ้านที่สร้างผลงานศิลปะเพื่อชาวบ้านตามวิสัยอย่างช่างศิลป์เมื่อสร้างสรรค์งานสิ่งใดย่อมต้องการทำให้ชิ้นงานนั้นมีความเรียบร้อยน่าดูมีความสวยงามเท่าที่ชาวบ้านจะทำได้ตามที่ทุกอย่างจะอำนวยความสะดวกสร้างงานของศิลปกรรมพื้นบ้าน มีปัจจัยหลายอย่าง อาทิเรื่องวัสดุเครื่องมืออุปกรณ์ความรู้ความอดทนสภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่บังคับให้ชาวบ้านสร้างผลงานต่างขึ้นมาโดยไม่คำนึงถึงความสวยงามแต่ทว่างานที่สร้างสรรค์ออกมานั้นก็มีความสวยงามอย่างไม่ตั้งใจแฝงอยู่ในตัวของมันเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. มีราคาถูก

ศิลปะพื้นบ้านเป็นศิลปะเพื่อมวลศิลปะกรรมพื้นบ้านที่สร้างขึ้นเพื่อรับใช้ชาวบ้านโดยตรง เพราะเป็นคนที่ต้องการด้านต่าง และความจำเป็นในชีวิตและสังคม นอกจากจะมุ่งเน้นความจำเป็นและประโยชน์ใช้สอยของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ซึ่งจะต้องมีใช้หรือมีความนิยมนำแล้วยังต้องมีราคาถูกพอที่จะให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถซื้อหาเอาไว้ในชีวิตประจำวันได้ด้วย ศิลปกรรมพื้นบ้านจึงจำเป็นต้องมีราคานั้นไม่ได้หมายความว่าศิลปกรรมพื้นบ้านนั้นจะด้อยคุณค่า แต่ควรเป็นไปตามลักษณะชีวิตทางสังคมที่เป็นแบบเรียบง่าย เป็นไปตามความสะดวกวัตถุดิบหาง่ายราคาต่ำและเพื่อเป็นประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่ศิลปะพื้นบ้านจึงมีลักษณะเด่นเฉพาะตัวอย่างหนึ่งที่สังเกตเห็นได้ชัดประการหนึ่งคือมีราคาถูกมีจำนวนมากนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในพื้นที่บ้านทั่วไป (วิวัฒน์ จุฑะวิภาต. 2545)

สรุป ดังนั้น ผู้ออกแบบจะต้องคำนึงเรื่องศิลปะที่ได้จากพื้นบ้าน ว่ามีคุณค่ามีคุณลักษณะอย่างไรบ้างที่ควรเรียนรู้ และควรสังเกตเพื่อนำมาทำการศึกษาและออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการควบคู่กับ ความเรียบง่าย ประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และราคาไม่แพง

2.9 แนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์

แนวคิดในเรื่องวัฏจักรของผลิตภัณฑ์ชี้ให้เห็นว่าระดัยของผลกำไรจะไม่คงที่อยู่ตลอดไปโดยไม่ลดลงสินค้าใดๆก็ตามย่อมถึงจุดอิ่มตัวและถดถอยเหมือนกันหมดด้วยเวลาและความเร็วที่ต่างกันออกไปดังนั้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆอยู่ตลอดเวลาจึงเป็นแนวทางให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด

อย่างไรก็ตามผลิตภัณฑ์ใหม่ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ถอดด้ามเสมอไปผลิตภัณฑ์ใหม่ส่วนมากเป็นนวัตกรรมที่ผลิตขึ้นมาจากสิ่งประดิษฐ์กรรมเก่า แต่ใช้ประโยชน์ได้ดีและหลากหลายกว่าเดิมและเป็นที่ยอมรับของท้องตลาด การหยิบยืมเอาความคิดหรือผลงานออกแบบในอดีตมาขัดเกลาใหม่ พัฒนาต่อเติมเสริมแต่งให้ขยายออกไปเป็นรากฐานของการสร้างนวัตกรรมที่ไม่มีที่สิ้นสุด

ความใหม่ของผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์จะใหม่ ได้ก็ต่อเมื่อไม่เคยมีใครเคยได้ยินหรือเคยใช้มาก่อน ลักษณะสามารถแสดงออกให้มองเห็นถึงความใหม่ของผลิตภัณฑ์ได้แก่ประดิษฐ์กรรมใหม่เช่นรถยนต์ที่ขับเคลื่อนที่ด้วยไฟฟ้าแทนที่รถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยน้ำมันกล้องถ่ายภาพดิจิตอลแทนกล้องถ่ายภาพฟิล์ม เป็นต้น

นวัตกรรมใหม่คือการนำเอาสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นพื้นฐานดั้งเดิมมาพัฒนาใหม่ในรูปแบบต่างๆให้สามารถเข้ายวนใจในตลาดที่กำหนดไว้เช่นการเชื่อมต่อกับผู้ใช้ผ่านทางภาพกราฟิก(Graphic user interface) ของแอปเปิ้ลแมคอินทอชทำให้การใช้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลง่ายขึ้น เป็นต้น

การปรับปรุงหรือเพิ่มเติมผลิตภัณฑ์เดิม ให้มีความน่าสนใจด้วยรูปลักษณ์และสีสันทันที่แปลกใหม่มีเสน่ห์เข้ายวนต่อตลาดปัจจุบันมากขึ้นหรือแก้ไขข้อบกพร่องในผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมให้สามารถใช้งานได้ดียิ่งขึ้นหรือเพิ่มประโยชน์การใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น การเติมบางสิ่งบางอย่างให้กับผลิตภัณฑ์เดิมที่มีการขยายสายการผลิต (Line Extension) ออกไปเช่นการเพิ่มลวดลายการเปลี่ยนสีสันทันการเปลี่ยนรูปแบบบรรจุภัณฑ์จะทำให้ผลิตภัณฑ์ดูใหม่และน่าสนใจยิ่งขึ้น

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่ได้แก่

คุณประโยชน์หรือคุณภาพที่ดีกว่าหรือมากกว่าผลิตภัณฑ์เดิมราคาที่ถูกกว่ามีความแปลกใหม่หรือมีความหรูหรา(Relative advantage)ซึ่งเป็นไปตามจิตวิทยาของคนที่ชอบอะไรแปลกใหม่เสมอซึ่งต้องสอดคล้องกับ

- ฐานทางสังคม / ค่านิยมในปัจจุบัน (Compatibility)
- ความไม่ซับซ้อนในการผลิตภัณฑ์ใหม่ (Complexity)
- การได้มีโอกาสในการทดลองใช้ (Trialability)
- การรับรู้ได้อย่างสม่ำเสมอ ทำให้รู้สึกคุ้นเคยและยอมรับ (Observability)

ปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ใหม่ ได้แก่

- ความคุ้นเคยกับผลิตภัณฑ์เดิม (Usage) และรู้สึกว่ลำบากที่จะเรียนรู้อะไรใหม่ๆ
- ประโยชน์ ไม่มากพอ (Value) จึงทำให้เกิดรู้สึกว่ผลิตภัณฑ์นั้นมีราคาแพง
- ความเสี่ยงในการเริ่มต้นสิ่งใหม่ (Risk) อาจลดลงภายหลังการได้ทดลองใช้หรือได้รับฟังจากผู้ที่เคยใช้มาแล้วบอกต่อปากต่อปาก (Word of Mouth)
- ความเชื่อฟังใจส่วนตัว ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่สะสมมาตั้งแต่อดีต

2.9.1 แนวคิดเบื้องต้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

1. การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เน้นคุณค่าทางความงาม

รูปลักษณ์ที่งดงามสะดุดตานั้นเป็นหัวใจพื้นฐานของผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์บางประเภทใช้เป็นประเด็นในการพิจารณาเลือกซื้อของผู้บริโภค อาจไม่ใช่เรื่องของสมรรถนะหรือด้านคุณสมบัติพิเศษที่โดดเด่นสำหรับการใช้งานของผลิตภัณฑ์นั้นแต่กลับเป็นความพึงพอใจในความงามของรูปลักษณ์ภายนอกเป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อ แนวคิดนี้มีลักษณะที่สนองตอบค่านิยมในสังคมมากกว่าความจำเป็นหรือความต้องการขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสุภาษิตที่ว่า ไก่งามเพราะขน คนงามเพราะแต่งได้แก่ พวกผลิตภัณฑ์กลุ่ม เครื่องประดับ เสื้อผ้า ของขวัญเฟอร์นิเจอร์และของแต่งบ้าน เป็นต้น

2. การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เน้นคุณค่าทางด้านประโยชน์ใช้สอยหลักการดำเนินธุรกิจต้องถือว่าผู้บริโภคมีความหมายและสำคัญต่อการอยู่รอดของธุรกิจผู้บริโภคยุคใหม่มีความรู้และมีวิจรรณญาณที่ดีขึ้นในการพิจารณาเลือกซื้อสิ่งของต่างๆไม่ถูกชักจูงง่ายและซื้อเฉพาะสิ่งที่จำเป็นและ

มีคุณค่าโดยแท้จริงต่อการใช้อุปโภคบริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่จำเป็นต้องมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูล (Research) เพื่อกำหนดแนวทางให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนและควรตระหนักอยู่เสมอว่าผู้บริโภคมักจะซื้อสินค้าที่เขาเชื่อว่าจะแก้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นได้ ดังนั้นปัญหาจึงเป็นตัวกระตุ้นการซื้อของผู้บริโภคที่แข็งแกร่งเสมอแนวคิดนี้จะเน้นการแก้ปัญหาเป็นประเด็นสำคัญไม่นิยมการเสริมแต่งเพื่อความสวยงามจนเกินความจำเป็น

3. ความเหมาะสมกับสรีระของผู้ใช้งาน

เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่คำนึงถึงสรีระของผู้ใช้งานมาก่อนสิ่งอื่นใด รูปแบบของผลิตภัณฑ์จะเป็นไปในลักษณะที่จิตใจให้เกิดการตอบสนองทางกายภาพที่ดี ไม่ก่อให้เกิดความเมื่อยล้าโดยง่าย กระชับได้สัดส่วนกับสรีระ

4. การออกแบบที่เน้นการประหยัดเนื้อที่

การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่คำนึงถึงการประหยัดเนื้อที่ ในการขนส่งการจัดเก็บและการพกพาเป็นสิ่งสำคัญ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่จะก่อให้เกิดการประหยัดเนื้อที่ได้ดีนั้นมักจะเป็นไปในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่พับได้ ซ้อนได้ ยืดหดได้ หรือถอดประกอบได้

5. การออกแบบที่เน้นความคล่องตัวในการใช้งาน

เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่เน้นการแก้ปัญหาด้านการใช้งานของผลิตภัณฑ์ ให้เกิดความคล่องตัวและสะดวกมากขึ้น รูปแบบของผลิตภัณฑ์มักเป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวิถีการดำเนินชีวิตทั้งทางการทำงานและส่วนตัวควบคู่กับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี

6. ความสัมพันธ์กันระหว่างรูปลักษณ์กับพฤติกรรมการใช้งาน

เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่อาศัยการมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปลักษณ์กับพฤติกรรมการใช้งานที่ตอบรับกันเช่นการรวมเอาผลิตภัณฑ์ที่มีตำแหน่งใช้งานเดียวกันไว้ด้วยกันแต่คงไว้ซึ่งประสิทธิภาพของการใช้สอยเดิมข้อเด่นของแนวคิดนี้คือเกิดความเรียบร้อยและสร้างความประหลาดใจเมื่อได้พบเห็น

2.9.2 การจำแนกประเภทของผลิตภัณฑ์

สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค (Consumer Product)

2. ผลิตภัณฑ์เพื่อการอุตสาหกรรม (Industrial product)

ผลิตภัณฑ์หมายถึงสิ่งใดๆที่สามารถนำเสนอขายให้แก่ตลาดเพื่อทำให้ความต้องการและความจำเป็น (ของผู้ซื้อ) ได้รับการตอบสนองทำให้ได้รับความพอใจผลิตภัณฑ์แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือผลิตภัณฑ์หลักผลิตภัณฑ์จริงและผลิตภัณฑ์ควบผลิตภัณฑ์สามารถจำแนกประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภทคือผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค และผลิตภัณฑ์เพื่อการอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ผลิตภัณฑ์สะดวกซื้อผลิตภัณฑ์เปรียบเทียบซื้อ ผลิตภัณฑ์เจาะจงซื้อ และผลิตภัณฑ์ที่ไม่แสวงซื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุป ผลิตรภัณฑ์และการออกแบบภณณ์นั้นจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติภณณ์ไทลื้อครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีแนวโน้มในการออกแบบผลิตรภัณฑ์ที่นำแนวคิดเรื่องของการทอผ้าเครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติภณณ์ไทลื้อ เพราะมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและสามารถจับต้องได้ง่ายต่อการนำมาวิเคราะห์ เพื่อออกแบบให้เป็นผลิตรภัณฑ์ที่สอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรมและความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันและเพื่อให้สอดคล้องกับการออกแบบผลิตรภัณฑ์ใหม่เพื่อให้ความน่าสนใจโดยจะคำนึงถึงหลักการออกแบบผลิตรภัณฑ์ ที่เน้นด้านคุณค่าทางความงามประโยชน์ใช้สอยความเหมาะสมในการนำไปใช้งานรวมถึงความคล่องตัวตามสรีระของผู้ใช้งานอีกด้วย

2.10 การตลาดตามเป้าหมาย (STP Marketing)

หมายถึงการจัดผลิตรภัณฑ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิงเพื่อสนองความต้องการของตลาดที่มีลักษณะและความต้องการที่แตกต่างกันซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนด้วยกันคือ

- Market Segmentation (การแบ่งส่วนตลาด)
- Market Targeting (การเลือกตลาดเป้าหมาย)
- Market Positioning (การกำหนดตำแหน่งผลิตรภัณฑ์)

2.10.1 ลำดับขั้นตอนของ (STP Marketing)

Market Segmentation(การแบ่งส่วนตลาด)หมายถึงการแบ่งลูกค้าออกเป็นกลุ่มย่อยที่แตกต่างกันโดยใช้เกณฑ์ความต้องการบุคลิกลักษณะหรือพฤติกรรมซึ่งผู้บริโภคที่อยู่ในแต่ละกลุ่มเดียวกันจะมีความต้องการในสินค้าหรือบริการที่คล้ายคลึงกันส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่าง

ระดับของการแบ่งส่วนตลาด แบ่งส่วนตลาดแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. Mass Marketing (การตลาดรวม) ใช้กลยุทธ์การผลิตภณณ์แบบไม่แตกต่างกัน คือ เน้นการผลิตจำนวนมากและขายให้กับลูกค้าทุกคนเหมือนกันถือว่าไม่มีการแบ่งส่วนตลาดเลยตัวอย่างเช่น รองเท้ายี่ห้อนันยาง ผลิตรองเท้าแบบเดียวสำหรับลูกค้าทุกกลุ่ม

2. Segment Marketing (การตลาดแบบแบ่งส่วน) เป็นการแบ่งส่วนตลาดออกเป็นส่วนๆตามความต้องการของผู้บริโภคที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิงเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคแต่ละกลุ่มตัวอย่างเช่นรองเท้ายี่ห้อนันยางก็ทำการผลิตรองเท้าสำหรับกีฬา ประเภทต่างๆไม่ว่าจะเป็นรองเท้าวิ่ง บาสเกตบอล เทนนิส ฟุตบอล เป็นต้น

3. Nich Marketing (การตลาดส่วนย่อย) เป็นการตลาดออกเป็นส่วนย่อยๆเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม ตัวอย่างเช่นการผลิตรองเท้าสำหรับผู้ที่ชอบปีนเขา ติ๊กอล์ฟ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. Micro Marketing (การตลาดเฉพาะบุคคล) เป็นการแบ่งส่วนตลาดที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด คือเป็นการแบ่งตลาดออกเป็นส่วนย่อยๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเฉพาะบุคคล ตัวอย่าง ร้านที่ตัดรองเท้าสำหรับลูกค้าแต่ละคน เป็นต้น

ลักษณะของการแบ่งส่วนตลาดที่ดี

1. สามารถวัดได้ (Measurable) ในแต่ละส่วนตลาดต้องสามารถวัดออกมาในรูปเชิงปริมาณได้
2. สามารถเข้าถึงได้ (Accessible) สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้
3. มีขนาดของส่วนตลาดที่ใหญ่เพียงพอ (Substantial) ในแต่ละส่วนตลาดนั้นจะต้องมีความต้องการซื้อที่มากพอ
4. สามารถดำเนินการได้ (Actionable) สามารถใช้โปรแกรมการตลาดเพื่อจูงใจได้
5. มีลักษณะแตกต่าง (Differentiable) เป็นส่วนตลาดที่ลูกค้ามองเห็นความแตกต่างของผลิตภัณฑ์และส่วนประสมการตลาดที่แตกต่างจากคู่แข่ง

ประโยชน์ของการแบ่งส่วนตลาด

1. ทำให้ทราบถึงความต้องการและขอบเขตความพอใจของแต่ละส่วนตลาด
2. ทำให้ทราบถึงโอกาสทางการตลาดหรือตำแหน่งผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับตลาดเป้าหมาย
3. ใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกตลาดเป้าหมายที่เหมาะสมกับความสามารถของบริษัท
4. ทำให้สามารถปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ตอบสนองความพอใจของผู้บริโภคให้ดีขึ้น
5. ทำให้สามารถปรับปรุงแผนการตลาด และงบประมาณการตลาดได้เหมาะสม

2.9.2 Market Targeting (การเลือกตลาดเป้าหมาย)

การเลือกตลาดเป้าหมาย (Market Targeting) หมายถึงกระบวนการในการประเมินความน่าสนใจของแต่ละส่วนตลาดและเลือกเข้าสู่ตลาดเพียงหนึ่งหรือหลายส่วนตลาดเป้าหมาย (Tarket Market หรือ tarketgruup) หมายถึงกลุ่มผู้บริโภคหรือส่วนตลาดที่นักการตลาดสนใจและเลือกที่จะเข้าไปดำเนินกิจกรรมทางการตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มนั้นๆ

การประเมินส่วนตลาดเป็นการประเมินความแตกต่างของส่วนตลาดโดยพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ 3 ปัจจัย คือ

1. ขนาดและการเจริญเติบโตของส่วนตลาด
2. ความน่าสนใจของส่วนตลาด
3. วัตถุประสงค์และทรัพยากรของบริษัท

กลยุทธ์การเลือกตลาดมี 3 กลยุทธ์คือ

1. ตลาดรวมหรือตลาดไม่แตกต่าง (Undifferentiated marketing)

- การเลือกตลาดรวมเป็นตลาดเป้าหมายเพียงตลาดเดียว โดยถือว่าตลาดมีความต้องการที่คล้ายกันไม่แตกต่างกัน
- ใช้ส่วนประสมทางการตลาดเพียง 1 ชุดในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าจำนวนมาก
- นิยมใช้ในการแบ่งส่วนตลาดสำหรับสินค้าหรือบริการขั้นพื้นฐานสำหรับการครองชีพของผู้บริโภค เช่น ข้าวสาร เกลือ น้ำตาล เป็นต้น

2. การตลาดมุ่งเฉพาะส่วน (Concentrated marketing)

- เป็นการเลือกเป้าหมายเพียงส่วนเดียวจากการตลาดรวม
- ใช้ส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่างกันเพื่อสนองความต้องการในแต่ละส่วนตลาดที่เลือกเป็นเป้าหมาย

2.10.3 Marketing positioning (การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์)

เป็นการจัดผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างชัดเจนและตรงกับความต้องการโดยการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ของบริษัทกับผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งให้อยู่ในจิตใจของผู้บริโภคโดยในขั้นนี้จะต้องมีการระบุความได้เปรียบหรือความแตกต่างทางการแข่งขัน (Competitive advantages) ในด้านต่างๆดังนี้

ความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์ (Product differentiation) เป็นการพิจารณาคุณลักษณะเด่นของตัวผลิตภัณฑ์ที่เหนือกว่าคู่แข่งซึ่งสามารถพิจารณาได้จากคุณลักษณะต่างๆดังนี้

1. รูปแบบ
2. คุณสมบัติ
3. ความคงทน
4. คุณสมบัติ
5. ราคา
6. ความน่าเชื่อถือ
7. คุณภาพ

ความแตกต่างด้านบริการ (Service differentiation) เป็นการกำหนดตำแหน่งทางการตลาดโดยพิจารณาจากความสามารถของบุคลากรในองค์กร โดยทั่วไปนิยมใช้กับผลิตภัณฑ์ประเภทบริการ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากคุณลักษณะต่างๆดังนี้

1. ความรู้ความสามารถของบุคลากร
2. ประสบการณ์และความชำนาญ
3. ความน่าเชื่อถือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ความซื้อสัตย์สามารถไว้วางใจได้
5. การดูแลเอาใจใส่ลูกค้า
6. การติดต่อสื่อสารกับลูกค้า

ความแตกต่างด้านภาพลักษณ์ (Image differentiation)

เป็นการกำหนดตำแหน่งทางการตลาด โดยนำเอาภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ หรือองค์กรมาเป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกต่างทางการแข่งขัน ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากคุณลักษณะต่างๆดังนี้

1. สัญลักษณ์
2. สี
3. บรรยากาศ
4. การจัดเหตุการณ์พิเศษ
5. ที่มาของผลิตภัณฑ์

สรุป ด้านการตลาดนั้นส่งผลต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นอย่างมาก เราควรคำนึงเรื่องการตลาดควบคู่ไปกับการออกแบบ เพราะถ้าสินค้ามีราคาแพงมากเกินไปไม่เหมาะสมกับความต้องการของตลาด สินค้านั้นก็ขายไม่ได้เพราะราคาสูง และต้องคำนึงถึงหลัก 4Ps (ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2541หน้า28) ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product)
2. ราคา (Price)
3. การจัดจำหน่าย (Place)
4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และรวบรวมทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ลือจากแหล่งข้อมูลต่างๆจากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหมายถึงงานวิจัยที่มีข้อมูลบางส่วนที่ใกล้เคียงกับงานที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยได้นำข้อมูลเนื้อหาามาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยจึงได้ขอนำผลงานวิจัยและเอกสารต่างๆมาอ้างอิงเป็นกรณีศึกษาในหัวข้องานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

2.11.1 เอกสาร

ทรงศักดิ์ ปรางวัฒนากุล ได้รวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบเรื่องผ้าทอไทลื้อ และด้วยประสบการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ในชนบทนานเกือบ 2 ทศวรรษตั้งแต่ปีพ.ศ. 2536 เป็นต้นมาจึงได้เขียนหนังสือเรื่อง “มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ” เล่มล่าสุด พ.ศ.2551 ซึ่งอาจเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียกว่าเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องผ้าทอไทลื้อที่สมบูรณ์ที่สุดของผู้เขียน โดยมีเนื้อหาเรื่องผ้าทอไทลื้อของแต่ละชุมชนที่มีกลุ่มไทลื้ออาศัยอยู่

2.11.2 วิทยานิพนธ์

พระอัชฎาภรณ์ กิตติภทโท (ฉัตรานันท์) (2554:บทคัดย่อ) วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาคติเรื่องผ้าทอในคัมภีร์พระพุทธศาสนา (2) เพื่อศึกษารูปแบบผ้าทอที่ใช้ในพระพุทธศาสนาของชาวไทลื้อเชียงค้ำ (3) เพื่อศึกษาความเชื่อเรื่องผ้าทอที่ใช้ในพระพุทธศาสนาของชาวไทลื้อเชียงค้ำงานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร และเชิงคุณภาพโดยเน้นการค้นคว้าในคัมภีร์พระไตรปิฎกและลงพื้นที่เพื่อสำรวจเก็บข้อมูลพร้อมสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มชาวไทลื้อที่อยู่ในอำเภอเชียงค้ำ จังหวัดพะเยา

ผลการศึกษาวิจัยพบว่าในคัมภีร์พระไตรปิฎกปรากฏข้อมูลเรื่องรูปแบบและรายละเอียดของผ้าอยู่น้อยมาก เท่าที่พบข้อมูลก็มักจะแสดงเป็นเชิงอรรถขยายความ ซึ่งได้อ้างมาจากคัมภีร์ในชั้นอรรถถา เป็นส่วนใหญ่ส่วนคติการถวายเป็นผ้าแด่พระพุทธเจ้า หรือพระสาวกพบว่าปรากฏเฉพาะในพระวินัยปิฎก และพระสุตตันตปิฎกแต่ไม่พบในพระอภิธรรมปิฎก ซึ่งโดยมากมูลเหตุของการถวายเป็นผ้าเกิดจากความเลื่อมใส ที่ผู้นั้นได้รับการพึ่งพิงเทศนาโดยผ้าที่มีทั้งผ้าที่ทอเองซื้อมารวมทั้งการสละผ้าที่เป็นเครื่องนุ่มห่มของตนเพื่อถวายเป็นทานและอานิสงค์ที่ได้รับจากการถวายเป็นผ้าหรือวัตถุประสงค์ที่ประกอบขึ้นด้วยผ้าอันมี พูก หมอน และธง เป็นต้นนั้นทำให้ได้รับอานิสงค์ 2 ระดับคือโลกียสมบัติและโลกุตรสมบัติและไม่ใช่เฉพาะแต่การถวายเป็นทานเท่านั้นหากแต่ต้องมีการรักษาศีลและการเจริญภาวนาอีกด้วย จึงจะให้ผลเป็นสมบัติทั้งสองประการ

ส่วนรูปแบบของผ้าทอในพระพุทธศาสนาของชาวไทลื้อในเชียงค้ำปัจจุบันยังคงแสดงถึงเอกลักษณ์ดั้งเดิม แม้ว่าการเปลี่ยนใช้วัสดุอุปกรณ์ไปตามยุคสมัยแต่ยังพบว่าผ้าทอที่ใช้ในพระพุทธศาสนาบางอย่างก็ยังคงรูปแบบเดิมอยู่เช่น ผ้าตุ่ง ผ้ามุงบน ผ้ามุงสังฆะ และผ้าเช็ดหน้าน้อย เป็นต้นเฉพาะตุ่งปราสาทและผ้าเช็ดหน้าน้อยยังสามารถรักษารูปแบบดั้งเดิมได้มากที่สุดทั้งยังคงสร้างงานด้วยการทอมือโดยใช้กี่พื้นบ้าน และเนื่องจากผ้าเช็ดหน้าน้อย ทอได้ง่าย ราคาไม่แพง ชาวไทลื้อจึงนิยมใช้ถวายพระ ส่วนตุ่งปราสาท แม้จะมีราคาแพงและทอได้ยากแต่ด้วยความปรารถนาในภพภูมิที่ดีในโลกหน้าจากการถวายตุ่งของชาวไทลื้อ จึงทำให้ยังมีการทอตุ่งปราสาทเพื่อถวายไว้ในพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมากส่วนผ้าห่มคัมภีร์แบบไทลื้อ พบว่าไม่มีการสร้างถวายเป็นมานานกว่า 40 ปี แล้วนอกจากนี้ด้วยความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคงชาวไทลื้อเชียงค้ำจึงเชื่อว่าพระรัตนตรัยยังคงเป็นที่พึ่งยังถือสิ่งที่ยึดเหนี่ยวเป็นศูนย์รวมจิตใจ ที่สะท้อนออกมาจากผ้าทอที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นการถวายเป็น พุทธบูชาธรรมบูชาและสังฆบูชาผนวกกับเรื่องคติความเชื่อเรื่องการให้ทานอันถือเป็นการสร้างและสะสมบุญกุศลให้แก่ตนเอง

ภทริณ กุสุพลนนท์ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการทอผ้าของกลุ่มแม่บ้าน บ้านธาตุสบแวน อำเภอเชียงค้ำจังหวัดพะเยาได้สรุปไว้ว่าการทอผ้าของชาวไทลื้อทั้งในอดีตและปัจจุบันยังคงใช้กี่ทอมือเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุปกรณ์หลักใช้วัสดุจากธรรมชาติทั้งฝ้ายและการย้อมสีในอดีตมักทอผ้าไว้ใช้ในชีวิตประจำวันแต่ในปัจจุบันเป็นการทอผ้าเพื่อการจำหน่ายตลาดลายผ้าที่ทอนั้นเป็นเอกลักษณ์คือลายผ้าแฉ่นและลายน้ำไหลนอกจากนี้ยังมีการคิดลวดลายใหม่ๆขึ้นมาโดยเรียกชื่อตามลักษณะที่ปรากฏ เช่น ลายก้างปลา ลายเล็บมือนางลายภูเขายาวลายภูเขาสั้น เป็นต้นการสืบทอดการทอผ้าจะมีผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเป็นผู้ฝึกสอนให้ผู้ทอจะต้องเรียนรู้ และฝึกหัดด้วยตัวเองต้องมีความคิดสร้างสรรค์และต้องมีความอดทนมากผู้สืบทอดเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการอนุรักษ์การทอผ้าไม่ให้สูญหายไปและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากผ้าทอไหล่อที่นิยมกันมากที่สุดคือ ผ้าซิ่น

กอบยศ ยิ้มอ่อน (บทคัดย่อ : 2552) การศึกษาวิหารไหล่อในวัฒนธรรมล้านนา จังหวัดพะเยา และจังหวัดน่านมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงรูปแบบของวิหารไหล่อที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและที่มีการปรับเปลี่ยนโดยได้รับอิทธิพลที่แตกต่างกันส่งผลต่อรูปแบบของวิหารไหล่อทั้ง2จังหวัดนำมาสู่การวิเคราะห์ในแง่มุมต่างๆ คือแผนผังวัดแผนผังอาคารรูปแบบของสถาปัตยกรรมและลักษณะโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมนอกจากนี้ยังมีการศึกษาถึงเหตุปัจจัยและเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อรูปแบบของสถาปัตยกรรมโดยได้ศึกษาตัวอย่างวิหารจำนวน8หลัง ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าจากการอพยพของชาวไหล่อที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้นโดยการกวาดต้อนของพระเจ้ากาวิละโดยชาวไหล่อได้มีการตั้งถิ่นฐานของตนเองเมื่อมีการตั้งหมู่บ้านควบคู่กับการสร้างวัดประจำหมู่บ้านสอดคล้องกับประเพณีแบบเดิมจากต้นแบบรูปแบบการสร้างอาคารวิหารก็ยังคงยึดถือรูปแบบเดิมแต่ ใช่ว่าจะมีรูปแบบเดิมทั้งหมดและยังได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมประเทศใกล้เคียง รวมจนถึงวัฒนธรรมล้านนาเช่นรูปแบบวิหารทรงคอกที่น่าจะได้รับอิทธิพลจากการสร้างวิหารแบบล้านนาและกัวิหารทรงจั่วหลังคาปั้นสาดปีกนกที่จะได้รับอิทธิพลจากเมืองหลวงพระบาง ซึ่งมีทรงหลังคาอ่อนโค้ง ลักษณะเดียวกับวิหารในเมืองหลวงหลายแห่ง และอีกรูปแบบก็มีลักษณะเฉพาะตัวที่มีความเป็นท้องถิ่นผสมกับรูปแบบเดิมของวิหารไหล่อกับรูปแบบเดิมของวิหารไหล่อที่เมืองสิบสองปันทา

จากผลการศึกษาที่นำมาวิเคราะห์สามารถทำให้ทราบถึงปัจจัยทางสถาปัตยกรรมที่มีผลต่อรูปแบบวิหารไหล่อในวัฒนธรรมล้านนานั้นประกอบด้วย

1. การตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชน
2. กลุ่มคนที่ได้รับการอุปถัมภ์ในการก่อสร้างวัด
3. การยึดถือรูปแบบเดิมและการรับอิทธิพลจากดินแดนใกล้เคียงกันและพัฒนาเป็นรูปแบบเฉพาะตน

จากผลการศึกษายังทำให้ทราบถึงเหตุและเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ที่ส่งผลต่อรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของวิหารไหล่อ กล่าวคือในช่วงที่มีการย้ายมาตั้งถิ่นฐานของชาวไหล่อในบริเวณภาคเหนือของประเทศไทยสภาพบ้านเมืองถูกทิ้งร้างเป็นเวลานานรูปแบบของวิหารในช่วงนี้จึงเป็นรูปแบบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบเดิมที่สิบสองปันทา จนระยะเวลาที่ผ่านมาชาวไหล่อได้มีการขยายตัวขึ้นมาและได้มีการอพยพเข้ามาจากชาวไหล่อใกล้เคียงก็ได้นำรูปแบบของตนเองมาผสมผสานเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กับรูปแบบดั้งเดิมและเกิดเป็นรูปแบบใหม่แต่ยังคงไว้ซึ่งแนวคิดของตัววิหารไทลื้อต้นแบบที่สิบสองปีนนามสมกับความเป็นท้องถิ่น ทำให้เกิดเป็นวิหารที่มีลักษณะเฉพาะตนขึ้นมา

สุธิษา ศรพรหม (บทคัดย่อ :2556) กล่าวไว้ว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้งเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้งและเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้สนใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามด้านอัตลักษณ์ ของผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้งนำข้อมูลที่ได้มาสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างแบบจำลองผลิตภัณฑ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ5ท่านตรวจสอบและประเมินผลการออกแบบจากนั้นนำข้อเสนอแนะมาพัฒนาสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์สำหรับการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้ผลิตจำนวน32คนและกลุ่มผู้สนใจจำนวน214คน โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านอัตลักษณ์ของผ้าปักกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง พบว่าสิ่งที่สามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ของผ้าปักกลุ่มชาติพันธุ์ม้งได้แก่เนื้อผ้าใยกันยงการเขียนเทียนและลายปักโดยกลุ่มชาติพันธุ์ม้งได้ทอใช้กันเองในชุมชนและได้ถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังต่อไป

2. ด้านการออกแบบพบว่าความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์จากผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้งรูปแบบที่ 3 ด้านประโยชน์ใช้สอยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุด ($x=4.53$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53

3. ด้านความพึงพอใจของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ จากผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้งอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($x=3.76$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 ความพึงพอใจของผู้ที่สนใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($x=3.87$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70

สรุป จากการศึกษาเรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้นผู้วิจัยได้ศึกษาโดยเป็นหัวข้อคือ ด้านความเป็นมาของชาวไทลื้อด้านสถาปัตยกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี อาหารการกิน เครื่องแต่งกาย และผ้าทอไทลื้อ ซึ่งได้สังเกตเห็นว่าเรื่องการทอผ้าและเครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ นั้นมีความโดดเด่นมีเอกลักษณ์ที่เฉพาะกลุ่ม จึงมีความเหมาะสมและแนวโน้มที่สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อทำการออกแบบ เป็นผลิตภัณฑ์ได้เพราะผ้าทอและเครื่องแต่งกายของแต่ละหมู่บ้านนั้น มีความแตกต่างกันซึ่งคนในหมู่บ้านและชาวไทลื้อเท่านั้นที่จะสามารถบอกได้ว่าแต่ละชุดนั้นมาจาก ที่ไหนหมู่บ้านใดซึ่งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ในแต่ละหมู่บ้านนั้นทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงคู่สี และเทคนิคลวดลายที่แตกต่างกันออกไปของผ้าทอตามคติความเชื่อวิถีชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจึงมีความต้องการนำเสนอจุดเด่นของผ้าทอคู่สีและลวดลายนี้ ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อเผยแพร่ให้บุคคลทั่วไปได้รู้จักมากขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 เพื่อทำการวิจัยผู้วิจัยได้นำเนื้อหาทั้งหมดมาวิเคราะห์ รวบรวมหาวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ตลอดจนสร้างเครื่องมือแบบสอบถามและประเมินหาความพึงพอใจในการใช้งานโดยได้ศึกษาเอกสารและกรอบแนวคิดตามทฤษฎี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการผู้วิจัยจึงดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือกลุ่มอาชีพผ้าทอในหมู่บ้านของจังหวัดพะเยา เชียงราย เชียงใหม่ น่าน จำนวน 7 กลุ่ม (ทั้งหมดที่มีจาก OTOP) 2557-2558

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มอาชีพทอผ้าไทลื้อ ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนได้แก่

- จังหวัดพะเยา จำนวน 7 คน
- จังหวัดเชียงราย จำนวน 3 คน
- จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 คน
- จังหวัดน่าน จำนวน 2 คน

ซึ่งผู้วิจัย ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ดังต่อไปนี้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง อ้างอิงหลักทฤษฎีของยามาเน่ (Yamane,1973:84 อ้างถึงใน จิตติมา คุ่มสืบสาย.2550)

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชากร จากกลุ่มผู้ทอผ้าไทลื้อ ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนจำนวน 4 จังหวัด 15 คนเลือกโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1. นางแสงดา สมฤทธิ์ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. นางแหล่ง มาไกล	อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
3. นางแก้วกัลยา บัวธาตุ	อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
4. นางสาวใจ ยะนา	อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
5. นางสาวสม สมฤทธิ์	อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
6. นางสาวเงิน อุ่นตาล	อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา
7. นางโสรยา มาไกล	อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา
8. นางสาวศรัณ เรือนอัน	อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
9. นางอุบลรัตน์ จันทะยอด	อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
10. นางพรรษา บัวมะลิ	อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
11. นางพรรณี สมโพ	อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
12. นางแก้วมาศ ศรีจันทร์	อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
13. นายเกษม อะทะวงษา	อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
14. นางเกษร วงศ์ชัย	อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
15. นางกาวี หงษ์คำ	อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

3.1.2 ขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

ไทลื้อ

3.1.2.1 ขั้นตอนการหากลุ่มเป้าหมายและประเภทของผลิตภัณฑ์โดยการประเมินจากระบบเว็บไซต์โดยสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินหาความต้องการของกลุ่มประชากรในการผลิตเครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความต้องการของกลุ่มประชากรและประเภทของผลิตภัณฑ์

3.1.2.2 ผู้วิจัยได้ขอคำปรึกษา และคำแนะนำ ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผลิตจำนวน 5 ท่าน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

- อาจารย์ โสมวดี ฤทธิโชติ สังกัดคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ กลุ่มวิชา สาขาวิชาออกแบบสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
- อาจารย์ กมลภัทร์ รักสวน สังกัดคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ กลุ่มวิชา สาขาวิชาออกแบบสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
- นาย สุริยา วงศ์ชัย พิพิธภัณฑสถานสิ่งลายคำ บ้านศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
- นาย สิริชัย สาสิทธิ์ Executive Designer บริษัทธนูลักษณ์ จำกัดมหาชน
- นาย อารังค์ โพธิ์เจริญ Senior Designer บริษัทธนูลักษณ์ จำกัด มหาชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประกอบการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

แบบสัมภาษณ์ ในการศึกษาออกแบบเบื้องต้น ที่มีโครงสร้างที่กำหนดให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยในเรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ที่ได้แบ่งตามหัวข้อดังนี้ด้านศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ประเพณี พิธีกรรม อาหารการกิน เครื่องแต่งกายและการทอผ้า ได้กำหนดคำถามขึ้นมาโดยการสัมภาษณ์ และใช้เทปบันทึกเสียงจดบันทึกและจากภาพถ่ายระหว่างการสังเกต

3.2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านศิลปวัฒนธรรมและการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้ แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบ แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัย ที่มีผลต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับที่มากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับที่มาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questionair) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เพื่อนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสม

3.2.3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริโภคที่ใช้ผลิตภัณฑ์ โดยใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยถามเกี่ยวกับเพศอายุวุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ จากศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบขึ้นมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับคะแนนได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับที่มากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับที่มาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การยอมรับประสิทธิภาพการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ คือค่าเฉลี่ย (Mean)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด(Open ended Questionnaire) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสม หรือข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่ผู้บริโภครายกนำเสนอ

3.2.4 การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยวิธีการหา ความเที่ยง หรือ ความตรง (Validity) ของแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด โดยขอความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน แล้วจึงนำกลับมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับงานวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา และการพิจารณาประเมินแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับโครงสร้างหลักของเนื้อหา(IOC) ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านได้แก่

- ดร. ผดุงชัย ภูพัฒน์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

- อ.ดร.สมชาย เซะวิเศษ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

- ดร. สุธาสินี บุรีคำพันธ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เกณฑ์การให้คะแนนคำถาม ของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

+1 หมายถึง คำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง คำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อย่างไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง คำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนของคำถามในแต่ละข้อในแบบสอบถามต้องได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 คะแนน จึงจะถือว่าคำถามนั้น สามารถใช้ในการวิเคราะห์ที่ได้ตรงตามวัตถุประสงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำคำถามมาทบทวน หากมีคำถามข้อใดที่ยังบกพร่อง หรือไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผู้วิจัยจะได้ดำเนินการแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัยก่อนการนำไปทำการ ประเมินกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลสอบถามปัญหาและความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลและผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการศึกษา ศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
2. นำแบบสอบถามจำนวน 6 ชุดพร้อมภาพร่าง (Sketch Design) นำไปสอบถามกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อทำการประเมินหารูปแบบพร้อมทั้งใช้คำถามแบบปลายเปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อรูปแบบของผลิตภัณฑ์จากการศึกษา ศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เพื่อให้ผู้วิจัยได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุงเพิ่มเติม
3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบเพื่อนำไปสู่กระบวนการผลิตเป็นหุ่นจำลองต้นแบบ
4. นำแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษา ศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อจำนวน 100 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่าแบบ (Rating Scale) ด้วยคำถามที่ได้เรียงลำดับประกอบกับภาพจำลองเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. นำแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้สรุปข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ที่ได้จากการสัมภาษณ์บันทึกด้วยเทปบันทึกเสียง และการถ่ายภาพ แล้วนำมาจัดหมวดหมู่และนำไปวิเคราะห์ เปรียบเทียบเพื่อนำไปสังเคราะห์เป็นแนวทางในการนำมาออกแบบและพัฒนาให้สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้หลักวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์จากศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อผู้วิจัยได้นำข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบตัวผลิตภัณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบขึ้นโดยการหาค่าสถิติโดยแบ่งออกตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลด้านศิลปะวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อใช้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้จากแบบสอบถามแบบตรวจสอบ (Check List) มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต(\bar{X})และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบการบรรยาย ผล โดยใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ เพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

2. ขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบตัวผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบ ตรวจสอบแบบ (Check list) มาวิเคราะห์หาค่า เฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบการบรรยายผล โดยใช้หลักเกณฑ์ การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ เพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีต่อผลการออกแบบผลิตภัณฑ์

3.5.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

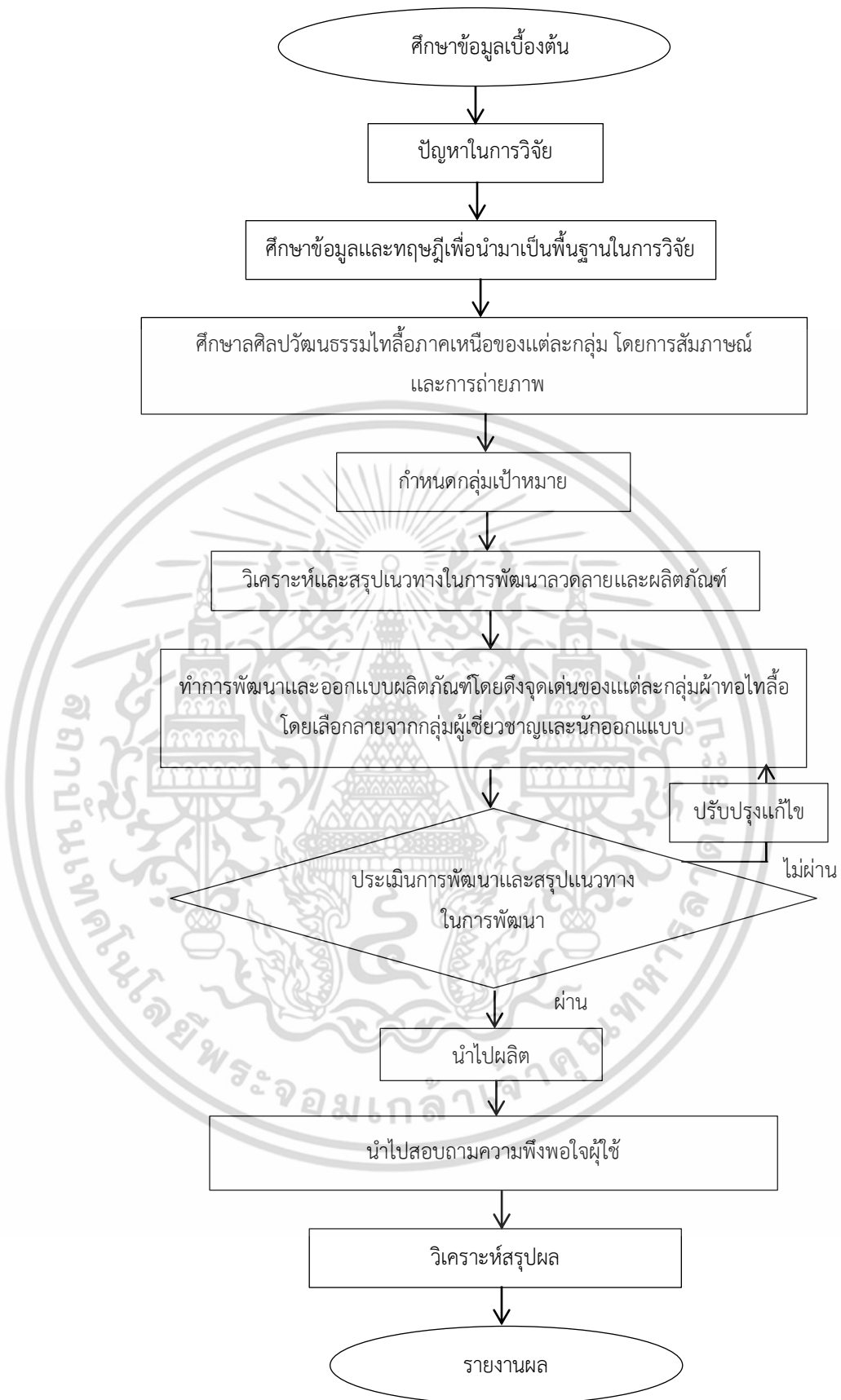
1. หาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับโครงสร้างหลักของเนื้อหา (IOC)

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation :SD.)
4. ระดับช่วงชั้นคะแนน เพื่อการแปรความหมาย

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 3.1 ภาพแสดงแผนผังวิธีดำเนินการวิจัย

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2557

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ได้ผ่านกระบวนการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความต้องการของผลิตภัณฑ์ ที่จะนำมาออกแบบตามกลุ่มเป้าหมายและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ประเมินความเหมาะสมในการนำมาผลิตโดยทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหาของการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม และสอดคล้องแก่การนำมาประยุกต์ใช้กับข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

4.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหาของการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหาของการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ผู้วิจัยได้ทำจากการศึกษาเนื้อหาข้อมูลเบื้องต้นจากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องเบื้องต้นก่อนจากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ใช้ลักษณะการเลือกที่เป็นชุมชนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ และกลุ่มผู้ผลิตทอผ้าไทลื้อเพื่อสังเกตความสำคัญและจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์โดยจะใช้ทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจเชิงลำดับ (Analytic Hierarchy Process : AHP) มีกระบวนการที่ใช้ในการตัดสินใจ ที่ใช้วินิจฉัยเพื่อหาเหตุผล เป็นการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยแบ่งองค์ประกอบของปัญหาออกเป็นส่วนๆในรูปของแผนภูมิตามลำดับชั้นแล้วกำหนดค่าของการวินิจฉัยเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆและนำค่าเหล่านั้นมาคำนวณเพื่อดูว่าปัจจัยและทางเลือกอะไรมีลำดับความสำคัญสูงสุด ได้ดังนี้

4.1.1 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มชุมชนไทลื้อ จำนวน 15 คนจากกลุ่มผู้ทอผ้าไทลื้อ ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนจำนวน 4 จังหวัด โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

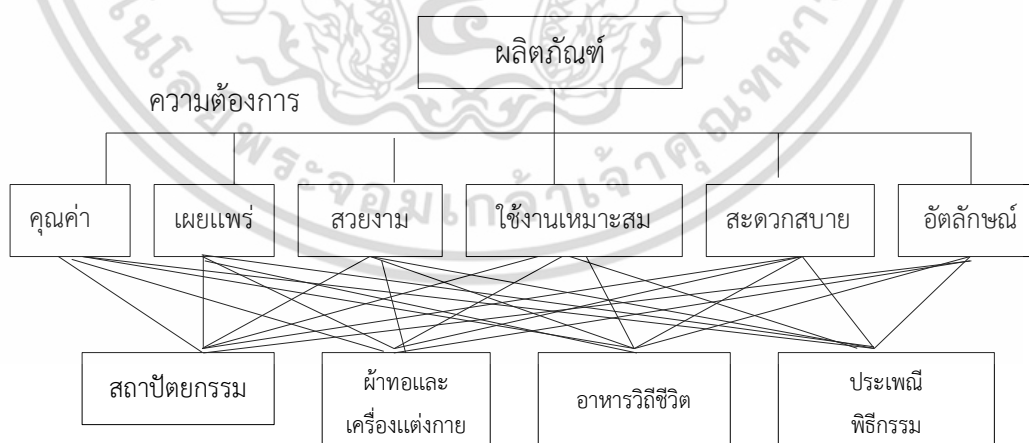
จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อนั้น แบ่งออกเป็น 4 เรื่อง คือ

1. ด้านประวัติความเป็นมา
2. สถาปัตยกรรม
3. ศาสนาและประเพณีของชาวไทลื้อ
4. การแต่งกายและผ้าทอไทลื้อ

ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปได้ว่ากลุ่มชุมชนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อที่อาศัยอยู่ส่วนมากยังคงให้ความสำคัญกับประเพณีพิธีกรรมแต่อาจจะหลงเหลือให้เห็นไม่มากนักเพราะมีปัจจัยหลายอย่างที่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาแต่บางหมู่บ้านก็ยังคงประเพณีและสืบทอดกันเรื่อยมาจากบรรพบุรุษเพื่อให้ลูกหลานได้สัมผัสถึงถิ่นกำเนิดของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนและยังเป็นการสร้างความภูมิใจให้แก่คนรุ่นหลังให้เรียนรู้และสืบทอดต่อไปแต่สิ่งที่ยังคงถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อนั้นก็คือ ภาษา และการแต่งกายที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ซึ่งการแต่งกายไทลื้อนั้นเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัดเพราะยังคงมีให้เห็นและการจำหน่ายผ้าทอไทลื้อเพื่อเป็นอาชีพของคนในหมู่บ้านอีกด้วย

4.1.2 หลังจากที่คุณผู้วิจัยได้ไปลงพื้นที่สัมภาษณ์ข้อมูลแล้ว จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กรอบแนวความคิดในการคัดเลือกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อให้ได้ข้อมูล ที่จะนำมาช่วยในการตัดสินใจ โดยใช้ทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจเชิงลำดับ (Analytic Hierarchy Process : AHP) ดังนี้

แผนผังโครงสร้างขั้นตอนการลำดับชั้นความสำคัญ



รูปที่ 4.1 โครงสร้างลำดับชั้น

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากแผนผังโครงสร้าง เพื่อหาลำดับความสำคัญของเนื้อหาข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ให้อยู่ในรูปแบบของแผนภูมิโครงสร้างลำดับชั้น ซึ่งแต่ละส่วนจะประกอบด้วยหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจอยู่ 6 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านคุณค่า 2) ด้านการเผยแพร่ 3) ด้านความสวยงาม 4) ด้านการใช้งานที่เหมาะสม 5) ด้านความสะดวกสบาย 6) ด้านความมีอัตลักษณ์ และระดับชั้นบนสุดนั้นคือเป้าหมาย ที่ผู้วิจัยต้องการจะนำข้อมูลจากการลำดับชั้น ส่วนลำดับชั้นชั้นที่สามนั้นคือทางเลือกด้านเนื้อหาของศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อที่ผู้วิจัยจะต้องการหาความสำคัญให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์เป้าหมาย

จากนั้นหาลำดับความสำคัญโดยการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ที่ละคู่จากปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเกณฑ์การตัดสินใจในแต่ละลำดับชั้นโครงสร้างโดยจะวินิจฉัยแสดงออกมาในรูปแบบของมาตราส่วนของความพึงพอใจที่เป็นตัวเลข 1-9 ในตารางเมตริกซ์ เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมที่สุดในการเปรียบเทียบ ในลักษณะเป็นคู่ ในตารางผู้วิจัยจะวินิจฉัยมาตราส่วนของตัวเลขที่แสดงระดับความเข้มข้นของความสำคัญแสดงดังตารางข้างล่าง

ตารางที่ 4.1 แสดงชุดของตัวเลขที่ใช้ในการเปรียบเทียบรายคู่

ระดับความเข้มข้นของความสำคัญ	ความหมาย	คำอธิบาย
1	สำคัญเท่ากัน	ทั้ง 2 ปัจจัยส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์เท่าๆกัน
3	สำคัญกว่าปานกลาง	ประสบการณ์และการวินิจฉัยแสดงถึงความพึงพอใจในปัจจัยหนึ่งมากกว่าอีกปัจจัยหนึ่งปานกลาง
5	สำคัญมากกว่า	ประสบการณ์และการวินิจฉัยแสดงถึงความพึงพอใจในปัจจัยหนึ่งมากกว่าอีกปัจจัยหนึ่งมาก
7	สำคัญกว่ามากที่สุด	ปัจจัยหนึ่งได้รับความพึงพอใจมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับอีกปัจจัยหนึ่ง ในทางปฏิบัติปัจจัยนั้นได้มีอิทธิพลเหนือกว่าอย่างเห็นได้ชัด
9	สำคัญกว่าสูงสุด	มีหลักฐานยืนยันความพึงพอใจในปัจจัยหนึ่งมากกว่าอีกปัจจัยหนึ่งในระดับที่สูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้
2,4,6,8	สำหรับในกรณีประนีประนอมเพื่อลดช่องว่างระหว่างระดับความรู้สึก	บางครั้งผู้อ่านต้องวินิจฉัยในลักษณะก้ำกึ่งกันและไม่สามารถอธิบายด้วยคำพูดที่เหมาะสมได้
1.1-1.9	ปัจจัยที่เสมอกัน	เมื่อปัจจัยถูกเลือกขึ้นมาแล้วมีความสำคัญใกล้เคียงกัน และเกือบหาความแตกต่างไม่ได้เลย 1.3 คือระดับกลาง ๆ ส่วน 1.9 คือระดับสูงสุด

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาตารางเมตริกซ์ ที่ใช้ในการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เป็นคู่ๆ ผู้วิจัยได้คัดเลือก ค่าลำดับตัวเลขมา 3 ระดับ คือ 1,3,5 เพื่อให้ได้ค่าคะแนนชัดเจนยิ่งขึ้นดังตารางด้านล่าง

ตารางที่ 4.2 แสดงชุดของตัวเลขที่ใช้ในการเปรียบเทียบรายคู่ที่ผู้วิจัยเลือกนำมาใช้

ระดับความ เข้มข้น ของ ความสำคัญ	ความหมาย	คำอธิบาย
1	สำคัญเท่ากัน	ทั้ง2ปัจจัยส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์เท่าๆกัน ประสบการณ์และการวินิจฉัยแสดงถึงความพึง พอใจในปัจจัยหนึ่งมากกว่าอีกปัจจัยหนึ่งปาน กลาง ประสบการณ์และการวินิจฉัยแสดงถึงความพึง พอใจในปัจจัยหนึ่งมากกว่าอีกปัจจัยหนึ่งมาก
3	สำคัญกว่าปานกลาง	
5	สำคัญมากกว่า	

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากการเปรียบเทียบข้อมูลที่อ้างอิงจากตารางข้างบนเพื่อการหาลำดับความสำคัญของเนื้อหาให้ได้เป็นตารางการวิเคราะห์แบบเมตริกซ์ จากการเปรียบเทียบในตารางโดยใช้เกณฑ์การประเมินความสำคัญของชุดตัวเลขตารางที่ มาเป็นเกณฑ์เลือกมา 3 ระดับ เพื่อให้ได้ค่าคะแนนที่เห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงตารางเมตริกซ์ที่นำมาเลือกใช้ในการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เป็นคู่ๆ

เกณฑ์การ ตัดสินใจ	คุณค่า	เผยแพร่	สวยงาม	ใช้งาน	สะดวก สบาย	อัตลักษณ์	ความ สำคัญ
มีคุณค่า	1	1	1	1/3	1	1/5	4.5
เผยแพร่	1	1	5	3	2	4	16
สวยงาม	1	1/5	1	4	1	1	8.2
การใช้งาน	3	1/3	1/4	1	1	1/4	5.9
สะดวกสบาย	1	1/2	1	1	1	1/4	4.8
อัตลักษณ์	5	1/4	1	4	4	1	15.3

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ ผู้วิจัยได้ตั้งเป้าหมายหลักเกณฑ์การตัดสินใจ 1) ด้านคุณค่า 2) ด้านการเผยแพร่ 3) ด้านความสวยงาม 4) ด้านการใช้งานที่เหมาะสม 5) ด้านความสะดวกสบาย 6) ด้านความมีอัตลักษณ์ แลทางด้านซ้ายมือบนสู่จะเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ในแถวด้านบนบนแนวนอนจะทำการเปรียบเทียบ เป็นคู่ไปจนหมดจากนั้นหาผลรวมของตัวเลขในแต่ละแถว ตั้งแต่แถวของตารางเมตริกซ์นำตัวเลขแต่ละช่องของแถวแนวตั้งแต่ละแถวหารด้วยผลรวมของตัวเลขในแถว เพื่อให้ได้ตารางเมตริกซ์ของค่าเฉลี่ยซึ่งเป็นนัยสำคัญที่ใช้เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยลำดับความสำคัญสรุปได้ว่าลำดับความสำคัญที่มีค่าคะแนนมากที่สุด คือหลักเกณฑ์ ด้านการเผยแพร่ ด้านความเป็นอัตลักษณ์ ด้านความสวยงาม ด้านการใช้งาน ด้านความสะดวกสบาย และด้านคุณค่า เรียงตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ตารางเมตริกซ์ที่ใช้เปรียบเทียบทางเลือกด้านเนื้อหาของข้อมูล ทั้ง 5 ด้าน

เกณฑ์การตัดสินใจ	สถาปัตยกรรม	ผ้าทอเครื่องแต่งกาย	อาหาร วิถีชีวิต	ประเพณี	พิธีกรรม ความเชื่อ	ลำดับความสำคัญ
สถาปัตยกรรม	1	1/5	1/3	1/4	1/3	2.4
ผ้าทอ เครื่องแต่งกาย	5	1	1	5	4	16
อาหาร วิถีชีวิต	3	1	1	3	1	10
ประเพณี	4	1/5	1/3	1	1/2	6
พิธีกรรมความเชื่อ	3	1/4	1	2	1	7.25

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากตารางเมตริกซ์ที่ใช้เปรียบเทียบทางเลือกด้านเนื้อหาของข้อมูลทั้ง 5 ด้าน สรุปได้ว่า ค่าคะแนนเกณฑ์การตัดสินใจ ด้านผ้าทอและเครื่องแต่งกายมีลำดับความสำคัญมากที่สุด

ตารางที่ 4.5 ตารางการคำนวณหาลำดับความสำคัญทั้งหมด

	คุณค่า (4.5)	เผยแพร่ (16)	สวยงาม ม (8.2)	ใช้งาน (5.9)	สะดวก สบาย (4.8)	อัต ลักษณ์ (5.3)	ลำดับความ สำคัญ (รวม)
สถาปัตยกรรม (0.48)	2.16	7.68	3.9	2.8	2.3	2.5	21.34
ผ้าทอ เครื่องแต่งกาย (3.2)	14.4	51.2	26.2	18.9	15.4	17	143.1
อาหารวิถีชีวิต (2)	9	32	16.4	11.8	9.6	10.6	89.4
ประเพณี (1.2)	5.4	19.2	9.8	7.1	5.8	6.4	53.7
พิธีกรรมความ เชื่อ (1.45)	6.5	23.2	11.9	8.6	7	3.3	60.5

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

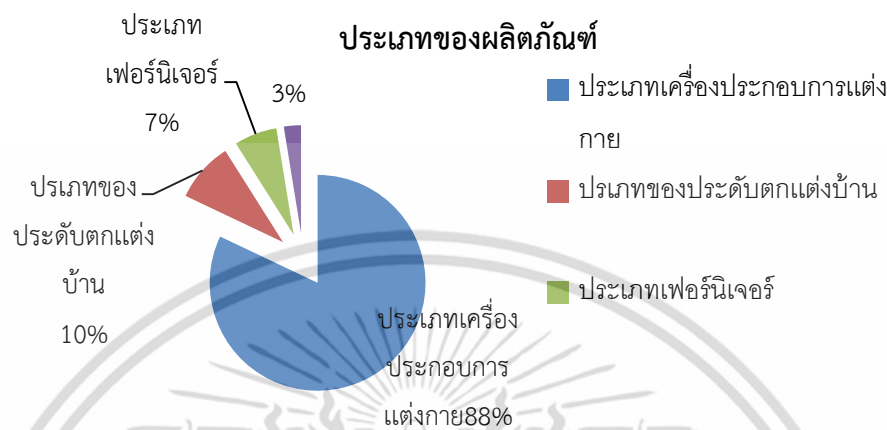
จากตารางที่ 4.5 ผลลัพธ์ AHP ปรากฏว่าข้อมูลด้านผ้าทอเครื่องแต่งกายนั้นมีความน่าสนใจมากที่สุด (3.2) ตามด้วยข้อมูลด้านอาหารวิถีชีวิต (2) และด้านพิธีกรรมความเชื่อ (1.45) ประเพณี (1.2) และสถาปัตยกรรม (0.48) ตามลำดับ และเนื่องจากคะแนนของทั้ง 5 ด้านมีความแตกต่างกันมากพอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอที่จะเลือกเนื้อหาข้อมูลด้านผ้าทอและเครื่องแต่งกายมาเป็นแนวทางในการนำมาออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับเกณฑ์การตัดสินใจ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประเภทของผลิตภัณฑ์ ที่เหมาะสมและสอดคล้องแก่การนำมาประยุกต์ใช้กับข้อมูล

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องแก่การนำมาประยุกต์ใช้กับข้อมูลในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถามเพื่อหาความต้องการของผู้บริโภค ว่ามีความในต้องการผลิตภัณฑ์ประเภทใดและในด้านในมากที่สุด

4.2.1 ผลจากการวิจัยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อสอบถามความต้องการของผู้บริโภคด้านประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม กับข้อมูลเรื่องผ้าทอและเครื่องแต่งกาย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ผลสรุปได้ว่าประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมที่สุดได้ข้อมูลมาจากการตอบแบบสอบถาม ทางระบบอินเทอร์เน็ตจำนวน 100 คน พบว่าความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบการแต่งกายมีภาพรวมมากที่สุดคือจำนวนร้อยละ 88 รองลงมาคือประเภทของตักแต่งบ้าน จำนวนร้อยละ 10 ประเภทเฟอร์นิเจอร์จำนวนร้อยละ 7 และอันดับสุดท้ายคืออื่นๆจำนวนร้อยละ 3



รูปที่ 4.2 กราฟการแสดงความต้องการของผู้บริโภคด้านประเภทของผลิตภัณฑ์
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับด้านเนื้อหาข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการสร้างแบบสอบถามความต้องการในด้านการใช้งานของตัวผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ตัวผลิตภัณฑ์ออกแบบมาตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และเพื่อหาประเภทของผลิตภัณฑ์ (เครื่องประกอบการแต่งกาย) ว่าควรมีผลิตภัณฑ์ชนิดใดบ้าง จำนวน 100 คน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลด้านเพศ

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น

เพศ	จำนวน(คนก=100)	ร้อยละ (%)	ระดับความสำคัญ
หญิง	67	67.7	1
ชาย	32	32.3	2

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากผลการตอบแบบสอบถามด้านเพศสามารถสรุปข้อมูลได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 100 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 รองลงมาคือ เพศชาย 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 สรุปได้ว่าเพศหญิงมีความสนใจในการตอบแบบสอบถามในหัวข้อเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ขอสงวนสิทธิ์ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. อายุ

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น

ระดับอายุ	จำนวน(คนn=100)	ร้อยละ (%)	ระดับความสำคัญ
ต่ำกว่า 20 ปี	1	1	
20 -25 ปี	29	29.3	2
26-30 ปี	34	34.3	1
31-35 ปี	21	21.2	3
36-40 ปี	6	6.1	
41-45 ปี	5	5.1	
45ปี ขึ้นไป	3	3	

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากผลการตอบแบบสอบถามด้านอายุ สามารถสรุปข้อมูลได้ว่า ระดับอายุที่มีความสนใจมากที่สุดคือ อายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 34.3 รองลงมา 20-25 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 29.3 อายุ 31-35 ปีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ตามลำดับ

3. อาชีพ

ตารางที่ 4.8 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น

อาชีพ	จำนวน(คน n=100)	ร้อยละ (%)	ระดับความสำคัญ
นักเรียน/นักศึกษา	27	27.3	2
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	15	15	
พนักงานเอกชน	32	32.2	1
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	24	24.2	3
อื่นๆ	1	1	

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากผลการตอบแบบสอบถาม ด้านอาชีพส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือพนักงานเอกชน จำนวน 32 คิดเป็นร้อยละ 32.2รองลงมา นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 27 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ27.3 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 24 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 24.2ราชการ/รัฐวิสาหกิจ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนเวลาไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวน 15 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 15 และสุดท้ายคืออื่นอีก 1 คน คิดเป็น จำนวนร้อยละ 1 ตามลำดับ

4.รายได้

ตารางที่ 4.9 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น

รายได้ต่อเดือน	จำนวน(คน n=100)	ร้อยละ (%)	ระดับความสำคัญ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	8	8.1	
5001-10,000 บาท	6	6.1	
10,001-15,000 บาท	10	10.1	
15,001-20,000 บาท	21	21.2	2
20,001-25,000 บาท	22	22.2	1
25,001-30,000 บาท	20	20.2	3
มากกว่า 30,000 บาท	12	12.1	

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากการตอบแบบสอบถามด้านรายได้ต่อเดือน ที่ผู้ส่วนใหญ่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ รายได้ต่อเดือนระหว่าง 20,001-25,000 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 22.2 รองลงมา 15,001-20,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 21.2 เงินเดือน 25,001-30,000 บาท 20 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 20.2 และ มากกว่า 30,000 บาท 12คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 เงินเดือน 10,001-15,000 บาท คนตอบ 10 คนคิดเป็นร้อยละ 10.1 เงินเดือน 5001-10,000 บาทคนมีตอบ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 และเงินเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีคนตอบ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1

5. ผลกระทบที่เครื่องประกอบการแต่งกาย ที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ มีความเหมาะสมกับการใช้งานกับชุดประเภทใด

ตารางที่ 4.10 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น

ประเภทชุดแต่งกาย	จำนวน (คน n=100)	ร้อยละ (%)	ระดับความสำคัญ
ชุดลำลอง	41	41.4	2
ชุดทำงาน	43	43.4	1
ชุดราตรี	14	14.1	3
ชุดกีฬา	1	1	

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการตอบแบบสอบถามด้านผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายที่ผู้วิจัยจำการออกแบบจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ นั้นมีความเหมาะสมกับการใช้งานกับชุดทำงานมากที่สุด มีคนตอบจำนวน 43 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 43.4 รองลงมาคือประเภทชุดลำลอง จำนวน 41 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 41.4 ชุดราตรี จำนวน 14 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 14.1 และน้อยที่สุดคือชุดกีฬา จำนวน 1 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 1 ตามลำดับ

6. เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อควรประกอบไปด้วยชิ้นบ้าง

ตารางที่ 4.11 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น

ประเภทผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย	จำนวน (คน n=100)	ร้อยละ (%)	ระดับความสำคัญ
กระเป๋	87	87.9	1
รองเท้า	56	56.6	2
หมวก	31	31.3	
ผ้าพันคอ/ผ้าเช็ดหน้า	46	46.5	3
เข็มขัด	26	26.3	
เนคไทด์	38	38.4	
เครื่องประดับ	36	36.4	
อื่นๆ	1	1	

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากผลการตอบแบบสอบถามด้านเครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อควรประกอบไปด้วย กระเป๋ ที่มีคนตอบแบบสอบถามมากที่สุด จำนวน 87 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 87.9 รองลงมาคือ รองเท้าจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 ผ้าพันคอ/ผ้าเช็ดหน้า จำนวน 46 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 46.5

ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกสามอันดับแรก ที่มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนคนที่เยอะมากที่สุด ในการเลือกประเภทของผลิตภัณฑ์ ที่จะนำมาออกแบบให้เป็นเซทเครื่องประกอบการแต่งกายจากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อได้แก่ เซทกระเป๋ รองเท้า และ ผ้าพันคอ/ผ้าเช็ดหน้า

7. ความต้องการของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อเครื่องประกอบการแต่งกายในแต่ละครั้ง

ตารางที่ 4.12 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภคเบื้องต้น

ความต้องการของผู้บริโภคในตัวผลิตภัณฑ์	จำนวน (n=100)	ร้อยละ 100(%)	ระดับความ เหมาะสม
1.ข้อพิจารณาในการตัดสินใจซื้อเครื่องประกอบการแต่งกาย			
1.1 ด้านรูปทรง	43	43.4	5
1.2 ด้านรูปแบบ	74	74.7	1
1.3 ราคา	55	55.6	4
1.4 ความมีอัตลักษณ์	73	73.7	2
1.5 สีเส้นสวยงาม	38	38.4	
1.6 ประโยชน์ในการใช้งาน	67	67.7	3
1.7 ขนาด	18	18.2	
1.8 วัสดุที่นำมาใช้	18	18.2	
1.9 ความคงทน	26	26.3	
1.10 การดูแลรักษา	16	16.2	
1.11 อื่นๆ	2	2	
2. ผลิตภัณฑ์ สามารถนำไปใช้ได้หลากหลายโอกาส	52	52.5	มาก
3. ผลิตภัณฑ์มีอัตลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทย	55	55.6	มาก
4. ขนาดของผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมสวยงามน่าใช้	55	55.6	มาก
5. รูปแบบ รูปทรง ของผลิตภัณฑ์สวยงาม	50	50.5	มาก
6. สีเส้นสวยงามเป็นเอกลักษณ์	61	61.6	มาก
7. ผลิตภัณฑ์ มีความทันสมัย	50	50.5	มาก
8. ผลิตภัณฑ์ สามารถซ่อมแซมและทำความสะอาดได้	42	42.4	มาก
9. ผลิตภัณฑ์ มีความคงทนและใช้งานได้นาน	56	56.6	มาก
10. ราคาที่เหมาะสมต่อกำลังซื้อ	17	17.2	มากที่สุด
100-500	34	34.3	
501-1000	37	37.4	
1001-1500	11	11.1	
2000ขึ้นไป			

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

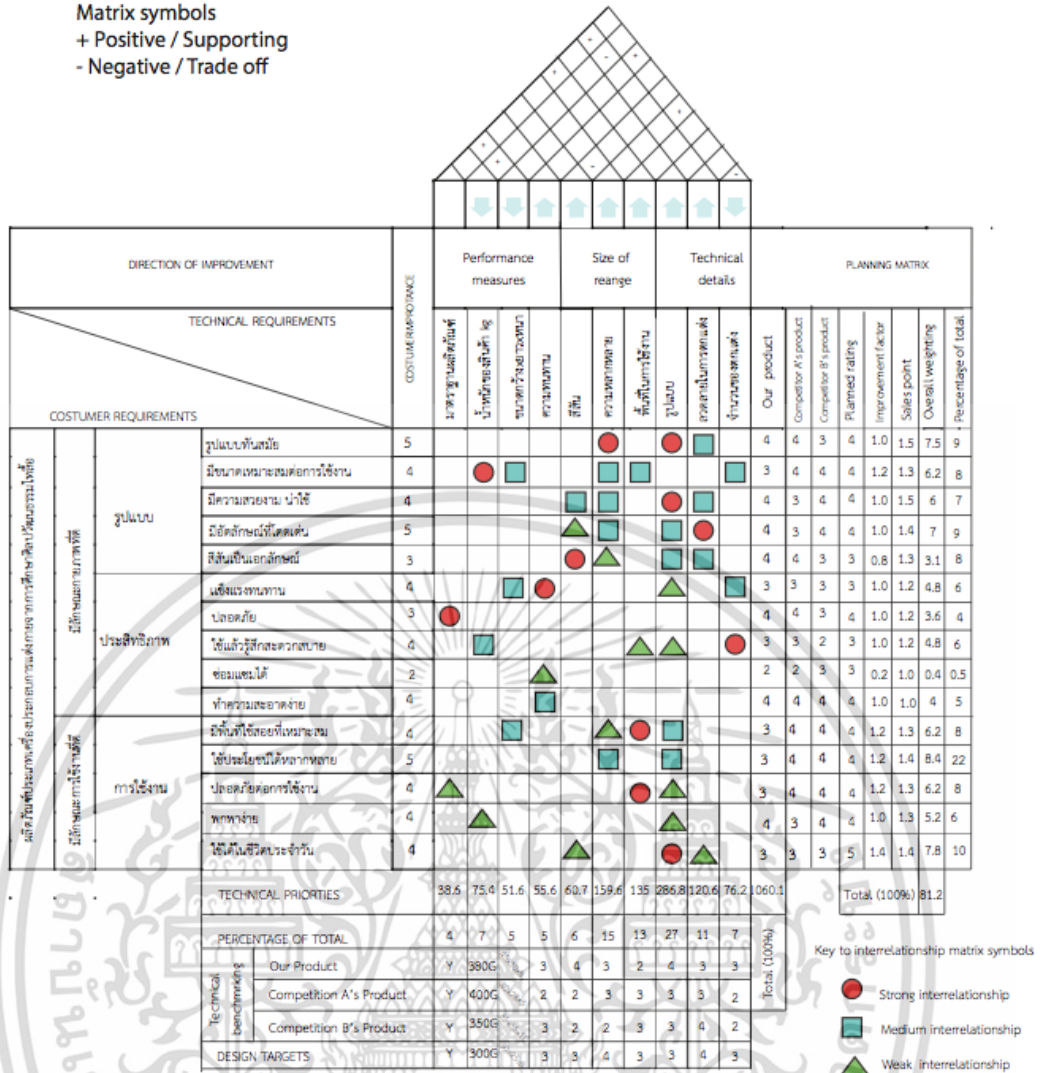
จากผลการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้บริโภค ในการตัดสินใจซื้อเครื่องประกอบ การแต่งกายในแต่ละครั้ง สรุปได้ว่า ผู้บริโภคให้ความสนใจในด้านรูปแบบมากที่สุด จำนวน 74 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 74.7 รองลงมาคือด้านความมีเอกลักษณ์จำนวน 73 คนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 73.7 ด้านประโยชน์การใช้งาน 67 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 67.7 ด้านราคา 55 คน คิดเป็น จำนวนร้อยละ 55.6 ด้านรูปทรง 44 คิดเป็นจำนวนร้อยละ 44.3 สี สัน มีคนตอบ 38 คน คิดเป็น จำนวนร้อยละ 38.4 ความคงทน 26 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 26.3% ขนาดและวัสดุมีคนตอบ เท่ากันคือ 18 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 18.3 ด้านการดูแลรักษา 16 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 16.2 และ อื่นๆอีก 2 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 2 ตามลำดับ

จากการตอบแบบสอบถามว่าหากมีการผลิตเครื่องประกอบ การแต่งกายจาก ศิลปวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ขึ้นจริงผู้บริโภคคาดว่าจะมีประโยชน์ด้าน การส่งเสริมในด้านการเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ มากที่สุดรองลงมาคือ การสร้างคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมรายได้ให้แก่กลุ่มผ้าทอไทลื้อ และ เป็นการอนุรักษ์ ตามลำดับ

4.2.2 จากกรอบแนวความคิดเทคนิค QFD (Quality function deployment) งานวิจัย ครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่ประยุกต์ใช้กับเทคนิคการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพเพื่อทำการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบ การแต่งกาย ที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ไทลื้อ และยังเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับนำไปพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่สนใจ ผลิตภัณฑ์ตารางความต้องการของลูกค้า (Customer Requirements) ได้จากกลุ่มประชากรกลุ่มจากการตอบแบบสอบถามครั้งที่ 2 เพื่อหาความต้องการที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ ที่ได้จากการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อจำนวน 58 คนเป็นการสุ่มจากนั้นนำความต้องการโดยใช้แผนภาพ เชื่อมโยง (Affinity Diagram) ได้การถ่ายทอดความต้องการของลูกค้าให้เป็นเป้าหมายในขั้นตอนการ ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปในแนวทางปฏิบัติ เป็นตัวช่วยในการประกันคุณภาพในการ ออกแบบโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความพึงพอใจของลูกค้า และถ่ายทอดความต้องการของลูกค้าให้เป็น เป้าหมายในการออกแบบโดยการใช้แผนผัง(House of Quality) สรุปเป็นตารางความต้องการได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Key to roof / correlation
Matrix symbols
+ Positive / Supporting
- Negative / Trade off



รูปที่ 4.3 ตาราง QFD แสดงความต้องการของผลิตภัณฑ์ในด้านต่างๆ
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่ประยุกต์ใช้กับเทคนิคการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ (Quality Function Depliment : QFD) เพื่อทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ และยังเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับนำไปพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์

ตารางความต้องการของลูกค้า (Costomer Requirements) ได้จากกลุ่มประชากรกลุ่ม (Focus Groups) ของผู้ที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ ที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อจำนวน 100 คนเป็นการสุ่มจากนั้นนำความต้องการมาแบ่งเป็น3ระดับชั้นโดยใช้แผนภาพเชื่อมโยง (Affnity Diagram) วิธีการให้คะแนนความสำคัญประเมินตามแบบมาตรฐานประเมินค่าระดับ (Rating scale) คือ ใช้อ่านค่าตามอัตราส่วน ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 5 หมายถึง สำคัญมากที่สุด
- 4 หมายถึง สำคัญค่อนข้างมาก
- 3 หมายถึง สำคัญปานกลาง
- 2 หมายถึง สำคัญเล็กน้อย
- 1 หมายถึง ไม่สำคัญ

ค่าความสำคัญที่ได้ในส่วนนี้จะนำไปคูณกับตัวเลขอื่นๆ ในการวางแผน (Planning Matrix) เพื่อใช้งานต่อ

ตารางส่วนวางแผน(Planning Matrix) ใช้สำหรับวางแผนกลยุทธ์การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการของลูกค้า และเปรียบเทียบการสำรวจความคิดเห็นของลูกค้า ระหว่างผลิตภัณฑ์ของคู่แข่ง A และตัวผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งBกับผลิตภัณฑ์ของผู้วิจัย (เป็นผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบให้มีรูปแบบใกล้เคียงกับผลิตภัณฑ์ที่ผู้วิจัยจะทำการออกแบบใหม่) ข้อมูลส่วนนี้จะช่วยทำให้ผู้วิจัยได้มองเห็นว่าผลิตภัณฑ์ของผู้วิจัยนั้นอยู่ในระดับใด เมื่อนำไปเทียบกับคู่แข่งและสามารถมองเห็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้ผลิตภัณฑ์ที่จะทำนั้นดีขึ้น หรือใช้การวิเคราะห์หาความพอดี ที่เหมาะสมให้กับตัวผลิตภัณฑ์ไม่ว่าจะเป็นการเลือกวัสดุการผลิตการใช้งาน และปัจจัยทางการตลาดอื่นๆ การวางแผนนี้ประกอบด้วย 8 คอลัมน์

1. OutProduct เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบใกล้เคียงกับผลิตภัณฑ์ที่ผู้วิจัยจะนำมาออกแบบใหม่
2. Competitor A' product เป็นผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งรายที่1ที่มีจุดเด่นความงามของรูปแบบตัวผลิตภัณฑ์ ประโยชน์ใช้สอยเหมาะสม
3. Competitor B' product เป็นผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งรายที่2ที่มีจุดเด่นด้านความงามของรูปแบบและการตกแต่ง สีสัณ และควมมีเอกลักษณ์
4. Planned Rating จากการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ที่สนใจงานผลิตภัณฑ์ที่ผสมผสานด้านศิลปวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายว่าผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบขึ้นมาใหม่ควรได้ ระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ที่สนใจ โดยจะมีจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ ในด้าน รูปแบบความป็นอัตลักษณ์ สีสัณสวยงามน่าใช้ และมีประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสม
5. Improvement Factor อัตราส่วนการปรับปรุง เป็นการคำนวณเพื่อให้ Weight จะใช้รูปแบบใด ก็ได้
6. Sales Point จุดขายของผลิตภัณฑ์คือ ความสวยงาม มีอัตลักษณ์ สีสัณ รูปแบบ การใช้สอยที่เหมาะสม
7. Overall Weighting คะแนนดิบ เป็นค่าคำนวณจากข้อมูล Customer Importance * Improvement Factor * Sales Point
8. Percentage Of Total คะแนนดิบปกติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1) ตารางส่วนคุณลักษณะทางคุณภาพเป็นรายละเอียดทางเทคนิคที่สัมพันธ์กับความต้องการของลูกค้า แยกออกเป็น 3 ส่วน Performance measures , Size of reang , Technical detail ซึ่ง Performance measures เป็นตัวชี้สมรรถนะในส่วนนี้ผู้วิจัยได้เปลี่ยนความต้องการของผู้ที่สนใจในตัวผลิตภัณฑ์ให้เป็นคุณสมบัติทางคุณภาพ ผู้วิจัยได้แบ่งตัวชี้วัดตามหัวข้อเป็นมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ(เครื่องประกอบการแต่งกาย) โดยมีคุณลักษณะดังนี้ ผลิตภัณฑ์จากผ้า/งานประดิษฐ์จากผ้า

ลักษณะทั่วไป

- ต้องอยู่สภาพเรียบร้อยตลอดชิ้นงาน ประณีต สวยงาม ไม่เปรอะเปื้อน
- ต้องไม่ปรากฏข้อบกพร่องให้เห็นเด่นชัด ผ้าเป็นรูปหรือขาด รอยต่อและริม ผ้าหลุดลุ่ย มีปลายเส้นด้ายโผล่ออกมา

ส่วนข้อบกพร่องอื่นๆอันเกิดจากกรรมวิธีการทำด้วยมือต้องมีน้อยที่สุดและเป็นที่ยอมรับได้

- รูปทรงและสัดส่วน ต้องไม่บิดเบี้ยว เกรนผ้าถูกต้อง สมส่วน ไม่ย่นตึง หรือรั้ง

การเย็บ

- สีของด้ายต้องใช้สีเดียวกันกับสีของผ้าหรือใช้สีให้กลมกลืนมากที่สุด หรือเป็นที่ยอมรับได้
- ขนาดของเส้น
ด้ายต้องเหมาะสมกับเนื้อผ้า

- ฝีจักรหรือฝีเข็ม ต้องไม่ถี่หรือห่างเกินไปและไม่ข้ามกระโดด
- ริมตะเข็บด้านในต้องไม่หลุดลุ่ย ตะเข็บต้องไม่มีรอยแยกหรือขาด
- การสอย ต้องประณีต ไม่ปรากฏเส้นด้ายบนผ้าด้านถูกต้องอย่างชัดเจน
- การต่อลวดลายของผ้าเช่นผ้าตาผ้าลายทางต้องตรงกัน(ยกเว้นกรณีเป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน

ซิปใน(ถ้ามี)

- สีของซิปในต้องเป็นสีเดียวกันหรือกลมกลืนกับผ้าตัวนอกและไม่ตรึงรั้งจนเสียรูปทรงวัสดุเกาะเกี่ยว
- ต้องอยู่ในสภาพดี แข็งแรงทนทานเหมาะสมกับแบบและเนื้อผ้ากรณีเป็นโลหะต้องไม่เป็นสนิมการตกแต่งด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)
- ต้องประณีตเรียบร้อย สวยงาม แข็งแรง ติดแน่นคงทนและเหมาะสมกันชิ้นงาน

สี

- มีสีตกอยู่ในน้ำได้เพียงเล็กน้อย

ขนาด

- ต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ที่ฉลาก โดยมีเกณฑ์ความคลาดเคลื่อน ได้ไม่เกินบวกลบ 1 นิ้ว หรือ 2.5 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้งาน

- ต้องสามารถใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ หรือถ้าเป็นเสื้อผ้าต้องสามารถสวมใส่ได้อย่างเหมาะสม

การบรรจุ (การบรรจุภัณฑ์)

- หากมีการบรรจุให้บรรจุในหีบห่อที่สะอาดแห้งเรียบร้อยและสามารถป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์นั้นๆ(มผช. งานประดิษฐ์จากผ้า 196/2546)

น้ำหนักของสินค้า (Kg) และขนาดของ ตัวผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบการแต่งกาย (กระเป่า) จะเป็นตัวชี้ด้านสมรรถนะในเรื่องของการใช้งาน บรรจุของ และความทนทานในการใช้งาน




(2) Size of range เป็นตัวชี้วัดในด้านสีสันทันที่สวยงามมีเอกลักษณ์สอดคล้องกับเรื่องที่ถูกวิจัยได้ทำงานศึกษามีความหลากหลายในพื้นที่การนำไปใช้งานซึ่งจะเกี่ยวข้องกับด้านรูปแบบกับขนาดของตัวผลิตภัณฑ์

(3) Technical detail จะชี้วัดในด้าน เทคนิคและรูปแบบของตัวผลิตภัณฑ์จะบอกถึง ลักษณะ รูปแบบ รูปร่าง รูปทรงลวดลายที่ผ่านการวิเคราะห์ที่จะนำมาตกแต่งเพื่อสื่อให้เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลื้อ รวมถึงวัสดุและจำนวนการตกแต่งเพื่อให้เกิดความสวยงามและประโยชน์ใช้สอยเพิ่มมากขึ้น

ตารางส่วนความสัมพันธ์ในเชิงเทคนิคและลักษณะ Direction of improvement คือทิศทางของการปรับปรุงแสดงด้วยลูกศรสีฟ้าที่ชี้ขึ้นหมายถึงสิ่งที่ควรพัฒนาให้ดีขึ้นลูกศรที่แสดงด้วยการชี้หัวลง หมายถึง สิ่งที่ควรพัฒนาให้ลดลง ส่วนตารางใดที่ไม่มีลูกศรแสดง หมายถึง คุณลักษณะที่พึงพอใจแล้ว จากตาราง สิ่งที่ควรพัฒนาให้ดีขึ้น นั่นก็คือ ด้านความทนทาน สีสันทันความหลากหลายรูปแบบและลวดลายในการนำมาตกแต่ง

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะและคุณภาพใช้ดูความสัมพันธ์ทางด้านเทคนิคที่นำมาใช้ว่ามีข้อใดที่สัมพันธ์กันหรือมีข้อใดที่ขัดแย้งกัน

ตารางส่วนความสัมพันธ์ (Relationship) ส่วนนี้ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนความต้องการของลูกค้า (Customer Requirements) กับตารางส่วนคุณลักษณะทางคุณภาพซึ่งผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ดังนี้

-  สัมพันธ์มาก ค่าคะแนน 9
-  สัมพันธ์ปานกลาง ค่าคะแนน 3
-  สัมพันธ์น้อย ค่าคะแนน 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เป็นการให้ค่าค่าดับความสัมพันธ์ ที่มีความสอดคล้องกันมาสรุป ให้ค่าคะแนนเชิงเทคนิค Technical priorities เป็นการรวมค่าคะแนนของความสัมพันธ์ระหว่างส่วนของความต้องการกับตาราง ส่วนคุณลักษณะทางคุณภาพซึ่งค่าคะแนนจะแสดงถึงความพึงพอใจของผู้ที่สนใจในตัวผลิตภัณฑ์และ จะให้ค่าความสำคัญกับค่าคะแนนมากกว่าข้ออื่น

Technical benchmarking our Product , Competitor A's product , Competitor B's product เป็นการเปรียบเทียบทางเทคนิคของผลิตภัณฑ์ของผู้วิจัยกับผลิตภัณฑ์ของคู่แข่ง A และ B ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงข้อมูลทางเทคนิคได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นเพื่อนำไปปัจจัยและเป้าหมายในการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้วิจัยนั้นคือ Design Targets

4.3 ผลการศึกษาด้านผ้าทอ และการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เพื่อนำไป วิเคราะห์ข้อมูลด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภาคเอกสารและลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผ้า ทอและเครื่องแต่งกายโดยใช้วิธีการสังเกตและสอบถามสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในด้านการทอผ้าและ นักปราชญ์ชุมชนของไทลื้อ โดยการลงพื้นที่ ใน 4 จังหวัด ได้แก่ พะเยา เชียงราย น่าน และเชียงใหม่ มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านผ้าทอไทลื้อที่ได้ทำการลงพื้นที่ศึกษามา

รูปผ้าทอ	เทคนิคการทอผ้า	สี	ลวดลาย
ผ้าทอไทลื้อ อำเภอลำปาง จ พะเยา 	เทคนิคการเกาะ ล้วง		ผักแว่น ลายสี่ ต่ำว่าง น้ำไหล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รูปผ้าทอ	เทคนิค	สี	ลวดลาย
(ย้อมสีธรรมชาติ) ผ้าทอไทลื้อ อำเภอยางชุมน้อย จ. พะเยา 	เทคนิคการเกาะ ล้วง		ผักแว่น ลายลื้อ ต๋าว่าง น้ำไหล
ผ้าทอไทลื้อ อำเภอยางชุมน้อย จ. เชียงราย    	เทคนิคการเกาะ		ลายหางปลา ลายภูเขา ลายเกาะบ้าง ลายดอกไม้หลง ลายเกาะป่าด ลายขอเครือ ลายเกาะยอดก้นต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รูปผ้าทอ	เทคนิค	สี	ลวดลาย
	เทคนิคการขีดหรือมัดก้านเป็นลายขวางสลับริ้ว (ขึ้นป้องกัน)		ดอกจ้าย
 	เทคนิคการขีดหรือมัดก้านเป็นลายขวางสลับริ้ว (ขึ้นมาน) *ต่างกันตรงที่มรการจัดช่วงขนาดของลายไม่เท่ากัน		ลายต่างอยพุ่งด้านเงิน
ผ้าทอทูลี้อำเภอลวงเหนือ จ เชียงใหม่ 	เทคนิค เกาะ ด้ายพุ่ง		- (ขึ้นต่างอย) ใช้แถบผ้าสำเร็จรูป ตกแต่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ผู้อื่นไปใช้ประโยชน์ที่นอกเหนือจากนี้
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รูปผ้าทอ	เทคนิค	สี	ลวดลาย
<p data-bbox="295 347 638 448">ผ้าทอไทลื้อ อ่าเกอลวงใต้ จ เชียงใหม่</p> 	<p data-bbox="662 358 869 403">เทคนิค เกาะ ด้ายพุ่ง</p>		<p data-bbox="1181 347 1300 392">(ชิ้นต่างอย)</p>

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ ผลการศึกษาและรวบรวมผ้าทอไทลื้อที่ได้ไปลงพื้นที่มาได้แนวทางในการสรุป ด้านผ้าทอ ไทลื้อ ใน จังหวัด น่าน เชียงราย พะเยา เชียงใหม่ มีวิธีการทอโดย สอดใส่เส้นด้านพุ่งสีเดียวหรือหลายสีที่ทำจากผ้าฝ้ายขัดกันธรรมดาแต่ใช้ด้ายหลากสีเป็นพุ่งเกาะเกี่ยวกันเป็นช่วงๆให้เกิดจังหวะของลายน้ำไหลเป็นลักษณะเฉพาะของชาวเมืองน่านเรียกการทอวิธีนี้ว่าการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“ล่อง” แต่ชาวไทลื้อ เชียงของและเชียงคำ เรียกว่า “เกาะ” อาจมีเทคนิคอื่นเพิ่มเข้ามาอีกและการใช้เทคนิคนี้อาจจะดัดแปลงพัฒนาเป็นลวดลายอื่นๆ เช่น ผักแว่น ลายจรวด ลายขอเครี ลวดลายที่ปรากฏบนผืนผ้า มีลวดลายคล้ายกันแต่แตกต่างกันตามชื่อเรียกในแต่ละพื้นที่เพราะลวดลายที่เกิดขึ้นรอบตัวเป็นลายที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์เป็นลายเรขาคณิตที่เกิดจากการสานกันของตะกอล ทำให้ทราบถึงองค์ความรู้ของชาวบ้านว่าเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมไม่มีการปรุงแต่งจากเทคโนโลยี เทคนิคการทอก็เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของคนในหมู่บ้านสามารถวิเคราะห์ผ้าทอแต่ละจังหวัด

1. ผ้าซิ่นไทลื้อในจังหวัดน่าน มีวัฒนธรรมไทลื้อที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอำเภอนาน้อย และเชียงกลาง มีลักษณะการทอผ้าที่ผสมผสานกับชาวไทยวนในจังหวัด น่าน ลักษณะเด่นคือการทอเทคนิคมัดหมี่เส้นพุ่ง ที่เรียกว่า “มัดก่าน” อีกกลุ่มคือ อำเภอนาน้อย มีลักษณะคล้ายเมืองเงินประเทศ สปป.ลาว

2. ผ้าซิ่นไทลื้อในจังหวัดพะเยาคืออำเภอยางมาตย์ และเชียงม่วน ลักษณะการทอผ้าจะแตกต่างจากน่าน ผ้าซิ่นมีโครงสร้างตามแบบมาตรฐานของซิ่นตาและมีผ้าซิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นคือซิ่นที่มีลายดอกต่างขนาดเล็กตรงกลางตัวซิ่นซึ่งทอด้วยเทคนิคการเกาะลักษณะคล้ายสายน้ำ แต่เรียกกันว่า ลาย “ผักแว่น” สีที่นิยมคือสีเขียว และสีชมพูสด

3. ผ้าซิ่นไทลื้อในจังหวัดเชียงราย แบ่งได้สองกลุ่ม คืออำเภอยางมาตย์และอำเภอยางมาตย์ ผ้าทอของบ้านศรีดอนไชย เด่นด้านลวดลายที่ทอด้วยเทคนิคการเกาะ เป็นลายขนาดใหญ่ประมาณ 10-15 ซม.เน้นสีสดใส ส่วนบ้านหาดบ้ายจะใช้เทคนิคการจกหลากสี

4. ผ้าซิ่นไทลื้อในจังหวัดเชียงใหม่ เคยมีวัฒนธรรมการทอผ้ามาแต่อดีตแต่ปัจจุบันได้เลือนหายไปหรือเลิกทอจึงไม่ได้รับการแต่งกายแบบในอดีตไว้แต่ก็ยังมีเพียงหมู่บ้านที่มีการฟื้นฟูส่งเสริมขึ้นมาใหม่แต่รูปแบบการทอผ้าเป็นการทอเพื่อจำหน่ายหรือนำไปประยุกต์ใช้ไม่ใช่รูปแบบวัฒนธรรมเดิม (อ้างอิงจาก : ทรงศักดิ์ ปรารังวัฒนากุล)

ตารางที่ 4.14 ตารางผ้าทอที่ใช้ในงานต่างๆ

ประเภท	เทคนิค	สี	ลวดลาย	สถานที่พบ
ผ้าที่ใช้ในครัวเรือน				
ผ้ากึ่ง (ผ้ามา่น)	การขีด	■ ■ □	ลายนก ลายหงส์ ลายม้า ลายช้าง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ประเภท	เทคนิค	สี	ลวดลาย	สถานที่พบ
สະลี หรือ ผ้าเสื่อ (ทีนอน) 	การขีด ตัดเย็บ		เรขาคณิต	
ผ้าหอบ (ผ้าปูที่นอน) 	การขีด การยกดอก		ลายนก ลายหงส์ ลายม้า ลายช้าง	
ผ้าห่มยกดอก 	การขีด		สีเหลี่ยมขนมเปียก ปูน	จังหวัดพะเยา
ผ้าห่มลายตาราง (ผ้าห่มตาแสง) 	ยกดอก		ตารางสีเหลี่ยม	จังหวัดน่าน


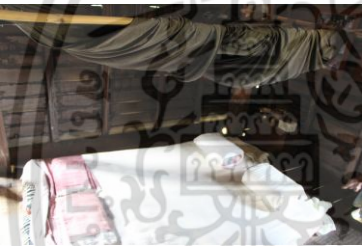
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ประเภท	เทคนิค	สี	ลวดลาย	สถานที่พบ
<p>ผ้าห่มลายขีด</p> 	การขีด	■ □	เรขาคณิต ลายงูลอย ลายหน่วยเครื่อง	จังหวัดน่าน
<p>ผ้าเหลบ หรือผ้าเต็ม (ผ้าที่ใช้ปูนอนต่างผ้าจากผ้าเหลบคือ ปูกับพื้นได้เลย)</p>  	<p>การขีด การจก เย็บแต่งขอบ สี่ด้าน</p> <p>การขีด การจก</p>	■ ■ □	<p>เรขาคณิต ลายสัตว์ ลายนก ลายหงส์ ลายม้า ลายช้าง</p> <p>ลายขอ ลายเรขาคณิต</p>	จังหวัดน่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ประเภท	เทคนิค	สี	ลวดลาย	สถานที่พบ
หมอน 	การจก การเย็บ			จังหวัดน่าน *พบไม่มาก
มุ้ง 	ผ้าธรรมดา		-	พะเยา น่าน เชียงใหม่ เชียงราย * ปัจจุบันไม่ใช่

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

ผ้าที่ใช้ในครัวเรือนที่ผู้วิจัยทำการศึกษาและลงพื้นที่มา ในปัจจุบันไม่นิยมใช้กันและแต่ยังมี การทอเพื่อการขาย เช่น ทอเพื่อนำไปเป็นผ้าปูที่นอน ผ้าคลุมเตียง ผ้าปูโต๊ะ โทนสีที่นิยมใช้มากคือสี ดำ แดง และขาว เทคนิคการทอคือ การขิด และการจก ส่วนมากเป็นลวดลายเรขาคณิต และลายสัตว์

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผ้าทอไทลื้อโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ
 วิศวกรรมย้อนรอย เพื่อหาผ้าทอที่มีความเหมาะสมไปประยุกต์ใช้กับกับออกแบบเครื่องประกอบ
 การแต่งกาย

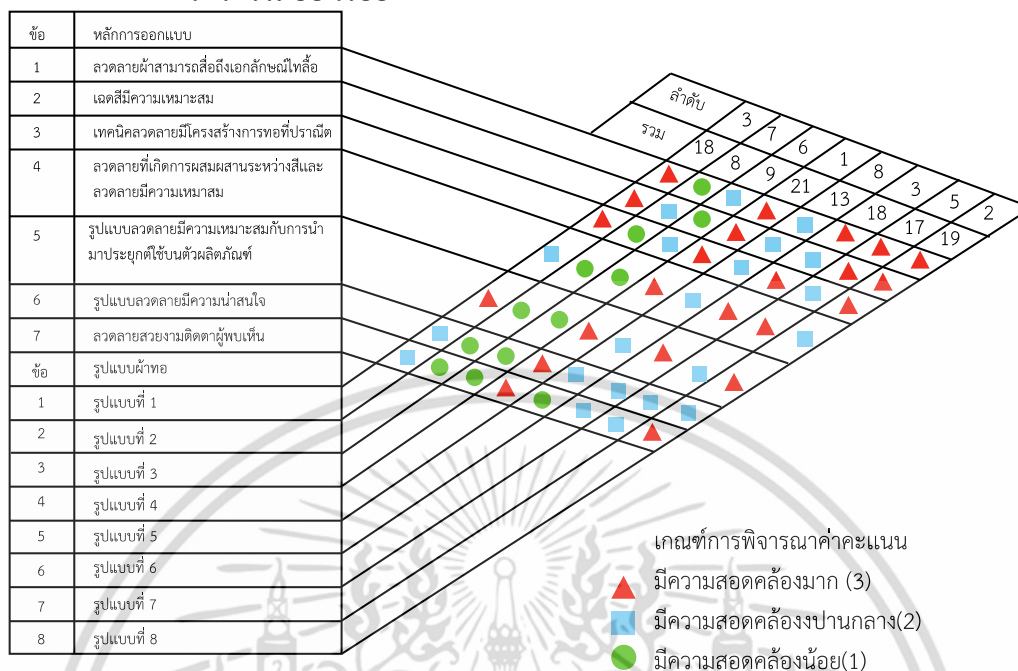


รูปที่ 4.4 ภาพแสดงผ้าทอไทลื้อ จำนวน 8 รูปแบบ
 ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.15 แสดงการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ

วิศวกรรมย้อนรอย



ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากผลการวิเคราะห์ผ้าทอไทลื้อของแต่ละจังหวัดโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอย มีเกณฑ์การพิจารณา 7 ด้านดังนี้ 1)ลวดลายสามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของไทลื้อ 2)เฉดสีมีความเหมาะสม 3)เทคนิคลวดลายมีโครงสร้างการทอที่ปราณีต 4)ลวดลายที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างสีและลวดลายมีความเหมาะสม 5)รูปแบบของลวดลายมีความเหมาะสมกับการนำมาประยุกต์ใช้บนตัวผลิตภัณฑ์ 6)รูปแบบลวดลายมีความน่าสนใจ 7)ลวดลายสวยงามติดตาผู้พบเห็น พบว่ารูปแบบลวดลายที่น่าสนใจและสอดคล้องกับเกณฑ์ สามารถแปลผลการวิเคราะห์และอธิบายได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 รูปแบบลวดลายผ้าทอ หมายเลขที่ 4

ลำดับที่ 2 รูปแบบลวดลายผ้าทอ หมายเลขที่ 8

ลำดับที่ 3 รูปแบบลวดลายผ้าทอ หมายเลขที่ 1 และ 6

สรุปได้ว่าส่วนมากผ้าทอที่ถูกเลือกเป็นผ้าทอไทลื้อ ในจังหวัดเชียงรายอำเภอศรีดอนไชยมีความสอดคล้องมากที่สุดเพราะมีลวดลายที่สวยงามสีสันที่สดใสสื่อให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อคือลวดลายที่มีเทคนิคการทอเกาะลัว่งให้เป็นลายเกาะบางหรือลายน้ำไหลโดยมีการผสมผสานลวดลายรวมกันให้ได้ลายใหม่ที่สวยงาม เน้นที่สีสัน แบบ Play full

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 4.5 แสดงลวดลายพื้นฐานที่ได้จากการแกะลายจากผ้าทอ
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558



ของผู้หญิง

รูปที่ 4.6 แสดงลวดลายผ้าทอและสีสันทันที่จะทำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ของผู้ชาย

รูปที่ 4.7 แพทเทิร์นแสดงลวดลายผ้าทอและสีสันทึ่จะทำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

4.3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอย

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบ แบบร่างเพื่อหารูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ จากการประยุกต์ใช้การกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอย(มณฑลธิ ศาสนนันทน์.2550:71) นำมาสร้างตารางเกณฑ์หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์หารูปแบบ ในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อโดยการสร้างแบบร่าง (Idea Sketch) ใช้แนวความคิดในการออกแบบ ที่สืบเนื่องจากธรรมชาติ (สิรินาถ เลิศไพโรจน์.2544:22-38) ใช้กำหนดแนวทางของแรงบันดาลใจ ในการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อหารูปแบบที่เข้ากับหลักเกณฑ์ความต้องการของผู้ใช้งานโดยใช้หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์หาค่าคะแนนที่อยู่ในระดับสูงและลำดับรองลงมา เพื่อเข้าสู่เกณฑ์การพิจารณาเข้าสู่ขั้นตอนต่อไปคือการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามจากการสร้างแบบนำเสนอ(Sketch Design)หลังจากนั้นนำแบบสอบถามเพื่อขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอคำแนะนำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนา

แนวทางการออกแบบ

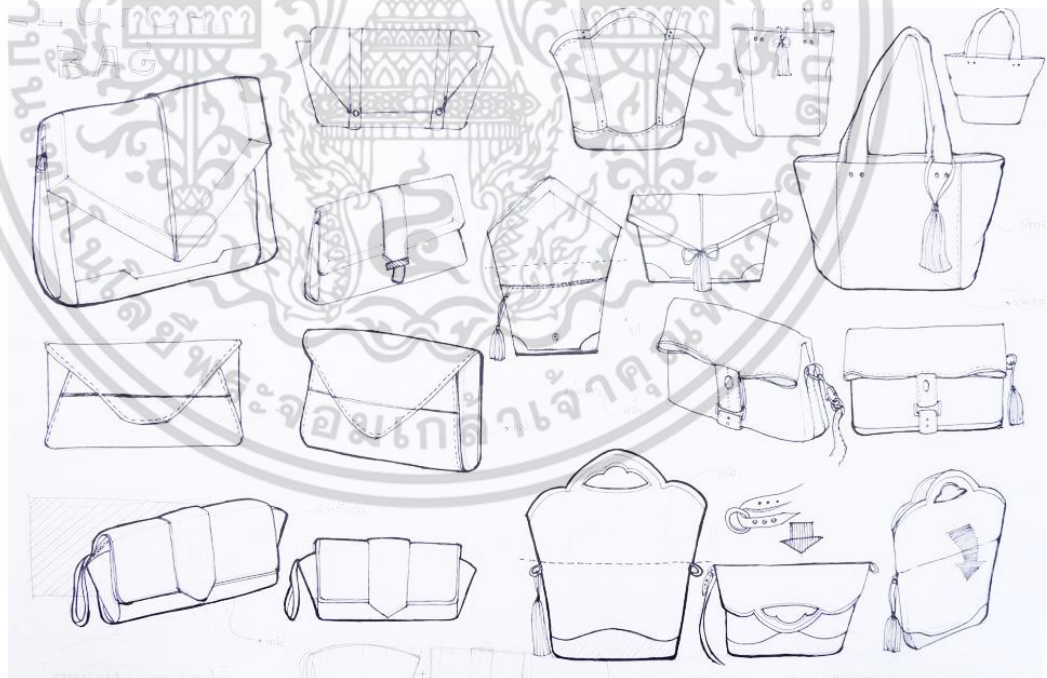
กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มวัยรุ่น ถึง ทำงาน ชาย-หญิง อายุ 26 – 35 ปี

กลุ่มผลิตภัณฑ์จากความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เครื่องประกอบการแต่งกาย (กระเป๋ารองเท้า ผ้าพันคอ และ เนคไทด์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 4.8 ภาพ Sketch design 1
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

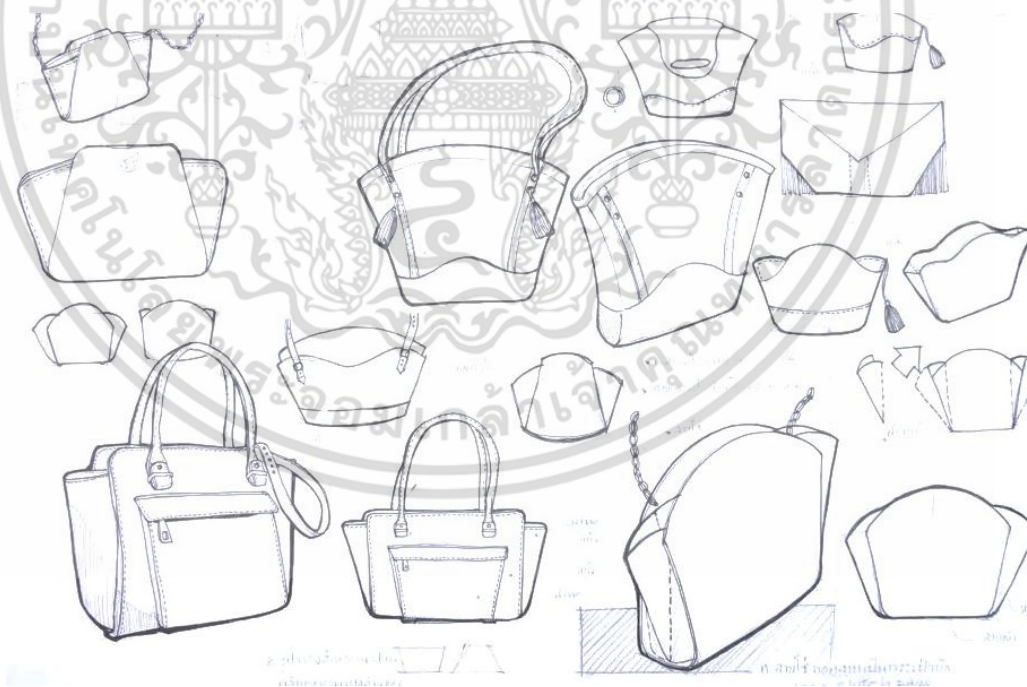


รูปที่ 4.9 ภาพ Sketch design 2
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

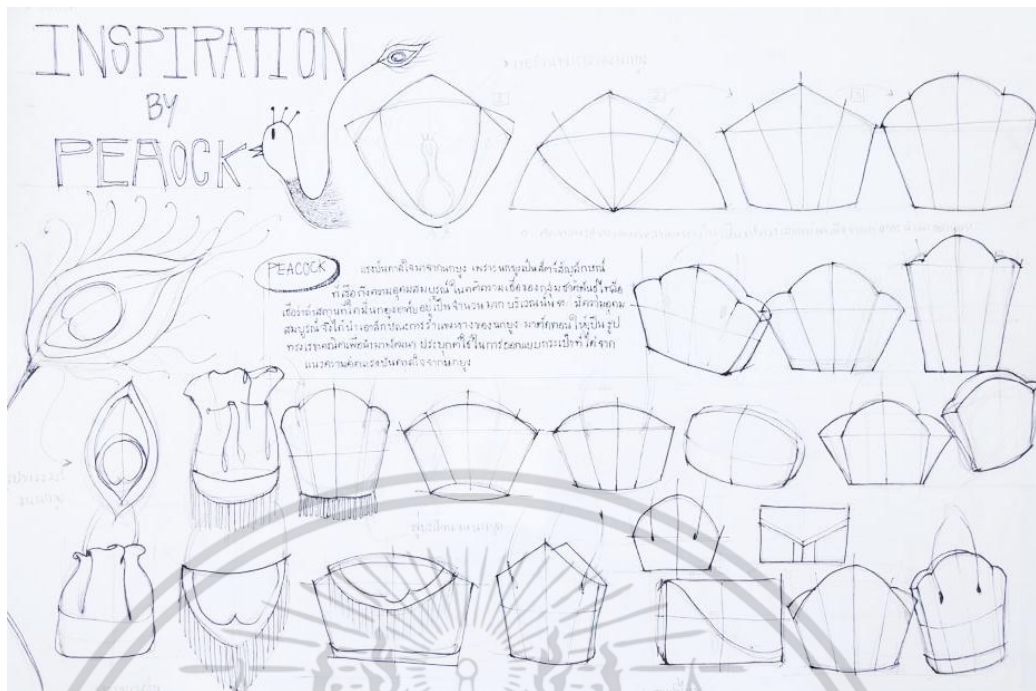


รูปที่ 4.10 ภาพ Sketch design 3
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558



รูปที่ 4.11 ภาพ Sketch design 4
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 4.12 แนวความคิดที่ได้แรงบันดาลใจในการออกแบบได้จากการลำแพทางของนกยูง
เพราะชาวไทลื้อเชื่อว่านกยูงเป็นสัตว์ที่สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการวิเคราะห์สรุปผลการตัดทอน รูปแบบกระเป๋าจากแนวความคิดโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอยพบว่ารูปแบบลวดลายที่น่าสนใจและสอดคล้องกับการนำผ้าทอไทลื้อมาประยุกต์ใช้ สามารถแปลผลของการวิเคราะห์และอธิบายได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 รูปแบบเซทกระเป๋าสตรี หมายเลขที่ 2

ลำดับที่ 2 รูปแบบเซทกระเป๋าสตรี หมายเลขที่ 4

ลำดับที่ 3 รูปแบบเซทกระเป๋าสตรี หมายเลขที่ 6

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์สรุปผลการตัดทอนรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายประเภทกระเป๋าสตรีโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอยทั้ง 3 รูปแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ จากนั้นนำค่าคะแนนการประเมินมาสรุปผลหารูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุดไปพัฒนาเป็นชุดผลิตภัณฑ์กระเป๋าสตรี



รูปที่ 4.14 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าสตรี แบบที่ 1 (รูปแบบที่ 2)

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558



รูปที่ 4.15 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าสตรี แบบที่ 2 (รูปแบบที่ 4)

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 4.16 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าสตรี แบบที่ 3 (รูปแบบที่ 6)
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

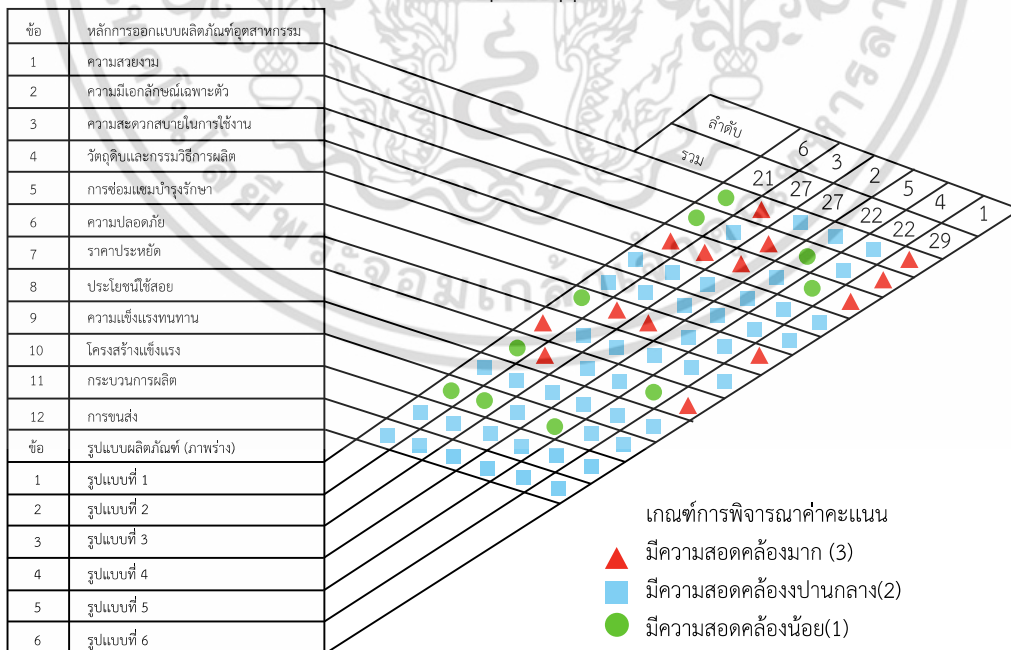


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



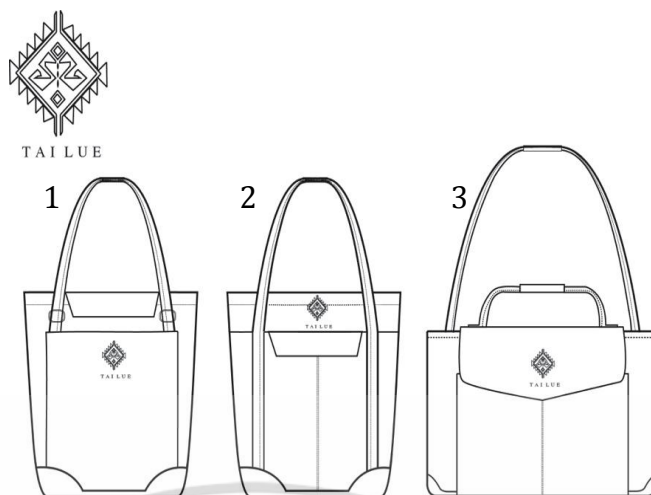
รูปที่ 17 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าสุภาพบุรุษ 1- 6
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

ตารางที่ 4.17 แสดงการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ
วิศวกรรมย้อนรอยกระเป๋าสุภาพบุรุษ



ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 4.18 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์กระเป๋าสุภาพบุรุษ แบบที่ 1-3

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากการวิเคราะห์สรุป ผลการตัดทอนรูปแบบกระเป๋าสุภาพบุรุษจากแนวความคิดโดยใช้
ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอย พบว่ารูปแบบลวดลายที่น่าสนใจและสอดคล้อง
คล้อยกับการนำผ้าทอไทลื้อมาประยุกต์ใช้ สามารถแปลผลของการวิเคราะห์และอธิบายได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 รูปแบบเซทกระเป๋าสตรี หมายเลขที่ 6

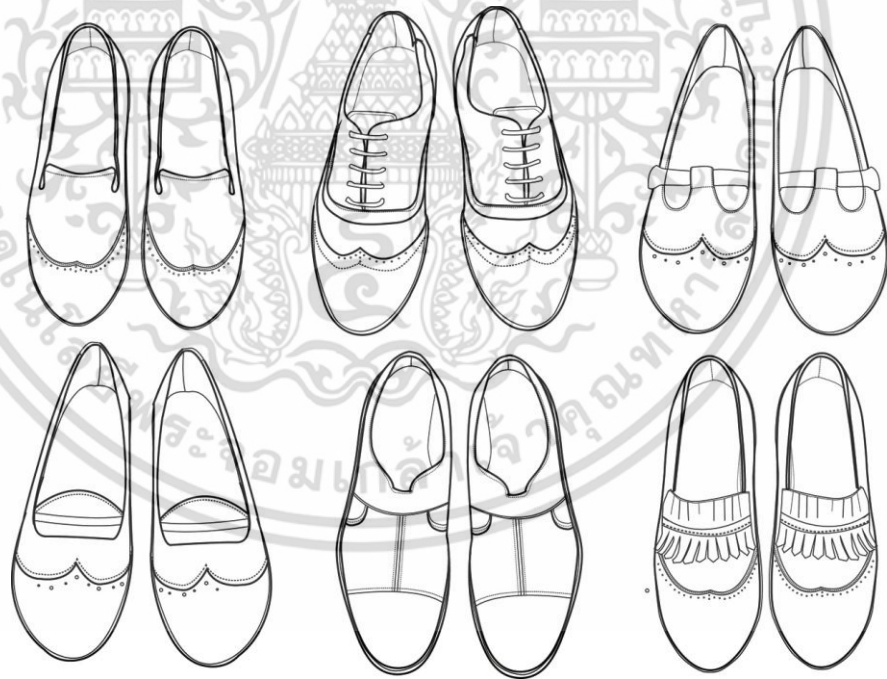
ลำดับที่ 2 รูปแบบเซทกระเป๋าสตรี หมายเลขที่ 3

ลำดับที่ 3 รูปแบบเซทกระเป๋าสตรี หมายเลขที่ 2

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์สรุปผลการตัดทอนรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย
ประเภทกระเป๋าสุภาพบุรุษโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอยทั้ง 3 รูปแบบ
ไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากนั้นนำ
ค่าคะแนนการประเมิน มาสรุปผลหารูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุดไปพัฒนาเป็นชุดผลิตภัณฑ์กระเป๋า
สุภาพบุรุษ

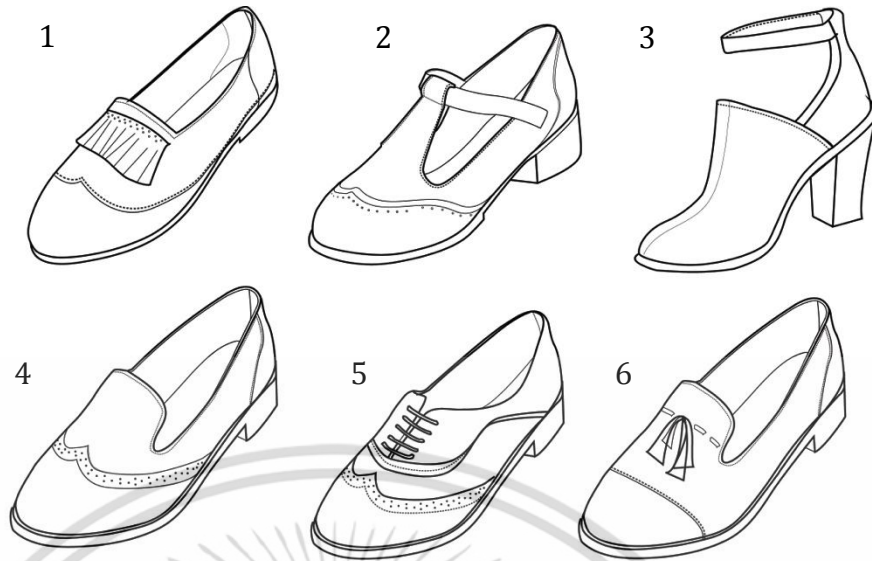


รูปที่ 4.19 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์รองเท้า
ที่มา : จัดทำโดย รัชฎา วงศ์อนันต์



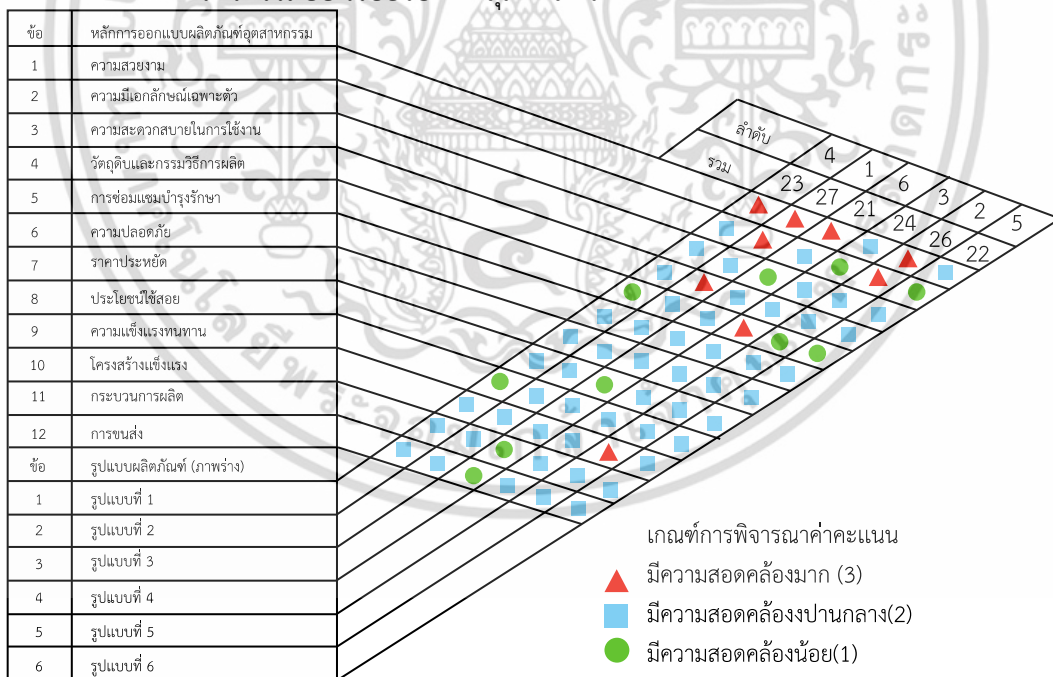
รูปที่ 4.20 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์รองเท้า 1- 6
ที่มา : จัดทำโดย รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 4.21 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์รองเท้า 1- 6
 ที่มา : จัดทำโดย รัชฎา วงศ์อนันต์

ตารางที่ 4.11 แสดงการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ
 วิศวกรรมย้อนรอยรองเท้าสุภาพสตรี



ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการวิเคราะห์สรุปผลการตัดทอนรูปแบบรองเท้าสตรีจากแนวความคิดโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอยพบว่ารูปแบบลวดลายที่น่าสนใจและสอดคล้องกับการนำผ้าทอไทลื้อมาประยุกต์ใช้ สามารถแปลผลของการวิเคราะห์และอธิบายได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 รูปแบบเซทกระเป๋าสตรี หมายเลขที่ 2

ลำดับที่ 2 รูปแบบเซทกระเป๋าสตรี หมายเลขที่ 5

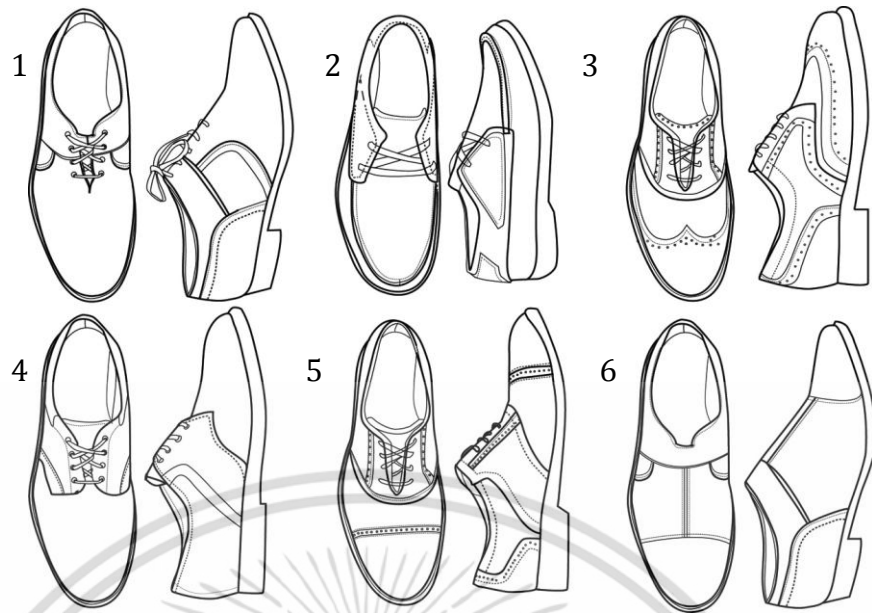
ลำดับที่ 3 รูปแบบเซทกระเป๋าสตรี หมายเลขที่ 4

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์สรุปผลการตัดทอนรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายประเภทรองเท้าสตรีโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอยทั้ง 3 รูปแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ จากนั้นนำค่าคะแนนการประเมินมาสรุปผลหารูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุดไปพัฒนาเป็นชุดผลิตภัณฑ์รองเท้าสตรี



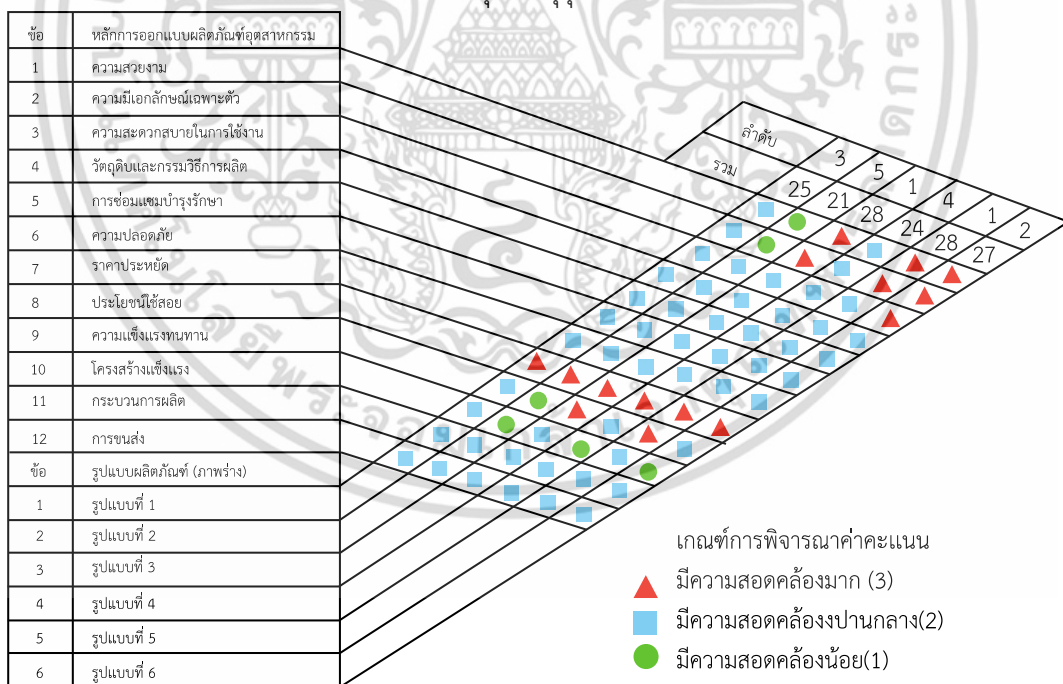
รูปที่ 4.22 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์รองเท้า สุภาพบุรุษ

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558



รูปที่ 4.23 แสดงแบบร่างผลิตภัณฑ์รองเท้า 1- 6
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

ตารางที่ 4.19 แสดงการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์รองเท้าโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ
วิศวกรรมย้อนรอยรองเท้าสุภาพบุรุษ



ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

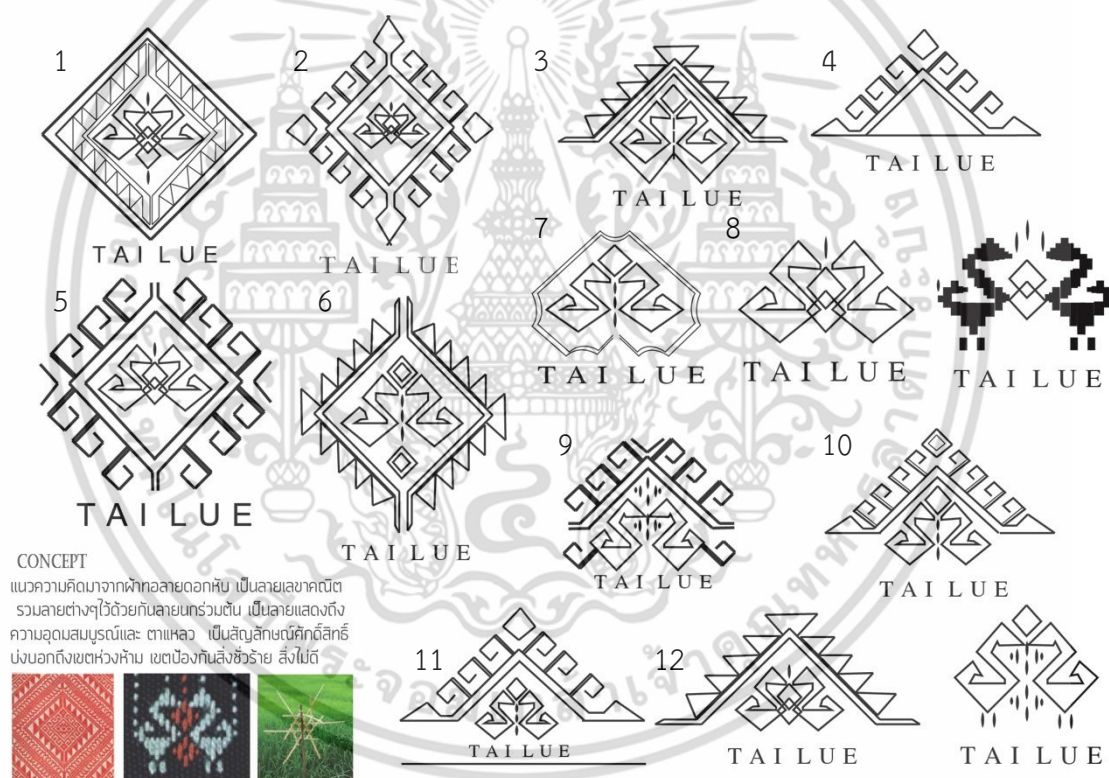
จากการวิเคราะห์สรุปผลการตัดทอนรูปแบบร่องเท้าสตรีจากแนวความคิดโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอยพบว่ารูปแบบลวดลายที่น่าสนใจและสอดคล้องกับการนำผ้าทอที่เหลือมาประยุกต์ใช้ สามารถแปลผลของการวิเคราะห์และอธิบายได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 รูปแบบเซทกระเป่าสตรี หมายเลขที่ 3 และ 5

ลำดับที่ 2 รูปแบบเซทกระเป่าสตรี หมายเลขที่ 6

ลำดับที่ 3 รูปแบบเซทกระเป่าสตรี หมายเลขที่ 1

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์สรุปผลการตัดทอนรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายประเภทร่องเท้าสตรีโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอยทั้ง 3 รูปแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ จากนั้นนำค่าคะแนนการประเมินมาสรุปผลหารูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุดไปพัฒนาเป็นชุดผลิตภัณฑ์ร่องเท้าสตรี

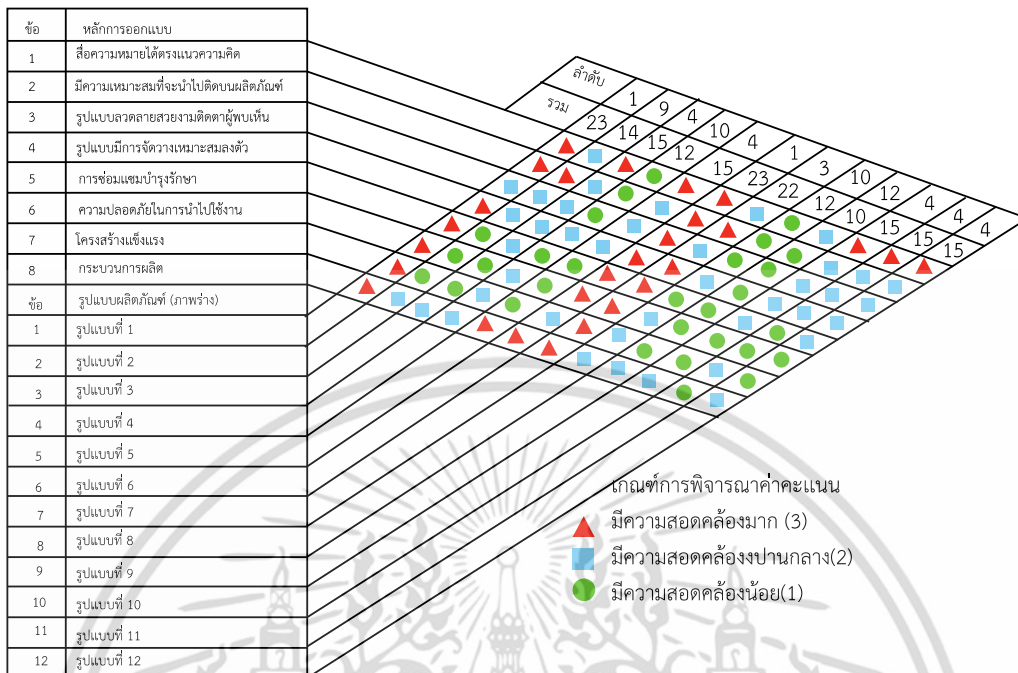


รูปที่ 4.24 แสดงแบบร่างตราสัญลักษณ์ติดผลิตภัณฑ์ 1- 12

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

ตารางที่ 4.20 แสดงการวิเคราะห์ผลผลิตภัณฑ์ตราสัญลักษณ์โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิง

คุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอย



ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558



รูปที่ 4.25 แสดงแบบร่างตัวหนังสือบนตราสัญลักษณ์ติดผลิตภัณฑ์ 1- 10

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการวิเคราะห์สรุปผลการตัดทอนรูปแบบตราสัญลักษณ์ติดผลิตภัณฑ์จากแนวความคิด โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอย พบว่ารูปแบบลวดลายที่น่าสนใจและสอดคล้องกับการนำผ้าทอไทลื้อมาประยุกต์ใช้สามารถแปลผลของการวิเคราะห์และอธิบายได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 รูปแบบเซทกระเป่าสตรี หมายเลขที่ 1 และ 6

ลำดับที่ 2 รูปแบบเซทกระเป่าสตรี หมายเลขที่ 7

ลำดับที่ 3 รูปแบบเซทกระเป่าสตรี หมายเลขที่ 3, 5, 10, 11, 12

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์สรุปผลการตัดทอนรูปแบบตราสัญลักษณ์ ติดบนผลิตภัณฑ์โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอยทั้ง 3 รูปแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการออกแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากนั้นนำค่าคะแนนการประเมินมาสรุปผลหารูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุดไปพัฒนาเป็นตราสัญลักษณ์ติดผลิตภัณฑ์



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.4 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และสิ่งทอ

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เขตกระเป๋าสตรี



รายการประเมิน	รูปแบบที่					
	1		2		3	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
1. ด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์						
1.1 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมกับช่วงกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยทำงาน	5.40	0.83	4.50	0.75	5.2	0.54
1.2 ผลิตภัณฑ์มีรูปร่างที่สวยงามตามยุคสมัย	5.40	0.83	4.50	0.75	5.40	0.44
1.3 ผลิตภัณฑ์มีรูปทรงที่สวยงามตามยุคสมัย	5.80	1.00	4.00	0.89	5.40	0.44
1.4 ผลิตภัณฑ์สามารถนำไปใช้ได้หลากหลายโอกาส	5.30	0.54	4.50	0.75	5.10	0.83
1.5 ผลิตภัณฑ์มีขนาดเหมาะสมต่อการนำไปใช้	4.70	0.54	4.50	0.75	4.70	0.54
1.6 ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสม	4.90	0.54	2.70	0.88	4.70	0.54
1.7 ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยระหว่างการนำไปใช้	4.90	0.54	2.90	0.83	5.10	0.83
1.8 ผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวความคิดที่นำมาออกแบบและพัฒนา	4.90	0.54	2.20	0.93	3.90	0.44
1.9 ผลิตภัณฑ์มีความเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.60	0.83	2.40	0.93	5.20	0.54
2. ด้านการออกแบบอุตสาหกรรม						
2.1 วัสดุดีบและวัสดุหาง่ายและมีความเหมาะสม	4.60	0.54	2.20	0.93	4.00	1.00
2.2 กระบวนการผลิตง่ายต่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม	4.20	1.09	2.10	1.18	3.60	0.89

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้วงมเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้วย การดัด

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

รายการประเมิน	รูปแบบที่					
	1		2		3	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
2.3 ผลิตภัณฑ์มีโครงสร้างที่แข็งแรง	3.70	1.00	2.10	1.18	3.00	0.89
2.4วัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมกับรูปแบบของตัวผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาตัดเย็บ	5.20	0.89	3.20	0.40	2.8	0.54
2.5 ผลิตภัณฑ์ซ่อมแซมบำรุงรักษาได้ง่าย	6.10	1.22	2.60	0.46	2.90	0.44
2.6 วัสดุมีความปลอดภัยเมื่อผลิตและนำไปใช้	5.60	0.89	2.40	0.93	4.00	1.00
3	ด้านคุณค่าและความงามด้านศิลปวัฒนธรรม					
3.1สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ	4.40	0.54	2.80	0.80	3.80	0.89
3.2 ผ้าทอนำมาประยุกต์ใช้เพิ่มคุณค่าให้กับตัวผลิตภัณฑ์	4.40	0.54	2.80	0.80	3.60	1.09
ค่าเฉลี่ยรวม	4.36	0.67	3.71	0.57	3.51	0.69
ระดับความเหมาะสม	มากที่สุด		มาก		น้อย	

จากตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์แบบการประเมินการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและสิ่งทอ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายประเภทเซทกระเป๋าสตรีทั้ง 3 รูปแบบ พบว่า กระเป๋าสตรี รูปแบบที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ยรวมและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.67$) กระเป๋าสตรี รูปแบบที่ 2 มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 3.71, S.D. = 0.57$) กระเป๋าสตรี รูปแบบที่ 3 มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 3.51, S.D. = 0.69$)

ผลการประเมินพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบกระเป๋าสตรี รูปแบบที่ 1 มากที่สุดมีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.67$) ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบโดยใช้รูปแบบและลวดลายที่สอดคล้องกับแนวคิดที่ได้จากแรงบันดาลใจจากนกยูง ที่สื่อความหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ โดยตัดทอนสัดส่วนจากรูปทรงเรขาคณิต จากลักษณะการลำแพนหางของนกยูงซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบกระเป๋าสานจากกระดาษจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ กระจ่างป้า สุภาพบุรุษ



รายการประเมิน	รูปแบบที่					
	1		2		3	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
1. ด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์						
1.1 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมกับช่วงกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยทำงาน	3.80	0.83	4.00	0.00	4.40	0.54
1.2 ผลิตภัณฑ์มีรูปร่างที่สวยงามตามยุคสมัย	4.00	0.70	4.20	0.83	4.20	0.44
1.3 ผลิตภัณฑ์มีรูปทรงที่สวยงามตามยุคสมัย	4.40	0.54	4.40	0.89	4.40	0.54
1.4 ผลิตภัณฑ์สามารถนำไปใช้ได้หลากหลาย	4.00	0.70	4.20	0.83	4.80	0.44
1.5 ผลิตภัณฑ์มีขนาดเหมาะสมต่อการนำไปใช้	4.20	0.83	4.20	1.30	4.60	0.54
1.6 ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสม	3.60	0.89	4.20	0.83	4.60	0.54
1.7 ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยระหว่างการนำไปใช้	4.20	1.00	4.40	0.89	4.20	0.44
1.8 ผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวความคิดที่นำมาออกแบบและพัฒนา	4.00	1.34	4.00	1.00	4.20	0.44
1.9 ผลิตภัณฑ์มีความเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.60	1.30	4.00	1.00	4.40	0.54
2. ด้านการออกแบบอุตสาหกรรม						
2.1 วัสดุดีและวัสดุหาง่ายและมีความเหมาะสม	3.80	1.30	4.00	1.00	4.40	0.54
2.2 กระบวนการผลิตง่ายต่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม	3.80	0.83	4.20	1.09	4.20	0.83
2.3 ผลิตภัณฑ์มีโครงสร้างที่แข็งแรง	4.20	0.83	4.20	0.83	4.40	0.54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

รายการประเมิน	รูปแบบที่					
	1		2		3	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
2.4 วัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมกับรูปแบบของตัวผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาตัดเย็บ	4.20	0.83	3.40	0.89	4.20	0.83
2.5 ผลิตภัณฑ์ซ่อมแซมบำรุงรักษาได้ง่าย	4.00	1.00	3.80	0.83	4.40	0.54
2.6 วัสดุมีความปลอดภัยเมื่อผลิตและนำไปใช้	3.60	0.89	4.20	0.83	4.80	0.44

จากตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์แบบการประเมินการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและสิ่งทอ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายประเภทกระเป๋าสภาพบุรุษทั้ง 3 รูปแบบ พบว่า กระเป๋ายาย รูปแบบที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยรวมและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.44$ S.D.= 0.54) กระเป๋ายาย รูปแบบที่ 2 มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.85) กระเป๋ายาย รูปแบบที่ 1 มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 3.95$, S.D.= 0.94)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ รองเท้าสุภาพสตรี



รายการประเมิน	รูปแบบที่					
	1		2		3	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
1. ด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์						
1.1 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมกับช่วงกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยทำงาน	4.40	0.54	4.00	0.00	3.80	0.83
1.2 ผลิตภัณฑ์มีรูปร่างที่สวยงามตามยุคสมัย	4.40	0.54	4.20	0.40	4.00	0.70
1.3 ผลิตภัณฑ์มีรูปทรงที่สวยงามตามยุคสมัย	4.40	0.54	4.20	0.40	3.80	0.44
1.4 ผลิตภัณฑ์สามารถนำไปใช้ได้หลากหลาย	4.20	0.83	4.00	0.00	3.40	0.89
1.5 ผลิตภัณฑ์มีขนาดเหมาะสมต่อการนำไปใช้งาน	4.80	0.44	4.60	0.48	4.00	0.70
1.6 ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสม	4.80	0.44	4.20	0.40	4.00	0.70
1.7 ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยระหว่างการนำไปใช้งาน	4.60	0.54	4.80	0.40	4.20	0.83
1.8 ผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวความคิดที่นำมาออกแบบและพัฒนา	4.80	0.44	4.80	0.40	4.20	0.83
1.9 ผลิตภัณฑ์มีความเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.80	0.44	4.40	0.48	4.20	0.83
2. ด้านการออกแบบอุตสาหกรรม						
2.1 วัสดุดีบและวัสดุหาง่ายและมีความเหมาะสม	4.60	0.54	4.40	0.48	4.60	0.54
2.2 กระบวนการผลิตง่ายต่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม	4.60	0.54	4.40	0.48	4.20	0.83

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

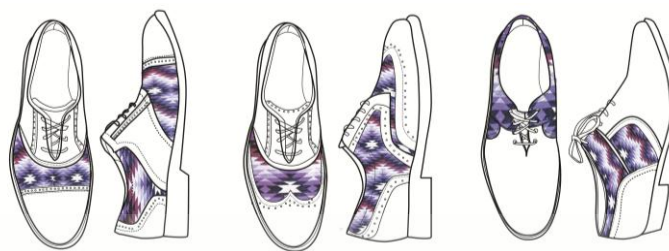
ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

	รายการประเมิน	รูปแบบที่					
		1		2		3	
		\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
	2.3 ผลิตภัณฑ์มีโครงสร้างที่แข็งแรง	4.60	0.54	4.40	0.48	4.40	0.89
	2.4 วัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมกับรูปแบบของตัวผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาตัดเย็บ	4.80	0.44	4.40	0.48	4.20	0.83
	2.5 ผลิตภัณฑ์ซ่อมแซมบำรุงรักษาได้ง่าย	4.00	1.00	4.00	0.89	4.20	0.83
	2.6 วัสดุมีความปลอดภัยเมื่อผลิตและนำไปใช้	4.60	0.54	4.60	0.48	4.60	0.54
3	ด้านคุณค่าและความงามด้านศิลปวัฒนธรรม						
	3.1 สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ	4.80	0.44	4.40	0.48	4.80	0.44
	3.2 ผ้าทอที่นำมาประยุกต์ใช้เพิ่มคุณค่าให้กับตัวผลิตภัณฑ์	5.00	0.00	4.40	0.48	4.40	0.54
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.60	0.52	4.30	0.42	4.10	0.72
	ระดับความเหมาะสม	มากที่สุด		มาก		น้อย	

จากตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์แบบการประเมินการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและสิ่งทอ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายประเภทรองเท้าสตรี 3 รูปแบบ พบว่า รองเท้าสตรี รูปแบบที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ยรวมและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.60$ S.D.= 0.52) กระเป๋าชาย รูปแบบที่ 2 มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.42) กระเป๋าชาย รูปแบบที่ 3 มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.72)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่อง
ประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ รองเท้า
สุภาพบุรุษ



รูปแบบที่1

รูปแบบที่2

รูปแบบที่ 3

	รายการประเมิน	รูปแบบที่					
		1		2		3	
		\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D.
1.	ด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์						
1.1	ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมกับช่วงกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยทำงาน	4.60	0.54	5.00	0.00	4.40	0.89
1.2	ผลิตภัณฑ์มีรูปร่างที่สวยงามตามยุคสมัย	4.60	0.54	4.80	0.4	4.20	0.83
1.3	ผลิตภัณฑ์มีรูปทรงที่สวยงามตามยุคสมัย	4.80	0.44	4.60	0.48	4.00	1.00
1.4	ผลิตภัณฑ์สามารถนำไปใช้ได้หลากหลายโอกาส	4.40	0.54	4.40	0.48	3.80	0.44
1.5	ผลิตภัณฑ์มีขนาดเหมาะสมต่อการนำไปใช้งาน	4.60	0.54	4.40	0.48	4.20	0.44
1.6	ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสม	4.40	0.54	4.60	0.48	4.20	0.44
1.7	ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยระหว่างการนำไปใช้งาน	4.60	0.54	4.80	0.40	4.00	0.70
1.8	ผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับแนวความคิดที่นำมาออกแบบและพัฒนา	4.80	0.44	4.80	0.40	4.60	0.54
1.9	ผลิตภัณฑ์มีความเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.80	0.44	4.40	0.48	4.60	0.54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

	รายการประเมิน	รูปแบบที่					
		1		2		3	
		\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D.
2.	ด้านการออกแบบอุตสาหกรรม						
	2.1 วัสดุดีและวัสดุหาง่ายและมีความเหมาะสม	4.80	0.44	4.60	0.48	4.60	0.54
	2.2 กระบวนการผลิตง่ายต่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม	4.80	0.44	4.40	0.48	4.20	0.83
	2.3 ผลิตภัณฑ์มีโครงสร้างที่แข็งแรง	4.80	0.44	4.60	0.48	4.40	0.54
	2.4 วัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมกับรูปแบบของตัวผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาตัดเย็บ	4.80	0.44	4.40	0.80	4.20	0.83
	2.5 ผลิตภัณฑ์ซ่อมแซมบำรุงรักษาได้ง่าย	4.60	0.54	4.60	0.48	3.60	0.89
	2.6 วัสดุมีความปลอดภัยเมื่อผลิตและนำไปใช้	4.00	0.70	4.40	0.48	4.40	0.54
3	ด้านคุณค่าและความงามด้านศิลปวัฒนธรรม						
	3.1 สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ	4.40	0.89	4.60	0.48	4.80	0.44
	3.2 ผ้าทอนำมาประยุกต์ใช้เพิ่มคุณค่าให้กับตัวผลิตภัณฑ์	4.60	0.54	4.40	0.48	4.80	0.44
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.60	0.53	4.70	0.46	4.20	0.64
	ระดับความเหมาะสม	มาก		มากที่สุด		น้อย	

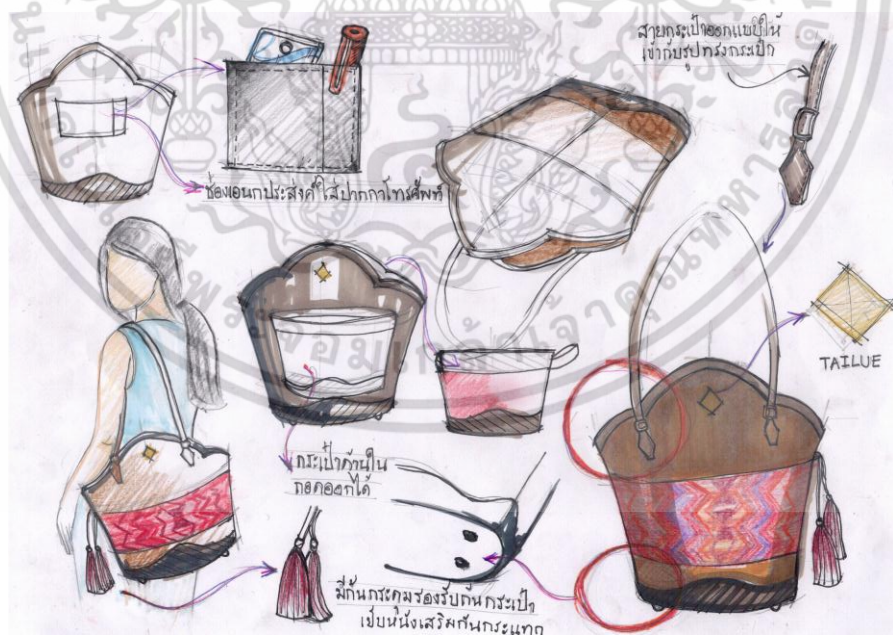
จากตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์แบบการประเมินการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและสิ่งทอ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายประเภทรองเท้าสุภาพบุรุษ 3 รูปแบบ พบว่ารองเท้าชาย รูปแบบที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ยรวมและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.70$ S.D.= 0.46) รองเท้าชาย รูปแบบที่ 1 มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.53) รองเท้าชาย รูปแบบที่ 3 มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.64)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.5 ผลการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ



รูปที่ 4.26 แสดงแบบร่างเซทกระเป๋าสตรี
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558



รูปที่ 4.27 แสดงแบบร่างเซทกระเป๋าสตรี
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 4.28 แสดงแบบร่างเซทกระเป๋าสตรี
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2559



รูปที่ 4.29 แสดงแบบคุณสมบัติของกระเป๋าสตรี
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TAI LUE

CONCEPT OF DESIGN

กระเป๋า TOTE BAG ของสุภาพบุรุษ เป็นกระเป๋าที่ใช้รับเงินบัตรจากกระเป๋ายานของลูกชายผู้รักใคร่ ออกแบบให้รูปทรงรัดกุมแต่ยังคงเสน่ห์พิเศษสามารถรับน้ำหนักได้มาก ออกแบบวัสดุ และ พลิ้นกระเป๋าแบบที่ทันสมัยและเข้ากับไลฟ์สไตล์ดี ซีสเปิดปิดปากกระเป๋าเพื่อป้องกันข้าวของตกหล่น มีกระเป๋าที่เชิงแรกเพื่อรองรับน้ำหนักได้มากยิ่งขึ้น และสามารถคว่ำหรือหงายได้อย่างคล่องตัว สายสามารถถอดออกตามการใช้งาน มีความอยู่ตัวของกระเป๋าที่ทรงพลังแข็งแรง และมีการนำผ้าทอใส่ลง มาผสมผสานในการออกแบบและก่อให้เกิดความบรรจบของลูกชายผู้รักใคร่ เพื่อเป็นการส่งเสริมและเผยแพร่ให้ลูกชายศรัทธาได้ไม่รู้ลืม

#66CCFF #333366 #996666 #CCFF66 #6666CC #66CC99 #FF3333 #CC0066 #FF6666 #CC9999 #FF99CC #FF9966 #333366

BLUE OF TONE
โทนสีในการนำออกแบเพื่อนำเงินตราเพื่อใช้คืนเงิน ความสุภาพน่าเชื่อถือ เป็นที่พหุ ประทับใจสุภาพบุรุษ

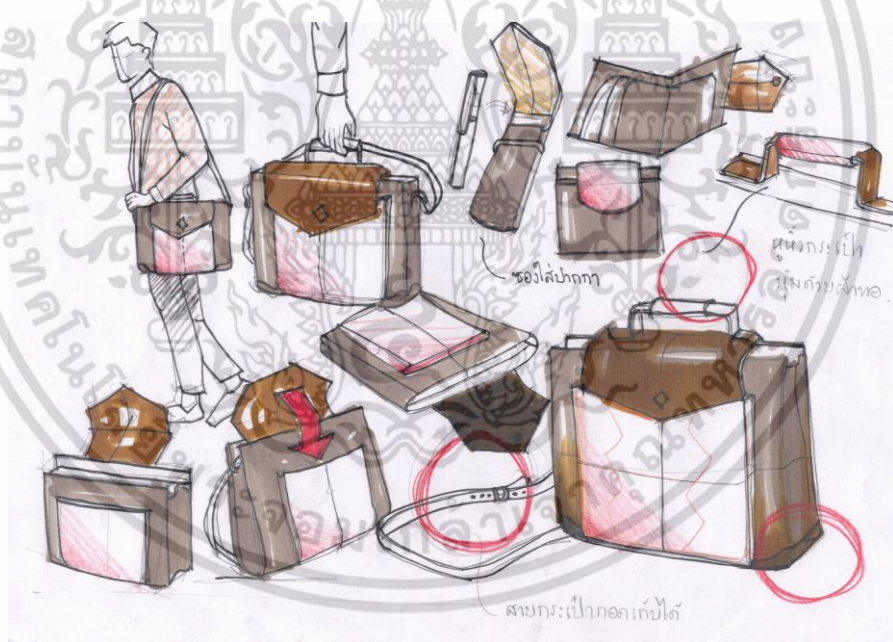
PLAYFUL
โทนสีที่นำมาใช้ในการออกแบบคือแบบ Playful เป็นความสดใส เป็นความสนุกสนานในชีวิต

วัสดุประกอบคือออกแบบเลือกวัสดุหนังเทียม พียู (PU) ซึ่งเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและใช้งานได้ยาวนาน จะเรียบและนุ่มสบายมือไม่ฉีกขาดทำให้ผู้ใช้รักใคร่ที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และเพื่อความสวยงามใช้งานได้ยาวนานยิ่งขึ้น

สวดลายที่นำมาใช้ได้จากการ์ดคัตทอนจากสายของผ้าทอใส่ลง สายน้ำไหล คือออกแบบให้มีความสวยงาม น่าใช้ ออกแบบในรูปทรงเรขาคณิตและเส้นสายอย่างที่มีชีวิตชีวาที่ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ความกระตือรือร้นมีชีวิตชีวา ขณะเดียวกันก็สื่อถึงความสนุกสนาน ประทับใจกับโทนสีที่สดใส



รูปที่ 4.30 แสดงแบบร่างเซตกระเป๋าสุภาพบุรุษ
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2559



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 4.32 แสดงคุณสมบัติกระเป๋าสุภาพบุรุษ
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2559



รูปที่ 4.33 ผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรม
ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผล ค่ำระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

จากผลการสรุปข้อมูลการหาความเหมาะสมในการวิเคราะห์หาค่าความเหมาะสมในการออกแบบตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบ โดยใช้กลุ่มประชากรจากระบบอินเทอร์เน็ตจำนวน 100 คน เพื่อประเมินผลการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้รับการพัฒนาแล้ว โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นดังนี้

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความพึงพอใจที่ผู้บริโภคมีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

ด้านคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์	n = 100		ความพึงพอใจ
	\bar{X}	S.D.	
ด้านประโยชน์ใช้สอยและความน่าสนใจ			
1. ผลิตภัณฑ์มีพื้นที่ใช้สอยที่เหมาะสมในการนำไปใช้งาน	4.36	0.59	มาก
2. ผลิตภัณฑ์สามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่า (ใช้งานได้หลากหลายโอกาส)	4.27	0.60	มาก
3. ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามน่าใช้สอย	4.37	0.63	มาก
4. รูปแบบของผลิตภัณฑ์สามารถช่วยยกระดับด้านรสนิยมผู้ใช้	4.06	0.61	มาก
5. ผลิตภัณฑ์พกพาง่ายสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.21	0.64	มาก
6. มีความปลอดภัยในการนำไปใช้งาน	4.06	0.61	มาก
7. ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมกับช่วงกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยทำงาน	3.94	0.63	มาก
8. ผลิตภัณฑ์มีรูปร่างรูปทรงที่สวยงามตามยุคสมัย	3.92	0.67	มาก
รวม	4.14	0.62	มาก
ด้านความงามเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น			
9. ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบเหมาะสมกับการประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์จากผ้าทอของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ	4.15	0.57	มาก
10. ผลิตภัณฑ์องค์ประกอบของลวดลายและผ้าทอไทลื้อ	4.02	0.63	มาก
11. ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบและสีสันทสวยงามเหมาะแก่การนำไปใช้	4.11	0.58	มาก
12. ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ไทลื้อ	4.02	0.60	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ด้านความงามเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	n = 100		ความพึงพอใจ
	\bar{X}	S.D.	
13.ผลิตภัณฑ์สามารถส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ได้	4.09	0.71	มาก
รวม	4.07	0.62	มาก
ด้านราคาที่เหมาะสม (ราคาประมาณ 500 -1500 บาท)			
14.สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างเหมาะสม	3.95	0.53	มาก
15.ราคามีความเหมาะสมสามารถแข่งขันในตลาดได้	3.71	0.71	มาก
16.ราคามีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัสดุที่ใช้	3.90	0.70	มาก
รวม	3.85	0.65	มาก
ด้านคุณค่าและความงามด้านศิลปวัฒนธรรม			
17.ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ได้	4.00	0.53	มาก
18.การนำเอาผ้าทอมาประยุกต์ใช้เป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์	4.05	0.60	มาก
19.ผลิตภัณฑ์นี้สามารถเผยแพร่ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ได้	3.81	0.66	มาก
รวม	3.95	0.60	มาก
ด้านส่งเสริมการขาย			
20.มีผลิตภัณฑ์แถมเมื่อลูกค้าซื้อผลิตภัณฑ์ครบเซต	3.69	0.59	มาก
21.ลูกค้าสามารถรับรู้การส่งเสริมการขายได้หลากหลายช่องทาง	3.61	0.75	มาก
22.มีการบริการหลังการขายให้ลูกค้า	3.80	0.93	มาก
รวม	3.70	0.76	มาก

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

สรุปผลตารางที่ 4.25 ตารางสรุปค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมีผู้บริโภคมิต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ จำนวน 100 คน ที่ทำการประเมินผลงานการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประเมินความพึงพอใจได้ดังนี้

ด้านประโยชน์ใช้สอยและความน่าสนใจมีระดับความเหมาะสมมากอยู่ที่ ($\bar{X}=4.14, S.D.=0.62$)

ด้านความงามและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมีระดับความเหมาะสมมากอยู่ที่ ($\bar{X}=4.07, S.D.=0.62$)

ด้านราคาที่เหมาะสมมีระดับความเหมาะสมอยู่ที่ ($\bar{X}=3.85, S.D.=0.65$)

ด้านคุณค่าและความงามศิลปวัฒนธรรมมีระดับความเหมาะสมอยู่ที่ ($\bar{X}=3.95, S.D.=0.60$)

ด้านส่งเสริมการขาย มีระดับความเหมาะสม อยู่ที่ ($\bar{X}=3.70, S.D.=0.76$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เพื่อการออกแบบเครื่องประกอบการแต่งกายผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามหัวข้อวัตถุประสงค์ ในด้านการศึกษาข้อมูลของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำผลการสรุปการวิจัยอภิปรายผล และเสนอแนะข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการนำไปทำวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สรุปผลการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย จากการลงพื้นที่ 4 จังหวัดคือ พะเยา เชียงราย เชียงใหม่และน่านโดยการสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าทอไทลื้อ และกลุ่มนักรักษาชาวบ้านที่มีความชำนาญประสบการณ์ และเป็นกลุ่มคนที่มีเชื้อสายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อจำนวน 15 คน ในเขตพื้นที่ ที่กำหนด โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ การศึกษาเอกสาร หลักฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสังเกต สัมภาษณ์บันทึกเทป และถ่ายภาพ เพื่อให้ได้องค์ความรู้และข้อเท็จจริงความประวัติและความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อนำมาศึกษาและเปรียบเทียบถึงความเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทำการออกแบบและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์

สรุปผลว่าศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อประกอบไปด้วย4ด้านคือด้านสถาปัตยกรรมไทลื้อ ด้านประเพณีพิธีกรรมด้านวิถีชีวิตอาหารการกิน ด้านทอผ้าและเครื่องแต่งกายที่ทำมาจากผ้าทอ จากนั้นผู้วิจัยได้นำเนื้อหาข้อมูลในด้านต่างๆมาวิเคราะห์โดยใช้ ทฤษฎี (Analytic Hierarchy Process : AHP) ของวิฑูรย์ ตันศิริคงคล มาช่วยวิเคราะห์หาค่าลำดับความสำคัญของข้อมูล มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ และผลการวิเคราะห์พบว่าข้อมูลผ้าทอและมีความน่าสนใจมากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการด้านการเผยแพร่ตามด้วยด้านอาหารวิถีชีวิตประเพณีพิธีกรรมความเชื่อ และสถาปัตยกรรม คะแนนทั้ง 5 ด้าน มีความแตกต่างกันจึงมีเหตุผล ที่จะเลือกข้อมูลด้านผ้าทอและเครื่องแต่งกายมาเป็นแนวทางในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากผลวิเคราะห์สรุป ด้านผ้าทอและเครื่องแต่งกายที่ทำมาจากผ้าทอของแต่ละจังหวัดได้ว่าผ้าขึ้นผ้าทอไทลื้อแต่ละจังหวัด มีความแตกต่างกันในด้านลวดลายตามความเชื่อชาวนาและประสบการณ์ของผู้ทอแต่สิ่งๆที่เหมือนกันคือ ผ้าขึ้นทุกจังหวัดมีโครงสร้างตามแบบมาตรฐานของขึ้นตำและมีผ้าขึ้นที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นของตน คือขึ้นที่มีลายขนาดเล็กตรงกลาง ตัวขึ้นทอด้วยเทคนิคการเกาะลิ้ว ลักษณะคล้ายสายน้ำเรียกกันว่า ลายผักแว่น หรือลายน้ำไหล ที่ทุกจังหวัดจะมีความคล้ายคลึงกันมากที่สุดที่นิยมคือสีเขียวและสีชมพูสด และผ้าขึ้นไทลื้อในจังหวัดเชียงรายบ้านศรีดอนชัยจะมีความโดดเด่นด้านลวดลายที่ทอด้วยเทคนิคการเกาะลิ้วเป็นลายขนาดใหญ่ประมาณ 10-15 เซนติเมตร เน้นสีสดใส ส่วนผ้าที่ใช้ในครัวเรือนที่ผู้วิจัยทำการศึกษาและลงพื้นที่มาในปัจจุบันไม่นิยมใช้กันและแต่ยังมีการทอเพื่อการขาย เช่น ทอเพื่อนำไปเป็นผ้าปูโต๊ะ ผ้าคลุมเตียง ผ้าปูโต๊ะโพนสีที่นิยมใช้มากคือสี ดำ แดง และขาว เทคนิคการทอคือ การขีด และการจก ส่วนมากเป็นลวดลายเรขาคณิต และลายสัตว์

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์

5.1.2.1 ผลสรุปได้ว่า ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมที่สุดได้ข้อมูลมาจากการตอบแบบสอบถาม ทางระบบอินเทอร์เน็ตจำนวน 100 คน พบว่าความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบการแต่งกายมีภาพรวมมากที่สุดคือจำนวนร้อยละ 88 รองลงมาคือประเภทของตกแต่งบ้าน จำนวนร้อยละ 10 ประเภทเฟอร์นิเจอร์จำนวนร้อยละ 7 และอันดับสุดท้ายคืออื่นๆจำนวนร้อยละ 3

จากผลการตอบแบบสอบถามด้านเครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อควรประกอบไปด้วย กระเป๋า ที่มีคนตอบแบบสอบถามมากที่สุด จำนวน 87 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 87.9 รองลงมาคือ รองเท้าจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 ผ้าพันคอ/ผ้าเช็ดหน้า จำนวน 46 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 46.5

5.1.2.2 ผู้วิจัยได้ทำการร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย จากการศึกษา รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มวัยผู้บริโภคเป้าหมายหลักคือกลุ่มอายุ 26-35 ปี การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ร้านค้าภายในแหล่งท่องเที่ยว เป้าหมายรองคือกลุ่มอายุ 18-26 ปี จัดจำหน่ายโดยการออกแสดงสินค้าหรือเพจเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ตเพื่อการเข้าถึงข้อมูลและการซื้อขายที่ง่ายขึ้น

จากนั้นนำแบบร่างทั้งหมดไปเข้าสู่กระบวนการทฤษฎีวิเคราะห์กรรมย้อนรอย เพื่อให้ได้รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของกรอบแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามความเหมาะสม 3 ลำดับ เพื่อนำประเมินความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบจำนวน 5 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิตในการประเมินเลือกรูปแบบของผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายประเภท

กระเป๋าสุขภาพสตรี รูปแบบที่ 1 มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.67)

กระเป๋าสุขภาพบุรุษ รูปแบบที่ 3 มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ($\bar{X} = 4.44$ S.D.= 0.54)

รองเท้าสุขภาพสตรี รูปแบบที่ 1 มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ($\bar{X} = 4.60$ S.D.= 0.52)

รองเท้าสุขภาพบุรุษ รูปแบบที่ 2 มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ($\bar{X} = 4.70$ S.D.= 0.46)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการประเมินผลค่าระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายที่ได้รับการพัฒนาแล้ว

สรุปค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมีผู้บริโภคมีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อจำนวน 100 คน ที่ทำการประเมินผลงานการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประเมินความพึงพอใจได้ดังนี้

ด้านประโยชน์ใช้สอยและความน่าสนใจมีระดับความเหมาะสมมากอยู่ที่ ($\bar{X}=4.14, S.D.=0.62$)

ด้านความงามและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมีระดับความเหมาะสมมากอยู่ที่ ($\bar{X}=4.07, S.D.=0.62$)

ด้านราคาที่เหมาะสมมีระดับความเหมาะสมอยู่ที่ ($\bar{X}=3.85, S.D.=0.65$) ด้าน

คุณค่าและความงามศิลปวัฒนธรรมมีระดับความเหมาะสมอยู่ที่ ($\bar{X}=3.95, S.D.=0.60$)

ด้านส่งเสริมการขาย มีระดับความเหมาะสม อยู่ที่ ($\bar{X}=3.70, S.D.=0.76$)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย ได้บรรลุต่อวัตถุประสงค์ที่วางไว้ดังนี้

5.2.1 การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ พบว่าการนำเอาศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของอรมรัตน์ อุดมเรืองเกียรติ(2546) เรื่องการสื่อสารและกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเกาะเกร็ดสอดคล้องเกี่ยวกับเรื่องอัตลักษณ์ที่เป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ในการสืบทอดทางวัฒนธรรม ซึ่งพบว่าผ้าทอของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ มีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับงานวิจัยผ้าไทยของสิริวรรณ วงษ์ทัต (2554) ด้านผ้าไทย ที่เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่บ่งบอกถึงความรุ่งเรืองสื่อถึงความคิดสร้างสรรค์ แสดงถึงภูมิปัญญาอันชาญฉลาดของคนในอดีตที่ได้คิดค้นประดิษฐ์สร้างสรรค์สร้างขึ้น และได้สืบทอดมาถึงปัจจุบันด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผู้วิจัยได้แนวทางวิเคราะห์ผลด้านอัตลักษณ์โดดเด่นของผ้าทอ คือเทคนิคการเกาะล้วง ใช้สีสันทัดใสรูปร่างเรขาคณิตคล้ายลายน้ำไหล ที่แสดงให้เห็นความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อโดยในการออกแบบจะเลือกใช้เฉดสีลวดลายและเทคนิคในการทอของผ้าทอบ้านศรีดอนชัยจังหวัดเชียงรายมาประยุกต์ใช้ในตัวผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบการแต่งกาย ประกอบด้วยกระเป๋ารองเท้าผ้าพันคอให้เกิดความสวยงามสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ช่วยเผยแพร่และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของงานวิจัยของสุสาสินี บุรีคำพันธุ์ (2556) ด้านแนวความคิดด้านอัตลักษณ์ของชุมชนเป็นการเผยแพร่ให้แก่บุคคลทั่วไปรู้จัก และเพิ่มคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดความภูมิใจ

บ้านเกิดสอนให้คนรุ่นหลังสืบทอดต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.2 ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบได้ประเมินความเหมาะสม ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านการออกแบบอุตสาหกรรม และ ด้านคุณค่าและความงามด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้ได้รูปแบบของตัวต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมถึงความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ และยังคงศึกษางานวิจัยของอรุณวรรณ ตั้งจันทร์ (2554) เรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกจากผ้าปักชาวเขาเผ่าม้ง สอดคล้องในเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ต้องคำนึงถึงความงามความเหมาะสมภายใต้ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์โดยการออกแบบชุดแต่งอาหารที่ทำจากผ้าทอคำนึงถึงลวดลายผ้าที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มและต้องให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย อายุ เพศ และอาชีพ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค และผ้าที่นำมาใช้ ต้องสามารถทำความสะอาดและดูแลรักษาง่าย สร้างความสวยงามสื่อถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตได้

5.2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อแบ่งได้ดังนี้มี 5 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ใช้สอยและความน่าสนใจด้านความงาม ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ด้านราคาที่เหมาะสมในการซื้อ ด้านคุณค่าและความงามด้านศิลปวัฒนธรรม และ ด้านส่งเสริมการขาย จะทำให้ผู้ซื้อเห็นคุณค่าของศิลปพื้นบ้านและมีความพึงพอใจที่จะซื้อ ซึ่งสอดคล้องกับ ประไพ ทองเชิญ (2549) ที่กล่าวไว้ว่า การใช้เส้นในธรรมชาติ การใช้สีธรรมชาติ ที่ทอด้วยกี่ทอผ้าพื้นบ้าน โดยการใช้เครื่องมือที่พัฒนาเป็นเครื่องทอแบบพื้นบ้าน ทำด้วยมือทุกขั้นตอน ทักทอให้เป็นผืนผ้าที่มีเรื่องราว บอกลักษณะเฉพาะถิ่น มีความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มผู้ผลิตนั้นๆ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. งานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เพื่อการส่งเสริมกลุ่มฝีมือของชุมชนให้มีความยั่งยืนและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ให้ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ที่ทันสมัยสามารถเข้ากับถึงกลุ่มประชากรผู้บริโภคได้ง่าย
2. การออกแบบพัฒนาเครื่องประกอบการแต่งกายนี้ เป็นเพียงแนวทางหนึ่งซึ่งยังมีแนวทางผลิตภัณฑ์อื่นที่น่าสนใจ แต่ผู้วิจัยควรมีการศึกษารายละเอียดให้มากยิ่งขึ้นเพื่อนำไปต่อยอดให้เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นๆ ได้อีก

5.3.2 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลิตภัณฑ์ที่ดีควรมีการคำนึงถึงการใช้งานได้นานและการบำรุงรักษาจึงต้องมีการวิเคราะห์หาวัสดุมาผสมผสาน เพื่อทำให้ผลิตภัณฑ์มีความทนทานและใช้งานได้ยาวนาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตมาจากการตัดกรรมของคนในชุมชนอาจไม่สามารถควบคุมคุณภาพให้มีมาตรฐานของงานได้อย่างสม่ำเสมอ จึงยังไม่สามารถนำไปผลิตในระบบอุตสาหกรรมได้
3. ควรมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนที่หลากหลายและมีจำนวนมากกว่าที่กำหนดไว้ในงานวิจัยเพราะจะได้กลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป
4. แรงงานด้านการทอผ้าเริ่มขาดแคลน จึงควรมีการสนับสนุนด้านการพัฒนาแรงงานการทอผ้าไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ผู้วิจัยควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องโมเดลธุรกิจเพื่อนำไปต่อยอดผลิตภัณฑ์ใช้งานทางธุรกิจ
2. จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ด้านผ้าทอสามารถนำมาเป็นอัตลักษณ์ เพื่อประยุกต์ใช้กับการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายแต่ถ้าหากไม่นำมาออกแบบเครื่องประกอบการแต่งกายสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ใดได้บ้าง
3. การว่าจ้างกลุ่มชาวบ้านทำผลิตภัณฑ์ ในแต่ละส่วน ยังไม่สามารถระบุต้นทุนที่แท้จริงได้อย่างชัดเจน ทำให้ถ้าทำเป็นธุรกิจจะไม่สามารถทราบราคาต้นทุนเพื่อนำไปขายต่อได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กอบยศ ยิ้มอ่อน .การศึกษาบริหารทอเลื่อในวัฒนธรรมล้านนา (จังหวัดพะเยาและจังหวัดน่าน).2552

. วิทยานิพนธ์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติมหาวิทยาลัยศิลปากร.2543. **ลวดลายและสีล้นบนผ้าทอพื้นเมืองโครงการพัฒนาและผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นเมืองเพื่อส่งเสริมการผลิตและส่งออก.**กรุงเทพฯ

: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด

โครงการพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ล้านนาสถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. **โครงการพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ล้านนา.**2551. ผลงานทางวิชาการเพื่อการเชิดชูชาติพันธุ์ : ลำดับที่ 3.

ชญชิตา ยุกศิริรัตน์ .2557 . **แนวความคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.**กรุงเทพฯ: บริษัท กวิภัส โอเอ จำกัด

ชัยวุฒิ บุญเอนก. **การศึกษาบริหารทอเลื่อเมืองน่าน : รูปแบบและคติความเชื่อ .** 2548.สารนิพนธ์ . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ทรงศักดิ์ ปรางวัฒนากุล และแพทรีเซีย ซีสแมน . **ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว .** 2551. เชียงใหม่ : โครงการศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ทรงศักดิ์ ปรางวัฒนากุล. 2551.**มรดกวัฒนธรรมผ้าทอทอเลื่อ.**เชียงใหม่ : มูลนิธิโตโยต้าแห่งประเทศไทย ภู่ปุ่ณนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ

ทวีศักดิ์ นพเกษร. 2551. **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เล่ม 1.** นครราชสีมา : โชคเจริญมาร์เก็ตติ้ง .

ธีรยุทธ พึ่งเพียร. 2543. **สถิติเบื้องต้น และการวิจัย.** สุทรไพศาล. กรุงเทพฯ.

นภัสพร นิยะวานนท์.2552.**ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อเบเกอรี่ของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์,น 42

นิรัช สุตสังข์.2543.**ออกแบบอุตสาหกรรมระบบและวิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.**งานตำรา เอกสารการพิมพ์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.กรุงเทพฯ.

นิรัช สุตสังข์. 2547.**ออกแบบอุตสาหกรรม.**โอเดียนสโตร์. กรุงเทพฯ.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์.2547. **ไทยสิบสองปีนนาเล่ม 1.** กรุงเทพฯ : สยาม

พินาลิน สารिया . 2549 . **การออกแบบลวดลาย.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

เพ็ญสิริ เพชรดี. **การศึกษาหัตถกรรมผ้าฝ้ายทอมืออำเภอเชียงคำจังหวัดพะเยา.**2546 หน้า1.

มณฑล ศาสนนันท์. 2550. **การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและวิศวกรรม** **ย้อนรอย .** กรุงเทพฯ : สามลดา.

มนตรี ยอกบางเตย. 2538. **ออกแบบผลิตภัณฑ์.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิฑูรย์ ตันศิริคงคล.2542.AHPกระบวนการตัดสินใจที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก.

กรุงเทพมหานคร: กราฟิก แอนด์ ปริ้นติ้ง

วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์ และอนุวิทย์ เจริญศุภกุล .2539. เรือล้านนาไทย ประเพณีการปลูกเรือ.กรุงเทพ

: สมคมสถาปนิกสยาม

วัฒน์ จุฑะวิภาต. 2545. ศิลปะพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : สิปประภา.

สาคร คันธโชติ. 2528 .การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ. 2550. การศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ :

โอเดียนสโตร์.

สาโรช ไสยสมบัติ.2534. ความพึงพอใจในการทำงานของครู

สิริวรรณ วงศ์ทัช. 2554.ผ้าไทย.ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน. วารสารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

สุชาติ เกาทอง.2544.ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นถิ่นภาคตะวันออก.กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สุธาสินี บุรีคำพันธ์.2556.การศึกษาภูมิทัศน์วัฒนธรรมชุมชนย่านวัดพระธาตุหริภุชยเพื่อการ

ออกแบบผลิตภัณฑ์สาธารณะ.วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม,13 (2), น 81-88.

สุธิชา ศรพรหม.2556.การศึกษาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้ง.

วิทยานิพนธ์.สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อุดม รุ่งเรืองศรี. 2523. ผู้รวบรวม .พจนานุกรมลานนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง. กรุงเทพมหานคร :

:อัมรินทร์ปริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (จัดทำเนื่องในวโรกาสที่แม่ฟ้าหลวงเจริญพระชนมา

มายุครบ 90 พรรษา 21 ตุลาคม 2533)

อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2549. เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2550. ออกแบบเฟอร์นิเจอร์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2557. “การออกแบบอย่างมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการค้าขายอย่างยั่งยืนของ

ชุมชนในเขต พื้นที่มรดกโลก : กรณีศึกษา จังหวัดสุโขทัย.”คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม,

สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เอกวิทย์ ณ ถกลาง. 2546.ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความรู้.พิมพ์ลักษณ์.กรุงเทพมหานคร

: อมรินทร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ค ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย

ภาคผนวก ง ผลงานการออกแบบ

ภาคผนวก จ บทความวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 3091

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๗ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

เรียน อาจารย์โสมวดี ฤทธิโชติ

ด้วย นางสาวรัชฎา วงศ์อนันต์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
เพื่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์และ ผศ.ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบ ของ นางสาวรัชฎา
วงศ์อนันต์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๔-๖๖๘-๗๙๓๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 3091



คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๗ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอไทลื้อ

เรียน คุณสุรียา วงศ์ชัย

ด้วย นางสาวรัชฎา วงศ์อนันต์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
เพื่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์และ ผศ.ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านผ้าทอไทลื้อของ นางสาวรัชฎา วงศ์อนันต์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๔-๖๖๘-๗๙๓๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบให้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(หนอ สุรียา วงศ์ชัย)



ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 3567

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลอมกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๔ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผ้าทอ

เรียน อาจารย์กมลภัทร์ รักสวน

ด้วย นางสาวรัชฎา วงศ์อนันต์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
เพื่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์และ ผศ.ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบและผ้าทอ ของ นางสาวรัชฎา
วงศ์อนันต์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๔-๗๓๙๕๑๓๔

อนันต์ วงศ์อนันต์

กมลภัทร์ รักสวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
หากฝ่าฝืนหรือออกนอกลู่นอกทาง
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๙๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 0557 วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.สุธาสินี บุรีคำพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวรัชฎา วงศ์อนันต์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อการ
ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ
ผศ.ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสม
มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาวรัชฎา วงศ์อนันต์ มีความสมบูรณ์
ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

๕๖๕ ๐๓๖๖๒๗๕๐๒๑๗ ๕๖๕๗๖๖๖

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๙๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 3566 วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์

ด้วย นางสาวรัชฎา วงศ์อนันต์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อการ
ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ
ผศ.ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่าน
จะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวรัชฎา วงศ์อนันต์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบแบบสอบถาม
เพื่อการวิจัยมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวรัชฎา วงศ์อนันต์
ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี



ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

ด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรมจากกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อทางภาคเหนือตอนบนของไทย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อการออกแบบและ
พัฒนาผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัย นางสาว รัชฎา วงศ์นันต์

หลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. อุดมศักดิ์ สาริบุตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร. จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อทางภาคเหนือตอนบนของไทย
2. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
3. ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์

คำชี้แจง แบบประเมินชุดนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาของแบบประเมิน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นด้านศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามทำการพิจารณา โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
ของท่าน โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิอย่างสูง ที่ให้ความกรุณาประเมินคุณภาพของแบบ
ประเมิน เพื่อนำข้อมูลไปประเมินผลงานการออกแบบ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการศึกษา
ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อและแบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น นางสาว รัชฎา วงศ์นันต์ (ผู้วิจัย)
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง : กรุณากรอกข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ชื่อของผู้ประเมิน
2. ตำแหน่ง/หน้าที่ปัจจุบัน.....
3. สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		+1	0	-1
1.	ด้านประเพณี/พิธีกรรม			
	1.1 ประเพณีและพิธีกรรมไทลื้อยังมีให้เห็นในหมู่บ้านของท่านหรือไม่			
	1.2 ประเพณีและพิธีกรรมไทลื้อ มีการส่งเสริมสืบทอดอย่างไร			
	1.3 มีการเผยแพร่ประเพณีและพิธีกรรมตามสื่อมวลชนต่างๆอยู่หรือไม่			
	1.4 ภายในชุมชนมีการรณรงค์ให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของประเพณีและพิธีกรรมของไทลื้ออย่างไร			
	1.5 ท่านคิดว่าประเพณีและพิธีกรรมเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในหมู่บ้านของท่านหรือไม่			
2	ด้านผ้าทอ และเครื่องแต่งกาย			
	1.1 การทอผ้ายังมีให้เห็นในหมู่บ้านของท่านหรือไม่			
	1.2 ยังคงมีการแต่งกายไทลื้อในหมู่บ้านของท่านหรือไม่			
	1.3 ภายในชุมชนมีการรณรงค์ให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าด้านผ้าทอและเครื่องแต่งกายของไทลื้ออย่างไร			
	1.4 ภายในชุมชนของท่านมีการส่งเสริมให้มีร้านจำหน่ายผ้าทอไทลื้อในชุมชนหรือไม่			
	1.5 ภายในชุมชนมีการส่งเสริมเรื่องการแต่งกายด้วยผ้าพื้นเมืองในหน่วยงานราชการต่างๆหรือไม่			
	1.6 ท่านคิดว่าผ้าทอและเครื่องแต่งกายไทลื้อเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในหมู่บ้านของท่านหรือไม่			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 (ต่อ)

3	ด้านสถาปัตยกรรม			
	1.1 สถาปัตยกรรมไทลื้อยังคงมีให้เห็นในหมู่บ้านของท่านหรือไม่			
	1.2 ภายในชุมชนของท่านยังมีการสร้างสถาปัตยกรรมแบบไทลื้ออยู่หรือไม่			
	1.3 ท่านคิดว่าสถาปัตยกรรมไทลื้อเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในหมู่บ้านของท่านหรือไม่			
4	ด้าน ภาษา อาหาร และวิถีชีวิต			
	1.1 ภายในหมู่บ้านพูดและสื่อสารกันด้วยภาษาไทลื้ออยู่หรือไม่			
	1.2 มีการส่งเสริมให้พูดภาษาไทลื้ออย่างไร			
	1.3 มีอาหารที่เป็นอัตลักษณ์ของไทลื้ออยู่หรือไม่			
	1.4 ภายในหมู่บ้านของท่านยังประกอบอาหารไทลื้ออยู่เสมอ			
	1.5 ท่านคิดว่าสถาปัตยกรรมไทลื้อเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในหมู่บ้านของท่านอย่างไร			
	ด้านความเหมาะสมด้านเนื้อหาที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์			
5	1.1 ท่านคิดว่าข้อมูลศิลปวัฒนธรรมด้านประเพณี/พิธีกรรม มีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างไร			
	1.2 ท่านคิดว่าข้อมูลศิลปวัฒนธรรมด้านผ้าทอและเครื่องแต่งกาย มีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างไร			
	1.3 ท่านคิดว่าข้อมูลศิลปวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมมีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างไร			
	1.4 ท่านคิดว่าข้อมูลศิลปวัฒนธรรมด้านอาหาร/วิถีชีวิตมีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างไร			
6	ท่านคิดว่าศิลปวัฒนธรรมไทลื้อควรมีการอนุรักษ์และเผยแพร่หรือไม่			
7	ท่านคิดว่าการนำเอาศิลปวัฒนธรรมไทลื้อมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ตามยุคสมัยมีความเหมาะสมเพียงใด			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

ผู้ตรวจแบบประเมิน

(.....)

วันที่



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อการออกแบบและ
พัฒนาผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัย นางสาว รัชฎา วงศ์นันต์

หลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. อุดมศักดิ์ สาริบุตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร. จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อทางภาคเหนือตอนบนของไทย
2. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
3. ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์

คำชี้แจง แบบประเมินชุดนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาของแบบประเมิน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติ

พันธุ์ไทลื้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามทำการพิจารณาโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

- | | | |
|---|---------|--------------------|
| 5 | หมายถึง | เห็นด้วยมากที่สุด |
| 4 | หมายถึง | เห็นด้วยมาก |
| 3 | หมายถึง | เห็นด้วยปานกลาง |
| 2 | หมายถึง | เห็นด้วยน้อย |
| 1 | หมายถึง | เห็นด้วยน้อยที่สุด |

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิอย่างสูง ที่ให้ความกรุณาประเมินคุณภาพของแบบประเมิน เพื่อนำข้อมูลไปประเมินผลงานการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อและแบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาว รัชฎา วงศ์นันต์ (ผู้วิจัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง : กรุณากรอกข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1.ชื่อของผู้ประเมิน
- 2.ตำแหน่ง/หน้าที่ปัจจุบัน.....
3. สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์					
	1.1 มีรูปแบบที่เหมาะสมกับช่วงกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยทำงาน					
	1.2 มีรูปร่างที่สวยงามตามยุคสมัย					
	1.3 มีรูปทรงที่สวยงามตามยุคสมัย					
	1.4 สามารถนำไปใช้ได้หลากหลายโอกาส					
	1.5 มีขนาดเหมาะสมต่อการนำไปใช้งาน					
	1.6 มีประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสม					
	1.7 มีความปลอดภัยระหว่างการนำไปใช้งาน					
	1.8 สอดคล้องกับแนวความคิดที่นำมาออกแบบและพัฒนา					
	1.9 มีความเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
2.	ด้านการออกแบบอุตสาหกรรม					
	2.1 วัสดุดิบและวัสดุหาง่ายและมีความเหมาะสม					
	2.2 กระบวนการผลิตง่ายต่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม					
	2.3 ผลิตภัณฑ์มีโครงสร้างที่แข็งแรง					
	2.4 วัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมกับรูปแบบของตัวผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาตัดเย็บ					
	2.5 ผลิตภัณฑ์ซ่อมแซมบำรุงรักษาได้ง่าย					
	2.6 วัสดุมีความปลอดภัยเมื่อผลิตและนำไปใช้งาน					
3	ด้านคุณค่าและความสำเร็จด้านศิลปวัฒนธรรม					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 (ต่อ)

	3.1 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ					
	3.2 ผ้าทอที่นำมาประยุกต์ใช้เพิ่มคุณค่าให้กับตัวผลิตภัณฑ์					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



ผู้ตรวจแบบประเมิน

วันที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

ด้านความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อการออกแบบและ
พัฒนาผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัย นางสาว รัชฎา วงศ์นันต์

หลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. อุดมศักดิ์ สาริบุตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร. จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อทางภาคเหนือตอนบนของไทย
2. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
3. ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์

คำชี้แจง แบบประเมินชุดนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาของแบบประเมิน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความพึงพอใจ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามทำการพิจารณา โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิอย่างสูงที่ให้ความกรุณาประเมินคุณภาพของแบบประเมิน เพื่อนำข้อมูลไปประเมินผลงานการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อและแบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น **นางสาว รัชฎา วงศ์นันต์ (ผู้วิจัย)**
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง : กรุณากรอกข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ชื่อของผู้ประเมิน
2. ตำแหน่ง/หน้าที่ปัจจุบัน.....
3. สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ด้านประโยชน์ใช้สอยและความน่าสนใจ					
	1.1 มีพื้นที่ใช้สอยที่เหมาะสมในการนำไปใช้งาน					
	1.2 สามารถใช้งานได้คุ้มค่า(ใช้งานได้หลากหลายโอกาส)					
	1.3 มีความสวยงามน่าใช้สอย					
	1.4 รูปแบบของผลิตภัณฑ์สามารถช่วยยกระดับเกี่ยวกับด้าน รสนิยมให้แก่ผู้ใช้งาน					
	1.5 พกพาง่ายสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
	1.6 มีความปลอดภัยในการนำไปใช้งาน					
	1.7 มีรูปแบบที่เหมาะสมกับช่วงกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยทำงาน					
2.	ความงามด้านเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น					
	2.1 มีรูปแบบเหมาะสมกับการประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์จาก ผ้าทอของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ					
	2.2 มีองค์ประกอบของลวดลายและผ้าทอไทลื้อที่เหมาะสม					
	2.3 มีรูปแบบสวยงามเหมาะแก่การนำไปใช้งาน					
	2.4 มีสีสันสวยงามเหมาะแก่การนำไปใช้งาน					
	2.5 มีความงามที่แสดงให้เห็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของ ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ					
	2.6 สามารถส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ ไทลื้อได้อย่างเหมาะสม					
3.	ด้านราคาที่เหมาะสม (ราคาประมาณ 500 -1500 บาท)					
	3.1สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่าง เหมาะสม					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 (ต่อ)

	3.2 ราคามีความเหมาะสม สามารถแข่งขันในตลาดได้					
	3.3 ราคามีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัสดุที่เลือกใช้					
4.	ด้านคุณค่าและความงามด้านศิลปวัฒนธรรม					
	4.1 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ					
	4.2 การนำเอาผ้าทอมาประยุกต์ใช้เป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์					
	4.3 สามารถเผยแพร่ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อได้อย่างเหมาะสม					
5.	การส่งเสริมการขาย					
	5.1 มีของแถมเมื่อลูกค้าซื้อผลิตภัณฑ์เป็นเซท					
	5.2 ลูกค้าสามารถรับรู้การส่งเสริมการขายได้หลากหลายช่องทาง					
	5.3 มีการบริการหลังการขายให้แก่ลูกค้า					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้ตรวจแบบประเมิน

.....
(.....)

วันที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาคผนวก ค

ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย

1. ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย ผลการสัมภาษณ์และภาพลงพื้นที่
2. ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย การประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

สัมภาษณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2557

ยายแสงดา สมฤทธิ์ อายุ 85 ปี

สถานที่ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา



รูปที่ ค 1 การสัมภาษณ์ ยายแสงดาอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากการสัมภาษณ์ยายแสงดาเล่าว่ายายเป็นคนเชียงคำตั้งแต่กำเนิดมีเชื้อสายไทลื้อพ่อแม่และบรรพบุรุษมีเชื้อสายไทลื้ออพยพมาจากเมืองสิบสองปันนาศมัยนั้นไม่มีรถยนต์จึงได้เดินทางกันมาเป็นเวลาหลายคือหลายวันอยู่เชียงม่วนอยู่ได้สักพักก็มาอยู่ที่เมืองหยวนแล้วก็ย้ายไปที่ฟ้าใต้เชียงม่วนสุดท้ายกลับมาอยู่เชียงคำเหมือนเดิม แยกย้ายกันอยู่หลายๆ ที่กระจายอยู่อาชีพสมัยนั้นนิยมปลูกฝ้ายเก็บฝ้าย อัดฝ้าย ยิงฝ้าย ปั่นฝ้ายซึ่งเป็นงานของผู้หญิงไทลื้อส่วนผู้ชายนั้นจะทำไร่ทำสวนนับถือศาสนาพุทธมีผีบ้านผีเรือน ที่นับถืออีกเพราะเชื่อว่าเป็นผีปู่ย่า ผีบรรพบุรุษ มีการเลี้ยงผีบ้านผีเมืองในเดือน 7 เดือน 8 ชาวบ้านต่างหมู่บ้านจะไม่สามารถเข้ามาภายในหมู่บ้านได้ เมื่อมีพิธีการเลี้ยงผีบ้านผีเมืองและหลังจากออกพรรษาก็มีพิธีการต๋านสลากขาวไทลื้อมีจิตใจบุญกุศลวันพระวันศีลก็จะไปทำบุญที่วัดเพราะสมัยก่อนไม่มีการนำพระพุทธรูปมาไว้ที่บ้านเพราะที่บ้านจะมีหิ้งของผีบ้านอยู่ (ผีบรรพบุรุษ) ประเพณีของไทลื้อที่หลงเหลืออยู่ก็คือเลี้ยงผีบ้านผีเมืองต๋านสลากหลังออกพรรษาและงานแต่งงานก็เห็นได้น้อยมากเพราะคนสมัยใหม่ไม่นิยมประเพณีแบบดั้งเดิมปัจจุบันยายแสงดาเป็นเจ้าของบ้านทรงไทลื้อดั้งเดิมที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ให้คนรุ่นหลังได้เข้ามาเยี่ยมชมและเป็นแหล่งความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจได้ดูบ้านของยายเป็นสถานที่ทอผ้า มีการแสดงการทอผ้า ปั่นฝ้ายให้ดูอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

สัมภาษณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2557

ยายหลง มาไกล อายุ 84 ปี

สถานที่ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา



รูปที่ ค 2 การสัมภาษณ์ ยายหลงอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

ยายหลง มาไกล เป็นชาวไทลื้อ ที่เป็นญาติพี่กับยายแสงดาได้อพยพมาพร้อมกันใช้ชีวิตเหมือนชาวไทลื้อโดยทั่วไป และได้แต่งงานออกไปอยู่กับสามีที่ไม่ใช่ชาวไทลื้อแต่ก็ยังคงพูดภาษาไทลื้อและกลับมาที่หมู่บ้าน เมื่อมีงานสำคัญต่างๆ ยายก็จะแต่งชุดไทลื้อมาในวันงานอย่างเช่นงานสืบสานตำนานไทลื้อ ที่จะจัดขึ้นทุกปีเมื่อได้สอบถามเรื่องการทอผ้ายายบอกว่ายายทอผ้าไม่ค่อยเป็นแต่ยายก็มาช่วยปั่นฝ้ายยายแสงดาเมื่อมีเวลว่างส่วนวิถีชีวิตก็ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยไม่ค่อยเหมือนแต่ก่อนมากเท่าไรที่ยังคงเหลือไว้ก็ไม่ค่อยมาก มีแต่เฉพาะตามเทศกาลแต่ที่ยายบอกว่าสิ่งที่เห็นได้ชัดก็คือภาษาและการแต่งกายที่ยังคงเหลืออยู่ให้เห็นแต่การทอผ้าไปทางการค้าขายมากกว่าแต่ก่อนที่ทอไว้ใส่เอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

สัมภาษณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2557

แม่แก้วกัลยา บัวธาตุ อายุ 55 ปี

สถานที่ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา



รูปที่ ค 3 การสัมภาษณ์ แม่แก้วกัลยา อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

แม่แก้วกัลยา เป็นคนในอำเภอเชียงคำแต่ไม่ใช่ชาวไทลื้อแต่ก็สนิทสนมกับชาวไทลื้อ สามารถพูดไทลื้อและทอผ้าได้เป็นอย่างดีแม่แก้วกัลยาเล่าว่าแม่เป็นคนบ้านแดนเมืองแต่มีฝีมือในการทอผ้าสามารถทอผ้าได้หลากหลายตามต้องการเพราะได้ฝึกฝนเพื่อนำมาเป็นอาชีพตั้งแต่เด็กๆ มีคนเฒ่าคนแก่คอยสอนให้และใช้การสังเกตเพื่อให้ได้ผ้าทอที่สวยงามแม่แก้วกัลยามีรายได้จากการทอผ้าแต่ก็ใช้เวลาต่อผืนก็นานพอสมควร ราคาที่อยู่ก็ความยากง่ายของลายนั้นประมาณ 500-1000 บาทขึ้นไปแม่ชอบมาช่วยทอผ้าที่บ้านแม่แสงดา เมื่อมีเวลาว่างเพราะเป็นหัตถกรรมของคนที่หมู่บ้านชอบมีคนมาเยี่ยมชมและ ขอความรู้เรื่องการทอผ้า อีกทั้งแม่แก้วกัลยายังแนะนำการใช้ฝ้ายที่ย้อมสีจากธรรมชาติ บอกว่าอาจจะไม่มีความสดใสแบบสีเคมี แต่ค่อนข้างมีคนนิยมสั่งให้ทอจากฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ เพราะมีคุณค่ามากกว่าฝ้ายเคมีใยสังเคราะห์ ปัจจุบันป่าแก้วกัลยายังเป็นผู้ให้ความรู้ด้านผ้าทอไทลื้อได้แก่ผู้ที่เยี่ยมชม หรือผู้ที่สนใจและเป็นวิทยากรให้แก่เด็กนักเรียน ตามโรงเรียนในหมู่บ้านอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

สัมภาษณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2557

ยายสุขใจ ยะนา

สถานที่ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา



รูปที่ ๓ 4 การสัมภาษณ์ ยายสุขใจ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

ยายสุขใจเป็นชาวไทลื้อที่หมู่บ้านธาตุมีอาชีพค้าขายไม่ได้ทอผ้าเป็นอาชีพหลักเลยทอผ้าไม่ได้มากนักทอได้แค่ลายพื้นๆ เช่นลายผ้าถุงที่มีสีแดงและเขียวซึ่งก็ได้ฝึกทอได้ไม่นานมากยายบอกว่าตอนเด็กๆไม่ได้สนใจที่จะทอผ้าแต่พออายุมากขึ้นไม่รู้จะทำอะไรเลยหันมาฝึกทอผ้าเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แกขอบมาฝึกทอที่บ้านยายแสงดา และยายแสงดาก็ได้สอนให้ทอผ้าในลายที่ยายต้องการแต่ยายอายุค่อนข้างมากแล้วเลยทอได้แค่ลายพื้นๆที่ไม่ซับซ้อนมากนักส่วนวิถีชีวิตก็เหมือนคนหมู่บ้านทั่วไปลูกหลานก็พากันไปประกอบอาชีพอื่นๆกัน แต่ก็ยังคงภาษาไทลื้อที่ใช้กันในชีวิตประจำวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

สัมภาษณ์วันที่ 15 ตุลาคม 2557

นางไสรยา อายุ 60 ปี

สถานที่ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา



รูปที่ ค 5 การสัมภาษณ์ นางไสรยา อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

นางไสรยา เป็นชาวไทลื้ออำเภอเชียงม่วน สามารถพูดภาษาไทยและทอผ้าได้เป็นอย่างดี และชอบมาทอผ้าเมื่อมีเวลาว่างจากการทำไร่ทำนาที่ศูนย์ทอผ้าบ้านท่าฟ้าใต้เป็นประจำเพราะค่อยมาดูแลศูนย์ทอผ้าแห่งนี้และที่อำเภอเชียงม่วนนั้นมีประเพณีแห่ตุงตอนออกพรรษานางไสรยาจึงมาทอตุงเพื่อขายให้แก่ผู้สั่งเพื่อนำตุงไปถวายในวันงาน ซึ่งเชื่อว่าการถวายตุงนั้นจะทำให้ได้บุญกุศลอย่างมากแก่ผู้ถวายตุงที่นิยมทอ และนำไปถวายคือ ตุงรูปปราสาทและตุง12ราศี เพื่อนำไปประดับประดาในอุโบสถของวัดแต่ก็ยังทอผ้าขึ้นอยู่ตามคนสั่งซื้อแต่ลายโบราณตามท้องถิ่นเริ่มหายไปเพราะคนที่มาสั่งทอมักจะต้องการลายประยุกต์ ตามยุคสมัยปัจจุบันมากกว่า ส่วนวิถีชีวิตก็ค่อนข้างเลือนหายไปมีเพียงไม่กี่ประเพณีที่หลงเหลืออยู่เช่นการต๋านตุงหมู่บ้านนี้เลยนิยมทอตุงกันมากกว่าการทอผ้าขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

สัมภาษณ์วันที่ 15 ตุลาคม 2557

แม่แสงเงิน อุ่นตาล อายุ 66 ปี

สถานที่ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา



รูปที่ ๓ 6 การสัมภาษณ์ แม่แสงเงิน อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

แม่แสงเงิน อุ่นตาล ประธานกลุ่มแม่บ้านทอผ้า บ้านทุ่งมอกอำเภอเชียงม่วนจังหวัดพะเยา เป็นชาวไทลื้อตั้งแต่บรรพบุรุษ ได้อพยพย้ายถิ่นตามมาแต่แม่แสงเงินไม่ค่อยทราบเรื่องราวการอพยพรู้ว่าเกิดมาก็อยู่ในประเทศไทยมีภาษาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมที่ทำให้ทราบว่าเป็นชาวไทลื้อและมีอาชีพทอผ้าเป็นอาชีพหลักซึ่งได้ช่วยกันก่อตั้งกลุ่มทอผ้าไทลื้อขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งทอผ้าของคนในหมู่บ้าน เป็นแหล่งสร้างอาชีพหลังซึ่งบางคนก็ได้มาทอผ้าช่วงที่ว่างจากการเก็บเกี่ยวไร่นาประเพณีก็จะมีการไหว้บูชาผีเฮือนไหว้เทวดาที่ยังคงหลงเหลืออยู่และจะแต่งกายไทลื้อเมื่อมีงานเทศกาลสำคัญ คนเฒ่าคนแก่ก็จะใส่ไปทำบุญที่วัดตามวันพระสถาปตยกรรมก็ไม่มีให้เห็นมากนักการสร้างบ้านเรือนก็ตามยุคสมัย ที่เชียงม่วนเลยไม่มีบ้านไทลื้อทรงโบราณ แต่ก็ยังมีวัดที่บ้านท่าฟ้าใต้ที่เป็นทรงไทลื้อแท้แม่แสงเงินแนะนำว่าอยากให้เด็กรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับศิลปวัฒนธรรมของไทลื้อเพราะเริ่มจางหายไปตามกาลเวลา ภาษาท้องถิ่นก็ไม่สามารถพูดกันได้ทำให้หลงลืมความเป็นมาของบรรพบุรุษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2557

เกษม อะทะวงษา อายุ 57 ปี

สถานที่ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย



รูปที่ ค 7 การสัมภาษณ์ ลุงเกษม อำเภอเชียงของ จังหวัด
เชียงราย
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

ลุงเกษม อะทะวงษา มีอาชีพรับราชการครูแต่ได้ออกบ้านานเพื่อมาประกอบอาชีพเสริมที่ตนรักลุงเกษมเล่าว่าตนไม่ได้เป็นคนไทลื้อแต่ได้แต่งงานกับภรรยาที่เป็นชาวไทลื้อและได้ซึมซับความเป็นไทลื้อมาเป็นเวลานานและมีความชื่นชอบในศิลปวัฒนธรรมของชาวไทลื้อเลยได้เรียนรู้ในเรื่องตำนานต่างๆ ของชาวไทลื้อได้เป็นอย่างดีจนสามารถเป็นปราชญ์ชาวบ้านที่คอยให้ความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจได้มีการสอนภาษาไทลื้อทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนและสอนการละเล่นของไทลื้อการขับลื้อให้เด็กรุ่นหลังอีกด้วยและที่บ้านได้เปิดเป็นโฮมสเตย์สไตล์ไทลื้อ และยังมีสตูดิโอเพื่อให้คนที่สนใจมาเรียนทอผ้า ลุงเกษมเป็นผู้ที่สนใจในหลายๆด้าน อย่างเช่นเรื่องผ้าทอ ก็ได้สะสมผ้าทอไทลื้อตั้งแต่ยุคโบราณจนปัจจุบัน ไว้ให้ซื้อหาและเยี่ยมชมได้ที่ร้านหน้าบ้านของลุงเอง เมื่อได้สอบถามเรื่องความแตกต่างของไทลื้อนั้นลุงบอกว่าแต่ละพื้นที่นั้นมีความต่างกันไปแต่ก็ยังคงความเป็นไทลื้อตามถิ่นอาศัย อย่างเช่น ผ้าทอของไทลื้อบ้านศรีดอนชัย นั้นจะมีสีสันทันตใสมีความปราณีตในการทอจนเป็นเอกลักษณ์ของบ้านศรีดอนชัย อำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย ส่วนวัฒนธรรมที่ชาวไทลื้อยังยึดถือปฏิบัติมาจนทุกวันนี้คืองานจุกกฐินที่ส่งเสริมให้เห็นค่าของการทอผ้าเริ่มตั้งแต่การปลูกฝ้ายจนถึงการทอและการถวายผ้าให้แก่วัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

ป่าเกษร

สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2557

สถานที่ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย



รูปที่ ค 8 การสัมภาษณ์ ป่าเกษร อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

ป่าเกษร ผู้สืบทอดการทอผ้าจากบรรพบุรุษที่เปิดร้านขายผ้าทอ และสะสมผ้าทอไทลื้อมาจากปู่ย่าตายายจนถึงปัจจุบัน เพื่อนำมาศึกษาลวดลายโบราณและนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับยุคสมัยใหม่ ศิลปะที่โดดเด่นของชาวไทลื้อได้แก่งานผ้าทอไทลื้อนิยมใช้ผ้าฝ้ายทอลวดลายที่เรียกว่าลายน้ำไหล ปัจจุบันมีการฟื้นฟูและถ่ายทอดศิลปะการทอผ้าแบบไทลื้อในหลายชุมชนบ้านศรีดอนชัยจะเน้นสีสันทันทีสดใส เทคนิคการเกาะลงให้เป็นลายเรขาคณิต หรือสร้างสรรค์ลวดลายจากการมองเห็นธรรมชาติรอบๆตัวของผู้ทอศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อยังคงมีให้เห็นตามงานบุญหรือเทศกาลต่างๆที่ชุมชนได้จัดขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนได้เข้าร่วม เพื่อเรียนรู้และตระหนักถึงความเป็นมาของบรรพบุรุษของตน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

นางอุหลั่ง จันทะยอด

สัมภาษณ์วันที่ 27 ตุลาคม 2557

สถานที่ บ้านหนองบัว จังหวัดน่าน



รูปที่ ค 9 การสัมภาษณ์ นางอุหลั่ง จันทะยอด
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากการสัมภาษณ์นางอุหลั่ง จันทะยอด ชาวไทลื้อบ้านหนองบัว จังหวัดน่าน บ้าบอกว่า หากจะพูดถึงผ้าทอแล้วนับว่าชาวไทลื้อ เป็นแม่แบบของการทอผ้าได้ทีเดียวเพราะการทอผ้าเป็นวัฒนธรรม ที่ควบคู่มาับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทลื้อซึ่งได้สืบทอดวัฒนธรรมของพวกเขาจากบรรพบุรุษเมื่อครั้งยังอยู่ที่ดินแดนสิบสองปันนามณฑลยูนนาน ประเทศจีนหลังจากอพยพเข้ามาอยู่ในดินแดนล้านนาของไทยแล้วยังได้นำเอาวัฒนธรรมของพวกเขาติดตามมาด้วย บ้านหนองบัวเป็นหมู่บ้านของชาวไทลื้อเชื้อสายเมืองลำปางแห่งนี้ก็เช่นกันมีการเริ่มทอผ้าเริ่มต้นมาไม่น้อยกว่า 150ปี เริ่มตั้งแต่ตอนที่อพยพมาอยู่ใหม่ๆ เมื่อทอแล้วก็นำมาตัดเย็บเป็นเครื่องนุ่งห่มบ้างผ้าชิ้นบ้างผ้าปูที่นอนบ้างหรือยามสะพายตามความจำเป็นโดยทอเป็นลวดลายต่างๆอย่างวิจิตรงดงาม ตามแบบฉบับของชาวไทลื้อ หลักฐานแห่งอดีตเหล่านี้หาได้จากภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในวิหารวัดหนองบัว เครื่องแต่งตัวของละครนั้นได้แสดงออกถึง ศิลปะวัฒนธรรมของชาวไทลื้อโดยแท้ตามธรรมเนียมประเพณีของชาวไทลื้อ ในอดีตนั้นลูกผู้หญิงที่มีอายุตั้งแต่12ปีขึ้นไป จะได้รับการถ่ายทอดวิธีการทอผ้าจาก รุ่นยาย รุ่นแม่ ให้ทอผ้าเป็นกันหมดทุกคน ผ้าทอบ้านหนองบัว ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ด้วยความริเริ่มจาก ป้าจันทร์สม พรหมปัญญาซึ่งใช้เวลาว่างคิดริเริ่มธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีของบรรพบุรุษโดยการนำเอาที่ทอผ้าพื้นเมืองที่มีอยู่แล้ว ออกมาปัดฝุ่นริเริ่มทอผ้าปูที่นอนเป็นลายกมุข (ผ้าเต็ม) เพื่อใช้ในครอบครัว ในระยะต่อมาผ้าจะทอเป็นลวดลายต่างๆ อย่างสวยงาม เช่น ลายน้ำไหล ลายสายฝน ลายลื้อ ลายม่าน

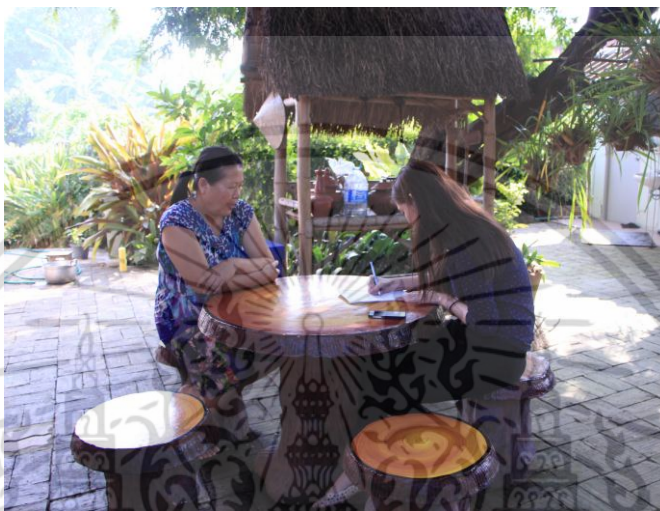
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

นางพรรษา บัวมะลิ (ไตลื้อบ้านใบบุญ)

สัมภาษณ์วันที่ 19 ตุลาคม 2557

สถานที่ บ้านหลวงใต้ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่



รูปที่ ค 10 การสัมภาษณ์ ป้าพรรษา จังหวัดเชียงใหม่
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

การจากสัมภาษณ์ ป้าพรรษา บัวมะลิ ข้าราชการบำนาญ (ครู) ผู้ที่คิดริเริ่มสร้างศูนย์การเรียนรู้ ไทลื้อบ้านใบบุญที่บ้านหลวงเหนือ ภายในศูนย์เรียนรู้จะประกอบด้วยบ้านไทลื้อข้าวของเครื่องใช้ โบราณกิจกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อที่สร้างขึ้นเป็นโฮมสเตย์เพื่อการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ให้แก่ผู้สนใจหรือชาวต่างชาติป่าจึงกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อให้แก่ผู้สนใจเพื่อส่งเสริมและสืบทอดภูมิปัญญา ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนไตลื้อและคนเมืองล้านนาไว้และได้ถ่ายทอดให้ลูกหลานโดยใช้วิธีน้ำซึมบ่อทรายซึ่งลูกหลานได้ฟังได้เห็นและได้รู้คุณค่าจนเกิดเป็นความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของคนไตลื้อ และคนเมืองล้านนาไทยในชนบทเพื่อแสดงความกตัญญูทดแทน และตอบแทนพระคุณ รวมทั้งรำลึกถึงคุณงามความดีและเกียรติประวัติของบรรพชน ดังกล่าวลูกหลานของบ้านใบบุญจึงร่วมกันจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยบ้านใบบุญให้เยาวชนรุ่นหลัง และบุคคลทั่วไปได้ศึกษาเรียนรู้และสืบทอดเพื่ออนุรักษ์และสร้างสรรค์ไว้ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

นางพรรณณี สมโพ

สัมภาษณ์วันที่ 19 ตุลาคม 2557

สถานที่ บ้านหลวงใต้ อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่



รูปที่ ค 11 การสัมภาษณ์ ป้าพรรณณี จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากการสัมภาษณ์ ป้าพรรณณี สมโพ บ้านหลวงใต้จังหวัดเชียงใหม่ที่ศูนย์ส่งเสริมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ป้าพรรณณี เล่าว่า ศิลปวัฒนธรรมได้เลือนหายไปกับกาลเวลา สิ่งที่เหลืออยู่คือ ภาษา และตนเป็นคนรุ่นหลัง ที่อยากจะสืบทอดอนุรักษ์ไว้ให้คนรุ่นหลังอย่างลูกหลาน ได้รู้จักรากเหง้าของบรรพบุรุษ จึงได้จัดตั้งศูนย์การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ไว้มีบ้านทรงไทลื้อและข้าวของเครื่องใช้โบราณของไทลื้อ แต่ได้เลียนแบบโครงสร้างมาจากบ้านไทลื้อของอำเภอเชียงคำจังหวัดพะเยาเพราะเป็นบ้านที่มีโครงสร้างสมบูรณ์ที่สุดของบ้านไทลื้อ ส่วนด้านศิลปวัฒนธรรมนั้นก็เลือนหายไปเพราะถูกกลืนไปกับศิลปวัฒนธรรมของ คนยวน คนเมือง ของจังหวัดเชียงใหม่แต่ยังคงมีการบูชาเสาไ้บ้านด้านผ้าทอไทลื้อของบ้านหลวงใต้ไม่มีในประวัติศาสตร์หรือได้เลือนหายไปตามกาลเวลาและไม่มีผู้อนุรักษ์เก็บรักษเอาไว้ จึงได้สร้างสรรค์ทักทอขึ้นมาใหม่ในแบบของบ้านหลวงใต้เอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

นาง กาวี หงษ์คำ

สัมภาษณ์วันที่ 25 ตุลาคม 2557

สถานที่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย



รูปที่ ค 12 การสัมภาษณ์ ป้ากาวี อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

จากการสัมภาษณ์ป้ากาวี ป้ากาวีเป็นคนไทลื้อในอำเภอเชียงของ บ้านศรีดอนชัยแต่ แต่งงานย้ายถิ่นฐานมาอยู่ใน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย แต่ยังคงอนุรักษ์การทอผ้าไทลื้อลวดลายของ บ้านศรีดอนชัยอยู่ส่วนมากจะทอตามคำสั่งซื้อของกลุ่มคนที่ต้องการราคาในการขาย อยู่ฝืนละประมาณ 700 – 1000 บาท ตามความยากง่ายของลายผ้าทอส่วนศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ในแม่สายส่วนมากไม่ค่อยมีให้เห็นเพราะเป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับประเทศพม่าจะได้อิทธิพลของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ของพม่ามามากป้ากาวีจึงได้ไปทำพิธีที่เกี่ยวกับไทลื้อที่บ้านเกิดคืออำเภอเชียงของ ซึ่งคงศิลปวัฒนธรรมให้เห็นได้มากกว่าที่แม่สายเพราะไทลื้อที่แม่สายนั้นอพยพ มาจากเชียงของโดยเกือบทั้งหมดป้ากาวีเลยตั้งใจให้บ้านของตนเป็นศูนย์ทอผ้าไทลื้อเพื่อให้คนในหมู่บ้านที่สนใจเข้ามาได้เรียนรู้ และเพื่ออนุรักษ์ให้คนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปการลงพื้นที่ จังหวัดพะเยา อำเภอเชียงคำ



รูปที่ ค 13 ห้องครัวไต้ลื้อ



รูปที่ ค 14 ที่นอนที่ทำจากผ้าฝ้าย



รูปที่ ค 15 การทอผ้าไต้ลื้อ



รูปที่ ค 16 บ้านไต้ลื้อโบราณ



รูปที่ ค 17 เจ้าของบ้านไต้ลื้อ



รูปที่ ค 18 ที่นอนไต้ลื้อ

รูปที่ ค 13 -18 ภาพการลงพื้นที่ จังหวัดพะเยา อำเภอเชียงคำ

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ ค 19 ทอกระเป๋าทอสี



รูปที่ ค 20 การตากฝ้าย



รูปที่ ค 21 การตีฝ้าย



รูปที่ ค 22 บริเวณชานบ้าน



รูปที่ ค 23 ฝ้ายทอสี

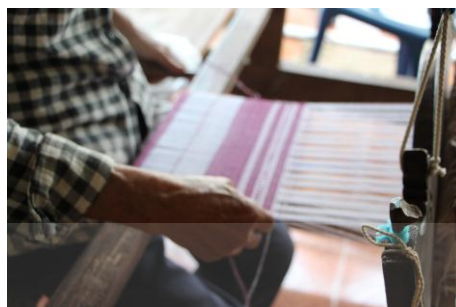
รูปที่ ค 19 -23 ภาพการลงพื้นที่ จังหวัดพะเยา อำเภอเชียงคำ
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์ 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปการลงพื้นที่ จังหวัดพะเยา อำเภอเชียงม่วน



รูปที่ ค 24 สัมภาษณ์กลุ่มแม่บ้าน



รูปที่ ค 25 การทอตุ่งไทลื้อ



รูปที่ ค 26 ตุ่งไทลื้อ



รูปที่ ค 27 ศูนย์ทอผ้าของกลุ่มแม่บ้าน



รูปที่ ค 28 ศูนย์ทอผ้าของกลุ่มแม่บ้าน



รูปที่ ค 29 วัดทรงไทลื้อ เชียงม่วน

รูปที่ ค 24 -29 ภาพการลงพื้นที่ จังหวัดพะเยา อำเภอเชียงม่วน
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปการลงพื้นที่ บ้านหนองบัว จังหวัดน่าน



รูปที่ ค 30 วัดหนองบัว

รูปที่ ค 31 ภาพฝาผนังเล่าเรื่องราวไทลื้อ



รูปที่ ค 33 กลุ่มดนตรีผู้สูงอายุ



รูปที่ ค 32 วัดหนองบัว

ภาพที่ ค 34 บ้านไทลื้อ โบราณ

รูปที่ ค 30 - 34 ภาพการลงพื้นที่ บ้านหนองบัว จังหวัดน่าน
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ ค 35 ผ้าคลุมไหล่



รูปที่ค 36 วัดหนองบัว



รูปที่ ค 37 ผ้าถุงไทลื้อ



รูปที่ ค 38 รูปปั้นพระเจ้ากาวิละ



รูปที่ค 39 ผ้าคลุมเตียง



รูปที่ค 40 กลุ่มแม่บ้าน หนองบัว

รูปที่ ค 35- 40 ภาพการลงพื้นที่ บ้านหนองบัว จังหวัดน่าน
ที่มา :รัชฎา วงศ์อนันต์

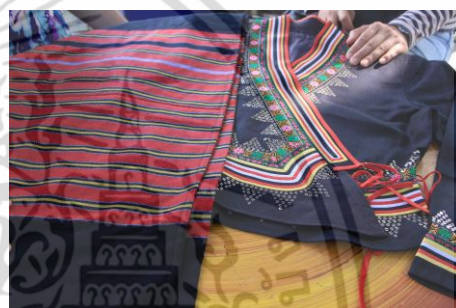
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปการลงพื้นที่ บ้านลวงเหนือ จังหวัดเชียงใหม่



รูปที่ ค 41 ศูนย์การเรียนรู้

รูปที่ ค 42 สัมภาษณ์ แม่ครู



รูปที่ ค 43 กระบวยน้ำหน้าบ้าน

รูปที่ ค 44 ชุดไทลื้อบ้านลวงเหนือ



รูปที่ ค 45 พิธีสู่ขวัญ

รูปที่ ค 46 เส้าใจบ้าน

รูปที่ ค 41- 46 ภาพการลงพื้นที่ บ้านลวงเหนือ จังหวัดเชียงใหม่
ที่มา :รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปการลงพื้นที่ บ้านลวงใต้ จังหวัดเชียงใหม่



รูปที่ ค 47 บ้านไต้ลื้อ บ้านลวงใต้



รูปที่ ค 48 บ่อน้ำหน้าบ้าน



รูปที่ ค 49 สัมภาษณ์กลุ่มทอผ้า



รูปที่ ค 50 ผ้าทอบ้านลวงใต้



รูปที่ ค 51 เครื่องเรือนไต้ลื้อ



รูปที่ ค 52 สัมภาษณ์กลุ่มทอผ้า

รูปที่ ค 47- 52 ภาพการลงพื้นที่ บ้านลวงใต้ จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปการลงพื้นที่ บ้านออนหลวย จังหวัดเชียงใหม่



รูปที่ ค 53 ตากข้าวเกรียบไต้ลื้อ



รูปที่ ค 54 ชุดไต้ลื้อบ้านออนหลวย



รูปที่ ค 55 สัมภาษณ์ชาวบ้านไต้ลื้อ



รูปที่ ค 56 ย้อมไต้ลื้อบ้านออนหลวย

รูปที่ ค 57 สัมภาษณ์ชาวบ้านไต้ลื้อ

รูปที่ ค 53 - 57 ภาพการลงพื้นที่ บ้านออนหลวย จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

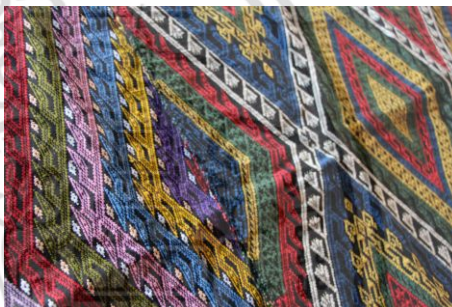
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปการลงพื้นที่ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย



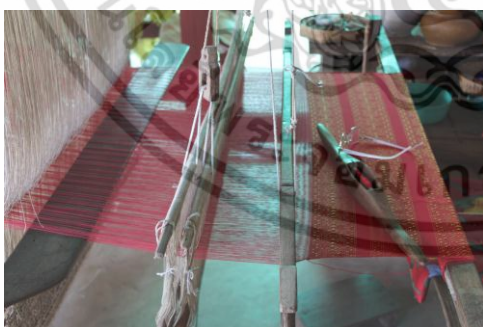
รูปที่ ค 58 ร้านผ้าทอ

รูปที่ ค 59 ชุดไทลื้อประเทศลาว



รูปที่ ค 60 กระจวยใส่ด้ายทอผ้า

รูปที่ ค 61 ผ้าทอไทลื้อ



รูปที่ ค 62 ผ้าทอไทลื้อ

รูปที่ ค 63 ผ้าทอไทลื้อ

รูปที่ ค 58 - 63 ภาพการลงพื้นที่ บ้านศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
ที่มา :รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ ค 64 ปิ่นปักผม



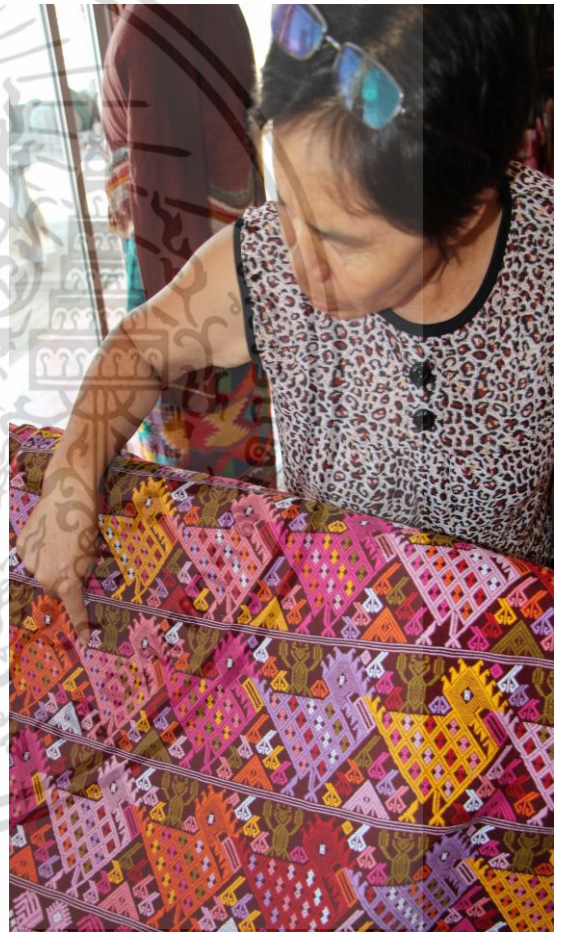
รูปที่ ค 65 ชุดไทลื้อโบราณ



รูปที่ ค 66 จดหมายโบราณ



รูปที่ ค 67 ผ้าทอบ้านศรีดอนชัย



รูปที่ ค 68 ผ้าทอลายไก่ บ้านศรีดอนชัย

รูปที่ ค 64 - 68 ภาพการลงพื้นที่ บ้านศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

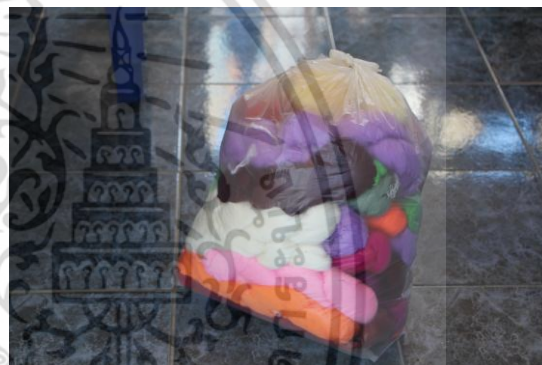
เอกสารนี้เป็นเอกสารสิทธิ์สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปการลงพื้นที่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย



รูปที่ ค 69 ศูนย์การเรียนรู้

ภาพที่ ค 70 ผ้าทอ แม่สาย



รูปที่ ค 71 ผ้าทอ แม่สาย

รูปที่ ค 72 ด้ายไนลอน



รูปที่ ค 73 ผ้าทอ แม่สาย

รูปที่ ค 74 ผ้าทอ แม่สาย

รูปที่ ค 69 - 74 ภาพการลงพื้นที่ บ้านศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
ที่มา :รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย
การประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ ค 75 การประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสอบถาม
ที่มา :รัชฎา วงศ์อนันต์

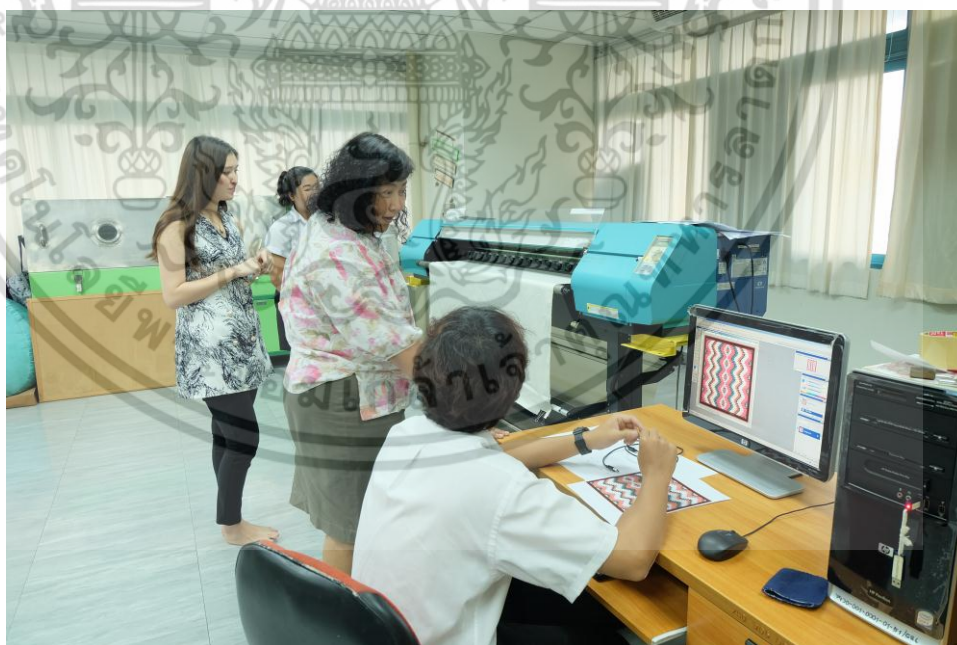


รูปที่ ค 76 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ
ที่มา :รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ ค 77 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ
ที่มา :รัชฎา วงศ์อนันต์



รูปที่ ค 78 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ
ที่มา :รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ ค 79 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

รูปที่ :รัชฎา วงศ์อนันต์



รูปที่ ค 80 การประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอไทลื้อ

ที่มา :รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ ค 81 ผู้เชี่ยวชาญด้านการเคลือบผ้าทอแบบสะท้อนน้ำ
 ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์



รูปที่ ค 82 ผู้เชี่ยวชาญด้านการทอผ้า
 ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ ค 83 ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำรองเท้า
 ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์



รูปที่ ค 83 ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำรองเท้า
 ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



TALUE



CONCEPT OF DESIGN

เซตกระเป๋าสตรี ที่ได้แนวคิดมาจากการตัดทอน ของลักษณะการนำแพนหางของนกยูง ให้เป็นรูปร่างทรงกระบอก...

PLAYFUL

โทนสีที่นำมาใช้ในการออกแบบคือแบบ Playful เป็นความสดใส เป็นความสนุกสนานในชีวิต



ลวดลายที่นำมาใช้ได้จากการตัดทอนมาจากลายของผ้าทอไทลื้อ ลายนำไหล คือออกแบบให้มีลวดลายซ้ำๆ...



วัสดุประกอบกระเป๋าแบบเล็กวิจิตรทั้งหมด วัสดุ (PU) มีคุณสมบัติที่แข็งแรงทนทาน...



รูปที่ 1 แบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายกระเป๋าสตรี ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์



TALUE



CONCEPT OF DESIGN

เซตกระเป๋าสตรี ที่ได้แนวคิดมาจากการตัดทอน ของลักษณะการนำแพนหางของนกยูง ให้เป็นรูปร่างทรงกระบอก...

PLAYFULL

โทนสีที่นำมาใช้ในการออกแบบคือแบบ Playful เป็นความสดใส เป็นความสนุกสนานในชีวิต



ลวดลายที่นำมาใช้ได้จากการตัดทอนมาจากลายของผ้าทอไทลื้อ ลายนำไหล คือออกแบบให้มีลวดลายซ้ำๆ...



วัสดุประกอบกระเป๋าแบบเล็กวิจิตรทั้งหมด วัสดุ (PU) มีคุณสมบัติที่แข็งแรงทนทาน...



รูปที่ 2 แบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายกระเป๋าสตรี ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



TAI LUE

CONCEPT OF DESIGN

ชุดกระเป๋าสตรี ที่ได้แนวคิดมาจากการตัดตอน ของลักษณะการนำของหญิง ให้เป็นรูปร่างรูปทรงเรขาคณิต ตกแต่งลวดลายด้วยผ้าทอกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ มีลวดลายคล้ายสายน้ำไหลที่เป็นอัตลักษณ์โดดเด่นด้านการทอแบบทอขึงและสีที่สีกัดใจ ผลิตขึ้นจากผ้าทอด้วยฝีมือชาวบ้านในเขต ประกอบด้วยกระเป๋า TOTE CLUTCH BAG WALLET เพื่อความคุ้มค่าในการใช้งานในหลายๆ ด้าน สามารถนำมาใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันออกแบบเป็นเครื่องประกอบการแต่งกายในชุดทำงานและชุด ล่าอย่างแนวทางการออกแบบระดับต้นถึงขั้นสูง รูปแบบ ที่เหมาะสมสวยงาม สีสัน ความมี อัตลักษณ์ของความเป็นไทลื้อด้านประโยชน์ใช้สอย ของผู้ใช้งานสามารถนำไปใช้งานได้ หลากหลายโอกาส เป็นเครื่องเคียง และสิ่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ



TAI LUE



TAI LUE

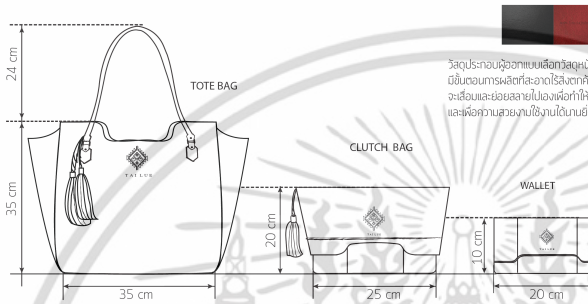


PLAYFULL



โทนสีที่นำมาใช้ในการออกแบบคือแบบ Playfull เป็นความสดใส เป็นความสนุกสนานในชีวิต

ลวดลายที่นำมาใช้ได้จากการตัดตอนจากลายของผ้าทอไทลื้อ สายน้ำไหล ที่ออกแบบให้มีลวดลายต่างๆ ให้ออกมาในรูปแบบเรขาคณิตเพราะเส้นสายจะทำให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ความกระตือรือร้นมีชีวิตชีวา ขณะเดียวกันก็สื่อถึงความสนุกสนาน ประกอบกับโทนสีที่สดใ



วัสดุประกอบผู้ออกแบบเลือกวัสดุหนังเทียม พียู (PU) ขึ้นชั้นตอนการผลิตที่สะอาดไร้สิ่งตกค้าง มีอายุการใช้งานนาน จะเสื่อมและย่อยสลายไปเองเพื่อทำให้ผลิตภัณฑ์มีความทันสมัย และเพื่อความสวยงามใช้งานได้ยาวนานยิ่งขึ้น



รูปที่ 3 แบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายกระเป๋าสตรี
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์



TAI LUE

CONCEPT OF DESIGN

กระเป๋า TOTE BAG ของสุภาพบุรุษ เป็นกระเป๋าที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากกระเป๋าของ กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ออกแบบให้รูปทรงเรขาคณิตมีคุณสมบัติพิเศษสามารถรับน้ำหนัก ได้มาก ออกแบบรูปทรง และ พัฒนาให้รูปแบบที่เหมาะสมและเข้ากับไลฟ์สไตล์ มีซิปเปิดปากกระเป๋าเพื่อป้องกันตัวของพกพา มีหูกระเป๋าส่งเสริมพร้อมรับน้ำหนักได้มากยิ่งขึ้น และสามารถคว่ำหรือพาดได้อย่างคล่องตัว สายสามารถถอดเก็บตามการใช้งาน มีความอยู่ ง่ายของกระเป๋าโครงสร้างที่แข็งแรง และยังมีการนำผ้าทอไทลื้อ มาผสมผสานในการ ออกแบบและกันให้ทันสมัยกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ เพื่อเป็นการส่งเสริมและเผยแพร่ ให้กลุ่มบุคคลทั่วไปได้รู้จัก



TAI LUE



TAI LUE



BLUE OF TONE

โทนสีในการนำมาออกแบบคือเน้นโทนสีที่ให้ความรู้สึกถึงความสุภาพบุรุษ มีให้พริ้ว เป็นแบบสุภาพบุรุษ

PLAYFULL

โทนสีที่นำมาใช้ในการออกแบบคือแบบ Playfull เป็นความสดใส เป็นความสนุกสนานในชีวิต



วัสดุประกอบผู้ออกแบบเลือกวัสดุหนังเทียม พียู (PU) ขึ้นชั้นตอนการผลิตที่สะอาดไร้สิ่งตกค้าง มีอายุการใช้งานนาน จะเสื่อมและย่อยสลายไปเองเพื่อทำให้ผลิตภัณฑ์มีความทันสมัย และเพื่อความสวยงามใช้งานได้ยาวนานยิ่งขึ้น



ลวดลายที่นำมาใช้ได้จากการตัดตอนจากลายของผ้าทอไทลื้อ สายน้ำไหล ที่ออกแบบให้มีลวดลายต่างๆ ให้ออกมาในรูปแบบเรขาคณิตเพราะเส้นสายจะทำให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ความกระตือรือร้นมีชีวิตชีวา ขณะเดียวกันก็สื่อถึงความสนุกสนาน ประกอบกับโทนสีที่สดใ



รูปที่ 4 แบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายกระเป๋าชาย
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



TAILUE

CONCEPT OF DESIGN

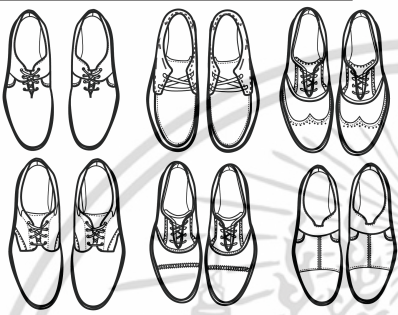
รองเท้าสุภาพบุรุษ ที่ผสมผสานลวดลายและผ้าทอที่ทักทอด้วยความปราณีต สีสันสดใส เทคนิคเฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อทอด้วยลวดลายทางเรขาคณิต เป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ และยังช่วยในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ออกแบบให้มีรูปแบบสวยงามทันสมัยสวมใส่สบาย โครงสร้างที่แข็งแรงผสมกับวัสดุที่ทนทานรักษาความสะอาดได้ง่ายใช้งานได้หลากหลายสถานการณ์ เหมาะสมกับยุคสมัย



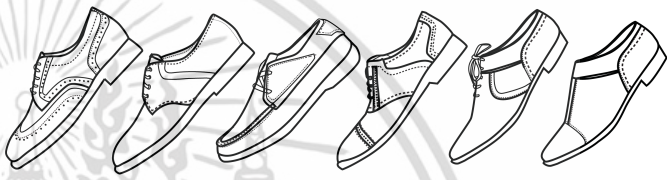
BLUE OF TONE
โทนสีในการนำเอาออกแบบคือน้ำเงินครามสื่อให้เห็นถึงความสุภาพน่าเชื่อถือ มีไหวพริบ เหมาะสมหรับสุภาพบุรุษ



ลวดลายที่นำมาใช้ได้จากการตัดทอนจากลายของผ้าทอไทลื้อลายน้ำไหล ที่ออกแบบให้มีลวดลายต่างๆ ให้ออกมาในรูปทรงเรขาคณิตเพราะเส้นสายจะทำให้มีความรู้สึกเคลื่อนไหว ความกระตือรือร้นมีชีวิตชีวา ขณะเดียวกันก็สื่อถึงความสนุกสนาน ประกอบกับโทนสีที่สดใส



วัสดุประกอบผู้ออกแบบเลือกวัสดุหนังเทียม "พียู" (PU) มีขั้นตอนการผลิตที่สะอาดไร้สิ่งตกค้าง มีอายุการใช้งานนาน จะเสียดและย่อยสลายไปเองเพื่อทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และเพื่อความสวยงามใช้งานได้นานยิ่งขึ้น



รูปที่ 5 แบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายรองเท้าชาย ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์



TAILUE

CONCEPT OF DESIGN

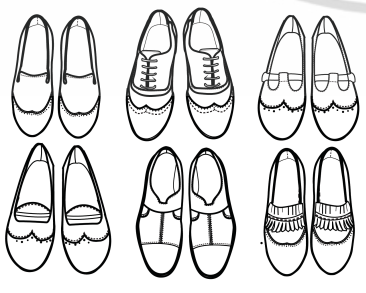
รองเท้าสตรี ที่ผสมผสานลวดลายและผ้าทอที่ทักทอด้วยความปราณีต สีสันสดใส เทคนิคเฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อทอด้วยลวดลายทางเรขาคณิต เป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ และยังช่วยในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ออกแบบให้มีรูปแบบสวยงามทันสมัยสวมใส่สบาย โครงสร้างที่แข็งแรงผสมกับวัสดุที่ทนทานรักษาความสะอาดได้ง่ายใช้งานได้หลากหลายสถานการณ์ เหมาะสมกับยุคสมัย



PLAYFUL
โทนสีที่นำมาใช้ในการออกแบบคือแบบ Playful เน้นความสดใส เน้นความสนุกสนานในชีวิต



ลวดลายที่นำมาใช้ได้จากการตัดทอนจากลายของผ้าทอไทลื้อลายน้ำไหล ที่ออกแบบให้มีลวดลายต่างๆ ให้ออกมาในรูปทรงเรขาคณิตเพราะเส้นสายจะทำให้มีความรู้สึกเคลื่อนไหว ความกระตือรือร้นมีชีวิตชีวา ขณะเดียวกันก็สื่อถึงความสนุกสนาน ประกอบกับโทนสีที่สดใส

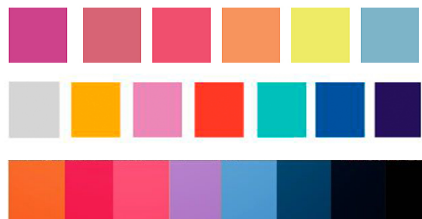


วัสดุประกอบผู้ออกแบบเลือกวัสดุหนังเทียม "พียู" (PU) มีขั้นตอนการผลิตที่สะอาดไร้สิ่งตกค้าง มีอายุการใช้งานนาน จะเสียดและย่อยสลายไปเองเพื่อทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และเพื่อความสวยงามใช้งานได้นานยิ่งขึ้น



รูปที่ 6 แบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายรองเท้าสตรี ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



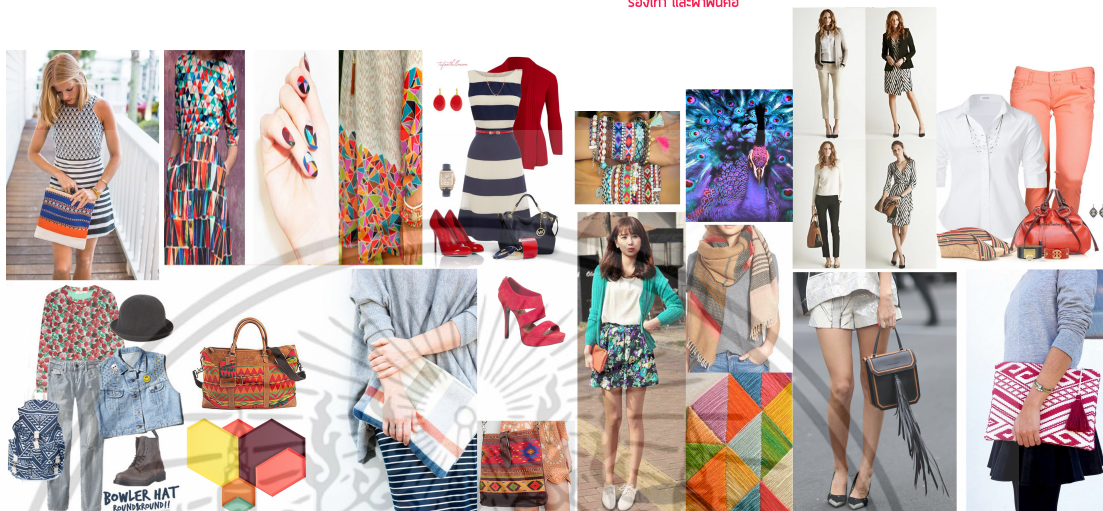
PLAYFUL OF TONE

FOR WOMEN

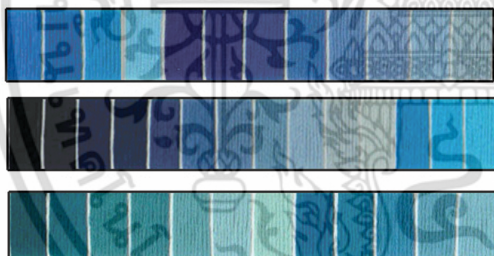
PLAYFUL โทนสีสดใสสร้างความสนุกสนาน มีเสน่ห์ในตัวของผู้หญิง

กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่เริ่มทำงานถึงวัยทำงาน หรือกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจ

ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบการแต่งกายสตรี ที่ประกอบด้วย เขกกระเป่า รองเท้า และผ้าพันคอ



รูปที่ ๗ แบบร่างรูปแบบโทนสีในการออกแบบ
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

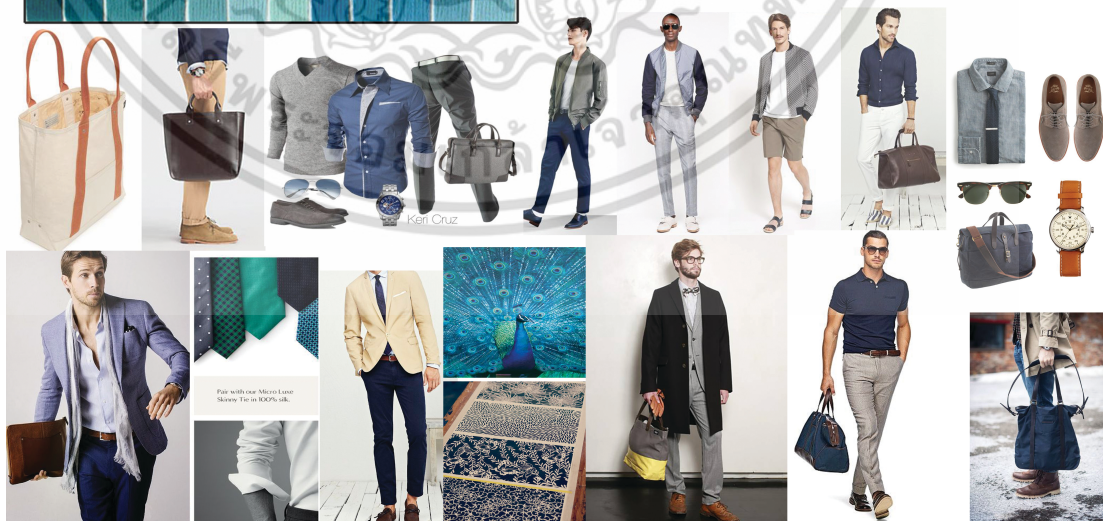


BLUE OF TONE

FOR MAN

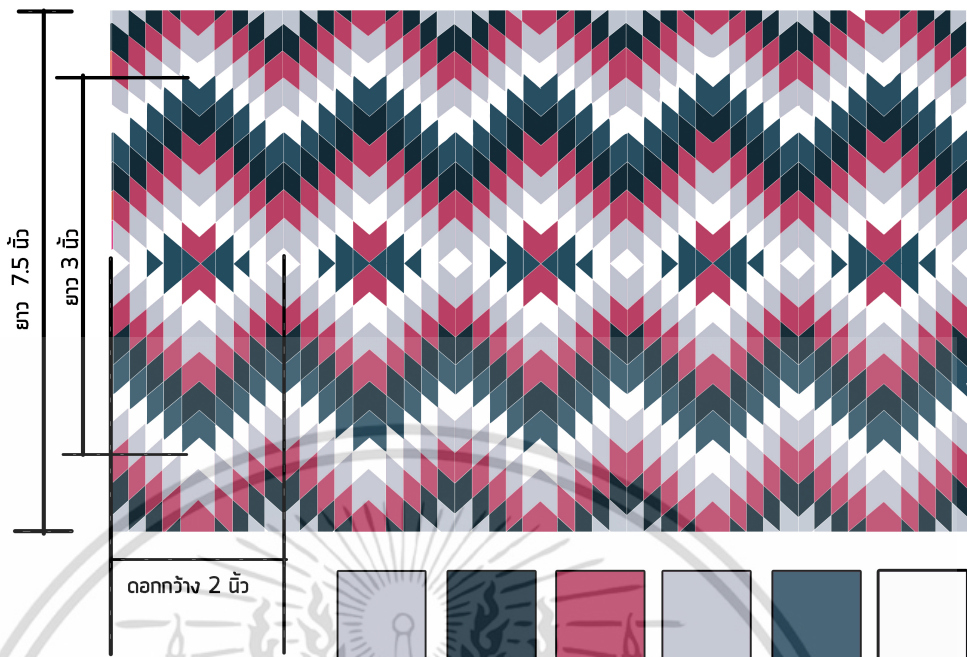
โทนสีที่ใช้คือโทนสีฟ้าคราม ในการออกแบบเครื่องประกอบการแต่งกายของสุภาพบุรุษ เพื่อให้เห็นแสดงออกถึงความอ่อนโยน สุภาพ น่าเชื่อถือ สงบนิ่งและเรียบร้อย จังหวะในแบบผู้ชาย

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้ชายวัยเริ่มทำงานถึงทำงาน 20-35 ปี หรือกลุ่มบุคคลสนใจที่ความสนใจ



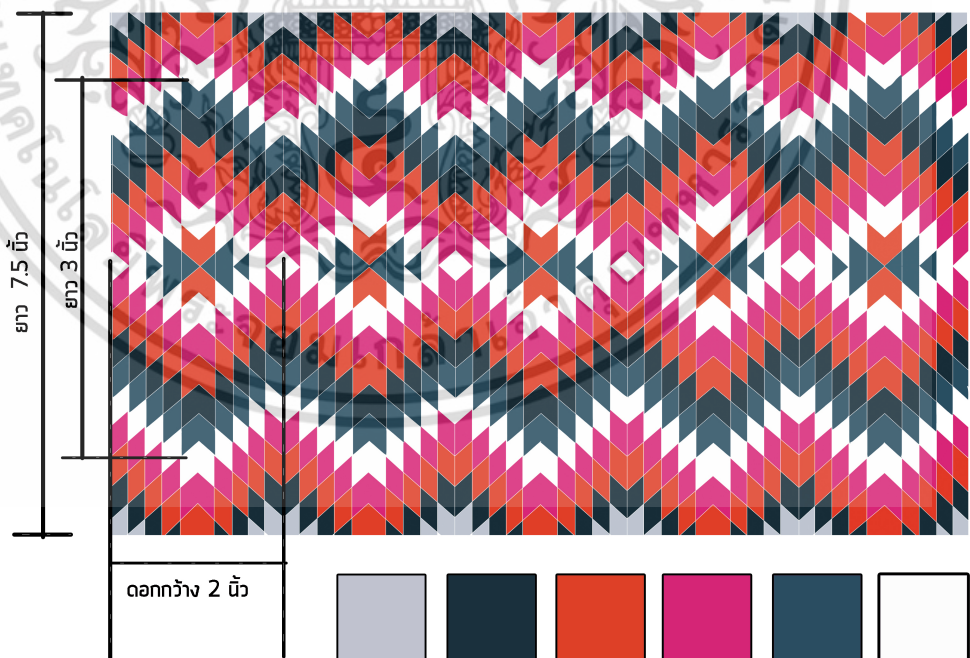
รูปที่ ๘ แบบร่างรูปแบบโทนสีในการออกแบบ
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ของผู้ชาย

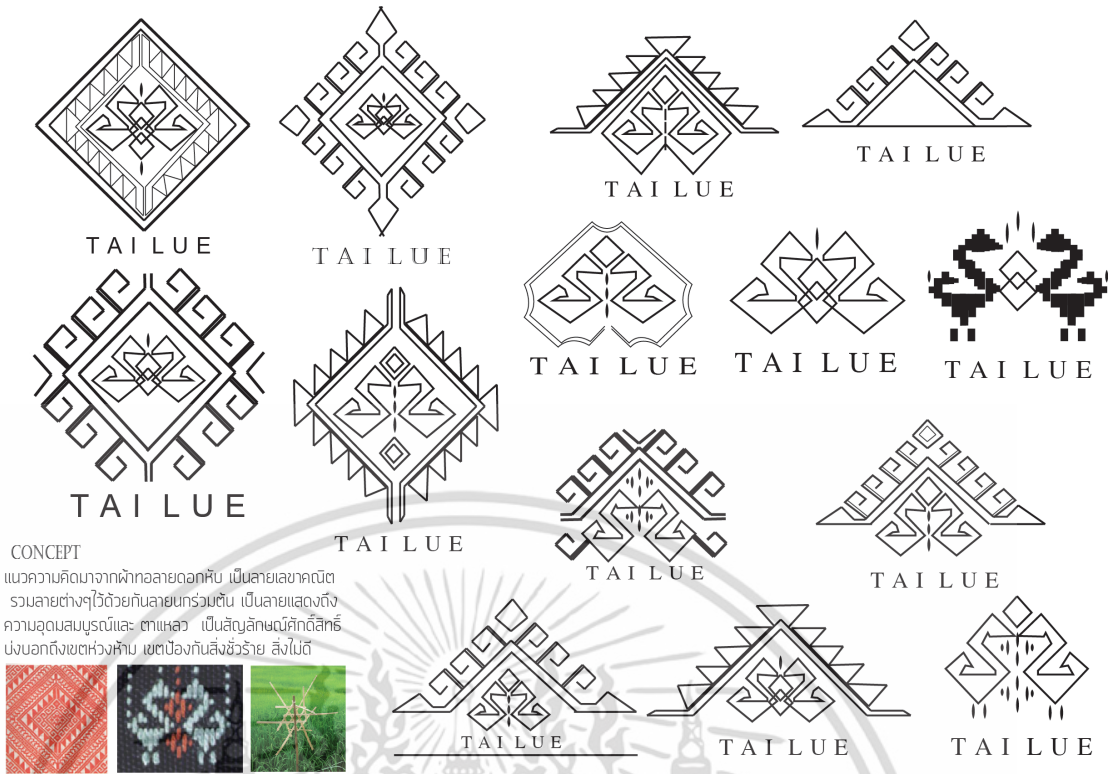
รูปที่ 9 แบบร่างวาดลายผ้าทอเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์



ของผู้หญิง

รูปที่ 10 แบบร่างวาดลายผ้าทอเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 11 แบบร่างรูปแบบตราของผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย
 ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์



รูปที่ 12 รูปแบบการจัดวางลวดลายกับวัสดุผสม
 ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ ง 13 ผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทลื้อ
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์



รูปที่ ง 14 ผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทลื้อ
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ ง 15 ผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทย
 ที่มา: รัชฎา วงศ์อนันต์



รูปที่ ง 16 ผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทย
 ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

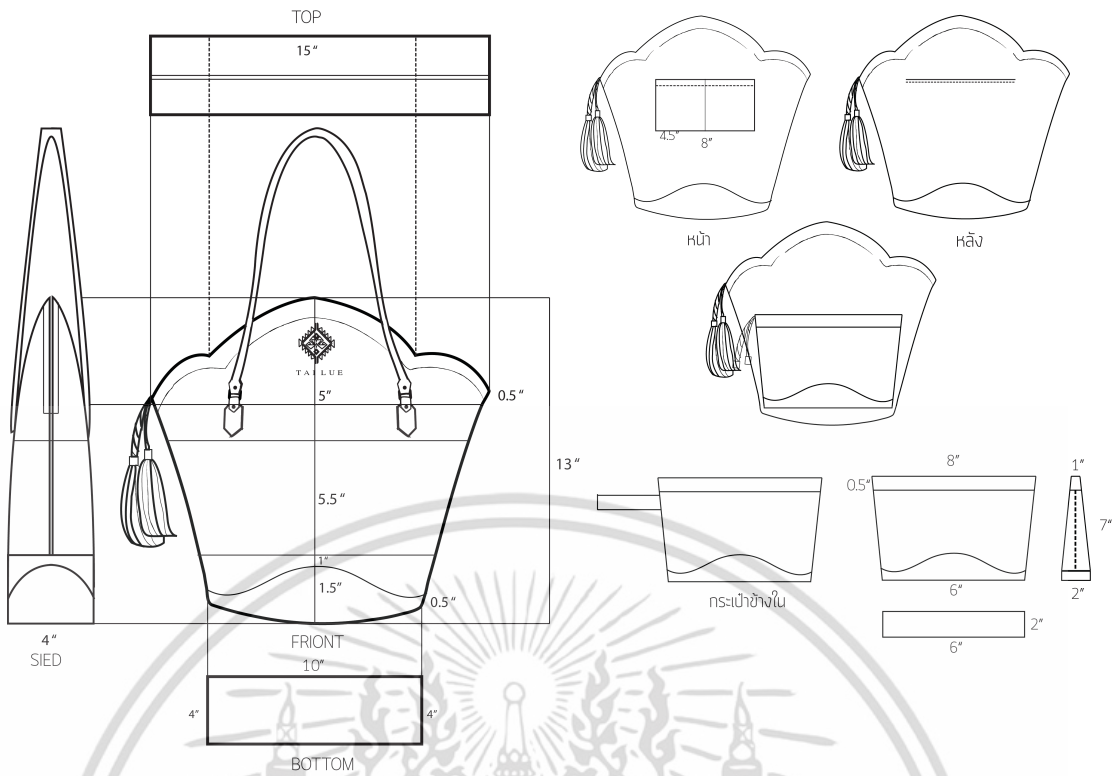


รูปที่ ง 17 ผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทลื้อ
 ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์



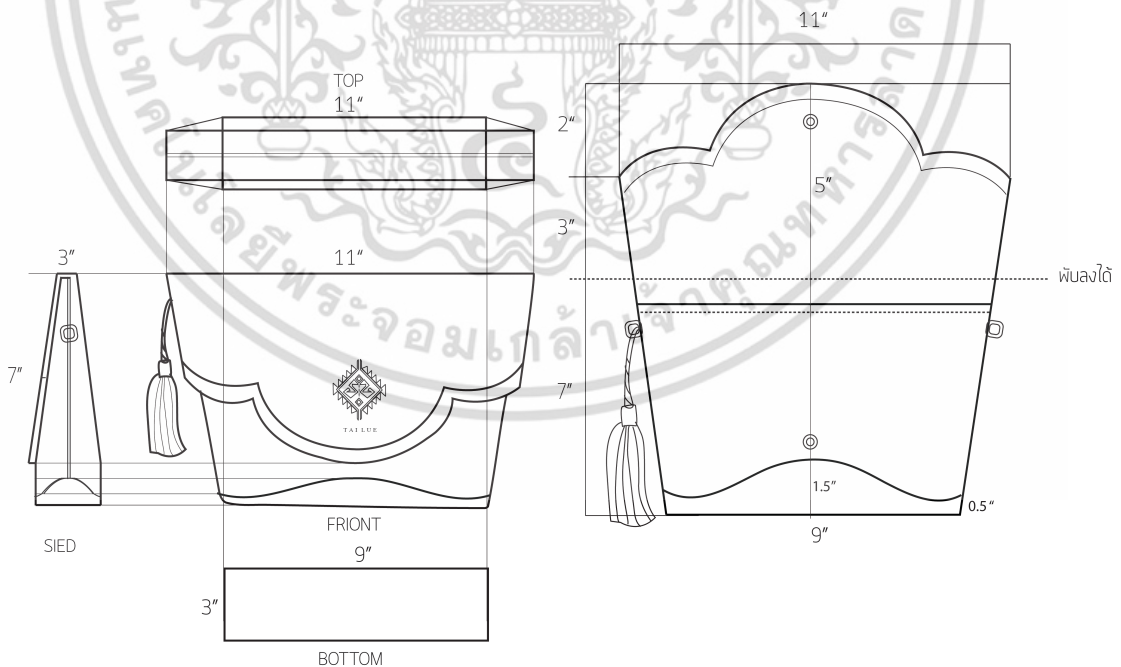
รูปที่ ง 18 ผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทลื้อ
 ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 19 แบบร่างงานเขียนแบบกระเป๋าสุภาพสตรี
 ที่มา: รัชฎา วงศ์อนันต์

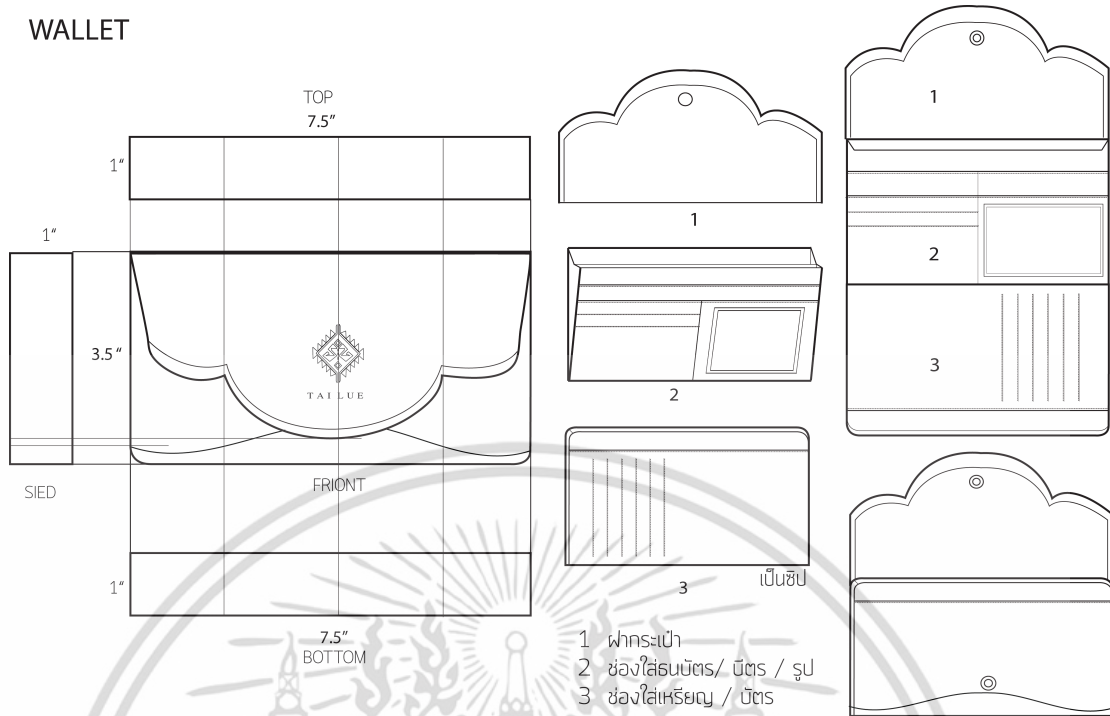
CLUTCH BAG



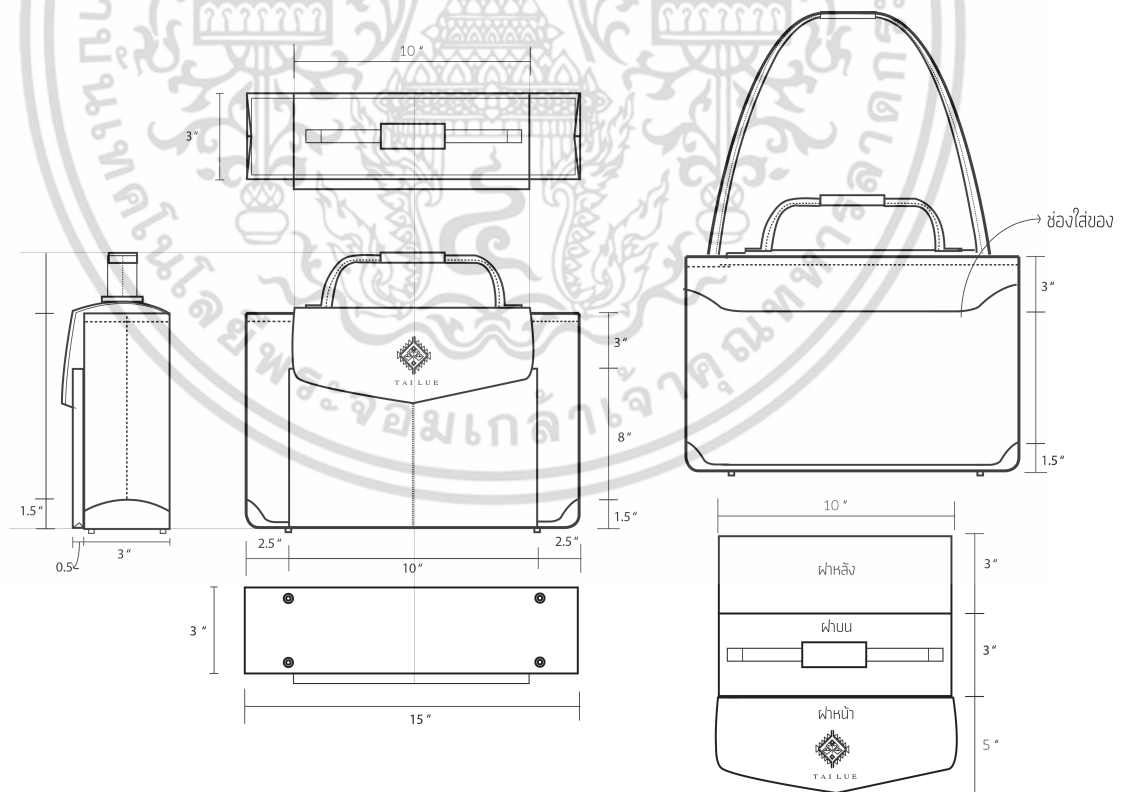
รูปที่ 20 แบบร่างงานเขียนแบบกระเป๋าสุภาพสตรี
 ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

WALLET

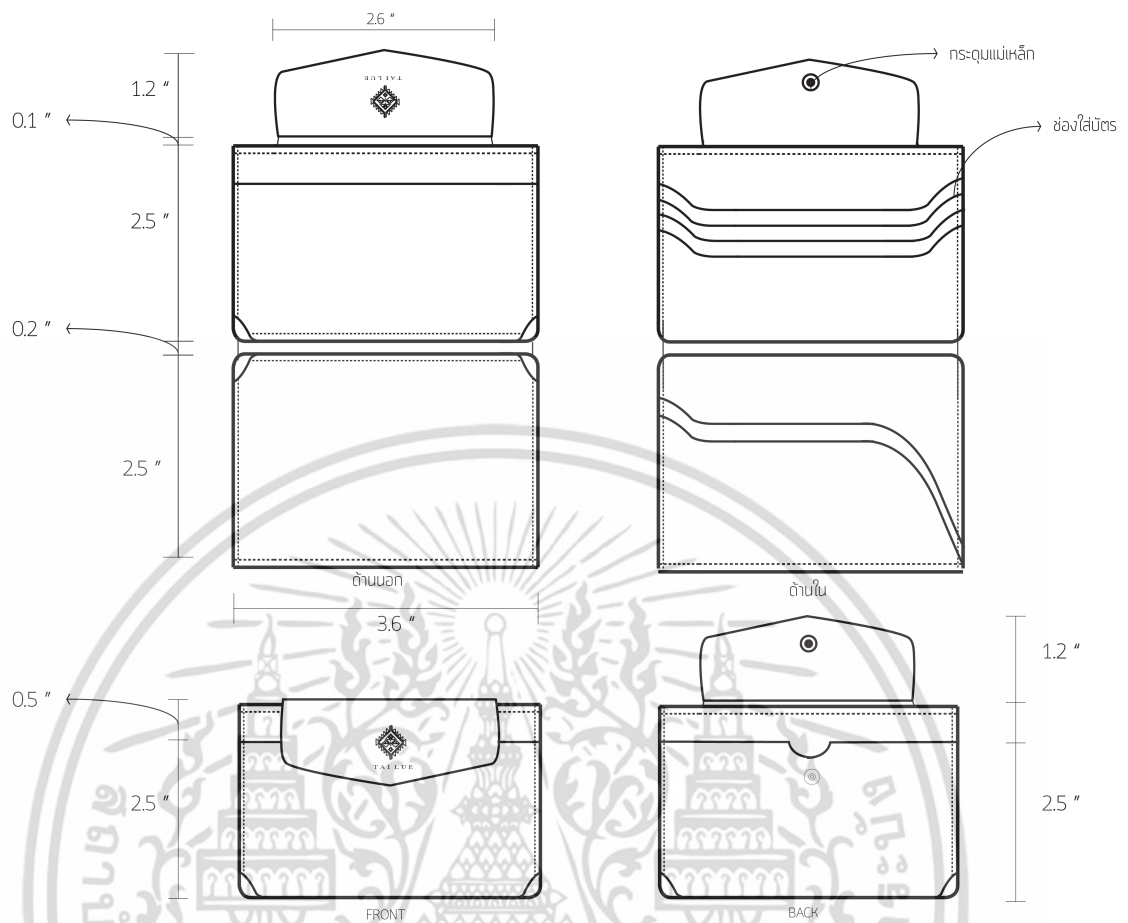


รูปที่ ๒๑ แบบร่างงานเขียนแบบกระเป๋าสุภาพสตรี
รูปที่ : รัชฎา วงศ์อนันต์



รูปที่ ๒๒ แบบร่างงานเขียนแบบกระเป๋าสุภาพบุรุษ
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รูปที่ 23 แบบร่างงานเขียนแบบกระเป๋าสภาพบุรุษ
ที่มา : รัชฎา วงศ์อนันต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ที่ ศธ 0524 .04 (1.9)/ ๐๖๗๓.

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เลขที่ 1 ซอยฉลองกรุง 1 แขวงลาดกระบัง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

30 ธันวาคม 2558

เรื่อง รับรองผลการพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอุตสาหกรรม สจล.

เรียน คุณรัชฎา วงศ์อนันต์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิชาการ ประเภทบทความวิจัย เพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารอุตสาหกรรม
ทางกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาแล้วพบว่าบทความของท่านสามารถตีพิมพ์ในวารสารดังกล่าวได้ใน
ปีที่ 14 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2558 โดยมีชื่อเรื่อง และรายชื่อผู้เขียนบทความตามรายละเอียดนี้

การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อการออกแบบพัฒนาเครื่องประกอบการแต่งกาย
Study of Ethnic TaiLue Cultural Art for Accessory Product Design

รัชฎา วงศ์อนันต์¹, อุดมศักดิ์ สารบุตร², และจตุรงค์ เลหาะเพ็ญแสง³
Ratsada Wong a nan¹, Udomsak Saributr² and Chaturong Louhapensang³

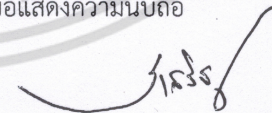
¹ นักศึกษาหลักสูตร ค.อม. (สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม)

² รองศาสตราจารย์ ³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาวิศวกรรมสถาปัตยกรรมและการออกแบบ

คณะกรรมการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
beseete-best@hotmail.co.th, ksudomsa@kmitl.ac.th, and chaturong@yahoo.com

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ


(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เคนพันคำ)
บรรณาธิการวารสารอุตสาหกรรม

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 0 2329 8000 ต่อ 3720

โทรสาร. 0 2329 8435

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่อเผยแพร่เห็นใบแจ้งลิขสิทธิ์แล้ว
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อการออกแบบพัฒนาเครื่องประกอบการแต่งกาย
Study of Ethnic Tailue Cultural Art for Accessory Product Design

รัชฎา วงศ์อนันต์¹ อุดมศักดิ์ สาริบุตร² และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง³
Ratsada Wong a nan¹, Udomsak Saributr² and Chaturong Louhapensang³

¹ นักศึกษาหลักสูตร ค.อ.ม. (สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม)
² รองศาสตราจารย์ ³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
beseete-best@hotmail.co.th, ksudomsa@kmitl.ac.th, and chaturong@yahoo.com

บทคัดย่อ

การศึกษาศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 2) เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อจำนวน 4 จังหวัด คือ พะเยา เชียงราย เชียงใหม่ และ น่าน ใช้เกณฑ์การคัดเลือกโดยการสุ่มแบบเจาะจงโดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลมาวิเคราะห์หาแนวทางประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ส่วนขั้นตอนการพัฒนาและออกแบบใช้กระบวนการวิเคราะห์ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพเพื่อให้มาซึ่งรูปแบบของผลิตภัณฑ์ โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินผลการออกแบบนำข้อเสนอแนะมาพัฒนาเพื่อสร้างต้นแบบของผลิตภัณฑ์และประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติได้แก่ค่าเฉลี่ยร้อยละและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทลื้อจากการสัมภาษณ์พื้นที่ภาคสนามได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจเชิงลำดับ (Analytic Hierarchy Process) พบว่าสิ่งที่สามารถบ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ คือด้านผ้าทอที่มีความเหมาะสมนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกาย พบว่าผู้เชี่ยวชาญให้ค่าคะแนน กระเป๋าสตรีรูปแบบที่ 1 มากที่สุดมีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.69$, $SD.=0.454$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่นำมาประยุกต์ใช้กับลวดลายของผ้าทอไทลื้อลายน้ำไหลสีสันสดใสที่สื่อถึงความป็นเอกลักษณ์ของศิลปหัตถกรรมผ้าทอไทลื้อ ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายและผลการประเมินความพึงพอใจที่ผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจำนวน 100 คน พบว่าค่าคะแนนด้านประโยชน์ใช้สอย มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.14$, $S.D.=0.62$) ด้านความงามและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.07$, $S.D.=0.62$) ด้านราคาที่เหมาะสม มีระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.85$, $S.D.=0.65$) ด้านคุณค่าและความงามศิลปวัฒนธรรมความเหมาะสมมากอยู่ที่ ($\bar{X}=3.95$, $S.D.=0.60$) ด้านส่งเสริมการขายมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.55$, $S.D.=0.76$)

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ออกแบบ ผลิตภัณฑ์ เครื่องประกอบการแต่งกาย

Abstract

This purposes of this research are 1) Study of Ethnic Tailue Cultural Art. 2) Design the product according to the Cultural Art of Tailue. 3) Assess satisfaction with the products. This study applied mixed

รัชฎา วงศ์อนันต์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง
วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม

methodology research method by collecting data from TaiLue people in 4 Thailand provinces including Payao, Chiangrai, Chiangmai and Nan, selected by Purposive Sampling Method. The data is used to analyze the application of products. The process development and design use the process analysis, product design theory. Experts reviewing, evaluating design proposals come to develop a prototype and assessed. Consumer satisfaction was examined and analyzed by using percentage and standard deviation.

The results showed from interviews has been analyzed by Analytic Hierarchy Process that the prominent cultural art of TaiLue, it shows Find the identity of Tailue's fabric is appropriate applied to in product design clothing accessory. Experts that provides the score Women handbag Model 1 which featured a three - bag set decorated with unique and colorful water-flow graphic hand woven textile gained the highest mean score ($\bar{X} = 4.69$, $SD. = .045$). The consumer satisfaction toward the handbag utilization was at an excellent level ($\bar{X} = 4.14$, $SD. = 0.62$). The uniqueness and local aesthetic value was at an excellent level ($\bar{X} = 4.07$, $SD. = 0.62$). The price suitability was at an excellent level ($\bar{X} = 3.85$, $SD. = 0.65$). The traditional and cultural value was at an excellent level ($\bar{X} = 3.95$, $SD. = 0.60$). The marketing promotion was at a high level ($\bar{X} = 3.55$, $SD. = 0.76$).

Keywords : Cultural; Ethnic Tailue; Design; Products; Accessory

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ไทลื้อ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งในสิบสองปันนาดินแดนทางตอนใต้ของมณฑลยูนนานสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นกลุ่มชนชาติไทขนาดใหญ่ ที่อาศัยกระจายอยู่ในแถบเอเชียโดยเฉพาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในแถบที่ตั้งตะวันออกเฉียงใต้ตามพรมแดนเข้าเขตรัฐฉานและรัฐแสนหวีติดกับบริเวณแม่น้ำโขงและได้อพยพมาเข้ามาในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีชุมชนไทลื้อกระจัดกระจายอยู่ในพื้นที่ตามจังหวัดต่างๆ คือ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน เชียงราย และ พะเยา [1]

ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นคือการใช้ภาษาไทลื้อ มีวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เช่นการแต่งกายของหญิงชายไทลื้อการทอผ้า นั้นถือว่าเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านอย่างหนึ่งที่ได้สั่งสมภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษที่มีการพัฒนาเรียงลำดับไปพร้อมกับการสร้างบ้านแปงเมืองเช่นเดียวกับประวัติศาสตร์แต่ละยุคสมัย บ่งบอกถึงวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมลงบนผืนผ้าแสดงให้เห็นถึงความเป็นปึกแผ่นและความเจริญรุ่งเรืองชาวบ้านที่บรรพบุรุษได้สั่งสมบ่มเพาะส่งผ่านมาหลายชั่วอายุคนจนเกิดเป็นการรังสรรค์ลวดลายถักทออันวิจิตรงดงาม [2]

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ลงพื้นที่สังเกตและ สัมภาษณ์ตามหมู่บ้านไทลื้อ ของแต่ละจังหวัดทางภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยพบว่าศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อคือการทอผ้า และ ภาษาที่เป็นเอกลักษณ์จากการสัมภาษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทลื้อเป็นคนรุ่นหลัง ได้สืบทอดศิลปวัฒนธรรมมาจากบรรพบุรุษยังถือคติความเชื่อดั้งเดิมบ้าง สิ่งที่สืบทอดมาเห็นได้ชัดนั้นก็คือ ภาษา ทอผ้าและการแต่งกายไทลื้อ ผ้าก็เข้ามามีส่วนร่วมกับการทอกรรม ซึ่งคำนี้ถึงเรื่องการใช้สอยในชีวิตประจำวันมากกว่าการค้าขาย ปัจจุบันที่มีวิถีชีวิตต่างจากเดิมทำให้ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมเลือนหาย ซึ่งได้สอดคล้องกับแนวความคิดของ สิวิวรรณ วงศ์ทัช [3] กล่าวว่า ผ้าไทยเป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่บ่งบอกถึงความรุ่งเรืองของวัฒนธรรมประจำชาติ และความคิดสร้างสรรค์ของคนในชาติแสดงถึงภูมิปัญญาอันชาญฉลาดของคนไทยในอดีตที่ได้คิดประดิษฐ์สร้างสรรค์สร้างขึ้นและสืบทอดมาถึงปัจจุบันดังนั้นเราชาวไทยจึงควรช่วยกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประจำชาตินี้ไว้ เพื่อความภาคภูมิใจแก่นุชนไทยรุ่นหลังสืบต่อไป

ผู้วิจัยต้องการ ศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อด้านประวัติความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมในอดีตจนถึง

รัชฎา วงศ์อนันต์ อุคมศักดิ์ สาริบุตร และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง
วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม

ปัจจุบันว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร จากการลงพื้นที่ผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาตามหัวข้อศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ศาสนา ความเชื่อพิธีกรรม สถาปัตยกรรม อาหาร การแต่งกายรวมถึงทอผ้า พบว่าสิ่งที่น่าสนใจคือผ้าทอไทลื้อเพราะผ้าทอแต่ละพื้นที่มีความต่างกันในเรื่องลวดลาย สี สัน และเทคนิคการทอโดยทำการศึกษาและเปรียบเทียบ จุดเด่นของผ้าทอเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกกลุ่มประชากร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
- 2.2 เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
- 2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์

3. กรอบแนวคิด

1. กรอบแนวความคิดด้านศิลปวัฒนธรรม [4]
2. กรอบแนวความคิดด้านศิลปปะพื้นบ้าน [5]
3. กรอบแนวความคิด ทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจเชิงลำดับชั้น (Analytic Hierarchy Process : AHP) [6]
4. กรอบแนวความคิดด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ [7]
5. กรอบแนวความคิดด้านการออกแบบอุตสาหกรรม[8]
6. กรอบแนวความคิดเทคนิค QFD (Quality function deployment) [9]
7. กรอบแนวคิดด้านส่วนประสมทางการตลาด [10]

4. ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ต้นแบบตัวผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อตัวผลิตภัณฑ์

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์การลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ 4 หัวข้อคือ สถาปัตยกรรม อาหาร ประเพณีพิธีกรรม และผ้าทอเครื่องแต่งกาย

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการขอหนังสือราชการเพื่อขอความร่วมมือระหว่างการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างในชุมชนไทลื้อเลือกแบบเจาะจง และได้บันทึกข้อมูล ด้วยสมุดจดบันทึก เครื่องบันทึกเทป และการถ่ายภาพนิ่ง

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการประมวลผล สร้างแนวคิดจากการสัมภาษณ์ จากกลุ่มทอผ้าไทลื้อและปราชญ์ชาวบ้านโดยวิเคราะห์เนื้อหาประมวลผ่านกระบวนการ AHP เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกข้อมูลที่มีความเหมาะสมเพื่อเป็นแนวคิดในการนำมาประยุกต์ออกแบบผลิตภัณฑ์

5.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์

1) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ

ศึกษาหาความต้องการผลิตภัณฑ์ ที่มีความเหมาะสมกับข้อมูล จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทลื้อ มาประยุกต์ใช้ จากนั้นร่างแบบผลิตภัณฑ์เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมให้ผู้เชี่ยวชาญแนะนำเพื่อนำมาพัฒนา

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามความต้องการ ของผู้บริโภคประเภทผลิตภัณฑ์ ที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์จากผ้าทอไทลื้อที่สอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรมในระบบอินเทอร์เน็ต จำนวน 100 คน

2.2 แบบสอบถามการออกแบบ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 5 คน

3) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สร้างแบบสอบถาม ประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ข้อคำถามกับโครงสร้างกรอบแนวคิดเนื้อหา (Index of item Objective Congruence : IOC) แบบประเมินประเภทมาตราวัดประมาณค่า5 ระดับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน พบว่ามีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.7 สามารถนำไปใช้ในการประเมินได้

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปสอบ

รัชฎา วงศ์อนันต์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง
วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม

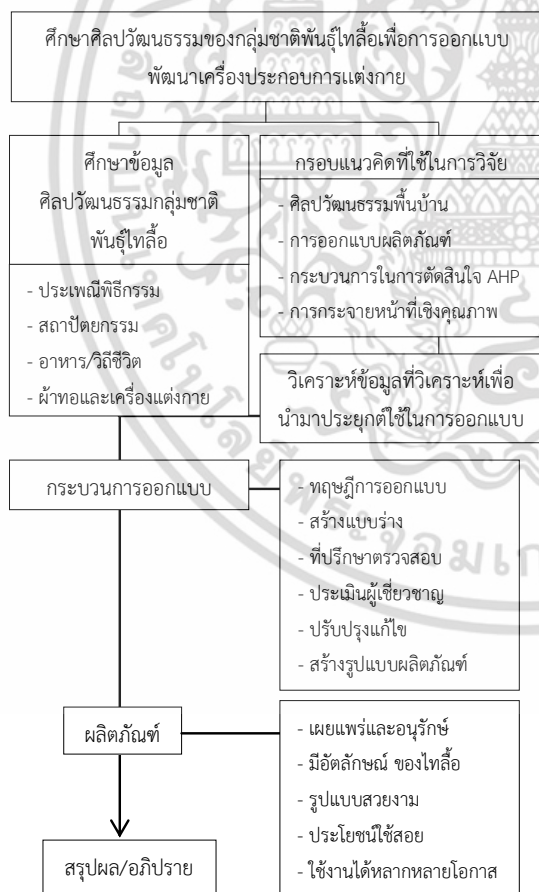
ถามความต้องการ และประเมินความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบ และด้านผ้าทอไทลื้อ จำนวน 5 คน

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อรูปแบบของผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบการแต่งกาย ที่ได้จากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ โดยใช้ค่าสถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

5.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์

แบบสอบถามหาความพึงพอใจจากกลุ่มผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จำนวน 100 คน จากระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความสนใจในศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ โดย ลื้อ โดยใช้ค่าสถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

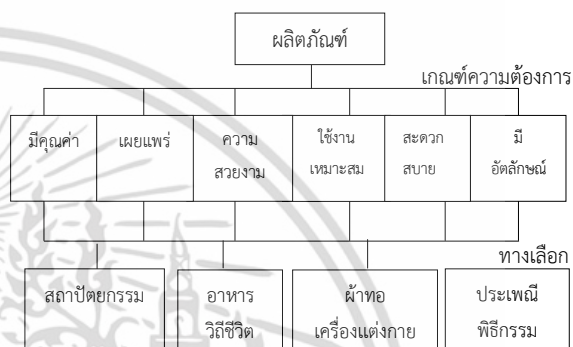


รูปที่ 1 แสดงขั้นตอนการศึกษาเพื่อประยุกต์สู่แนวทางการออกแบบ

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

ผลจากการสัมภาษณ์ กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ ชาวไทลื้อเลือกแบบเจาะจง สามารถแจกแจงด้านเนื้อหาได้ทั้ง 4 ด้าน จากนั้นนำข้อมูลมาสรุป หาค่าความสำคัญของข้อมูล ที่ได้จากกระบวนการ (AHP) [6] ได้ดังนี้



รูปที่ 2 แผนผังโครงสร้างขั้นตอนการลำดับชั้นความสำคัญ

จากแผนผังโครงสร้าง ลำดับความสำคัญของข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ในรูปแบบแผนภูมิโครงสร้างลำดับชั้น ชั้นบนสุดคือเป้าหมาย (ผลิตภัณฑ์) ระดับชั้นที่สอง คือเกณฑ์ความต้องการมีอยู่ 6 ข้อ ระดับชั้นที่สามคือเนื้อหาข้อมูล จากนั้นนำมาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ ทีละคู่จากปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเกณฑ์การตัดสินใจ ในแต่ละลำดับชั้นในรูปแบบของมาตราส่วนของความพึงพอใจ AHP จะใช้ตัวเลข 1-9 แทนวิธีการเปรียบเทียบตัวเลข 1 ถึง 9 นี้ แสดงมาตราส่วนวัดความแตกต่างระหว่าง 2 ปัจจัยที่ถูกเปรียบเทียบ จากนั้นนำค่าคะแนนความเกณฑ์ความต้องการคูณกับคะแนนเกณฑ์ทางเลือกจะได้ตารางคำนวณหาลำดับความสำคัญทั้งหมดของข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการที่เหมาะสม

รัชฎา วงศ์อนันต์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง
วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม

ตารางที่ 1 ตารางคำนวณหาลำดับความสำคัญทั้งหมดของข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการที่เหมาะสม

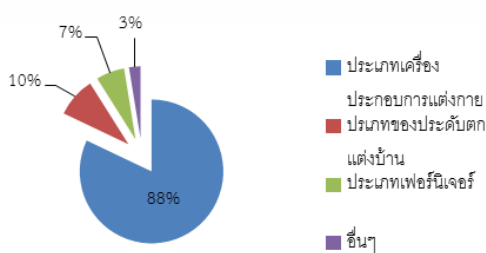
	คุณค่า(4.5)	เผยแพร่(6)	สวยงาม(8.2)	ใช้งาน(5.9)	สะดวกสบาย (4.8)	อัตลักษณ์ (5.3)	(รวม)
สถาปัตยกรรม (0.48)	2.16	7.68	3.9	2.8	2.3	2.5	21.34
ผ้าทอ (3.2)	14.4	19.2	26.2	18.9	15.4	17	111.1
อาหารวิถีชีวิต (2)	9	32	16.4	11.8	9.6	10.6	89.4
ประเพณี (1.2)	5.4	19.2	9.8	7.1	5.8	6.4	53.7
พิธีกรรมความเชื่อ (1.45)	6.5	23.2	11.9	8.6	7	3.3	60.5

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ลำดับความสำคัญลำดับชั้นมากเป็นอันดับแรก คือ ผ้าทอ มากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการด้านการเผยแพร่ รองลงมาด้านอาหารวิถีชีวิต ประเพณีพิธีกรรมความเชื่อ และสถาปัตยกรรม คณะทั้ง 5 ด้านมีความแตกต่างกันจึงมีเหตุผล ที่จะเลือกข้อมูลด้านผ้าทอ และเครื่องแต่งกายมาเป็นแนวทางในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์

จากผลวิเคราะห์สรุปได้ว่า ผ้าซิ่นไทลื้อในจังหวัดน่านมีการทอเทคนิคหมี่ในจังหวัดพะเยาอำเภอเชียงคำและเชียงม่วน มีการทอที่ต่างจากน่าน ซิ่นมีโครงสร้างตามแบบมาตรฐานของซิ่นดำ และมีผ้าซิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นคือ ซิ่นที่มีลายขนาดเล็กตรงกลางตัวซิ่น ทอด้วยเทคนิคการเกาะลักษณะคล้ายสายน้ำ เรียกว่าลายปักแวนสีที่นิยมคือสีเขียวและสีชมพูสดผ้าซิ่นไทลื้อในจังหวัดเชียงรายบ้านศรีดอนชัยเด่นด้านลวดลายที่ทอด้วยเทคนิคการเกาะเป็นลายขนาดใหญ่ประมาณ 10-15 เซนติเมตรเน้นสีสดใส

6.2 ผลการศึกษาการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม จากระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อหาความต้องการของผู้บริโภคประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับผ้าทอ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อจำนวน 100 คน ดังนี้



รูปที่ 3 แผนภูมิแสดงประเภทผลิตภัณฑ์

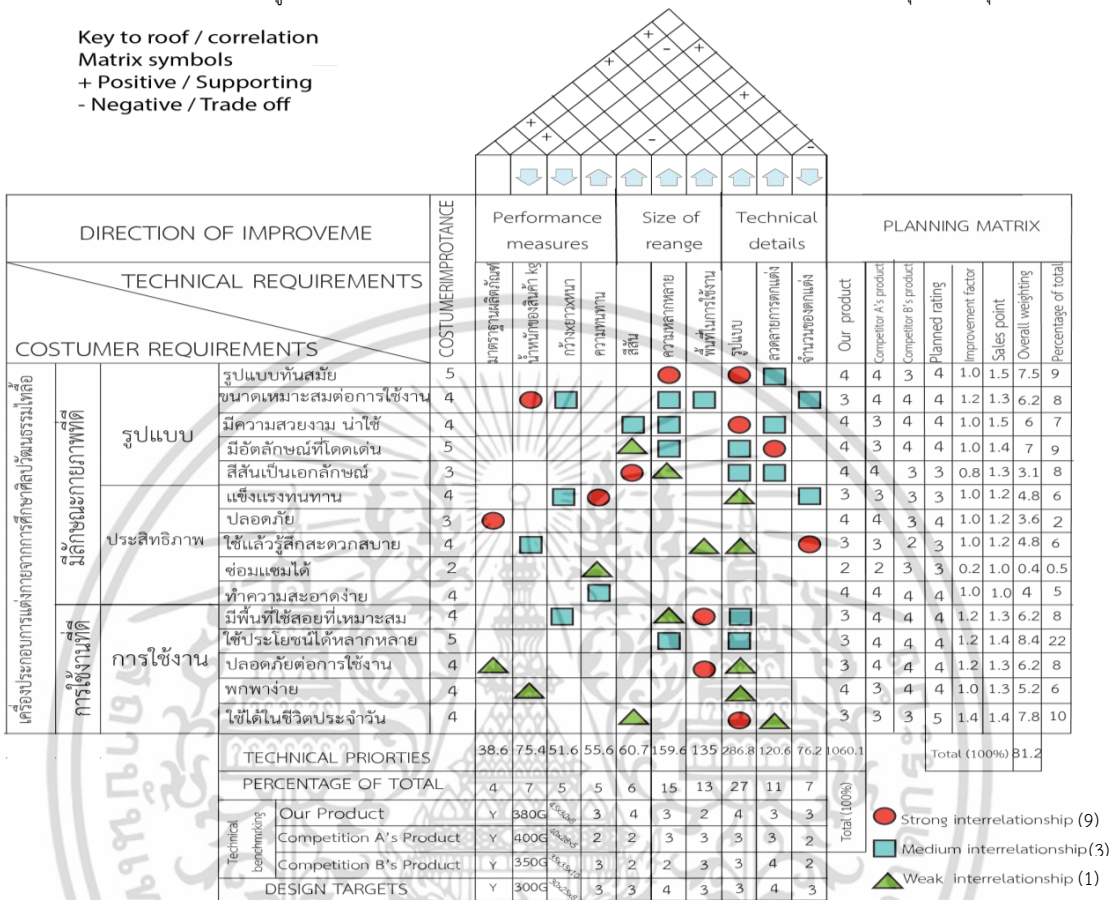
จากรูปที่ 3 พบว่าความคิดเห็น ต่อผลิตภัณฑ์ ประเภทเครื่องประดับการแต่งกายมีภาพรวมมากที่สุดคือจำนวนร้อยละ 88 รองลงมาคือประเภทของตกแต่งบ้านจำนวนร้อยละ 10 ประเภทเฟอร์นิเจอร์จำนวนร้อยละ 7 อันดับสุดท้ายคืออื่นๆ จำนวนร้อยละ 3

6.2.1 จากกรอบแนวความคิดเทคนิค QFD (Quality function deployment) [9] การกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาให้มีความสอดคล้องความต้องการของผู้บริโภคมีความสนใจในผลิตภัณฑ์ เครื่องประดับการแต่งกายโดยใช้แผนภาพเชื่อมโยงถ่ายทอดความต้องการของลูกค้า โดยใช้แผนผัง (House of Quality)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
5
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัชฎา วงศ์อนันต์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง
วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ตารางที่ 2 แสดงความต้องการของลูกค้า ให้เป็นเป้าหมายในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ



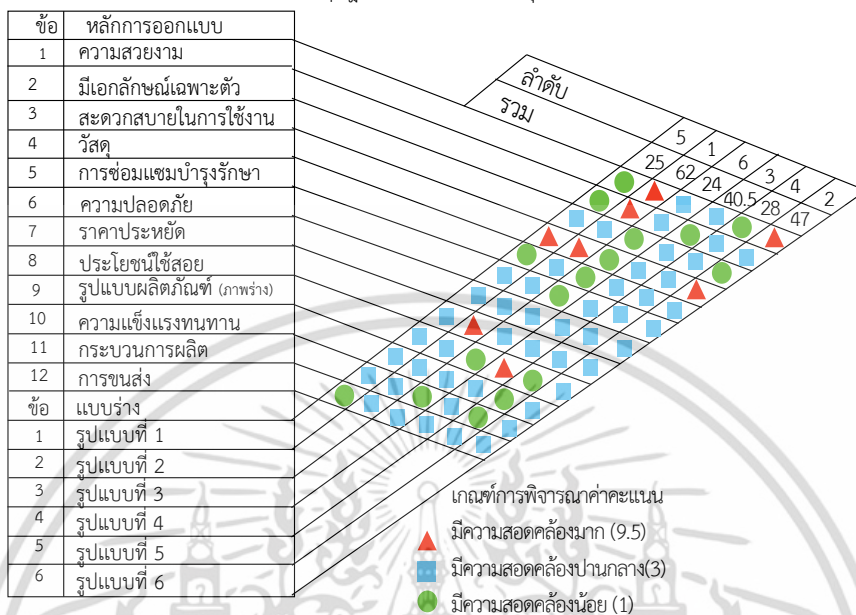
จากตารางการวิเคราะห์พบว่า Performance measures 1) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ 2) น้ำหนักของสินค้า 3) ขนาด 4) ความคงทน เป็นตัวชี้วัดสมรรถนะเรื่องการใช้งาน Size of reange เป็นตัวชี้วัดในด้าน สีที่สวยงามมีเอกลักษณ์ สอดคล้อง มีความหลากหลายในพื้นที่การนำไปใช้งาน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับด้านรูปแบบกับขนาดของตัวผลิตภัณฑ์ Technical detail จะชี้วัดในด้าน เทคนิคและรูปแบบของตัวผลิตภัณฑ์จะบอกถึงลักษณะ รูปแบบ รูปร่าง รูปทรง ลวดลายที่ผ่านการวิเคราะห์ ที่จะนำมาตกแต่งเพื่อสื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อรวมถึงวัสดุและจำนวนการตกแต่งเพื่อให้เกิดความสวยงามและประโยชน์ใช้สอยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งค่าคะแนนด้านรูปแบบมีค่าคะแนนมากที่สุด ลองลงมาความหลากหลาย และพื้นที่ในการใช้งาน ตามลำดับ

6.2.2 ทำการออกแบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบเครื่องแต่งกาย จากการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ จากการประยุกต์ใช้การกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอย[9] สร้างเกณฑ์การออกแบบผลิตภัณฑ์นำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์การพัฒนาแบบเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายประเภทกระเป๋าสตรีจำนวน 3 แบบ ให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางการออกแบบผลิตภัณฑ์จำนวน 5 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัชฎา วงศ์อนันต์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง
วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เซทกระเป๋าโดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพวิศวกรรมย้อนรอย



จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่าการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ที่เหมาะสมที่สุด 3 รูปแบบดังนี้



รูปที่ 4 แสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ 1



รูปที่ 5 แสดงรูปแบบ



รูปที่ 6 แสดงรูปแบบ

ผลการประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบประเมินความเหมาะสม ในด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการออกแบบอุตสาหกรรม และคุณค่าความงามแสดงเป็นค่าเฉลี่ยรวมได้ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินผลิตภัณฑ์โดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญคนที่	รูปแบบผลิตภัณฑ์					
	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	3.46	0.67	4.54	0.52	4.09	0.62
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	5.16	0.86	3.45	0.33	4.53	0.53
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	4.5	0.49	3.72	0.42	3.05	0.64
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	4.74	0.60	3.39	0.49	2.51	0.83
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5	3.96	0.71	3.09	0.68	3.36	0.80
ค่าเฉลี่ยรวม	4.36	0.67	3.71	0.57	3.51	0.69

จากตารางวิเคราะห์ที่ 4 พบว่า กระเป๋าสตรี รูปแบบที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ยรวมและเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุดมีค่าเท่ากับ (\bar{X} = 4.36, S.D.= 0.67) กระเป๋าสตรี รูปแบบที่ 2 มีค่าเท่ากับ (\bar{X} = 3.71, S.D.= 0.57) กระเป๋าสตรี รูปแบบที่ 3 มีค่าเท่ากับ (\bar{X} = 3.51, S.D.= 0.69)

รัชฎา วงศ์อนันต์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง

วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม



รูปที่ 9 ภาพแสดงรูปแบบแนวคิดในการออกแบบกระเป๋าสตรี

ผลการประเมินด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบ 1 มากที่สุดได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.69, S.D. = 0.454$) ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบโดยใช้รูปแบบและลวดลายที่สอดคล้อง กับแนวความคิดที่ได้แรงบันดาลใจจากนกยูง ที่สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ โดยตัดทอนสัดส่วนจากรูปทรงเรขาคณิต จากการลำแพนหางของนกยูงซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจที่ผู้บริโภคมิต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายจากการศึกษาศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ

ด้านคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์	n =100		ความพึงพอใจ
	\bar{X}	S.D.	
ด้านประโยชน์ใช้สอยและความน่าสนใจ			
1.ผลิตภัณฑ์มีพื้นที่ใช้สอยที่เหมาะสมในการนำไปใช้งาน	4.36	0.59	มาก
2.ผลิตภัณฑ์สามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่า(ใช้งานได้หลากหลายโอกาส)	4.27	0.60	มาก
3.ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามน่าใช้สอย	4.37	0.63	มาก
4.รูปแบบของผลิตภัณฑ์สามารถช่วยยกระดับด้านรสนิยมให้ผู้ใช้งาน	4.06	0.61	มาก
5. ผลิตภัณฑ์พกพาง่ายสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.21	0.64	มาก
6. มีความปลอดภัยในการนำไปใช้งาน	4.06	0.61	มาก
7. ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่เหมาะสมกับช่วงกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยทำงาน	3.94	0.63	มาก
8.ผลิตภัณฑ์มีรูปร่างรูปทรงที่สวยงามตามยุคสมัย	3.92	0.67	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.14	0.62	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ด้านความงามเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

9.ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบเหมาะสมกับการประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์จากผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ	4.15	0.57	มาก
10.ผลิตภัณฑ์องค์ประกอบของลวดลายและผ้าทอไทลื้อที่เหมาะสม	4.02	0.63	มาก
11.ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบและสีที่สวยงามเหมาะสมแก่การนำไปใช้งาน	4.11	0.58	มาก
12.ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามแสดงให้เห็นเอกลักษณ์ไทลื้อ	4.02	0.60	มาก
13.ผลิตภัณฑ์สามารถส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ไทลื้อได้อย่างเหมาะสม	4.09	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.07	0.62	มาก

ด้านราคาที่เหมาะสม (ราคาประมาณ 500 -1500 บาท)

14.สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างเหมาะสม	3.95	0.53	มาก
15.ราคามีความเหมาะสมสามารถแข่งขันในตลาดได้	3.71	0.71	มาก
16.ราคามีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัสดุที่เลือกใช้	3.90	0.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.85	0.65	มาก

ด้านคุณค่าและความงามด้านศิลปวัฒนธรรม

17.ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ	4.00	0.53	มาก
18.การนำเอาผ้าทอมาประยุกต์ใช้เป็น การเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์	4.05	0.60	มาก
19.ผลิตภัณฑ์นี้สามารถเผยแพร่ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อได้เหมาะสม	3.81	0.66	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.95	0.60	มาก

ด้านส่งเสริมการขาย

20. ส่งเสริมการขายโดยมีของแถมและของขวัญ	3.69	0.59	มาก
21. ลูกค้าสามารถรับรู้การส่งเสริมการขายได้หลากหลายช่องทาง	3.61	0.75	มาก
22. มีการบริการหลังการขายให้ลูกค้า	3.80	0.93	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.70	0.76	มาก

สรุป ค่าความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภคจำนวน 100 คน ด้านประโยชน์ใช้สอย มีระดับความเหมาะสมมากอยู่ที่ระดับ ($=4.14, S.D.=0.62$) ด้านความงามและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัชฎา วงศ์อนันต์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง
วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มีระดับความเหมาะสมมากอยู่ระดับ ($\bar{X}=4.07$, $S.D.=0.62$)
ด้านราคาที่เหมาะสม มีระดับความเหมาะสม อยู่ที่($\bar{X}=3.85$,
 $S.D.=0.65$) ด้านคุณค่าและความงามศิลปวัฒนธรรม มีระดับ
ความเหมาะสม อยู่ที่ ($\bar{X}=3.95$, $S.D.= 0.60$) ด้านการส่งเสริม
การขาย มีระดับความเหมาะสมอยู่ที่ ($\bar{X}=3.55$, $S.D.=0.76$)

7. อภิปรายและสรุปผล

ผลการวิเคราะห์การศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์
ไทลื้อ เพื่อพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ ประเภทเครื่อง
ประกอบการแต่งกาย พบว่า ผ้าทอของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อมี
ความสำคัญมากที่สุดที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบและ
พัฒนาผลิตภัณฑ์ตรงกับแนวคิดของ สิริวรรณ วงศ์ทัษ [3] ด้าน
ผ้าไทยที่เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ที่บ่งบอกถึงความรุ่งเรือง
สื่อถึงความคิดสร้างสรรค์ แสดงถึงภูมิปัญญาอันชาญฉลาดของ
คนในอดีตที่ได้คิดประดิษฐ์ สรรค์สร้างขึ้นและสืบทอดมาถึง
ปัจจุบันด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้แนว
ทางวิเคราะห์ผล ด้านอัตลักษณ์โดดเด่นของผ้าทอ คือเทคนิค
การเกาะถักใช้สีสันทึบในรูปร่างเรขาคณิตคล้ายลายน้ำไหลที่
แสดงให้เห็นความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อโดยในการออกแบบ
จะเลือกใช้เส้นสีสดและเทคนิคการทอของผ้าทอบ้านศรี
ดอนชัยจังหวัดเชียงใหม่ประยุกต์ใช้ในตัวผลิตภัณฑ์ประเภท
เครื่องประกอบการแต่งกาย ประกอบด้วย กระเป๋า รองเท้า
และผ้าพันคอ ให้เกิดความสวยงามสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์
เผยแพร่ และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ
สอดคล้องกับแนวคิดของงานวิจัยของสุราสินี บุรีคำพันธุ์[12]
ด้านแนวความคิดด้าน อัตลักษณ์ของชุมชนเป็นการเผยแพร่
ให้แก่บุคคลทั่วไปได้รู้จักและเพิ่มคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ทำให้
เกิดความภูมิใจบ้านเกิดสอนให้คนรุ่นหลังสืบทอดต่อไป

8. ข้อเสนอแนะ

- งานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เพื่อการส่งเสริมกลุ่มฝีมือของ
ชุมชนให้มีความยั่งยืน และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ของกลุ่ม
ชาติไทลื้อให้ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ในรูปแบบที่ยุคสมัยใหม่
สามารถเข้าถึงได้ง่าย
- งานวิจัยนี้เป็นเพียงแนวทางหนึ่งที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเพื่อ
ออกแบบเครื่องประกอบการแต่งกาย แต่ครั้งต่อไปควรวาง

กรอบแนวคิดปลายทางเพื่อนำไปต่อยอดให้เป็นผลิตภัณฑ์
ประเภทอื่นๆให้หลากหลาย

- ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป ผลิตภัณฑ์ที่ตีควรมี
การคำนึงถึงการใช้งานได้นานและการบำรุงรักษา จึงต้องมีกา
วิเคราะห์ หาวัสดุมาผสมผสาน เพื่อทำให้ผลิตภัณฑ์มีความ
ทนทานและใช้งานได้นาน

เอกสารอ้างอิง

- [1] บุญช่วย ศรีสวัสดิ์.2547.ไทยสิบสองปันนาเล่ม1.
กรุงเทพฯ : สยาม
Srisawat.B.2004. Thailand Xishuangbanna,
Volume 1. Bangkok: Siam
- [2] ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล.
2551.มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ.เชียงใหม่ : มูลนิธิ
โตโยต้าแห่งประเทศไทย
สำนักงานภาคเหนือ
Prangwatanakun.S. 2008. Cultural heritage of
Tai Lue textiles. Chingmai : The Toyota
Foundation, Japan Bank of Thailand
Northern Region Office
- [3] สิริวรรณ วงศ์ทัษ. 2554.ผ้าไทย.ศิลปหัตถกรรม
พื้นบ้าน. วารสารคณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา : ค้นหากจาก
[http://www.thaistudies.chula.ac.th/database/
m13-05-detail.php?id=8972](http://www.thaistudies.chula.ac.th/database/m13-05-detail.php?id=8972)
- [4] Wongtat.S.2011. Thailand Fabric. Arts and
Crafts. Journal of the Humanities, Social
Sciences undertakings
University.From[http://www.thaistudies.chula.
ac.th/database/m13-05-detail.php?id=8972](http://www.thaistudies.chula.ac.th/database/m13-05-detail.php?id=8972)
- [5] เอกวิทย์ ณ ถลาง.2546.ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการ
จัดการความรู้.
กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
Na thalang.A.2003. Local Wisdom and
knowledge management. Bangkok: Amarin.
- [5] วัฒนธรรม จุฑะวิภาต . 2545. ศิลปะพื้นบ้าน.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัชฎา วงศ์อนันต์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม

- กรุงเทพฯ: สิปประภา.
Chuthawiphat.W. 2002. **Folk art** .Bangkok:
Sipprapha
- [6] วิฑูรย์ ต้นศิริคองค. 2542. **AHPกระบวนการตัดสินใจที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก**
กรุงเทพฯ: กราฟิค แอนด์ ปริ้นติ้ง
Tansirikongkol. W.1999. **Analytic Hierarchy Process**. Bangkok: Graphic & Printing
- [7] นิรัช สุตสังข์. 2548. **ออกแบบอุตสาหกรรมระบบและวิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**.
กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
Soodsang.N. 2005. **Industrial design : problem identification preliminary ideas analysis decide implementation**.Bangkok:
Odeon Store
- [8] อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2549. **เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์
Saributr.U. 2006. **Industrial design technology**. Bangkok: Odeon Store
- [9] มณฑลี ศาสนนันท์ . 2550. **การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและวิศวกรรมย้อนรอย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Sassananunt.M. 2007 . **Product design and reverse engineering for innovation**.
Bangkok:Thammasat University
- [10] ฟิลิปคอตเตอร์.2550.การตลาดฉบับคอตเลอร์ กลยุทธ์สร้างความเป็นเลิศทางการตลาด, แพลนและเรียบเรียงโดย เมธา ฤทธานนท์.
กรุงเทพฯ:พิฆเนศ ปริ้นติ้ง
Philip Kotler.2007 **Kotler on marketing : how to create, win, and dominate markets**.
Translated and edited by Mehta ritthanon
Bangkok: Phikhnes Printing.
- [11] สุธาสินธุ์ บุรีคำพันธุ์ .2556.
- การศึกษานุมัติที่วัฒนธรรมชุมชนย่านวัดพระธาตุ
หริภุชชัยเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์สาธารณะ.
วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม,13(2), น 81-88.
Bureekhampun.S. 2013 .A Study on the
Cultural landscape of Wat Phra That
Hariphunchai Community to Design Public
Facility. *Journal of Industial Education*. 13(2),
p 81-88

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวรัชฎา วงศ์อนันต์
วัน-เดือน-ปีเกิด	15 มิถุนายน 2532
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 18/3 หมู่ 13 ตำบลห้วยวน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา 56110
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2550 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม ปีการศึกษา 2555 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ค.อ.บ) สาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้